

תוכן עניינים

5	דבר יו"ר הדירקטוריון
	דו"ח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019:
8	סקירה כלכלית, יעדים ואסטרטגיה
15	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
33	סקירת הסיכונים
67	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים
71	הצהרת המנכ"ל
72	הצהרת החשבונאי הראשי
73	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
74	דוחות כספיים שנתיים מבוקרים
	ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי:
184	ממשל תאגידי
198	פרטים נוספים
209	נספחים
218	מילון מונחים
225	אינדקס

רשימת לוחות - דוח הדירקטוריון וההנהלה

1	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	9
2	תמצית דוח רווח והפסד	17
3	הרכב הרווח המימוני, נטו	17
4	ניתוח סך הרווח המימוני, נטו	17
5	נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית	19
6	פרטים לגבי ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי	19
7	התפלגות ההכנסות מעמלות	20
8	פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות	20
9	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים	21
10	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	21
11	אשראי לציבור, ברוטו לפי מגזרי פעילות	22
12	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	22
13	הרכב תיק ניירות הערך	23
14	התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים	23
15	התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	23
16	פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	24
17	פעילות חוץ-מאזנית	24
18	הון והלימות ההון	24
19	סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	27
20	רווח נקי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	27
21	יתרות מאזניות ממוצעות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	28
22	נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית	29
23	נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים	30
24	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	36
25	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	38
26	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית	38
27	ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית	46
28	תיאור חשיפת ההון הפנוי	49
29	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים	50
31	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד	50
32	ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים	50
33	סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות	53
34	דיון בגורמי סיכון	62
35	ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות	69

דבר יושב ראש הדירקטוריון לשנת 2019

אני מתכבד להציג בפניכם את הדוחות הכספיים של בנק מסד לשנת 2019.

הבנק שייך לקבוצת הבנק הבינלאומי, קבוצה בנקאית בעלת חוסן ואיתנות פיננסית. הבנק ממשיך לשמור על יציבות פיננסית גבוהה ומתמיד בהצלחה למול האתגרים העומדים בפניו. ביטוי לכך ניתן למצוא ביחס הלימות ההון גבוה ובתיק אשראי איכותי, הנגזר מאסטרטגיה המשקפת תיאבון סיכון מידתי.

הרווח הנקי גדל בשנת 2019 ב-12.8% והסתכם בסך של 77.7 מיליון ש"ח. התשואה על ההון עמדה על 11.3%. שמירת האיתנות הפיננסית של הבנק מתבטאת, בין היתר, בהמשך הגידול בהון המיוחס לבעלי מניות הבנק בשיעור של 11.2%, כאשר יחס הון עצמי רובד 1 הגיע ל-13.50% ויחס ההון הכולל ל-14.52% ויחס היעילות הגיע ל-60.1%. בשנת 2019 המשיכה המערכת הבנקאית להתמודד עם סביבה כלכלית מאתגרת, המאופיינת בסביבת ריבית נמוכה, לצד המשך התגברות הרגולציה והתחרות מצד גופים חוץ בנקאיים ושחקנים חדשים בזירה הפיננסית. מעבר לכך, להתפתחויות בתחום כרטיסי האשראי ובעולם התשלומים, השפעות ניכרות על המערכת הבנקאית. חדשנות דיגיטלית באה לידי ביטוי במערכת הבנקאית ומציבה בפניה הזדמנויות לחדשנות ולהתייעלות, אך גם מחייבת אותה לבצע השקעות משמעותיות. הבנקים נכנסו לזירת הבנקאות הדיגיטלית ונקטו בגישות שונות ליישום החדשנות הדיגיטלית.

הבנק מתנהל על פי תכנית אסטרטגית שגובשה לשנים 2021-2017, שעיקרה המשך המיקוד העסקי וההתמחות במגזר עובדי הוראה וחינוך, המשך הגדלת חלקו במגזר הערבי באוכלוסית עובדי הוראה, המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור תהליכים תפעוליים, הרחבת השימוש בערוצים ישירים בקרב לקוחות הבנק ושיפור מדדי היעילות.

הבנק אימץ את אסטרטגית הדיגיטל של קבוצת הבינלאומי, המאפשרת מענה מותאם לצרכי הלקוח והנגשה של הצעות הערך הנכונות לו באמצעות הערוצים הישירים והדיגיטליים, תוך כדי שמירה עקבית על הערוץ האנושי. עיקרי התכנית האסטרטגית -

1. הבנק ממקד את עיקר פעילותו באוכלוסיית המורים, עובדי ההוראה ובני משפחותיהם.
2. העמקת פעילות בקרב עובדי ההוראה במגזר הערבי ובני משפחותיהם.
3. אסטרטגית פריסה של מערך הסניפים קרוב לקהל היעד, באמצעות מודל הפעלת סניפים ארעיים וזמניים.
4. הרחבת הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית בקרב המורים ועובדי ההוראה ללקוחות פלטינום תוך מינוף היתרון הקיים למורים בבנק.
5. מהלך צמיחה במגזר המסחרי, במיקוד בעסקים קטנים ובינוניים.
6. המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור של תהליכים תפעוליים, הרחבת בנקאות בערוצים ישירים, יעול שטחים בסניפים ושיפור יחס הכיסוי התפעולי.
7. שמירה על סטנדרטים גבוהים של הוגנות עסקית, שקיפות וגילוי נאות בקווי העסקים השונים של הבנק ורמת שירות באיכות גבוהה לציבור הלקוחות

בהתאם לכך, פועלת הקבוצה ליישום מתווה התייעלות אסטרטגי, אשר יתאים את רמת ההוצאות לרמת הפעילות הבנקאית בעידן תחרותי זה. כמו כן, במסגרת התוכנית האסטרטגית, הבנק מיישם מהלכי התייעלות ארוכי טווח החל משנת 2016.

מעורבות בקהילה - בנק מסד רואה עצמו מחויב להמשיך לפעול ולתרום למען קהילת המורים ועובדי ההוראה בעיקר בתחומי החינוך והחברה. הבנק שותף אסטרטגי מזה כ-10 שנים בעמותת "אתנה" - תכנית מחשב נייד לכל מורה". העמותה והבנק שמו להם כמטרה להעצים ולקדם את מעמדם המקצועי של המורים בישראל ולהעניק להם כלים להעצמה אישית. במסגרת תכנית מחשב נייד לכל מורה חולקו השנה כ-350 מחשבים ניידים וכ-2,500 אייפדים למורי החינוך המיוחד ביוזמת הבנק. במסגרת התכנית במהלך העשור, חולקו מחשבים ניידים לכ-24,600

מורות/מורים וגננות ב- 2,200 בתי ספר וגני ילדים ב- 166 ישובים וערים ברחבי הארץ בצירוף קורסי הכשרה מקצועיים.

הנדבך המרכזי השנה ובשנים הבאות במסגרת התכנית יהיה הענקת אייפדים למורים לחינוך מיוחד במטרה להעציםם ולשפר את יכולות הלימוד לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים.

בנוסף, הבנק שותף במיזם "המורה של המדינה", ובין היתר תורם ומשתתף בפעילויות חינוכיות בבתי ספר, בעיקר באזורי הפריפריה. כמו כן מעניק הבנק מלגות לימודים לסטודנטים במכללות להוראה, שהינם המורים לעתיד. כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת הבינלאומי, הבנק רואה עצמו מחויב למעורבות פעילה בחברה ובקהילה, לצד המנהיגות העסקית ויוזמה בתחום הכלכלי. קבוצת הבינלאומי מקיימת פעילות קהילתית מגוונת ורחבת-היקף, בדגש על ילדים ונוער בסיכון, המוצאת ביטוי במעורבות חברתית ובפעילות התנדבותית ענפה. עובדי ומנהלי הבנק נטלים חלק פעיל בהתנדבות חשובה זו.

הבנק ממשיך לתת דגש לשמירה על תיאבון הסיכון המידתי, תוך ניהול סיכונים מושכל והצגת יעדים עקביים. אין לי ספק שבשנים הקרובות נמשיך להתמודד בהצלחה עם אתגרים משמעותיים בסביבה העסקית, תוך שמירה על מתווה צמיחה עקבי ויציבות פיננסית איתנה. כל זאת מתאפשר הודות להנהלת הבנק שמנווטת את הבנק בהצלחה וכמובן למנהלי ועובדי הבנק, שהם הנכס העיקרי שלנו ולהם תודתי נתונה.

אילן בצרי
יו"ר הדירקטוריון

27 בפברואר 2020

דוח הדירקטוריון וההנהלה

סקירה כלכלית, יעדים ואסטרטגיה

8	תיאור פעילות הבנק
9	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
10	הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
13	יעדים ואסטרטגיה

דוח הדירקטוריון והנהלה לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2019

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 27 בפברואר 2020, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מסד בע"מ לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019. הדוחות ערוכים על פי המתכונת שקבע המפקח על הבנקים והנתונים מבוססים בסכומים מדווחים.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

הבנק שייך לקבוצת הבנק הבינלאומי, קבוצה בנקאית בעלת חוסן ואיתנות פיננסית. הבנק ממקד את עיקר פעילותו באוכלוסיית המורים, עובדי הוראה ובני משפחותיהם. הפעילות הבנקאית של הבנק מתרכזת בעיקר בתיווך פיננסי בין מפקידים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות ביטוי בהכנסות ריבית, נטו ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הבנק, וכן בשירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות במגוון רחב של פעילויות. הבנק פועל באמצעות 15 סניפים ו-8 שלוחות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיו. משרד רואי החשבון סומך חייקין (KPMG) משמש כרואה החשבון המבקר של החברה, החל משנת 2000.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות הסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות ובעיקר התפתחות המשבר הכלכלי העולמי והשפעתו על מצב הנזילות והיציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, שערי מניות, מחירי אגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "ייהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות הנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי סיכון דלהלן.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

2015	2016	2017	2018	2019	יחסים פיננסיים עיקריים
באחוזים					
7.1%	7.6%	9.1%	11.1%	11.3%	מדדי ביצוע
0.6%	0.6%	0.7%	0.9%	0.9%	תשואה להון
13.76%	13.17%	11.87%	13.04%	13.50%	תשואה לנכסים ממוצעים
7.59%	7.39%	6.99%	7.25%	7.68%	יחס הון עצמי רובד 1
340%	270%	202%	180%	213%	יחס המינוף
4.1%	3.8%	3.8%	3.9%	4.0%	יחס כיסוי הנזילות
2.6%	2.6%	2.7%	2.8%	3.0%	יחס סך ההכנסות לנכסים ממוצעים
1.3%	1.1%	1.0%	1.0%	1.0%	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים
73.9%	71.1%	66.0%	61.6%	60.1%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים
					יחס יעילות
1.11%	1.27%	1.34%	1.15%	1.17%	מדדי איכות אשראי עיקריים
0.60%	0.89%	0.95%	0.73%	1.04%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
222.29%	180.29%	164.12%	235.22%	140.05%	שיעור חובות פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.37%	(0.10%)	0.04%	0.24%	0.10%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור פגום
0.13%	0.20%	0.24%	0.16%	0.23%	שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
					שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
2015	2016	2017	2018	2019	נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד
במיליוני ש"ח					
36.5	42.1	52.8	68.9	77.7	רווח נקי
156.3	176.5	197.6	222.1	245.8	הכנסות ריבית, נטו
4.5	7.3	9.7	7.0	10.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
86.7	81.3	77.8	81.5	87.2	הכנסות שאינן מריבית
79.0	76.5	75.4	81.0	83.8	מזה: עמלות
179.5	183.3	181.9	187.0	200.2	הוצאות תפעוליות ואחרות
89.5	91.6	92.6	96.5	102.0	מזה: משכורות והוצאות גלוות
0.24	0.28	0.35	0.46	0.52	רווח נקי למניה (בסיסי ומדולל)
2015	2016	2017	2018	2019	נתונים עיקריים מהמאזן
במיליוני ש"ח					
6,421.0	7,115.4	7,732.8	8,255.3	8,693.9	סך כל הנכסים
1,456.9	1,780.2	2,178.7	2,272.8	2,675.7	מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים
789.8	786.0	576.5	641.4	258.8	ניירות ערך
3,475.0	3,853.8	4,282.8	4,642.0	5,056.4	אשראי לציבור, נטו
618.0	618.0	618.0	622.4	624.3	אשראי לממשלה
5,883.4	6,538.1	7,140.9	7,602.1	7,967.7	סך כל ההתחייבויות
5,028.3	5,720.7	6,253.8	6,673.0	6,961.9	מזה: פקדונות הציבור
373.5	325.8	362.1	365.7	349.2	פקדונות מבנקים
537.6	577.3	591.9	653.2	726.2	הון
2015	2016	2017	2018	2019	נתונים נוספים
318	309	302	298	286	מספר משרות ממוצע

הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילות הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים שבהם הינם:

- סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים).
- סיכוני שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הריבית.
- סיכוני נזילות.
- סיכונים תפעוליים לרבות סייבר ואבטחת מידע וסיכון טכנולוגיות המידע.
- סיכון ציות והלבנת הון.
- סיכון אסטרטגי.
- סיכון מוניטין.
- סיכון משפטי.

כל הסיכונים המהותיים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) הבנק מבצע תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי-הסיכונים.

סיכונים מתפתחים

סיכונים מתפתחים הם סיכונים שעשויים להיווצר בתחומים חדשים או מוקדי סיכון חדשים בסיכונים קיימים, שנגזרים, בין היתר, מתמורות בסביבה שמשפיעה על תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות סביבה רגולטורית, תחרותית, דיגיטלית ועוד.

להלן פרטים בדבר הסיכונים המתפתחים העיקריים:

1. **סיכון אסטרטגי/מודל עסקי** - בהמשך לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות במערכת הבנקאית ("חוק שטרומ") ולהפרדת חברות כרטיסי האשראי מהבנקים הגדולים, הסביבה הרגולטורית ממשיכה באינטנסיביות בקידום הסדרתם של מהלכים להגברת התחרות בתחומים שונים, כגון שירותי תשלום, אשראי קמעונאי, בניית מאגר נתוני אשראי, תקן של בנקאות פתוחה אשר נועד לאפשר שיתוף מידע פיננסי של לקוחות עם צדדים שלישיים, רפורמת הניוד בין בנקים, קידום הקמת לשכת שירותי מחשוב בנקאיים ורגולציה התומכת במעבר לבנקאות דיגיטלית, זאת לצד איומים תחרותיים מצד מגוון גורמים בשוק (בנקים, שחקנים פיננסיים אחרים, חברות הזנק ופינטק).
 - מודל עסקי/תכנית אסטרטגית - סיכונים הקשורים למגמות חברתיות וצרכניות, לרגולציה ולחקיקה, לסביבה מאקרו-כלכלית תנודתית, משפיעים על שינויים במודל העסקי, ובכלל זה מגמת המעבר ל"בנקאות דיגיטלית" החדשה, המבוססת על הדיגיטל. כל אלה משפיעים על סביבת הפעילות של הבנק וצפויים להוביל לעליית רמת התחרות, בפרט על מגזר הקמעונאות והעסקים הקטנים.
 - הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר מגמות מאקרו-כלכליות, רגולטוריות, תחרותיות וטכנולוגיות. מניתוח השלכות של מגמות אלו יש לציין כי הינן מגלמות מחד סיכונים, ומאידך גם הזדמנויות עבור הבנק.
 - סיכונים הנובעים מחדשנות בבנקאות בתקשורת - המהפכה הדיגיטלית נמשכת ביתר שאת וקיימים איומים תחרותיים מצד שחקניות טכנולוגיה. לאחרונה אף אושרה על ידי הפיקוח הקמת בנק דיגיטלי, ולפיכך הצורך לעמוד בתחרות, מחייב השקעות מיכוניות משמעותיות.
- בנק ישראל מקדם, במקביל למגמה העולמית, פעילויות בבנקאות דיגיטלית ומאפשר חופש פעולה גדול יותר בתחום, ובמקביל דורש לשפר את המסגרת הקיימת לניהול הסיכונים והתאמתה לסביבה הטכנולוגית הדינאמית. בנושא זה טמון סיכון אסטרטגי כחלק מהגברת התחרותיות בשוק הבנקאי.

- אסטרטגיית הבנק ותיאבון הסיכון של הבנק הינם מידתיים גם ביחס לסיכון התחרותי-אסטרטגי ובשנת 2017 הוקמה בחברת האם מחלקת "חדשנות ודיגיטל".
 - דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית - התחרות הגוברת במערכת הפיננסית וסביבת הריבית הנמוכה, על רקע דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית מצד הפיקוח על הבנקים, הובילו לקידום מהלכי התייעלות במסגרתם ננקטו צעדים שונים לרבות שינויים ביעדי הבנק ארוכי הטווח בד בבד עם התייעלות בהוצאות ובעקבות כך שיפור יחסי היעילות. בהמשך למהלכי התייעלות בהם נקט הבנק בשנים האחרונות, לבנק מהלכי התייעלות, הכוללים, בין היתר, המשך הרחבת פעילות באמצעים דיגיטליים; יעול בשטחי הסניפים ושיפורים בתהליכי עבודה בסניפים ובמטה.
2. **סיכון רגולטורי** - מקורו של הסיכון הוא בדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם שבשנים האחרונות נמצאות במגמת התגברות. השינויים הרגולטוריים האמורים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות והון הבנק, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית ואובדן הכנסות וכן מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה העלולים לגרום לעלויות והשקעות (כגון השקעות מיכוניות) כבדות. כמו כן, אי עמידה בהוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק חושף אותו לסנקציות, ובהן עיצומים כספיים, תביעות של לקוחות, לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על התאגיד הבנקאי ועל נושאי משרה בו וכן לפגיעה בתדמיתו של הבנק בציבור. הסיכון הרגולטורי מנוהל בבנק כחלק מהסיכון המשפטי, סיכון הציות וסיכון האסטרטגיה.
- מדיניות הציות של הבנק מעגנת, בין היתר, את ערכי הציות אותם מקדם הבנק, משמשת כקו המנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בניהול סיכונים הציות בכלל ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, מתווה את העקרונות וקווי היסוד ומעגנת את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלות על הבנק בתחום הציות והסדרתם בנהלים ותהליכים. ההיבטים הרגולטוריים - משפטיים מפוקחים ומנוהלים ע"י המערך המשפטי בחברת האם והייעוץ המשפטי בבנק במסגרת מדיניות לניהול הסיכון המשפטי המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון. המדיניות מסדירה את הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו של הסיכון המשפטי, לרבות באמצעות מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה ומתן יעוץ ותמיכה משפטית שוטפים על בסיס התפתחויות אלה.
- בהיבט האסטרטגי - התכנית האסטרטגית ותכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצוינו לעיל ולוקחת בחשבון את השינויים האמורים. לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה פרק מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הבנק בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2019.
3. **סיכונים סייבר ואבטחת מידע (כחלק מהסיכון התפעולי)** - בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 361, סיכון סייבר מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. הבנק מנהל את הסיכון הנ"ל בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 361, 363, 367 ו-367, המתייחסות לסיכון זה ולאיומים הנובעים ממנו. לסיכונים סייבר, דלף מידע ואבטחת מידע פוטנציאל גבוה לגרימת נזק בהתממש אירוע משמעותי הכרוך בעלויות שיקום גבוהות. החדשנות בבנקאות בתקשורת גוררת סיכונים תפעוליים בדגש על סיכונים סייבר ואבטחת מידע. עקב כך, לצורך ניהול נאות של סיכונים סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכונים טכנולוגיים המידע ואבטחת מידע בבנק בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. הבנק נוקט בפעולות מניעה רבות להפחתת הסיכון כולל קידום מודעות בתחומי הסייבר ואבטחת מידע וביצוע תרגילים. בנוסף נבנתה אסטרטגיה ונכתבה מדיניות הגנת סייבר ואבטחת מידע ומונה מנהל הגנת סייבר שאחראי ליישום המדיניות. ניהול הגנת הסייבר מבוצע גם באמצעות שתי מסגרות, האחת בראשות ה-CRO הקבוצתי "וועדת היגוי ניהול הגנת הסייבר" והשנייה בראשות מנהל הגנת הסייבר "פורום מודיעין סייבר". במסגרת יישום הוראת ניהול בנקאי תקין 367 - "בנקאות בתקשורת", גובשה מדיניות בנקאות בתקשורת, מתקיימים בקבוצה פורומים למעקב אחר התפתחויות בתחום

- ומבוצעים דיווחים לגורמים הרלוונטיים בהתאם למדיניות. בנוסף, לבנק פוליסת ביטוח "סייבר" ייעודית המקנה כיסוי ביטוחי לקבוצת הבנק בגין אירועי נזק שונים כתוצאה מאירוע כשל מחשבי ו/או אירוע סייבר.
4. **סיכון טכנולוגיות המידע** (כחלק מהסיכון התפעולי) - הסיכון מנוהל לפי מדיניות ניהול טכנולוגיות המידע ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 357. לאור העובדה כי בשנים האחרונות הסביבה הטכנולוגית מתפתחת והתלות בה הולכת וגדלה, נוצר הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והצורך בהגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות. לפיכך מתווסף סיכון זה לרשימת הסיכונים המתפתחים. יודגש, כי החל מרבעון השני, סיכון זה, המהווה חלק מהסיכון התפעולי, מוערך בנפרד.
5. **סיכונים חוצי גבולות (CROSS BORDER)** (כחלק מסיכון הציות) - הבנק פועל בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיו, מספק הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים ציות שמקורם בפעילות חוצה גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין. נקבעה מדיניות ייעודית לנושא, נקבעו נהלי עבודה, מתבצעת שורה של צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון, חשבונות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות מזהים ומסומנים, לקוחות להם אינדיקציות לתושבות מס זרה וכן כל הלקוחות החדשים נדרשים לחתום על הצהרות לעניין חבויות המס וויתור על סודיות. ביום 6 בפברואר 2019 פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019, המטמיעות לדין הישראלי את ההתחייבויות שמדינת ישראל לקחה על עצמה לאימוץ התקן הבינלאומי לחילופי מידע (תקן CRS), אשר פותח ע"י הארגון לשיתוף פעולה כלכלי (OECD), לצורך קיום חילופי מידע אוטומטיים על בסיס שנתי למטרות סיוע הדדי באכיפת מס בין מדינות. הבנק נערך ליישום החקיקה האמורה.
6. **סיכון בנקאות הוגנת (CONDUCT RISK)** (כחלק מסיכון הציות) - הבנק הטמיע ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותו מול לקוחותיו וחיזוק עקרונות אלו בהתנהלותו השוטפת. ככלל, נדרש הבנק לוודא כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו. אי עמידה בסטנדרט התנהלות ראוי חושפת את הבנק לסיכונים שונים כמו סיכונים ציות, משפטי, מוניטין וכיו"ב. לבנק קיימת מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה המהווה חלק ממדיניות הציות ואחד מיעדי של קצין הציות הינו לפעול להטמעת העקרונות בקרב האגפים השונים.

יעדים ואסטרטגיה

דגשים בתכנית האסטרטגית

הבנק מתנהל על פי תכניות אסטרטגיה רב-שנתיות והאחרונה גובשה לשנים 2021-2017, שעיקרה המשך המיקוד העסקי וההתמחות במגזר עובדי הוראה וחינוך ובני משפחתם, תוך הצפת ערך ייחודי במוצרים ובאיכות השירות, המשך הגדלת חלקו במגזר הערבי באוכלוסיית עובדי הוראה, המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור תהליכים תפעוליים, הרחבת השימוש בערוצים ישירים בקרב לקוחות הבנק ושיפור מדדי היעילות. התהליך מבוסס ניהול סיכונים מושכל הנכלל במסגרת ניהול מדיניות הסיכונים השמרנית והמידתית. עיקרי התכנית האסטרטגית -

1. הבנק ממקד את עיקר פעילותו באוכלוסיית המורים, עובדי ההוראה ובני משפחותיהם.
2. העמקת פעילות בקרב עובדי ההוראה במגזר הערבי ובני משפחותיהם.
3. הרחבת הפריסה של מערך הסניפים קרוב לקהל היעד, באמצעות הפעלת סניפים ארעיים וזמניים.
4. הרחבת הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית וללקוחות פלטינום בקרב המורים ועובדי ההוראה תוך מינוף היתרון הקיים למורים בבנק.
5. מהלך צמיחה במגזר המסחרי והמשך המיקוד בעסקים קטנים ובינוניים.
6. המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור של תהליכים תפעוליים, הרחבת בנקאות בערוצים ישירים, יעול שטחים בסניפים ושיפור יחס הכיסוי התפעולי.
7. שמירה על סטנדרטים גבוהים של הוגנות עסקית, שקיפות וגילוי נאות בקווי העסקים השונים של הבנק, תוך שמירה על איכות גבוהה ברמת השירות ללקוחות.

אסטרטגיית דיגיטל קבוצתית

בשנת 2018, הקבוצה השיקה אסטרטגיית דיגיטל קבוצתית, אשר מטרתה לתמוך באסטרטגיה העסקית של הבנק. כחלק מאסטרטגיית הדיגיטל ובהלימה לאסטרטגיית הבנק והקבוצה, הקבוצה מפתחת מענה דיגיטלי מותאם וממוקד בצרכי הלקוח. הבנק שם דגש על פתרונות אשר ניתן יהיה לשלב בממשקים מול הלקוח ובכך לשפר את חווית הלקוח ולתת לו ערך מוסף במגוון שירותים בנקאיים לרבות שוק ההון. בנוסף, הבנק מקדם חדשנות באמצעות הטמעת מוצרים וטכנולוגיות מחברות הזנק, זאת לצד הפעילות השוטפת לפיתוח מוצרים וטכנולוגיות in-house באמצעות מערך ה-IT של הבנק. בשנה האחרונה הושק אתר שיווקי חדש לבנק מסד בו ניתן דגש על חווית המשתמש והתאמתו למגוון רחב של מכשירי הקצה הקיימים בשוק. כמו כן המשיכה הקבוצה בפיתוח מוצרים ושירותים דיגיטליים תוך שימת דגש על התאמתם לאפליקציה הסלולרית.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

15	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
17	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
21	המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
26	מגזרי הפעילות הפיקוחיים

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

ההתפתחויות הכלכליות עיקריות

להלן ההתפתחויות הכלכליות העיקריות שהשפיעו על הסביבה הכלכלית בה פעל ענף הבנקאות בישראל, בשנת 2019.

צמיחה

האינדיקטורים האחרונים לפעילות הריאלית שפורסמו, ממשיכים להיות חיוביים ומעידים כי המשק הוסיף לצמוח גם בשנת 2019, כאשר האומדן לרבעון הרביעי של שנת 2019 הצביע על עלייה של 4.8% בתמ"ג. שוק העבודה ממשיך להפגין עוצמה, עם שיעורי אבטלה נמוכים יחסית וביטחון תעסוקתי גבוה ולאורך זמן נחזית מגמה של עלייה בצמיחה.

המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל עלה בשנת 2019 ב-3.4%, בדומה לעלייה של 3.6% בתקופה המקבילה אשתקד. קצב גידולו של המדד משקף בשנתיים האחרונות צמיחה בקצב ארוך הטווח של המשק, שעקבי עם שיעור האבטלה הנמוך.

בתחזית חטיבת המחקר של בנק ישראל, מחודש ינואר 2020, תחזית הצמיחה בגידול בקצב התוצר לשנת 2020 הורדה ל-2.9%, ותחזית הצמיחה לשנת 2021 עומדת על 3.2%.

סיכויי אשראי של המשק

רמת הסיכון של המשק הישראלי, כפי שהיא משתקפת מדירוגי חברות הדירוג ומשוקי ההון, נמוכה. חברת דירוג האשראי העולמית Fitch אישררה בחודש מרס 2019 את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A+ עם תחזית יציבה.

חברת דירוג האשראי העולמית S&P אישררה בחודש אוגוסט 2019 את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של AA- עם תחזית יציבה.

חברת דירוג האשראי העולמית Moody's אישררה בחודש נובמבר 2019 את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A1 עם תחזית חיובית.

תקציב המדינה

בשנת 2019 נמדד גירעון בסך 52.2 מיליארד ש"ח בפעילות התקציבית של הממשלה, שהם כ-3.7% מהתמ"ג, בהשוואה לגירעון בסך 38.7 מיליארד ש"ח שהם כ-2.9% מהתמ"ג בתקופה המקבילה אשתקד. הגירעון המתוכנן לשנת 2019 עמד על 40.2 מיליארד ש"ח שהם 2.9% מהתמ"ג.

על פי אומדן ראשון של החשב הכללי באוצר, שיעור החוב הממשלתי מהתוצר צפוי לרדת ולעמוד בשנת 2019 על 58.5%, בהשוואה ל-59.7% בשנת 2018.

אינפלציה

סביבת האינפלציה במשק נמוכה יחסית, לאחר שמדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2019 ב-0.6% (מדד "בגין"). המדד "הידוע" עלה בשיעור של 0.3%.

על פי הערכת בנק ישראל מחודש ינואר 2020, האינפלציה בשנת 2020 תעמוד על 1.0% ובשנת 2021 האינפלציה תעמוד על 1.4%. נכון לחודש דצמבר 2019, ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון ל-12 החודשים העוקבים, עומדות על שיעור של 0.8%.

שוק הדיור

הפרסומים האחרונים משקפים עלייה במחירי הדירות. על פי מדד מחירי הדירות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן - "הלמ"ס"), שפורסם בחודש ינואר 2020, נרשמה עלייה של 0.5% במחירי הדירות בחודשים

אוקטובר-נובמבר 2019, בהשוואה לעסקאות שבוצעו בחודשים ספטמבר-אוקטובר 2019. מחירי העסקאות בחודשים אוקטובר-נובמבר 2019 עלו ב-3.4%, בהשוואה לחודשים המקבילים אשתקד.

שוק העבודה

שיעור האבטלה נמוך ובירידה, כאשר בחודש דצמבר 2019 הוא עמד על 3.4%, בהשוואה ל-3.9% בחודש נובמבר 2019. שיעור האבטלה ברבעון הרביעי של 2019 עמד על 3.6% בהשוואה ל-3.7% ברבעון השלישי של 2019. על פי חטיבת המחקר של בנק ישראל, שוק העבודה, המתייצב בסביבה של תעסוקה מלאה, אינו צפוי להגביר את הלחצים על המחירים המקומיים.

שער החליפין

בשנת 2019, ירד שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של כ-7.8% ושער החליפין של השקל מול האירו ירד בשיעור של כ-9.6%.

בחודש נובמבר 2018 הודיע בנק ישראל על סיום תוכנית רכישות המט"ח שנועדו לקזז את השפעת הפקת הגז על שער החליפין. ברבעון הרביעי של שנת 2019, בין היתר על רקע ירידת שער החליפין של השקל מול הדולר, רכש בנק ישראל כ-3.9 מיליארד דולר, בהמשך לרכישות בסך 88 מיליון דולר במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2019.

ריבית בנק ישראל

בחודש נובמבר 2018, העלה בנק ישראל את הריבית, לראשונה מחודש פברואר 2015, ב-0.15 נקודות אחוז לרמה של 0.25%. על פי הערכות מחלקת המחקר בבנק ישראל מחודש ינואר 2020, צפויה הריבית לעמוד ברבעון הרביעי של 2020 בטווח שבין 0.25%, ל-0.1%. לקראת סוף 2021, העלייה הצפויה של האינפלציה, ביחד עם צמיחה צפויה בסביבת תעסוקה מלאה, עשויות להביא לכך שהריבית תתחיל לעלות בהדרגה.

הסביבה הגלובלית

הפעילות הכלכלית העולמית ממשיכה להאט אך מספר אינדיקטורים מעידים על אפשרות לשיפור מתון בחודשים הקרובים. לאחר תקופה ארוכה של עדכונים כלפי מטה בתחזיות הצמיחה העולמיות, התחזיות של בתי ההשקעות נותרו יציבות, ומצביעות על התמתנות בצמיחה של המשקים העיקריים בשנת 2020 ושיפור מסוים ב-2021. האינפלציה נותרה נמוכה מהיעדים המנחים את הבנקים המרכזיים, אך מסתמן שהתהליך של העמקת ההרחבה המוניטרית על ידי הבנקים המרכזיים העיקריים הגיע למיצוי בשלב זה. בשווקים הפיננסיים נרשמו עליות שערים במדדי המניות.

בארה"ב, הריבית המוניטרית נותרה במחצית הראשונה של 2019 ללא שינוי ברמה של 2.25%-2.5%, לאחר שהועלתה במהלך 2018 ארבע פעמים. במהלך המחצית השנייה של 2019, על רקע החמרה בתמונה הגלובלית וכוחות חלשים לעליית האינפלציה בארה"ב, הוריד הפד שלוש פעמים את הריבית לרמה של 1.5%-1.75%, ומהמסרים שהעביר עולה שהריבית צפויה להיוותר ברמתה אלא אם יחול שינוי מהותי במצב הכלכלי.

באירופה הצמיחה ממשיכה להיות מתונה, בעיקר בגרמניה ובאיטליה, ומגזר התעשייה מכביד על הפעילות. ה-ECB הותיר את הריבית ללא שינוי, ועל פי ההערכות הקיימות צפוי להותיר את המדיניות על כנה לאורך זמן.

השפעות וירוס הקורונה באות לידי ביטוי בשלב זה, בירידה במחירי הנפט העולמי בכ-15% מתחילת שנת 2020 ובירידה במחירי הנחושת בכ-8% (סין צרכנית עיקרית של מספר מתכות), כחלק מירידה כללית במחירי התשומות לתעשייה. אומדן ההשפעה הכלכלית של וירוס הקורונה על הכלכלה העולמית טרם ידוע ותלוי בקצב ההתפשטות בחודשים הקרובים.

שוקי ההון

בשוק ההון המקומי, במהלך שנת 2019 נרשמו עליות במדדי המניות העיקריים: מדד ת"א 35 עלה בכ-15.0% ומדד ת"א 125 עלה בכ-21.3%. מדד האג"ח הכללי עלה בכ-8.7%.

במחזורי המסחר של המניות בבורסה המקומית נרשמה מגמת ירידה, במהלך שנת 2019.

מדד ה-S&P-500 עלה בכ-28.9% במהלך שנת 2019. באירופה, עלה מדד היורוסטוקס-600 בכ-23.2%, ומדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) עלה בכ-15.4%.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי של הבנק הסתכם בשנת 2019 ב- 77.7 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 68.9 מיליוני ש"ח בשנת 2018, גידול בשיעור של 12.8%.

הרווח הנקי למניה (בסיסי ומדולל) הסתכם בשנת 2019 ב-0.52 ש"ח, בהשוואה ל-0.46 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון בשנת 2019 עמדה על ב-11.3%, בהשוואה ל-11.1% בתקופה המקבילה אשתקד.

תמצית דוח רווח והפסד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2018	2019	
ב-%	מיליוני ש"ח		
12.0	222.2	248.8	רווח מימוני נטו ⁽¹⁾
52.9	7.0	10.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
10.6	215.2	238.1	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
3.4	81.4	84.2	עמלות והכנסות אחרות
7.0	187.0	200.2	הוצאות תפעוליות ואחרות
11.4	109.6	122.1	רווח לפני מסים
9.1	40.7	44.4	הפרשה למסים על הרווח
12.8	68.9	77.7	רווח נקי
	11.1%	11.3%	תשואת הרווח הנקי

(1) סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מהמתכונת בתמצית דוח רווח והפסד. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח המימוני נטו

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים המהווים חלק אינטגרלי מניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות ממכשירים נגזרים כוללות, בין היתר, את השפעות ערך הזמן על השווי ההוגן של נגזרים, המהווים חלק בלתי נפרד מניהול סיכוני הריבית בבנק ואת השפעת שיעור עליית המדד הידוע על נגזרים, המהווה חלק בלתי נפרד מניהול החשיפה למדד המחירים לצרכן.

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	
מיליוני ש"ח		
239.0	257.0	הכנסות ריבית
16.9	11.2	הוצאות ריבית
222.1	245.8	הכנסות ריבית, נטו
0.1	3.0	הכנסות מימון שאינן מריבית
222.2	248.8	סך הרווח המימוני, נטו

הכנסות ריבית על נכסים הסתכמו בשנת 2019 ב- 257.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 239.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 7.5%.

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על הכנסות הריבית בשנת 2019:

- הכנסות ריבית מאשראי לציבור הסתכמו ב- 232.3 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 214.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 8.5%. הגידול נבע בעיקר מעליה בהיקף האשראי לציבור ומעליה בריבית בנק ישראל.
- הכנסות מאשראי לממשלה הסתכמו ב- 1.9 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 4.4 מיליוני ש"ח תקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 56.8%. הקיטון נובע מעלית מדד נמוכה יותר בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.
- הכנסות מפקדונות בבנקים הסתכמו ב- 17.5 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 14.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 19.0%. זאת בעיקר עקב גידול ביתרות הממוצעות של הפקדונות ועליות בריבית בשווקים, ומנגד עלית מדד נמוכה יותר בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות ריבית על התחייבויות הסתכמו בשנת 2019 ב- 11.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 16.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 33.7%. זאת בעיקר עלייה גבוהה משמעותית במדד המחירים לצרכן בתקופה המקבילה אשתקד בהשוואה לתקופה.

הכנסות מימון שאינן מריבית בשנת 2019 הסתכמו ב- 3.0 בהשוואה ל- 0.1 מיליוני ש"ח אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על הכנסות המימון שאינן מריבית בשנת 2019:

- גידול בהכנסות ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה אשר הסתכמו בשנת 2019 ב- 3.7 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 0.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- רווחים ממימוש החזקת מניות הבורסה- ברבעון השלישי של שנת 2018 הבנק מכר את כל החזקותיו בהון המניות של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ בשיעור 0.15%, ברווח של כ- 0.7 מיליוני ש"ח.
- הפרשי שער- בשנת 2019 נרשמו הכנסות בסך 0.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד בה לא נרשמו הוצאות או הכנסות.

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2019	2018
באחוזים		
שיעור ההכנסה על נכסים נושאי ריבית	3.40	3.38
שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות ריבית	0.29	0.45
פער הריבית הכולל	3.11	2.93
יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית	3.25	3.14

לפירוט דוח שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית, ראה נספח 1 לפרק ממסל תאגיד.

הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2019 ב- 10.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 7.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פרטים לגבי ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2019	2018
מיליוני ש"ח		
הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי	8.0	6.8
קיטון בהפרשה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבונאית	(6.1)	(6.4)
הוצאה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי	1.9	0.4
הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי	8.8	6.6
סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי	10.7	7.0
מזה:		
הוצאות בגין אשראי מסחרי/עסקי	1.4	(2.5)
הוצאות בגין אשראי פרטי	9.3	9.5
סך הכל	10.7	7.0
שיעור ההפרשה להפסדי אשראי:		
מסחרי/עסקי	0.14%	(0.28%)
אנשים פרטיים	0.22%	0.25%
שיעור ההפרשה להפסדי אשראי:		
מאזני	0.21%	0.15%
מאזני וחוז' מאזני	0.15%	0.10%
שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור	0.04%	0.01%
שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור	0.19%	0.15%
שיעור סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור	0.23%	0.16%

למידע נוסף בדבר ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון ופרק סקירת הסיכונים להלן.

הכנסות שאינן מריבית

עמלות הסתכמו בשנת 2019 ב- 83.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 81.0 מיליוני ש"ח בשנת 2018. גידול בשיעור של 3.5%.

להלן התפלגות העמלות:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		עמלות:
2018	2019	
במיליוני ש"ח		
23.4	23.3	ניהול חשבון
11.7	11.0	כרטיסי אשראי
24.4	25.0	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים ועמלות הפצה
7.8	10.1	טיפול באשראי
4.1	4.1	הפרשי המרה
0.8	0.9	פעילות סחר חוץ
3.0	2.9	עמלות מעסקי מימון
5.8	6.5	עמלות אחרות
81.0	83.8	סך כל העמלות

הוצאות תפעוליות ואחרות בשנת 2019 הסתכמו ב- 200.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-187.0 מיליוני ש"ח בשנת 2018,

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2019:

- הוצאות שכר הסתכמו ב- 102.0 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 96.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נובעת בעיקר מהפרשות למענקים, ראה באור 20 לדוחות הכספיים.
- אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ב- 27.5 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 26.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- הוצאות אחרות הסתכמו ב-70.7 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 63.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור 10.8%. הגידול נובע בעיקר מהוצאות המחשב שהסתכמו ב- 43.4 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 37.8 מיליוני ש"ח, עקב גידול בפעילות המחשב והרחבת השרותים הממוכנים ומהוצאות מחשבוניות סילוק עקב מהלכי התייעלות של הבנק.

ההפרשה למיסים על הרווח בשנת 2019 הסתכמה ב- 44.4 מיליוני ש"ח, לעומת 40.7 מיליוני ש"ח בשנה הקודמת. שיעור המס האפקטיבי בשנת 2019 הגיע ל- 36.4% בהשוואה לשיעור המס הסטטוטורי שהינו 34.2%. הפער נובע בעיקר מהוצאות לא מוכרות והפרשים קבועים. לפרטים נוספים, ראה באור 8 לדוחות הכספיים.

סך הרווח הכולל בשנת 2019 הסתכמו ב- 73.0 מיליוני ש"ח, סכום זה הושפע מהרווח השנתי הנקי של הבנק בסך 77.7 מיליוני ש"ח, מהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי שוק בסך של 1.9 מיליוני ש"ח נטו ומהטבות לעובדים בסך שלילי של 6.6 מיליוני ש"ח נטו.

לפירוט ההכנסות וההוצאות לפי רבעונים בשנים 2018 ו- 2019 ראה נספח 3 לפרק ממשל תאגידי, נספחים.

המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות ההון והלימות ההון

סך נכסי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכם ב- 8,693.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 8,255.3 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2018, גידול בשיעור של 5.3%.

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים (במיליוני ש"ח):

השינוי	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2018	2019	
%	מיליוני ש"ח		
5.3	8,255.3	8,693.9	סך כל המאזן
17.7	2,272.8	2,675.7	מזומנים ופקדונות בבנקים
(59.7)	641.4	258.8	ניירות ערך
8.9	4,642.0	5,056.4	אשראי לציבור, נטו
0.3	622.4	624.3	אשראי לממשלה
4.3	6,673.0	6,961.9	פקדונות הציבור
11.2	653.2	726.2	הון

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכם ב- 2,675.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 2,272.8 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2018, גידול בשיעור של 17.7%.

יתרה ליום		
31.12.18	31.12.19	
מיליוני ש"ח		
785.2	1,222.0	מזומנים ופקדונות בבנק ישראל
1,487.6	1,453.7	פקדונות בבנקים מסחריים
2,272.8	2,675.7	סך הכל

אשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכם ב- 5,056.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 4,642.0 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2018, גידול בשיעור של 8.9%. על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, האשראי לציבור כולל יתרות בגין פעילות בכרטיסי אשראי אשר הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2019 ב- 599.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 539.4 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2018.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר		יתרה ליום 31 בדצמבר			
2018	2019	שינוי	2018	2019	
%	%	%	מיליוני ש"ח		
			מיליוני ש"ח		
					מטבע ישראלי:
97.1	97.0	8.7	392.8	4,509.6	4,902.4
2.5	2.7	21.7	24.7	113.9	138.6
0.4	0.3	(16.8)	(3.1)	18.5	15.4
100.0	100.0	8.9	414.4	4,642.0	5,056.4
					סך הכל

אשראי לציבור, ברוטו לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות:

שינוי	יתרה ליום		
	31.12.18	31.12.19	
ב-%	מיליוני ש"ח		
29.0	72.8	93.8	עסקים גדולים
10.9	280.3	295.7	עסקים בינוניים
4.1	553.6	590.8	עסקים קטנים וזעירים
9.1	3,786.8	4,133.6	משקי בית
250.0	1.7	1.4	בנקאות פרטית
-	0.9	0.9	גופים מוסדיים
8.9	4,696.1	5,116.2	סך הכל
מזה אשראי צרכני ללא כרטיסי אשראי			
11.2	3,281.4	3,646.2	משקי בית
200.0	1.5	1.2	בנקאות פרטית
11.2	3,282.9	3,647.4	סך הכל

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור, ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי. סיכון האשראי הכולל לציבור, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2019 ב-7,301.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-6,880.7 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2018.

להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 31 בדצמבר 2019			ענף משק
שינוי	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור במיליוני ש"ח	שינוי	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור במיליוני ש"ח	
%	%		%	%		
14.0	0.9	62.7	1.0	71.5	71.5	שירותים פיננסיים
7.0	7.0	479.6	7.0	513.1	513.1	בינוי ונדל"ן
(33.4)	2.6	176.9	1.6	117.9	117.9	תעשייה
20.9	2.1	145.3	2.4	175.6	175.6	מסחר
25.0	0.1	6.0	0.1	7.5	7.5	מידע ותקשורת
7.5	81.4	5,602.0	82.4	6,019.4	6,019.4	לקוחות פרטיים
(2.9)	5.9	408.2	5.4	396.2	396.2	אחרים
6.1	100.0	6,880.7	100.0	7,301.2	7,301.2	סך הכל

ההשקעות בניירות הערך הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2019 ב-258.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-641.4 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2018. בתקופה זאת חלה עליה בשווי ההון של תיק ניירות הערך הזמינים למכירה בסך 6.5 מיליוני ש"ח שנזקפה להון. כמו כן נזקף לרווח והפסד רווח בסך של 3.7 מיליוני ש"ח בגין ניירות ערך שמומשו מהתיק הזמין למכירה.

להלן הרכב התיק:

חלק מסך ניירות הערך		יתרה ליום		
31.12.18	31.12.19	31.12.18	31.12.19	
ב - %		במיליוני ש"ח		
97.6	96.1	625.8	248.6	איגרות חוב של ממשלת ישראל
1.6	1.9	10.1	4.9	איגרות חוב של בנקים בישראל
0.9	2.0	5.5	5.3	איגרות חוב של אחרים בישראל
100.0	100.0	641.4	258.8	סך הכל

התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך ניירות הערך		יתרה ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	2018	2019	
%		מיליוני ש"ח		
				מטבע ישראלי:
67.4	47.3	(310.2)	122.4	לא צמוד
11.9	6.7	(58.9)	17.4	צמוד למדד
20.7	46.0	(13.5)	119.0	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	(382.6)	258.8	סך הכל

בניינים וציוד - העלות המופחתת ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמה ב- 32.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-35.9 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2018.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמו ב-6,961.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-6,673.0 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2018, גידול בשיעור של 4.3%.

להלן התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר		יתרה ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	2018	2019	
%		מיליוני ש"ח		
				מטבע ישראלי:
84.6	85.9	333.9	5,982.2	לא צמוד*
8.9	8.5	(3.1)	588.2	צמוד למדד**
6.5	5.6	(41.9)	391.5	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	288.9	6,961.9	סך הכל

* כולל יתרות פקדונות ברירה שקל/מדד ליום 31 בדצמבר 2019 בסך 11.5 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 7.5) המוצגים לפי המסלול הגובר.

** כולל יתרות פקדונות ברירה שקל/מדד ליום 31 בדצמבר 2019 בסך 17.0 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 18.1) המוצגים לפי המסלול הגובר.

פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.18	31.12.19	
ב-%	מיליוני ש"ח		
26.1	165.4	249.6	עסקים גדולים
(14.4)	307.4	259.8	עסקים בינוניים
(4.7)	456.0	408.4	עסקים קטנים וזעירים
5.1	5,564.7	5,854.1	משקי בית
12.6	111.4	119.2	בנקאות פרטית
4.1	68.1	70.8	גופים מוסדיים
4.3	6,673.0	6,961.9	סך הכל

תיק ניירות ערך של לקוחות הבנק

31.12.18	31.12.19	
במיליוני ש"ח		
3,713	4,239	בתיקי ניירות ערך

לפירוט סך הנכסים וההתחייבויות לפי רבעונים בשנים 2018 ו- 2019 ראה נספח 5 לפרק ממשל תאגידי, נספחים.

הון והלימות ההון

ההון ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכם ב-726.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-653.2 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2018, גידול בשיעור של 11.2%.
לפרטים בדבר התפתחות הרווח הכולל האחר, ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.

הלימות ההון

יחסי הון מינימליים

הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל. היישום היה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".
בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית.
יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-31.12.18, אשר אושר ביום 23 ביוני 2019, הינם כדלקמן:
- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ- 10.5% עד ליום 31.12.21, ויחס ההון הכולל לא יפחת מ- 12.65% עד ליום 31.12.21.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ- 7.0% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ- 10%.

הוראות באזל 3

בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לכך החל מיום 1 בינואר 2019 עומדת התקרה על 30%.

מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית

ביום 12 בינואר 2016, הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון הבנק יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית לתקופה של חמש שנים בקו ישר. ביום 14 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק את מהלכי ההתייעלות במסגרת תכנית רב-שנתית שעלותה הוערכה בכ- 3.5 מיליוני ש"ח (לפני השפעת המס). ביום 16 בדצמבר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב אשר מאריך את תוקף הנחיות אלו עד ליום 31 בדצמבר 2021. הארכת התוקף מאפשרת לתאגידים הבנקאיים להרחיב את תכנית ההתייעלות בתחום כח האדם. הבנק הרחיב את תכנית ההתייעלות שלו אשר עלותה כ- 8.0 מיליוני ש"ח (לפני השפעת המס).

יישום ההוראות

כאמור לעיל, הבנק מיישם את הוראות באזל לפי הוראות בנק ישראל. במסגרת הנדבך הראשון - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל לסיכונים אשראי, השוק והסיכונים התפעוליים. במסגרת הנדבך השני - הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלויים בפעילות הבנק. ע"פ מכתב של בנק ישראל מיום 4 במרץ 2019 אושר לבנק להגיש את מסמך ה-ICAAP אחת לשנתיים. עם זאת בהתאם להוראות נב"ת 221 בנושא הערכת נאותות הלימות ההון, הבנק נדרש להביא לאישור מסמך מקוצר הכולל את יעדי ההון של הבנק המחושבים על בסיס דרישות ההון. מסמך ה-ICAAP לנתוני 31 בדצמבר 2018 אושר בדירקטוריון הבנק ביום 23 ביוני 2019.

31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2019	
		1. הון לצורך חישוב יחס ההון (במיליוני ש"ח)
650.2	721.6	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
53.8	54.9	הון רובד 2, לאחר ניכויים
704.0	776.5	סך הכל הון כולל
		2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון (במיליוני ש"ח)
4,527.5	4,848.2	סיכון אשראי
6.6	7.0	סיכונים שוק
451.8	492.0	סיכון תפעולי
4,985.9	5,347.2	סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון
		3. יחס ההון לרכיבי סיכון (ב-%)
13.04%	13.50%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.12%	14.52%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0%	9.0%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
12.5%	12.5%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2019 עמד על 13.50%, בהשוואה ל-13.04% ליום 31 בדצמבר 2018. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2019 עמד על 14.52%, בהשוואה ל-14.12% ליום 31 בדצמבר 2018. הגידול ביחס ההון נובע בעיקר מגידול ביתרת רווחים אשר קוזזו מגידול בנכסי סיכון. ההון הכולל ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכם ב-776.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-704.0 מיליוני ש"ח ב-31 בדצמבר 2018. הגידול בבסיס ההון נבע בעיקר מהרווח הנקי בתקופה בסך של 77.7 מיליוני ש"ח.

הון רובד 2 ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכם ב-54.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-53.8 מיליוני ש"ח ב-31 בדצמבר 2018. הגידול נובע מגידול בהפרשה להפסדי אשראי ומקיטון בהכרה בשטר הון.

נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמו ב-5,347.2 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-4,985.9 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. העלייה בנכסי הסיכון נובעת בעיקר מגידול באשראי לציבור.

יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%. יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2019 עומד על 7.68%, בהשוואה ל-7.25% ליום 31 בדצמבר 2018.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בבאור 24 לדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוח, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים. להגדרות המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה באור 24 לדוחות הכספיים. לפירוט בדבר מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה, ראה באור 24 לדוחות הכספיים.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

חלק המגזר מסך ההכנסות		לשנה שנתיימה ביום			א. סך ההכנסות*
31.12.18	31.12.19	השינוי	31.12.18	31.12.19	
ב- %		במיליוני ש"ח			
1.0	1.6	86.2	2.9	5.4	מגזר עסקים גדולים
4.8	3.9	(11.6)	14.7	13.0	מגזר עסקים בינוניים
11.6	10.4	(2.3)	35.3	34.5	מגזר עסקים קטנים וזעירים
76.8	76.6	9.4	233.2	255.2	מגזר משקי בית
0.5	0.8	56.3	1.6	2.5	מגזר בנקאות פרטית
0.1	0.1	50.0	0.2	0.3	גופים מוסדיים
5.2	6.6	40.8	15.7	22.1	מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0	9.7	303.6	333.0	סך הכל

לשנה שנתיימה ביום			ב. רווח (הפסד) נקי
השינוי	31.12.18	31.12.19	
במיליוני ש"ח			
ב- %			
-	0.7	(0.1)	מגזר עסקים גדולים
(35.8)	8.1	5.2	מגזר עסקים בינוניים
0.9	10.6	10.7	מגזר עסקים קטנים וזעירים
19.1	40.3	48.0	מגזר משקי בית
66.7	0.6	1.0	מגזר בנקאות פרטית
-	(0.1)	0.1	גופים מוסדיים
47.1	8.7	12.8	מגזר ניהול פיננסי
12.8	68.9	77.7	סך הכל

* כולל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.

סך כל הנכסים					ג. יתרות מאזניות ממוצעות*
% מסך כל הנכסים		לשנה שנסתיימה ביום			
31.12.18	31.12.19	השינוי	31.12.18	31.12.19	
ב- %	ב- %	ב- %	במיליוני ש"ח		
1.1	1.1	3.8	87.4	90.7	מגזר עסקים גדולים
3.9	3.4	(9.3)	309.6	280.9	מגזר עסקים בינוניים
7.1	6.8	0.4	557.1	559.2	מגזר עסקים קטנים וזעירים
45.5	46.7	8.3	3,564.5	3,858.8	מגזר משקי בית
-	-	133.3	0.6	1.4	מגזר בנקאות פרטית
-	-	-	-	0.1	גופים מוסדיים
42.4	42.0	4.4	3,319.9	3,466.8	מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0	5.3	7,839.1	8,257.9	סך הכל

סך כל ההתחייבויות					
% מסך כל ההתחייבויות		לשנה שנסתיימה ביום			
31.12.18	31.12.19	השינוי	31.12.18	31.12.19	
ב- %	ב- %	ב- %	במיליוני ש"ח		
3.8	3.6	(1.8)	275.3	270.4	מגזר עסקים גדולים
4.5	3.4	(20.7)	325.1	257.8	מגזר עסקים בינוניים
6.4	5.5	(8.7)	459.6	419.7	מגזר עסקים קטנים וזעירים
77.9	81.8	9.9	5,627.3	6,184.3	מגזר משקי בית
1.2	1.5	41.2	83.1	117.3	מגזר בנקאות פרטית
0.9	0.8	(5.2)	63.9	60.6	גופים מוסדיים
5.3	3.4	(32.6)	384.2	258.8	מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0	4.9	7,218.5	7,568.9	סך הכל

* יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

להלן נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			
מגזר בנקאות סך הכל	מגזר משקי בית פרטית		מגזר בנקאות סך הכל	מגזר משקי בית פרטית		
במיליוני ש"ח						
171.6	0.4	171.2	192.4	0.6	191.8	הכנסות ריבית, נטו
63.2	1.2	62.0	65.3	1.9	63.4	סך ההכנסות שאינן מריבית
234.8	1.6	233.2	257.7	2.5	255.2	סך הכנסות
9.5	-	9.5	9.3	-	9.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
160.2	0.6	159.6	171.4	0.9	170.5	הוצאות תפעוליות ואחרות
40.9	0.6	40.3	49.0	1.0	48.0	רווח נקי
3,565.1	0.6	3,564.5	3,860.2	1.4	3,858.8	יתרה ממוצעת של נכסים
3,788.5	0.4	3,788.1	4,135.0	1.4	4,133.6	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
5,710.4	83.1	5,627.3	6,301.6	117.3	6,184.3	יתרה ממוצעת של התחייבויות
5,674.8	105.9	5,568.9	5,973.3	119.2	5,854.1	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות לשנת 2019, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

הרווח הנקי במגזר האנשים הפרטיים, הכולל את מגזר משקי הבית והבנקאות הפרטית הסתכם ב-49.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-40.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 20%. הגידול ברווח נבע בעיקר עקב עלייה בהכנסות הריבית, נטו.

סך כל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-192.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-171.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 12%. העלייה נובעת בעיקר מגידול בהיקף הפעילות באשראי לציבור ומעליה בריבית בנק ישראל. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-65.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-63.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 6%. העלייה נובעת בעיקר מגידול בהכנסות מעמלות שונות.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-171.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-160.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 7% הנובע בעיקר מגידול בהוצאות המחשב והוצאות שכר המיוחסות למגזר.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכם ב-4,135.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-3,788.5 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2018, גידול של 9%. ראה גם פרק סיכון אשראי לאנשים פרטיים.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמו ב-5,973.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-5,674.8 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2018, גידול של 5%.

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

להלן נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019				לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			
מגזר עסקים קטנים וזעירים	מגזר עסקים בינוניים	מגזר עסקים גדולים	סך הכל	מגזר עסקים קטנים וזעירים	מגזר עסקים בינוניים	מגזר עסקים גדולים	סך הכל
במיליוני ש"ח							
22.0	9.8	2.4	34.2	21.3	11.8	1.7	34.8
12.5	3.2	3.0	18.7	14.0	2.9	1.2	18.1
34.5	13.0	5.4	52.9	35.3	14.7	2.9	52.9
1.9	(1.2)	0.7	1.4	(0.5)	(2.0)	-	(2.5)
15.8	6.0	4.8	26.6	19.1	3.8	1.7	24.6
10.7	5.2	(0.1)	15.8	10.6	8.1	0.7	19.4
559.2	280.9	90.7	930.8	557.1	309.6	87.4	954.1
591.9	295.7	92.7	980.3	567.4	266.6	72.7	906.7
419.7	257.8	270.4	947.9	459.6	325.1	275.3	1,060.0
408.4	259.8	249.6	917.8	428.6	303.6	198.0	930.2

הכנסות ריבית, נטו
סך ההכנסות שאינן מריבית
סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי
אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח נקי
יתרה ממוצעת של נכסים
יתרת האשראי לציבור לסוף
תקופת הדיווח
יתרה ממוצעת של התחייבויות
יתרת פקדונות הציבור לסוף
תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות בשנת 2019, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

הרווח הנקי של מגזרי העסקים הקטנים והזעירים, הבינוניים והגדולים הסתכם ב-15.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-19.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 19%. הקיטון נובע בעיקר מגידול בהפרשה להפסדי אשראי. סך כל הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-34.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-34.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון של 2%, הנובע מירידה בהיקפי הפעילות. ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ב-18.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-18.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 3%. ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-26.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-24.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול של 8%, הנובע מגידול הוצאות המחשב והוצאות שכר המיוחסות למגזר. הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-1.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה להכנסות של 2.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופה המקבילה אשתקד היו עודף גביית חובות על הפרשה. האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכם ב-980.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-906.7 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2018. פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמו ב-917.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-930.2 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2018.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי הסתכם ב-12.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-8.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 47%, הנובע בעיקר מעליה בהכנסות. סך כל ההכנסות המשייכות למגזר זה הסתכמו ב-22.1 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-15.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 41%. הגידול נובע בעיקר מעליה בהכנסות מפקדונות בין בנקאיים ומעליה ברווחי מימוש ניירות ערך. הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי הסתכם ב-12.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-8.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 47%, הנובע בעיקר מעליה בהכנסות.

סקירת הסיכונים

33	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
34	סיכון אשראי
44	סיכון שוק
51	סיכון נזילות
53	סיכון מימון
53	סיכון תפעולי
56	סיכונים אחרים

סקירת הסיכונים

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

כללי

א. פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, סיכוני שוק, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים וסיכון ציות והלבנת הון.

כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) הבנק מבצע תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מוכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בבנק, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.

ג. תפישת הסיכון הכוללת של הבנק עולה בקנה אחד עם המסגרת שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחומים והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על-פי אמות מידה מקובלות.

ד. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצע בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת ומיושם באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות הבקרה הבלתי תלויות במחלקת ניהול סיכונים ובפונקציית הציות בבנק, היחידות בחטיבה לניהול סיכונים בחברת האם הנותנות שירותים לבנק, אגף החשב והייעוץ המשפטי וקו ההגנה השלישי שמקיים מערך הביקורת הפנימית והיצוגית.

ה. מנהל הסיכונים הראשי - מר דורון סגל נושא באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו.

ו. האחראים על ניהול הסיכונים הינם:

מר גבריאל טייטל, מנכ"ל הבנק, משמש כמנהל סיכונים פיננסיים. הוא שימש גם כמנהל סיכון אסטרטגי ומוניטין (עד 8 בדצמבר 2019). עד ליום 26 ביולי 2019 כיהן מר יעקב שורי כמנכ"ל הבנק ושימש כמנהל סיכונים פיננסיים.

גב' איריס ניסנקורן החלה לכהן כמנכ"ל וראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות ביום 8 בדצמבר 2019. היא משמשת גם כמנהלת סיכון אסטרטגי ומוניטין.

גברת רונית עוזיאל, סמנכ"ל, ראש אגף אשראי, משמשת כמנהלת סיכוני האשראי.

מר דורון סגל, מנהל המחלקה לניהול סיכונים, משמש כמנהל סיכונים תפעוליים והמשכיות עסקית.

עו"ד חוה אלקוני-נוימן, היועצת המשפטית של הבנק, משמשת כמנהלת הסיכונים המשפטיים.

עו"ד לימור אזולאי מכהנת כמנהלת סיכוני ציות, במסגרת תפקידה כקצין הציות הראשי, ובכלל זה בין היתר, מנהלת סיכוני איסור הלבנת הון, איסור מימון טרור וסיכונים חוצי גבולות, CRS, ממונה על האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך ובדיני התחרות הכלכלית. כמו כן, מכהנת כ- Responsible Officer הממונה על יישום הוראות ה-FATCA והסכם ה-QI.

מר רון גריסר, מנכ"ל מתף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ משמש כמנהל סיכוני IT.

מר יהושע פלג, מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, משמש כמנהל סיכוני הסייבר.

- ז. סיכונים נוספים כדוגמת סיכוני רגולציה וחקיקה מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל ועל ידי חברי ההנהלה ומנהלי מחלקותבתחומים הנתונים לאחריותם.
- ח. ניהול הסיכונים מתבצע על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון המתבססת על מדיניות הקבוצה ועל בסיס מתודולוגיית סיכון קבוצתית תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בבנק. מנהל הסיכונים הראשי כפוף למנכ"ל הבנק ומונחה מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי הקבוצתי.
- ט. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי המחלקה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.
- י. במסגרת מסמך הסיכונים מוצגים כלל הסיכונים, שאליהם חשוף הבנק במסגרת פעולותיו, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן את תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.
- במסמך מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בבנק ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול היחידה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות ככל שנקטו על ידי היחידה ברבעון הרלוונטי.
- יא. הבנק מיישם מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית, במסגרתו נבחנת התממשות כלל הסיכונים המהותיים והשפעתם על בסיס ההון ויחס ההון לרכיבי סיכון. תרחישי הקיצון הינם צופי פני עתיד ומשמשים ככלי נוסף לניהול הסיכונים ולאנדיקציה באשר להון שיידרש לספיגת הפסדים במקרה של זעזועים גדולים. חשיבות תרחישי הקיצון באה לידי ביטוי גם בתהליכי תכנון ההון.
- לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים, ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים המופיעים להלן.
- למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה גילויים פיקוחיים נוספים ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

כללי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. סיכון האשראי מנוהל באמצעות יישום מדיניות אשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקן 311.

מדיניות ותיאבון סיכון

כללי

המחלקה לניהול סיכונים מובילה את תהליך גיבוש מדיניות האשראי, תוך שיתוף הגורמים האחראים על מתן האשראי בבנק. מסמך מדיניות האשראי נדון ומאושר לפחות אחת לשנה על ידי ההנהלה, וועדת אשראי ועסקים ובדירקטוריון הבנק, ומתעדכן על פי השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם, שינויים ברגולציה וכיו"ב, כמפורט בהמשך. נהלי הבנק בתחום האשראי וניהול סיכון האשראי תומכים ומבטאים מדיניות זו הלכה למעשה.

דירקטוריון הבנק התווה אסטרטגיה לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון באמצעות הגדרת התיאבון לסיכון. במסגרת זו הוגדרו תחומי פעילות שאינם במיקוד השיווקי של הבנק, במידה שרמת הסיכון הטמונה בהם גבוהה או רמת השליטה והבקרה עליהם אינה גבוהה, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל מהם גבוהה.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק וצביונו. בהתאם, מדיניות הבנק כוללת הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי-ענפים ומוצרים המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.

מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכונים האשראי

לבנק מודלים פנימיים שפיתח לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוח המתבססים ברובם על פרמטרים אובייקטיביים בקשר עם מצבו של הלקוח (מאפייני הלקוח, תמהיל הביטחונות, החוסן הפיננסי המשתקף מן הדוחות הכספיים של הלקוח, נתונים ענפיים וכיו"ב).

מדיניות ניהול מערך הביטחונות

לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כביטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההישענות עליהם, שנקבעו על פי ניסיון העבר. מדיניות ההישענות על ביטחונות היא מידתית ומתבססת על השווי ההוגן העדכני של הביטחון, על נזילותו ועל מהירות מימושו בעת הצורך.

מדיניות איתור וטיפול בחובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי

- בבנק קיימים תהליכים מובנים לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים. הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כבעייתיים ומדיניות למדידת הפרשה להפסדי אשראי על מנת לקיים הפרשה ברמה המתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים.
- במסגרת הבנק פועלת יחידה ייעודית לטיפול בחובות בעייתיים.
- כאמור בפרק מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים, בהתאם להוראה החדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים אשראי

הבנק מקיים מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכונים האשראי. תפיסת הניהול והבקרה של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכונים אשראי ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו. ניהול החשיפה לסיכונים האשראי נבחן ומבוקר באופן שוטף, במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים, כמפורט בדוח הסיכונים באינטרנט. לבנק מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שווים של הנכסים, המאפשרת מעקב יומי שוטף.

דיווח על החשיפה לסיכונים אשראי

הנהלה ודירקטוריון הבנק מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים אשראי, ובחתכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה. בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווחת החשיפה לסיכונים אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות כנדרש בהוראות 310 ו-311 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 31 בדצמבר 2019, אין קבוצת לווים אשר חבובה נטו, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

איכות אשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיביו השונים, הכולל רכיבים חוץ-מאזניים הסתכם ב- 87.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 68.1 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2018, גידול בשיעור של 28.2%.

יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בבנק, עמד ב- 31 בדצמבר 2019 על 1.2%, בהשוואה ל- 1.0% בשנת 2018. 10% מסיכון האשראי הבעייתי בבנק משויכים לענף הבינוי והנדל"ן, 61% לענף הלקוחות הפרטיים, 22% לענף התעשייה ו-5% לענף תחבורה ואחסנה. יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 1.2% בהשוואה ל- 1.0% בשנת 2018.

שיעור יתרת החובות הפגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית מיתרת האשראי לציבור בסוף שנת 2019 עמד על 0.7%, בהשוואה ל- 0.4% בסוף שנת 2018.

יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 1.70% בהשוואה ל- 1.44% בסוף שנת 2018. למידע נוסף בדבר איכות האשראי ראה באור ב.25(1) לדוחות הכספיים.

ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור						
31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2019			במיליוני ש"ח
סה"כ	פרטי	מסחרי	סה"כ	פרטי	מסחרי	
						סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי: ⁽¹⁾
4,389.0	3,530.0	860.0	4,791.5	3,867.3	924.2	סיכון אשראי מאזני
2,179.0	1,815.0	364.0	2,144.3	1,861.0	283.3	סיכון אשראי חוץ מאזני
6,567.9	5,344.8	1,223.1	6,935.8	5,728.3	1,207.5	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
						סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי:
211.3	191.1	20.2	243.5	215.0	28.5	לא בעייתי
						סה"כ בעייתי: ⁽²⁾
33.6	15.8	17.8	33.7	14.6	19.1	- השגחה מיוחדת
11.2	6.4	4.8	10.4	6.4	4.0	- נחות
23.0	17.9	5.1	42.7	31.8	10.9	- פגום
279.1	231.2	47.9	330.3	267.8	62.5	סך הכל סיכון אשראי מאזני
33.7	26.0	7.7	35.1	23.3	11.8	סיכון אשראי חוץ מאזני
312.8	257.2	55.6	365.4	291.1	74.3	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
11.2	6.4	4.8	10.3	6.3	4.0	מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר
6,880.7	5,602.0	1,278.7	7,301.2	6,019.4	1,281.8	סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
						מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים:
20.0	15.1	4.9	37.5	26.6	10.9	חובות פגומים
20.0	15.1	4.9	37.5	26.6	10.9	סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

תנועה בחובות הפגומים בגין אשראי לציבור

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			
מסחרי	פרטי	סה"כ	מסחרי	פרטי	סה"כ	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
35.4	14.7	20.7	23.0	17.9	5.1	4. תנועה בחובות הפגומים בגין אשראי לציבור*
31.4	11.1	20.3	39.0	23.3	15.7	יתרת חובות פגומים לתחילת שנה
-	-	-	(1.0)	(0.2)	(0.8)	חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך השנה
(12.1)	(4.1)	(8.0)	(4.3)	(2.9)	(1.4)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום
(31.7)	(3.8)	(27.9)	(14.0)	(6.3)	(7.7)	חובות פגומים שנמחקו
23.0	17.9	5.1	42.7	31.8	10.9	חובות פגומים שנפרעו
						יתרת חובות פגומים לסוף שנה
* מזה: תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש						
18.9	12.8	6.1	20.9	16.6	4.3	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה
33.2	10.8	22.4	25.6	18.8	6.8	ארגונים מחדש שבוצעו במהלך השנה
(3.9)	(3.1)	(0.8)	(3.4)	(3.0)	(0.4)	חובות בארגון מחדש שנמחקו
(27.3)	(3.9)	(23.4)	(10.3)	(5.8)	(4.5)	חובות בארגון מחדש שנפרעו
20.9	16.6	4.3	32.8	26.6	6.2	יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש

5. מדדי סיכון

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		
0.73%	1.04%	שיעור חובות פגומים או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור		
		מזה:		
0.49%	0.83%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור		
0.24%	0.20%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור		
0.99%	1.20%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון האשראי הכולל בגין הציבור		
0.16%	0.23%	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור		
0.24%	0.10%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור		
1.15%	1.17%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור		
235.22%	140.05%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור פגום		
158.19%	112.83%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור בפיגור של 90 יום או יותר		
19.59%	8.19%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור		

סיכון אשראי לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2019							פעילות לווים בישראל ציבור-מסחרי
הפסדי אשראי(2)			מזה:			סיכון אשראי כולל (1)	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	סיכון אשראי פגום	סיכון אשראי בעייתי(4)	דירוג ביצוע אשראי (3)		
4.9	(0.3)	(1.9)	1.0	19.6	93.2	117.9	תעשייה
5.0	(0.7)	2.6	8.1	8.1	365.7	381.2	בניה ונדל"ן - בינוי
0.4	-	-	-	-	125.4	131.9	בניה ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1.7	-	0.7	-	-	173.7	175.6	מסחר
0.2	-	-	-	-	69.9	71.5	שירותים פיננסיים
3.8	0.2	-	2.0	6.1	379.6	403.7	ענפים אחרים
16.0	(0.8)	1.4	11.1	33.8	1,207.5	1,281.8	סך הכל מסחרי
46.3	5.7	9.3	31.8	53.0	5,728.3	6,019.4	אנשים פרטיים
62.3	4.9	10.7	42.9	86.8	6,935.8	7,301.2	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	2,334.4	2,334.4	בנקים בישראל וממשלת ישראל
62.3	4.9	10.7	42.9	86.8	9,270.2	9,635.6	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וחוז' מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים), אגרות חוב, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוז' מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 7,194.1 מיליוני ש"ח, 258.8 מיליוני ש"ח, 0.5 מיליוני ש"ח ו- 2,182.2 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) כולל בגין מכשירי אשראי חוז' מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוז' מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

סיכון אשראי לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2018							פעילות לווים בישראל ציבור-מסחרי
הפסדי אשראי ⁽²⁾			מזה:			סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	סיכון אשראי פגום	סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽³⁾		
6.4	0.3	3.2	2.8	19.6	150.0	176.9	תעשייה
1.7	4.0	(0.7)	-	-	368.5	369.4	בניה ונדל"ן - בינוי
0.4	1.9	0.1	-	0.1	110.1	110.2	בניה ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1.1	(0.3)	(6.0)	0.1	0.1	142.1	145.3	מסחר
0.2	-	-	-	-	62.6	62.7	שירותים פיננסיים
4.0	-	0.9	2.2	7.3	389.8	414.2	ענפים אחרים
13.8	5.9	(2.5)	5.1	27.1	1,223.1	1,278.7	סך הכל מסחרי
42.7	4.7	9.5	17.9	40.3	5,344.8	5,602.0	אנשים פרטיים
56.5	10.6	7.0	23.0	67.4	6,567.9	6,880.7	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	2,746.7	2,746.7	בנקים בישראל וממשלת ישראל
56.5	10.6	7.0	23.0	67.4	9,314.6	9,627.4	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים), אגרות חוב, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוזי מאזניים כפי שחושב לצורך מנבלות חבות של לווה בסך של 6,806.0 מיליוני ש"ח, 641.4 מיליוני ש"ח, 0.9 מיליוני ש"ח ו- 2,179.1 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) כולל בגין מכשירי אשראי חוזי מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(3) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

ניהול סיכוני אשראי צד נגדי

א. כללי

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי לבנק.

בניגוד לחשיפת האשראי, בה החשיפה היא חד-צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מצדדי העסקה. החשיפה לסיכון צד נגדי מאופיינת גם בשווי השוק של העסקאות, שעשוי להשתנות לאורך חיי העסקה.

ב. מדיניות

לבנק מדיניות ותיאבון לסיכון לפעילות מול מוסדות פיננסיים, הן ברמת תיאבון הסיכון הכולל והן ברמת החשיפה לצד הנגדי הבודד בחתך סוג החשיפה והעסקה הבודדת, ותוך התחשבות בהון העצמי של הבנק והיקף החשיפות שלו ובהתבסס על פרמטרים הנגזרים מחוסנו הפיננסי של הצד הנגדי.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים

כללי

הצריכה הפרטית נמצאת בשנים האחרונות במגמת צמיחה וכפועל יוצא גם היקף האשראי לאנשים פרטיים. הבנק מעמיד אשראי צרכני למשקי הבית, המורכב בעיקר מלקוחות שכירים, שעיקרם במערכת החינוך. מדיניות האשראי לאנשים פרטיים, משקפת את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון שברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל. תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכוני אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק ולצביונו.

המדיניות מתבססת על מערכת פנימית לדירוג סיכון האשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי כללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי בהתאם לבחינת כושר ההחזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה.

תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים. מודלים של דירוג סיכוני אשראי משמשים את הבנק הן בתהליך החיתום של האשראי בסניפים והן בהעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, האפליקציה ובקול סנטר. המלצות האשראי הנגזרות מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם נהלי הבנק הנסמכים על מדיניות האשראי והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, מגלמים את תיאבון הסיכון המידתי של הבנק בתחום האשראי הצרכני.

הבנק מתמקד באשראי קמעונאי, המאופיין ברמת פיזור גבוהה ורמת סיכון נמוכה. הבנק פועל ליישם מתכונת עבודה סדורה המגדירה, בין היתר, מדיניות ממוקדת לקוח. אוכלוסיית היעד מאופיינת בביטחון תעסוקתי, מקורות הכנסה יציבים וכושר החזר מוכח הזקוקה למימון בתחום הצרכני. חלק מן הלוואות לאוכלוסייה זו מוענק בין היתר במסגרת מכרז החשב הכללי למתן הלוואות רווחה לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה. במסגרת המכרז הבנק מעמיד לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי כאמור, המוצגות בדוחות הבנק כסיכון אשראי חוץ מאזני. גובה הלוואות החשכ"ל הינן בסכום מרבי של עד 25 אלפי ש"ח ולתקופת זמן של עד 5 שנים, בהתאם לסוגי הלוואות בתנאי המכרז. תשלומי הלוואות אלו ואחרות מבוצעים בעיקר בניכוי משכר. כ-73% מהאשראי של אנשים פרטיים הינו בגין לקוחות בעלי הכנסה קבועה מעל 10 אלפי ש"ח. הבנק אינו מעניק הלוואות לדירור. הלוואות אלו ניתנות על ידי חברת האם.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים

השינוי באחוזים	31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2019	
	במיליוני ש"ח		
8.2	868.1	935.5	יתרות עובר ושב ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
9.4	2,920.4	3,195.5	הלוואות אחרות
9.1	3,788.5	4,135.0	סך כל סיכון האשראי המאזני
5.0	692.2	726.7	מסגרת עו"ש לא מנוצלת
4.6	856.7	896.1	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
(1.2)	264.7	261.6	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
3.9	1,813.6	1,884.4	סך כל סיכון האשראי החוץ מאזני
7.4	5,602.1	6,019.4	סך הכל סיכון האשראי הכולל
8.3	3,565.8	3,860.2	ממוצע היקף האשראי, כולל משיכות יתר בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות

להלן התפלגות סיכון האשראי מסך החובות לאנשים פרטיים

השינוי באחוזים	31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2019	
	במיליוני ש"ח		
77.7	17.9	31.8	סיכון אשראי פגום
(5.9)	22.2	20.9	סיכון אשראי בעייתי לא פגום
8.9	3,748.4	4,082.3	סיכון אשראי לא בעייתי
9.1	3,788.5	4,135.0	סך כל סיכון אשראי
(1.6)	6.4	6.3	מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר
60.2	16.6	26.6	יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי
0.25%		0.22%	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי מסך האשראי לציבור

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים לפי התפלגות ההכנסה הקבועה בחשבון

31 בדצמבר 2019				
סיכון אשראי חוץ מאזני	סך הכל סיכון אשראי מאזני	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	הכנסה קבועה בחשבון* באלפי ש"ח
	במיליוני ש"ח			
79.1 ⁽¹⁾	36.4	4.8	31.6	ללא הכנסה קבועה
365.7	1,059.4	76.7	982.7	עד 10
727.1	1,759.5	285.4	1,474.1	מ-10 עד 20
712.5	1,279.7	381.6	898.1	מעל 20
1,884.8	4,135.0	748.5	3,386.5	סך הכל

31 בדצמבר 2018				
הכנסה קבועה בחשבון*	סך נכסים פיננסיים** נמוך מ-50 אלפי ש"ח	סך נכסים פיננסיים** גבוה מ-50 אלפי ש"ח	סך הכל סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני
באלפי ש"ח	במיליוני ש"ח			
ללא הכנסה קבועה	30.1	3.7	33.8	74.7 ⁽¹⁾
עד 10	1,094.5	106.0	1,200.5	406.1
מ-10 עד 20	1,256.0	285.7	1,541.7	698.6
מעל 20	730.8	281.7	1,012.5	634.2
סך הכל	3,111.4	677.1	3,788.5	1,813.6

(1) ביום 31.12.19 כ-90% מהיתרה הינה בגין מכרז החשב הכללי לעובדי הוראה וסטודנטים (ביום 31.12.18 - כ-94%).
 * הכנסה קבועה לחשבון, כהגדרתה בהוראת הדיווח לפיקוח 836 (הכוללת משכורת בפועל במוצע של 12 חודשים אחרונים, סך קצבאות, הפקדות מזומן והפקדות שיקים).
 ** תיק הנכסים הפיננסיים המקושר לחשבון, כגון: פקדונות כספיים (לרבות יתרות עו"ש), תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים.

התפלגות לפי התקופה הממוצעת שנותרה לפירעון (לפי המועד הסופי לפירעון ההלוואה)

סיכון אשראי מאזני				
31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2018	במיליוני ש"ח		
			תקופה לפירעון	
עד שנה	1,014.8	928.8		
משנה ועד שלוש שנים	539.8	486.5		
משלוש שנים ועד חמש שנים	973.6	845.5		
מחמש שנים ועד שבע שנים	715.2	635.4		
מעל שבע שנים	891.6	892.3		
סך הכל	4,135.0	3,788.5		

התפלגות לפי גודל האשראי של הלווה*

31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2018			תחום אשראי ללווה
סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל**	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל**	
						באלפי ש"ח
						במיליוני ש"ח
עד 10	98.3	253.3	351.6	90.1	256.5	346.6
מ-10 עד 20	52.4	130.5	182.9	51.2	128.0	179.2
מ-20 עד 40	198.7	274.6	473.3	191.8	274.6	466.4
מ-40 עד 80	608.0	497.9	1,105.9	588.7	492.3	1,081.0
מ-80 עד 150	1,419.5	451.6	1,871.1	1,282.1	415.8	1,697.9
מ-150 עד 300	1,595.2	256.3	1,851.5	1,442.9	228.7	1,671.6
מעל 300	162.9	20.2	183.1	141.7	17.7	159.4
סך הכל	4,135.0	1,844.4	6,019.4	3,788.5	1,813.6	5,602.1

* הגדרת לווה - בהתאם להגדרות הוראת ניהול בנקאי תקין 313.
 ** סיכון אשראי כולל - למעט חבות בגין נגזרים.

התפלגות לפי סוג ומידת החשיפה לגידול משמעותי בתשלומים

31 בדצמבר 2019		31 בדצמבר 2018
סוג האשראי		סיכון אשראי מאזני במיליוני ש"ח
עו"ש	353.3	339.4
יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי	586.2	528.7
אשראי בריבית משתנה	3,108.2	2,835.0
אשראי בריבית קבועה	87.3	85.4
סך הכל	4,135.0	3,788.5

ביטחונות

31 בדצמבר 2019		31 בדצמבר 2018		תחום אשראי ללווה	
סיכון אשראי מאזני חוץ	סיכון אשראי מאזני כולל	סיכון אשראי מאזני חוץ	סיכון אשראי מאזני כולל		
		במיליוני ש"ח			
182.8	3.4	185.5	186.2	סך אשראי המגובה בביטחונות*	
97.0	2.6	93.7	99.6	* מזה: בטחונות לא נזילים	
85.8	0.8	91.8	86.6	בטחונות נזילים	

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי למשקי בית

חיתום האשראי הצרכני מבוצע בהתחשב בפרמטרים אישיים של הלקוח ומשקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי. תפיסה זו משתקפת היטב במגבלות כמותיות ואיכותיות וכן באמצעות מגוון רחב של נוהלי אשראי, תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקרה הדוקים בקווי הבקרה השונים.

הבנק נותן מענה לצרכי האשראי של הלקוח בהתאם ליכולת ההחזר ודירוג האשראי. כמו כן מציע אשראי ללקוחותיו באופן יזום על בסיס ניטור מאפייני הסיכון של הלקוח ואיתור צרכיו. בתהליך החיתום נבחנים מספר קריטריונים אשר מהווים כלי תומך החלטה, בין היתר, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון, מטרות האשראי, פעילות הלקוח בבנק, דירוג סיכון האשראי, כושר החזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום. תהליך זה מושתת על ערכי הוגנות ושיקפות כלפי הלקוח.

ב. אופן פיקוח ומעקב על מאפייני הסיכון

לבנק ועובדיו התמחות ומיומנות גבוהה בתחום אשראי קמעונאי מתוקף ניסיונו רב השנים באשראי למשקי הבית.

הבנק מכשיר את עובדיו ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי ובעל מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או תסמינים שליליים.

הבנק מגדר את עצמו בנטילת סיכונים אשראי, בין היתר, באמצעות פיזור הסיכון בין הלקוחות. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקורות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות באמצעות שלושת קווי ההגנה.

במסגרת הבקורות המבוצעות על ידי הקו הראשון: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים,

בקו השני קיימות מגוון בקורות, כאשר עיקרן נועדו לבחון את ההתנהלות הפיננסית בחשבונות ולאתר סימנים להתדרדרות במצב החוב. סימני התדרדרות יכולים לנבוע מירידה במחזורי פעילות, חריגות ממסגרות מאושרות וכדומה. בנוסף, הבנק משתמש במערכות מחוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי. הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, מסגרת העבודה והבקורות לניטור סיכוני אשראי צרכני, לרבות פעילויות קווי ההגנה הראשון והשני לניטור סיכון זה.

סיכון שוק

כללי

1. סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים ובכללם: סיכון ריבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות וסיכון תנודתיות.
2. לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים אשר מתווה ומפרטת, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד ועקרונות לפעילות.

הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה לסיכוני שוק

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה בלתי תלויה וביקורת על תהליך ניהול סיכוני השוק. התפיסה הניהולית והבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו. ניהול החשיפה לסיכוני השוק נבחן ומבוקר באופן שוטף במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים כמפורט בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

דיווח על החשיפות לסיכוני שוק

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני שוק, ובחתיכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה, בין היתר, התפתחויות בסיכון ובסביבה הפיננסית ועמידה במגבלות.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים פיננסיים, תואם פעילות בנקאית זהירה, מידתי ותואם לדרישות הפיקוחיות ולהיקף פעילות הבנק לצביונו. ככלל, הבנק שואף למזער את החשיפות הפיננסיות שהוא נוטל, ופועל ליצירת רווחיות נאותה תוך כדי נטילת סיכונים פיננסיים נמוכים. תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות הבנק באמצעות מגוון רחב מאוד של מגבלות סיכון/הפסד כמותיות ומידתיות ביחס להון הבנק, וכן בתהליכי בקרה הדוקים ובתהליכי עבודה מובנים בקווי הבקרה השונים.

המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכוני השוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכוני השוק באמצעים, הכוללים גם את הערך בסיכון (VAR) וגם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests, כלי ניהול ובקרת חשיפות ריבית כגון: מח"מ, שווי הוגן ומבחני רגישות לשינויים בעקום הריבית.

החשיפה בריבית

כללי

סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית המשפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים או אף התזרימים עצמם משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. צורותיו העיקריות של סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כוללות: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה וסיכון בסיס. סיכון הריבית לכלל התיק הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכוני הריבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הריבית (הוראה 333). נקבעה מדיניות בנושא ניהול סיכון הריבית בהתאם להוראות.

ניהול החשיפה

ניהול החשיפה לסיכונים בריבית נעשה על ידי התאמת משך החיים הממוצע של המקורות והשימושים ותוך צמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשיעורי הריבית, בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון. בכל מגזר נמדדת החשיפה לשינוי בלתי צפוי בשיעור הריבית לכל התקופות ובתרחישי ריבית שונים ונמדדת השפעתה על השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי ושל הרווח החשבונאי עבור שנים עשר חודשים קדימה, בכל אחד מהמגזרים בנפרד, וגם בכל המגזרים יחד. הבנק רואה בגישה הכלכלית ככלי עיקרי לניהול סיכוני הריבית שלו. החשיפה העיקרית לסיכוני ריבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר צמוד המדד ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במגזרים אלה. על מנת למזער את סיכון הריבית בתיק הבנקאי וכחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות, הבנק עושה לעיתים שימוש בכלים נוספים, לרבות פעילות בנגזרים.

התיאבון לסיכון

- תיאבון הסיכון לריבית כפי שמשקף במגבלות הינו מידתי, וניצול מסגרות החשיפה מבוצע בהתאם להערכות הבנק בנוגע לשיעורי הריבית הצפויים ולמבנה עקום הריבית הצפוי באופקי זמן שונים ובכפוף למגבלות שהוגדרו במדיניות הסיכונים הפיננסיים.
- לבנק סדרת מגבלות לשינויים בעקום הריבית ומגבלות פרטניות היוצרות סיכוני ריבית על היקף חשיפת הריבית, ומגבלות על גובה השחיקה המכסימלי בשווי ההוגן תחת מצב קיצון.

החשיפה בפועל ליום הדוח

סיכון הריבית נמדד ומנוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. ביתרות חשבונות העובר ושב שאינן נושאות ריבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. הבנק קבע כי תקופת הפירעון של יתרת העו"ש היציבה המשמשת בחישוב החשיפה לריבית תהיה למספר שנים.

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים בריבית על פי שווים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים תיאורטיים בשיעור הריבית על שווים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

להלן פרטים על השפעת שינויים בריבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר, על הכנסות הריבית נטו ועל הכנסות המימון שאינן מריבית:

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית):

31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2019			
סך הכל	מט"ח	שקל	סך הכל	מט"ח	שקל	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
623.8	(3.1)	626.9	638.8	(3.9)	642.7	שווי הוגן נטו מותאם ⁽¹⁾
623.9	(3.0)	626.9	639.1	(11.7)	650.8	מזה: תיק בנקאי

(1) שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה (עו"ש).

פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 28א' לדוחות הכספיים.

2. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של הבנק:

31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2019			
סך הכל	מט"ח	שקל ⁽⁵⁾	סך הכל	מט"ח	שקל ⁽⁵⁾	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
שינויים מקבילים						
28.5	(1.0)	29.5	36.7	(0.8)	37.5	עלייה במקביל של 1%
27.2	(2.3)	29.5	36.8	(0.8)	37.6	מזה: תיק בנקאי
(30.8)	0.8	(31.6)	(42.3)	0.9	(43.2)	ירידה במקביל של 1%
(29.6)	2.0	(31.6)	(42.2)	0.9	(43.1)	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים						
20.8	0.7	20.1	17.9	0.8	17.1	התללה ⁽²⁾
(10.6)	(1.1)	(9.5)	(9.4)	(0.9)	(8.5)	השטחה ⁽³⁾
7.9	(1.3)	9.2	7.4	(1.1)	8.5	עליית ריבית בטווח הקצר
(7.8)	1.1	(8.9)	(6.8)	1.2	(8.0)	ירידת ריבית בטווח הקצר

בטבלה זו מוצג השווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

3. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית⁽⁶⁾

31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2019			שינויים מקבילים
סך הכל ⁽⁴⁾	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך הכל ⁽⁴⁾	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
24.4	0.2	24.2	29.4	0.2	29.2	עלייה במקביל של 1%
24.2	-	24.2	29.2	0.2	29.2	מזה: תיק בנקאי
(45.5)	(0.2)	(45.3)	(54.9)	(0.2)	(54.7)	ירידה במקביל של 1%
(45.3)	-	(45.3)	(54.7)	(0.2)	(54.7)	מזה: תיק בנקאי
(45.0)	(0.4)	(44.6)	(59.7)	(0.3)	(59.4)	ירידה במקביל של 2% ⁽⁷⁾

(1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה (ע"ש).

(2) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.

(3) השטחה - עליה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

(4) לאחר השפעות מקזוזות.

(5) הרכיבים לגביהם נלקחת בחשבון סביבת ריבית שלילית - מכשירים פיננסיים נגזרים, נכסים והתחייבויות במגזר צמוד המדד ואגרות חוב במגזר המט"ח.

(6) בתרחיש ירידת ריבית המשקפים ריבית שלילית, חושבה השפעת התרחיש על ההכנסות נטו מריבית, בהתאם להנחות שונות.

(7) בתרחיש של ירידת ריבית מקבילה של 2% השינוי אינו סימטרי לתרחיש של ירידת ריבית מקבילה של 1%. זאת משום שהנחות המודל בתרחיש של ירידת ריבית של 2% מבטל הגנות ריבית על פקדונות ציבור מסוימים אשר קיימות בתרחיש של ירידת ריבית של 1%.

גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור

ביום 13 בפברואר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "גילוי על היערכות להפסקת השימוש בליבור" וזאת על רקע הנחיות הגילוי של ה-SEC בדבר הפסקת שימוש בליבור (LIBOR), המבהירות בין היתר את הגילוי הנדרש בנושא. הנחיות הגילוי כאמור פורסמו על רקע הסיכון לחוסר ודאות בנוגע לאופן הפרשנות של חוזים הצמודים לליבור, במצב שבו החל משנת 2021 לא יפורסם יותר ליבור, או שיקבע כי הליבור אינו מייצג יותר את שיעורי הרבית הרלוונטיים.

בהתאם לנדרש בחוזר, בנקים אשר יש להם חשיפה מהותית לסיכון זה נדרשים לכלול גילוי, החל מהדוחות לציבור ליום 31 בדצמבר 2019. במסגרת זו, נדרש לתת גילוי בדבר האופן שבו הבנק מזהה את הסיכון, נערך כדי להפחית אותו, וכן לתת גילוי להשפעה הצפויה על הבנק.

בהתאם לפרסום של הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה (FCA) מחודש יולי 2017, צפויה המערכת הפיננסית העולמית להפסיק את השימוש בליבור באופן הדרגתי עד סוף שנת 2021. בהמשך להחלטה זו, הוקמו צוותי עבודה שונים ברחבי העולם לצורך קביעת מדדי ריבית חלופיים לריביות הליבור עבור כל אחד מחמשת המטבעות הבאים: דולר ארה"ב, לירה שטרלינג, אירו, פרנק שוויצרי ויין יפני. החלופות שנבחנו על ידי צוותי העבודה כוללות בין היתר את ריביות ה-SOFR (Secured Overnight Financing Rate); ה-SONIA (Sterling Overnight Index Average); ה-ESTER (Euro Short-Term Rate); ה-SARON (Swiss Average Rate Overnight); ה-TONA (Tokyo Overnight Average Rate).

להפסקת השימוש בליבור ומעבר למדדי ריבית חלופיים צפויות להיות השלכות רוחביות על הבנק כגון השלכות כלכליות, תפעוליות וחשבונאיות.

לעניין זה, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, הובהר כי על רקע הסיכון לחוסר ודאות בנוגע לפרשנות של חוזים הצמודים לליבור, נדרש לכלול גילוי בדבר היערכות להפסקת השימוש בליבור במקרים בהם קיימת חשיפה מהותית להפסקת השימוש בליבור.

הבנק החל בתהליך בחינת ההשפעה הצפויה של הפסקת פרסום הליבור, לרבות בחינה של חלופות אפשריות בכל אחת מהמטבעות המפורטים לעיל, השלכות פיננסיות שעשויות להיגרם מהמעבר לשימוש במטבעות הנ"ל והיערכות הנדרשת הן בפן העסקי והן בפן ניהול הסיכונים של החשיפות החדשות. יחד עם זאת, לאור השלב המוקדם של הפרויקט, בשלב זה לא ניתן להעריך באופן חד משמעי את מידת ההשפעה של הפסקת השימוש בליבור על הבנק.

חשיפות מהותיות

נכון למועד הדיווח, לבנק קיימים חוזים שונים הנמשכים מעבר לשנת 2021 המתייחסים לליבור, כמפורט להלן, וכן, קיימות חשיפות לחוזים מסוג זה בהתאם לטבלה שלהלן המפרטת את החשיפות המהותיות של הבנק לריבית הליבור בגין חשיפות שיימשכו מעבר לשנת 2021:

ליום 31 בדצמבר 2019		
ערך נקוב	שווי הוגן נטו	
במיליוני ש"ח		
86.5	(3.7)	נגזרי IRS - גידור שווי הוגן
20.1	(0.3)	נגזרי IRS - אחרים

סיכונים עיקריים והיערכות הבנק אליהם

הפסקת השימוש בליבור והמעבר למדדי רבית חלופיים יוצרים לבנק סיכונים שונים כגון: סיכון פיננסי, סיכון מודל, סיכון משפטי, סיכון רגולטורי ופיקוחי, סיכון טכנולוגי וסיכון עסקי. הבנק זיהה את הסיכונים באמצעות, בין היתר, מיפוי של כל החוזים והחשיפות הרלוונטיות.

נכון למועד פרסום הדוח, הבנק התחיל בהיערכות לניהול והפחתת הסיכונים שזוהו והקשורים להפסקת השימוש בליבור. כחלק מהיערכות, הבנק הקים צוות ייעודי שמטרתו, בין היתר, לפתח תהליכי עבודה לצורך זיהוי הסיכונים, הערכת היקף הסיכון, בחינת ההשפעות של כל סיכון, הצעת חלופות לאופן הפחתת הסיכונים, ניטור של הסיכונים וההשפעות הקשורות אליהם והעברת עדכונים שוטפים להנהלה ולדירקטוריון.

בשלב זה מופו הסיכונים הבאים:

- **סיכון פיננסי** - ירידה ברווחיות ו/או גידול בעלויות הנובעים, בין היתר: מהכרה בהפסדים במכשירים פיננסיים המוחזקים על ידי הבנק עקב ביטול חוזים; מערעורים של הלקוחות על קביעת תשלומי הרבית שלהם; מירידה במספר הפעולות ובמחזורי העסקאות הנעשות על ידי הלקוחות; מפתחת פוזיציות חשיפה לרבית והצורך בהתאמת תהליך ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק.
- **סיכון מודל** - בניית מתודולוגיית מחירי העברה המותאמת למעבר למדדי הרבית החלופיים; ביצוע תמחור מוצרים חדש.
- **סיכון משפטי** - ביצוע שינויים לחוזים קיימים וניסוח חוזים חדשים המותאמים להפסקת השימוש בליבור ולסביבה הכלכלית החדשה.
- **סיכון רגולטורי ופיקוחי** - הטמעה של מדיניות, נהלים, חלוקת אחריות.
- **סיכון טכנולוגי** - ביצוע עדכונים לבסיסי המידע ומערכות המידע, לרבות התאמתם לצורך שימוש במוצרים הישנים ובמוצרים החדשים.
- **סיכון עסקי** - כולל בעיקר את סיכון הבסיס (basis) שיווצר כתוצאה משוני במנגנוני ה-fallback בין המוצרים השונים (כגון, פיקדונות לעומת נגזרים).

השלכות חשבונאיות

להפסקת השימוש בליבור והמעבר למדדי רבית חלופיים צפויות להיות השפעות חשבונאיות שונות במספר תחומים, אשר הינם, בין היתר:

- **חשבונאות גידור** - ההשפעות העיקריות הצפויות בחשבונאות הגידור הינן, בין היתר: הבנק ידרש לבצע בחינה האם לאור המעבר למדד רבית חלופי לא צפוי (probable) יתקיימו התנאים לישום חשבונאות גידור.
- **שיעורי הון** - מעבר למדדי רבית חלופיים עשוי להביא לשינויים בשיעורי ההון המשמשים כנתון (input) במודלים שונים לצורך הערכה (valuation) של נכסים והתחייבויות שונים כגון, מכשירים פיננסיים, חכירות, נגזרים, ירידות ערך לנכסים לא פיננסיים.

החשיפה בבסיס

כללי

חשיפת בסיס נוצרת כתוצאה מאי הקבלה בעיתוי, בבסיס המדידה ובסכומי ההשקעה עם או ללא פעולות גידור. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד מוגדרת כחשיפת בסיס.

ניהול החשיפה

- ניהול הסיכונים בחשיפות הבסיס והשקעת ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים נעשים בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות לגבי התפתחויות צפויות בשווקי הכספים וההון.
- תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות המוצגות לעיל, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואת השימושים במגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מגזר פעילות.
- במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לנטרול החשיפה לסיכונים בבסיס ובריבית.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות (עודף או חוסר) של נכסים על התחייבויות וחשיפת ההון הפנוי.

החשיפה בבסיס בפועל

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי⁽¹⁾ (במיליוני ש"ח):

% מההון הפנוי ליום		חשיפת ההון הפנוי		
ליום 31 בדצמבר 2018	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2018	ליום 31 בדצמבר 2019	
83.56%	88.38%	543.2	643.2	לא צמוד
16.26%	11.11%	105.7	80.9	צמוד מדד
0.18%	0.51%	1.2	3.7	מט"ח וצמוד מט"ח

(1) הון עצמי בניכוי נכסים שאינם כספיים ובתוספת הפרשה להפסדי אשראי קבוצתי בניכוי מס נדחה.

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל בעיקר במטבעות דולר ואירו וסך החשיפה המטבעית נטו של הבנק נמוכה.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 31 בדצמבר 2019 (במיליוני ש"ח).

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוץ מאזניים.

31.12.2018	31.12.2019	
דולר	דולר	אחוז שינוי בשער החליפין
0.2	0.2	ירידה של 5%
0.4	0.4	ירידה של 10%
(0.2)	(0.2)	עליה של 5%
(0.4)	(0.4)	עליה של 10%

הערות:

(1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

(2) תרחיש עליה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.

(3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.

(4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

רגישות ההון לשינויים במדד

הבנק פועל בשוק המדד באמצעות מתן שימושים, כגון הלוואות ורכישת אגרות חוב בעיקר ממשלתיות, וכן באמצעות גיוס מקורות צמודי מדד.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד, נכון ליום 31 בדצמבר 2019.

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוץ מאזניים.

אחוז שינוי במדד	במיליוני ש"ח
ירידה של 3%	10.9
עלייה של 3%	(3.4)

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

כללי

הבנק פועל במגוון מכשירים פיננסיים נגזרים כחלק מניהול סיכוני השוק (חשיפות בסיס, מטבע וריבית) וכן כשירות ללקוחותיו, כאשר הפוזיציה באופציות (לרבות מסלולי הברירה) הינה בעלת מרכיב גבוה יותר של סיכון שוק.

התיאבון לסיכון

לבנק מדיניות ניהול סיכוני המכשירים הנגזרים ובמסגרתה מגבלות לגבי היקף מסלולי הברירה המגלמים אופציות "גלומות".

השקעה במכשירים נגזרים לסוגיהם נעשית לאחר בחינת כל מכשיר לגופו והתאמתו לצרכים הפיננסיים של הבנק וליכולתו לתפעל אותו באופן מיטבי, וכן ליכולתו לנטר את הסיכון בגינו, הן בצד סיכון השוק והן בצד סיכון האשראי עבור עסקות בהן הבנק פועל כמתווך עבור לקוחותיו.

להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2018
עסקאות גידור		
חוזי ריבית	86.5	95.7
עסקאות ALM אחרות		
חוזי ריבית	20.1	26.3
חוזי מטבע חוץ	45.5	11.7
חוזים בגין מניות	21.3	41.4
סך הכל מכשירים פיננסיים נגזרים	173.4	175.1

סיכון נזילות

כללי

סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים הנזילים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים אשר בינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק ובמקרי קיצון, אף להוות סכנה ליציבותו.

מדיניות ניהול הסיכון

מדיניות ניהול סיכון הנזילות ברמת הבנק מיושמת בהתאם להוראת ניהול בנקאי 342 ו-221 וכוללת, בין היתר, מגבלות על יחסי כיסוי נזילות ועל יחסי הנזילות המזעריים בתרחיש רגיל ובתרחישי קיצון, לרבות אופק הישרדות על תזרים המזומנים, והתייחסות לכלי המדידה, השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף. כמו כן, הבנק קבע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק, וזאת בכדי להבטיח את יכולתו של הבנק לעמוד באתגרים העולים מניהול העסקים השוטף, וכאלה שעלולים להתעורר בעת מקרי לחץ בשווקים הפיננסיים.

תיאבון הסיכון

הבנק פועל לשמירה על מלאי נכסים נזילים ברמה נאותה, במקביל לניהול השימושים, באופן שניב הכנסה לבנק. הבנק רואה משנה חשיבות בניהול שמרני אך אקטיבי של הנזילות בבנק. תיאבון הסיכון של הבנק מידתי ומתבטא במבנה הנכסים וההתחייבויות, כלי המדידה וניטור הסיכון הרבים שמוקצים לעניין זה ומערכי הניהול והבקרה שמופקדים על ניהול סיכון זה.

יחס כיסוי נזילות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 (LCR)

יחס כיסוי הנזילות מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 אשר מבוססת על המלצות ועדת באזל. היחס הינו תקן הנועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר, באמצעות דרישה שתאגידים בנקאיים יחזיקו מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA - High Quality Liquid Assets) לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן במהירות ובקלות בשווקים הפרטיים, כדי לענות על צרכי הנזילות בתרחיש קיצון, הנמשך 30 ימים קלנדריים.

התקן מגדיר מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי הנזילות במטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית.

יחס כיסוי הנזילות - LCR, מכיל שני רכיבים:

(א) שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בתנאי קיצון (HQLA),

(ב) סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, המחושב על פי הפרמטרים של התרחיש. היחס מחושב כשיעור של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה מתוך סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים.

כחלק ממדיניות לניהול סיכונים פיננסיים, דירקטוריון הבנק אימץ מגבלה פנימית, המחמירה מהדרישה הרגולטורית ליחס כיסוי נזילות. הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות הרגולטוריות לשנת 2019.

להלן יחס כיסוי הנזילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2018	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019	
באחוזים		
180%	213%	יחס כיסוי הנזילות*
100%	100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על בנקים

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני נזילות

התפיסה הבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים באופן שוטף הן על ידי מנהלי החשיפה והן על ידי גורמי בקרה וביקורת בלתי תלויים, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים.

ניהול החשיפה לסיכוני הנזילות נבחן ומבוקר באופן שוטף על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון וההנהלה בקווי ההגנה הראשון, השני והשלישי.

דיווח על החשיפה לסיכוני נזילות

- דוח סיכון נזילות יומי בשקלים ובמט"ח.
- דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בשקלים ובמט"ח בהשוואה למגבלות ויעדי הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון והסמכויות לניהולם ניתן במסגרת דיווח יומי. כמו כן במסגרת וועדת הנזילות והסיכונים הפיננסיים המתכנסת לפחות פעם בשבוע וכן אחת לחודש בישיבת הנהלה הדנה בנושא ניהול נכסים והתחייבויות.
- דיווח על החשיפות מרוכז במסמך הסיכונים הרבעוני כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקן 310. מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- במסגרת הדוח הרבעוני של יחידת תחום סיכוני שוק ונזילות ותיקוף מודלים בחטיבה לניהול סיכונים בחברת האם מדווחת גם החשיפה לסיכון נזילות.
- דיווח אחת לרבעון בהנהלה ובדירקטוריון על תוצאות תרחישי קיצון.
- בנוסף, הנהלת הבנק והדירקטוריון מעודכנים באופן שוטף ועל פי הצורך בהתפתחויות בחשיפות הבנק לסיכוני נזילות.

ככלל, חשיפות המטבע של הבנק הינן נמוכות (ראה פרק סיכוני שוק), כאשר הבנק מנהל את חשיפות ההצמדה בשוטף.

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

עיקר הנכסים הנזילים בבנק, הכוללים מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניטריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך נזילים, הסתכמה ליום 31 בדצמבר 2019 ב-2.9 מיליארד ש"ח בדומה לסוף שנת 2018. מזה, יתרת

המזומנים, פקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמה ב-2.7 מיליארד ש"ח, וכ-0.2 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל.

יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2019, עומד על 137.7%, בהשוואה ל-143.8% ב-31 בדצמבר 2018.

בסוף דצמבר 2019 הסתכמו פקדונות הציבור ופקדונות מבנקים בכ-7.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-7.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2018.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים.

הבנק מנטר את היקף וריכוזיות המקורות ע"פ קריטריונים שונים, כגון: לפי גודל ומח"מ באופן שוטף, ומציב יעדים ומגבלות להיקף הפקדונות הגדולים ולתמהיל המקורות בכלל.

במגזר צמוד המדד, הן המקורות והן השימושים פרוסים לטווח בינוני. במגזר השקלי הלא צמוד, ובמגזר מטבע החוץ, לבנק מקורות במח"מ חוזי קצר-בינוני, אשר הבנק צופה כי יישארו לאורך זמן. השימושים במגזרים אלו הינם לטווח קצר-בינוני. שינוי קל במדד לא משפיע מהותית על חשיפות הבנק. ככלל, חשיפות המטבע של הבנק הינן נמוכות (ראה פרק סיכונים שוק), כאשר הבנק מנהל את חשיפות ההצמדה בשוטף.

יתרת סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות:

	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2018
	מיליוני ש"ח	
1	298.4	304.6
2	51.8	59.0
3	46.7	52.0

סיכון מימון

סיכון מימון נובע מהתייקרות בלתי צפויה בעלות המימון, כאשר מקורות מימון ממוחזרים או נפרעים ומוחלפים ע"י מקורות חדשים ויקרים יותר, או כאשר הבנק נאלץ לממש שימושים כתוצאה ממחסור במקורות זמינים. סיכון המימון בבנק מנוהל כחלק מניהול סיכון הנזילות. לבנק מקורות מימון מגוונים שעיקרם פקדונות הציבור. סיכון זה מנוטר באמצעות מודל קצר/ארוך אשר מגביל את היקפי עודף השימושים הארוכים בשקלים וכן מגביל את ההפסד הצפוי לבנק בגין התייקרות עלות הגיוס לתקופה של שנה.

סיכון תפעולי

כללי

בהתאם להגדרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350, סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד כתוצאה מאי-נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים IT וטכנולוגיות המידע, סיכונים אבטחת מידע וסייבר והמשכיות עסקית ואינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (היבטי החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטיו השונים נדונים בהרחבה בפרק נפרד).

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע מתודולוגיה לניהול הסיכון התפעולי, לרבות באמצעות מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין ו-350. המדיניות מגדירה את תיאבון הסיכון ומתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. המדיניות כוללת התייחסות לשרשרת של תהליכי ניהול הסיכונים, מרמת זיהוי הסיכונים, הערכה ומדידה, ועד להפחתה וניטור של הסיכונים.

ניהול החשיפות

1. איתור, מיפוי, מזעור וניטור

הסיכונים התפעוליים מובנים בכל סוגי הפעילות העסקית של הבנק, ביחידות הארגוניות, בתהליכי הרוחב, ובמערכות התומכות.

ניהול הסיכונים התפעוליים מהווה חלק בלתי נפרד ממערך ניהול הסיכונים הכולל, ומבוצע במטרה להעריך ולנטר את הסיכונים התפעוליים בתהליכי הבנק, למזער את הסיכונים התפעוליים ככל האפשר, תוך מתן חשיבות מיוחדת ביישום בקורות כנגד מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, ומשיקולים של עלות מול הפחתת הסיכון, להפחתת נזקים כספיים בגין הסיכונים התפעוליים, ולניהול הקצאת ההון באופן מיטבי.

אחד מהכללים המרכזיים למיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים ולשליטה ובקרה עליהם הינו סקר הסיכונים התפעוליים. הסקר כולל את מיפוי ותיעוד התהליכים העסקיים והסיכונים התפעוליים והבקורות בתהליכים אלו, לרבות סיכונים מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, גם בהתבסס על מאגר אירועי הכשל וממצאי ביקורת, הערכת אומדן הסיכונים והפחתתו על ידי יישום בקורות חדשות, חיזוק בקורות קיימות ועוד. המתודולוגיה עודכנה לקראת עדכון רביעי של סקר סיכונים תפעוליים תלת שנתי. הסקר אושר בהנהלת הבנק ובדירקטוריון בשנת 2018.

כמו כן, הבנק מבצע באופן שוטף ניהול סיכונים לאיתור מוקדי סיכון במוצרים, תהליכים ושירותים חדשים בבנק. בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, משולבות בקורות מיכונות ואחרות בפעילויות הבנק השונות, וכן שופרו ושודרגו נהלי ותהליכי העבודה והבקרה. בנוסף, כחלק מתשתית מעקב ובקרה, הוגדרו KRI - אינדיקטורים עיקריים לסיכונים תפעוליים בתהליכים נבחרים לאיתור מוקדם של שינוי במפת הסיכונים.

2. איסוף ודיווח אירועי כשל

הבנק מקיים תהליך של איסוף ותיעוד אירועי כשל, (אירועי הפסד/רווח, כמעט הפסד/כמעט רווח, הפרשה לתביעה), כבסיס נתונים לניתוחים רבעוניים ושנתיים של מגמות ומוקדי סיכון, לצורך הצגה בפני ההנהלה והדירקטוריון, לאומדן הסיכונים התפעוליים בבנק, לאימות הערכות של מומחי התוכן, להפקת לקחים, לבחינה מחדש ולשיפור בקורות קיימות, לעדכון מפת הסיכונים ולשמירת היסטוריה. בנוסף, מקיים הבנק תהליך הפקת לקחים גם לגבי אירועים חיצוניים מהותיים שמידע לגביהם מופיע בתקשורת.

3. מערכת למדידה, אמידה וניהול של סיכונים תפעוליים

הבנק מנהל את מפת הסיכונים באמצעות כלי תוכנה, התומך במתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים. מאגר המידע המרכזי של כלי התוכנה, כולל את נתוני המבנה האירגוני וכן את מיפוי ותיעוד סקרי הסיכונים שבוצעו לגבי התהליכים בבנק ואירועי הכשל. בשנת 2019 הוחלפה ושודרגה המערכת, למערכת משותפת לניהול סיכונים תפעוליים וניהול סיכונים ציות.

המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. בבנק מתבצעת היערכות הכוללת מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, מסמך מסגרת עבודה הכולל פירוט לגבי תשתיות

טכנולוגיות נאותות, גיבוש והטמעת תכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בחברת האם קיים חדר מצב קבוצתי ופורום הערכות לשעת חירום קבוצתי בראשות ראש החטיבה לניהול סיכונים בחברת האם. הפורום מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הקבוצה למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לרבעון. מתקיים דיווח תקופתי בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום. הבנק מקיים באופן שוטף תהליך לשיפור היערכות להמשכיות עסקית במסגרתו מעודכן המיפוי של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום ומעודכנים תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם.

ניהול סיכונים בסביבות מחשוב ענן

לבנק מדיניות שימוש במחשוב ענן במסגרת מדיניות ניהול טכנולוגיות המידע, שאושרה בהנהלה ובדירקטוריון. הבנק פועל בהתאם להוראה 362 בנושא, הקובעת הנחיות ותנאים הנדרשים לשימוש של תאגיד בנקאי בטכנולוגיות מחשוב ענן ומדגישה את הצורך לנהל את הסיכונים לכל שימוש בטכנולוגיות מחשוב ענן.

אבטחת מידע

דירקטוריון הבנק והנהלתו קבעו מדיניות מפורטת בנושא מדיניות אבטחת מידע בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 357 - "ניהול טכנולוגיית המידע" ומינה מנהל אבטחת מידע האחראי על ניהול סיכונים אבטחת מידע. הבנק מיישם את הנחיות בנק ישראל בנושא מדיות חברתיות ומיישם את הנחיות תקנות הגנת הפרטיות.

השלכות של סיכונים אבטחת מידע ואירועי סייבר

התקפות סייבר מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בפעילות אסטרטגית. הנזק הצפוי מהתקפות אלו עשוי לבוע מפגיעה באמינות, שלמות, וסודיות המידע ו/או בזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה על לקוחותיו.

הבנק מקיים מערך הגנה כולל וייעודי להתמודדות עם התקפות סייבר, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת מידע. מערך ההגנה כולל היבטים אנושיים, טכנולוגיים ותהליכיים שמטרתם לצמצם את הפגיעה בפעילות הבנק וההשפעה על לקוחותיו, והכל על פי תרחישי תקיפה ייעודיים המוגדרים על ידי מנהל הגנת הסייבר.

מערך הגנת הסייבר זיהה ניסיונות תקיפה, אך הקבוצה לא חוותה עד כה התקפות סייבר בעלות השפעה מהותית על תפקודה.

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, ההנהלה והדירקטוריון הגדירו את אסטרטגיית הגנת הסייבר ואת מדיניות הגנת הסייבר.

הבנק מיישם את הנחיות הוראות ניהול בנקאי תקין שהוציא בנק ישראל אשר עוסקות בפעילות הבנק מול ספקיו: הוראה 363 - "ניהול סיכונים סייבר בשרשרת האספקה" והוראה 359A - "מיקור חוץ". בנוסף, הבנק עומד בדרישות הבקרה של חברת SWIFT העולמית.

פיקוח, בקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון וההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים במסגרת פורומים ודיווחים, כמפורט בדוח הסיכונים הרבעוני באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון משפטי

כללי

סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)".

הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

תיאבון הסיכון

הבנק נוקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ומבצע את פעילותו העסקית בליווי גיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחביונות הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק נוקט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מנהלית.

מדיניות וניהול החשיפות

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי, במסגרתה מתוארים הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו. הייעוץ המשפטי של הבנק מקיים מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק, ומספק את הייעוץ, הגיבוי והתמיכה המשפטית הנדרשת לבנק על יחידותיו השונות. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. בנוסף, פועל הייעוץ המשפטי לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.

במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים התקופתי נסקרות גם פעילויות הייעוץ המשפטי, וסיכונים שאותרו מוערכים, נקבעים צעדים למזעורם ומופקים לקחים לשם מניעת הישנותם.

דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות במסמך הסיכונים הרבעוני.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון משפטי, מובא למנכ"ל דיווח מדי וכן מובא דיווח להנהלה ולמנהל הסיכונים הראשי.

סיכונים אחרים

ניהול סיכונים בתיק ניירות הערך במט"ח ובשקלים - סיכוני שוק וחבות

א. דירקטוריון הבנק קבע במסגרת מסמך מדיניות הסיכונים הפיננסיים מדיניות ותיאבון סיכון מפורטים ביחס לפעילות הבנק בתיק ניירות ערך במט"ח ובשקלים וקבע מגבלות השקעה וקווים מנחים, הן בהיבט האשראי, הן בהיבט של חשיפה לסיכוני צד נגדי והן בהיבט של חשיפה לסיכוני שוק, ריבית וגזילות. מדיניות זו נבחנת על ידי הדירקטוריון וועדותיו לפחות אחת לשנה. הדירקטוריון יקיים דיון באירועים פיננסיים חריגים שעלולים להשפיע על חשיפות הבנק.

- ב. הבנק משקיע רק באגרות חוב של חברות שדורגו בדירוג השקעה מינימלי ביום הרכישה, כפי שנקבע במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים וזאת לאחר בחינת איכות האשראי של המנפיק, סיכוני השוק הגלומים בהשקעה ונזילות אגרות החוב.
- ג. לאחר ביצוע ההשקעה, מקיים הבנק באופן שוטף, כחלק מניהול הסיכונים השוטף בתיק ניירות הערך במט"ח ובשקלים מעקב מאקרו כלכלי וענפי הרלוונטי להשקעותיו השונות.
- ד. כחלק ממנגנוני הפיקוח והבקרה על ניהול הסיכונים גובשה בבנק שגרת דיווח לגבי אופי והיקף החשיפות בתיק ניירות הערך המנוהל. הדיווחים נמסרים הן לגורמים מקבלי ההחלטה והן לגורמי הבקרה. עיקר מתכונת הדיווח בבנק הינה:
- דיווח מידי עם גילוי חריגה ממגבלות ונהלים.
 - דיווח מידי על פתיחת מרווחים, שינוי דירוג וכל אירוע חריג אחר בתיק, וככל שנדרש.
 - דיווח שבועי במסגרת הועדה לניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל.
 - דיווח רבעוני במסגרת מסמך הסיכונים הכולל להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון הבנק.
- לפירוט תיק ניירות הערך - ראה פרק הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות של הבנק.

סיכון ציות

כללי

- הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים, מחייבת את הבנקים לפעול לקיום כלל הדינים וכללי ההתנהגות החלים על הפעילויות הבנקאיות השונות של התאגיד הבנקאי.
- סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות.
- הוראות ציות, כמוגדר בהוראה 308 האמורה לעיל, הינם: חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לעניין זה, לרבות עמדות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות ציבור), תקדים משפטי מחייב, נהלים פנימיים והקוד האתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של הבנק.
- החובות החלות על הבנק הינן חובות חוצות ארגון הנוגעות למגוון נרחב של פעילויות, הליכים ומוצרים אותם מבצע הבנק מדי יום.
- הבנק אימץ תכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות הדין הרלוונטיות, נהלי הבנק והתהליכים השונים בבנק, אשר מסדירה נהלים והנחיות ליישום מתמשך של התכנית, וזאת בהתאם לקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך בנושא.
- הבנק מינה את קצינת הציות הראשית של הבנק כממונה על האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בבנק. הבנק מבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תכנית האכיפה בדיני ניירות ערך, בין היתר, באמצעות קיום בקורות וביקורות בתחום דיני ניירות ערך.
- הבנק אימץ תכנית אכיפה פנימית בדיני תחרות כלכלית, המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות החוק הרלוונטי. הבנק קבע נהלים ותהליכים שונים ליישום מתמשך של התוכנית. הבנק מינה את קצינת הציות הראשית של הבנק כממונה על האכיפה הפנימית בדיני תחרות כלכלית בבנק. הבנק מבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תכנית האכיפה בדיני תחרות כלכלית, בין היתר, באמצעות קיום בקורות וכן נוקט פעולות להטמעת ידע בתחום זה.

מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע ואישר מדיניות ציות (במסגרת קבוצתית) בהתאמות הנדרשות. הבנק עדכן את מדיניות הציות בהתאם להוראה החדשה במסגרתה הוסדרו, בין היתר, מבנה פונקציית הציות, הגורמים השונים המעורבים

ביישום המדיניות, חלוקת האחריות לביצוע בקרות בקו ההגנה השני אחר הוראות הציות השונות בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה וכדומה.

תיאבון הסיכון

הבנק אימץ מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכון הציות. ביחס להפרת הוראות החוק ונהלי הבנק הקשורים להוראות החוק, הבנק ימלא אחר הוראות ציות החלות עליו ויפעל לשם הבטחת העמידה בהן על ידי כלל עובדיו. כל עסקיו של הבנק יבוצעו על פי נהלי הבנק, הקוד האתי ובהתאם לכל החוקים והתקנות. הבנק פועל להטמעת תרבות ארגונית ואמות מידה ליושרה ואתיקה כבסיס הכרחי לקיום של תרבות ציות בכל דרגי הארגון.

ניהול החשיפה

- פונקציית הציות אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות הציות שבאחריותה בהתאם למדיניות הציות ותכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק.
- לצד קצין הציות הראשי פועלים:
- נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק ובמטה.
- פורום מעקב אחר יישום הוראות סטטוטוריות ומתפקידו לעקוב אחר יישום הוראות ציות חדשות ולדון בטיטות הוראות, הצעות חוק, תזכירי חוק וכדומה.

דיווח על החשיפה

- דיווח במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, על פעילות הפונקציה הכולל עמידה בהוראות ציות והמלצות לגבי הפרות והיערכות ליישום הוראת ציות חדשה, וכן דיווח שנתי מפורט על סיכום פעילות בשנה הקודמת.
- בנוסף, במדיניות הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון.

ניהול סיכון בנקאות הוגנת – Conduct Risk

סיכון בנקאות הוגנת הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה

ואשר מושתת על ערכי ייסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות, באופן שבו הבנק מתנהל אל מול מחזיקי העניין השונים. הבנק נדרש להטמיע ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותו מול לקוחותיו וחיצוק עקרונות אלו בהתנהלות השוטפת. ככלל, נדרשת הבנק לוודא כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו. אי עמידה בסיכון ההתנהלות חושף את הבנק לסיכונים שונים, בין היתר, סיכונים ציות, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וכיו"ב. לבנק קיימת מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה (Conduct risk).

סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

כללי

- סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרות של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון מוניטין.

- על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין 411, חוזרים שונים ועוד.

מדיניות

לבנק מדיניות מוסדרת לנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור המאושרת בדירקטוריון אחת לשנה.

תיאבון הסיכון

- הבנק, מפעיל מדיניות של "אפס סובלנות" בהתייחסות לסיכוני הלבנת הון וסיכונים חוצי גבולות לעניין עבירת מס (cross border) ובמסגרתה נדרשים כל מנהלי הבנק ועובדיו, ללא יוצא מן הכלל, למלא אחר הוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק וכן אחר כל נהלי הבנק הרלבנטי הנובעים מהוראות אלו.
- הבנק נוהג מדיניות מחמירה שנועדה להבטיח יישום דווקני של הוראות החוק והכרה נאותה של הלקוח אתו מנהל הבנק עסקים, ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם הבנק או באמצעותו, החיוניים למניעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הבנק ולניהולו התקין של הבנק.
- המדיניות בתחום מניעת הלבנת הון כוללת הגדרה ברורה של איסורים ביחס לפעילות מול גופים ומדינות לגביהן ישנן הגבלות.

ניהול החשיפה

- בבנק פועלת יחידה למניעת הלבנת הון ומימון טרור, אשר מופקדת על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. היחידה כפופה לקצין הציות הראשי, המשמש גם כאחראי ליישום הוראות החוק לאיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכמנהל סיכונים חוצי גבולות. כמו כן, מונה קצין הציות הראשי כ-RO (הממונה) על יישום כללי החקיקה וההוראות בתחומי ה-FATCA שמטרתו לאכוף מנגנוני דיווח לגבי חשבונות של לקוחות אמריקאים מחוץ לארה"ב, הסכם ה-QI (Qualified Intermediary) המרחיב את דרישות הדיווח וניכוי המס מתשלומים מסוימים מעבר לחשבונות של לקוחות אמריקאים גם לחשבונות אחרים להם הכנסות ממקורות בארה"ב.
- תפקידי האחראי על איסור הלבנת הון ומימון טרור כוללים, בין היתר:
 - עדכון המדיניות והנהלים בהתאם לעדכוני חקיקה והוראות הדין, פיתוח וביצוע בקורות על מנת לוודא כי הבנק מיישם את הוראות הדין ומבצע את הדיווחים הנדרשים, העברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון ובדיקת יישום המדיניות בבנק וכן קיום הדרכות יומי עיון לנאמני הציות ולכלל העובדים, המגבירים את המודעות לנושא.
 - לשם יישום החוק והטמעה דווקנית של הוראותיו מינה הבנק נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים, האחראים על הפעילות השוטפת בנושא, הכפופים לו.
 - הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה ולייעול הבקורות ומשקיע משאבים רבים בפיתוח ושדרוג מערכות הבקרה הממוכנות ומקצה משאבי כח אדם לנושא.
 - התבצע בבנק סקר תשתיות עדכני שהסתיים בשנת 2018 ובמסגרתו לא נמצאו פערים לתיקון.
 - המערך המשפטי בחברת האם והיועצת המשפטית של הבנק מבצעים מעקב אחר עדכוני חקיקה ווידוא מסירתם לאחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון, ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.
 - ועדה מיעצת הוקמה לצורך תמיכה במילוי תפקידו של האחראי אשר עיקרי תפקידיה כוללים, בין היתר, דיון בפעולות בחשבונות בהם זהו פעילויות בלתי רגילות, אשר קיים ספק באם יש צורך בדיווחן לרשות לאיסור הלבנת הון.

דיווח על החשיפה

- במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווח הממונה על איסור הלבנת הון על פעילותו. הדיווח כולל, בין היתר, התייחסות למוקדי סיכון שאותרו ודרכי הטיפול בהם.
- אחת לשנה לפחות מדווח הממונה על איסור הלבנת הון להנהלה ולדירקטוריון הבנק, דיווח מפורט.
- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון ולבנק ישראל.

ניהול סיכונים חוצי גבולות – Cross Border

הבנק פועל בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיו, מספק הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים ציית שמקורם בפעילות חוצת גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין. ביום 6 בפברואר 2019 פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט - 2019, המטמיעות לדין הישראלי את ההתחייבויות שמדינת ישראל לקחה על עצמה לאימוץ התקן הבינלאומי לחילופי מידע (תקן CRS), אשר פותח ע"י הארגון לשיתוף פעולה כלכלי (OECD), לצורך קיום חילופי מידע אוטומטיים על בסיס שנתי למטרות סיוע הדדי באכיפת מס בין מדינות. הבנק והקבוצה נערכו ליישום החקיקה האמורה.

סיכון מוניטין

כללי

סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון.

תיאבון הסיכון

לבנק סובלנות נמוכה לסיכון המוניטין שעלול להשפיע על יציבותו ובכלל זה - איומים שמקורם בתדמית הבנק בעיני "הציבור". מעבר לכך, הבנק רואה בתדמית חיובית בעיני "הציבור" משום נכס מרכזי ולכן יפעל למניעת התממשות סיכון מוניטין שעלול להגיע לתרחיש קיצון וינסה למזער התממשותם של סיכונים מוניטין ככל האפשר.

מדיניות וניהול החשיפה

לבנק מדיניות לניהול הסיכון הכוללת: זיהוי ומעקב אחר גורמי הסיכון וגיבוש פעילות מונעת איתור מוקדם של אירועי מוניטין פוטנציאליים, ניטור מתמשך של הסיכון וניהולו.

דיווח על החשיפה

לבנק מדיניות ניהול סיכון מוניטין הכוללת פירוט בנוגע לחובות הדיווח ובכלל זה, דיווחים מיידיים. מערך הדיווחים מגדיר, בין היתר, באחריות מי הדיווח, תדירותו והנמענים לדיווח.

סיכון אסטרטגיה

כללי

סיכון אסטרטגיה הינו סיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים רגולטוריים, ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.

מדיניות וניהול החשיפה לסיכון

דירקטוריון הבנק מתווה את האסטרטגיה של הבנק. לבנק מדיניות לניהול סיכונים האסטרטגיה.

תיאבון הסיכון

לבנק סובלנות נמוכה לסיכון האסטרטגי בשל ההשפעה הקריטית שעשויה להיות לו על יציבות הבנק והישיגו העסקיים. הבנק מאמץ אסטרטגיה עסקית המתאפיינת ברמה גבוהה של זהירות ומידתיות.

דיווח על החשיפה

בבנק קיימת מעטפת סדורה של דיווחים ביחס לסיכון האסטרטגי לאורך קווי ההגנה השונים. במסגרת מסמך הסיכונים מדווחים נושאים מרכזיים הנוגעים לסיכון האסטרטגי.

סיכון רגולטורי

מקורו של הסיכון הוא התגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם בשנים האחרונות. השינויים הרגולטוריים האמורים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות והון הבנק, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית ואובדן הכנסות, וכן מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה העלולים לגרום לעלויות והשקעות (כגון השקעות מיכוניות) כבדות. כמו כן, אי עמידה בהוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק חושף אותו לסנקציות, ובהן עיצומים כספיים, תביעות של לקוחות, לרבות תובענות ייצוגיות, הטלת אחריות פלילית על התאגיד הבנקאי ועל נושאי משרה בו וכן לפגיעה בתדמיתו של הבנק בציבור. הסיכון הרגולטורי מנוהל בבנק כחלק מהסיכון המשפטי, סיכון הציות וסיכון האסטרטגיה.

מדיניות הציות של הבנק מעגנת, בין היתר, את ערכי הציות אותם מקדם הבנק, משמשת כקו המנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בניהול סיכונים הציות בכלל ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, מתווה את העקרונות וקווי היסוד, ומעגנת את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלות על הבנק בתחום הציות והסדרתם בנהלים ותהליכים. ההיבטים הרגולטוריים-משפטיים מפוקחים ומנוהלים על ידי המערך המשפטי במסגרת מדיניות לניהול הסיכון המשפטי המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון. המדיניות מסדירה את הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו של הסיכון המשפטי, לרבות באמצעות מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה ומתן יעוץ ותמיכה משפטית שוטפים על בסיס התפתחויות אלה.

בהיבט האסטרטגי - התוכנית האסטרטגית ותוכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצוינו לעיל, ולוקחת בחשבון את השינויים האמורים.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה פרק מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הבנק בפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים.

דיון בגורמי סיכון

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון מתווספת על המתודולוגיה שמשמשת את הבנק בתהליך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים. המתודולוגיה לוקחת בחשבון את רמת הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון של הבנק אל מול תיאבון הסיכון שנקבע ואיכות ניהול הסיכון. כל גורם סיכון המופיע בטבלה נבחן, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לבין גורמי סיכון אחרים המופיעים בטבלה.

סיכון	השפעה	רמת סיכון
1. סיכונים שוק	סיכון שוק הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים. על מנת למזער את החשיפה לסיכונים שוק, לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים אשר מתווה ומפרטת, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד, מערך בקרה, תשתית דיווחית ועקרונות לפעילות.	קטנה
1.1 סיכון ריבית	סיכון הריבית הוא סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשיעורי הריבית בשווקים השונים. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כולל: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס (מרווח) וסיכון אופציות. סיכון הריבית בתיק, הינו הסיכון הדומיננטי אליו חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח.	קטנה
1.2 סיכון אינפלציה	סיכון האינפלציה הינו סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן ו/או במדד המחירים עצמו.	קטנה
1.3 סיכון שער החליפין	סיכון שער החליפין הינו סיכון להפסד כתוצאה משינוי שער חליפין ו/או כתוצאה משינויים בציפיות לשינוי שער "ח".	קטנה
2. סיכון אשראי	סיכון האשראי הינו הסיכון שלווה או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק, כדי למזער את החשיפה לסיכון אשראי מוגדרת בבנק מדיניות ניהול סיכונים אשראי המגדירה תיאבון סיכון פרטני ומגבלות חשיפה לגבי לווים/ענפים במגזרי הפעילות השונים ומגבלות נוספות. לבנק סביבת בקרה ענפה ומערך דיווח נרחב.	קטנה-בינונית
2.1 איכות לווים ובטחונות	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק שעלול להתרחש כתוצאה מהרעה באיכות הלווים על רקע פגיעה בכושר ההחזר שלהם, ו/או בשווי ובטיב הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי, כלהלן: - חוסנו הפיננסי של הלווה - איתנות, נזילות, רווחיות, כושר החזר, רמת המינוף וכו', ו/או פגיעה בהם כתוצאה מתמורות בפרמטרים כלכליים שונים (שער "ח", שער הריבית וכו'), ו/או סיבות עסקיות ותמורות בענף פעילותו של הלווה. - שווי, איכות או תמהיל הביטחונות הניתנים על ידי הלווה להבטחת האשראי בחשבונותיו.	קטנה-בינונית
2.2 ריכוזיות ענפית	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים ו/או השקעות במוצרים הרגישים לענף. הרעה בפעילות העסקית בענף משק כזה, על רקע שינויים בביקוש או בהיצע, שינוי במחירי חומרי גלם, שינויים ביטחוניים ו/או פוליטיים, שינויים רגולטוריים ועוד, עלולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הביטחונות שניתנו על ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה, וכתוצאה מכך, להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו.	קטנה

סיכון	השפעה	רמת סיכון
2.3 ריכוזיות לווים וקבוצת לווים	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהרעה במצב של לווה/קבוצת לווים גדולה יחסית לתיק האשראי, שעלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי ובהתאמה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. השפעת הסיכון הינה נגזרת, בין היתר, של התמהיל הפנימי של הקבוצות, הקשר בין החברות המרכיבות אותן עסקית או ענפית, פיזורן, והשפעת הבעיות באחת מהן על היתר. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות חשיפה לגבי החשיפה ללווה/קבוצת לווים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון.	קטנה
3. סיכון תפעולי	הינו סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכוי מעילות והונאות, סיכויי דו, אבטחת מידע, סיבר והמשכיות עסקית, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין, המנוהלים בנפרד. כדי למזער את החשיפה לסיכון תפעולי, מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול הסיכונים התפעוליים המגדירה את תיאבון הסיכון וכן מתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים.	בינונית
3.1 סיכון טכנולוגיות מידע	סיכון זה (כחלק מהסיכון התפעולי) מוערך בנפרד לאור לאור ריבוי אירועים בעולם ובמערך הפיננסית בפרט, ולאור הרחבת פעילות הדיגיטל. הסיכון מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סיבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. הבנק מנהל את הסיכון הנ"ל בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 363,361,357 ו-367, המתייחסות לסיכון זה ולאיומים הנובעים ממנו. לצורך ניהול נאות של סיכויי סיבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכויי טכנולוגית המידע ואבטחת מידע בבנק בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. הבנק נוקט בפעולות מניעה רבות להפחתת הסיכון.	בינונית
3.2 סיכון אבטחת מידע וסייבר	סיכון זה (כחלק מהסיכון התפעולי) מוערך בנפרד לאור כך שהסביבה הטכנולוגית מורכבת ומשתנה והתלות בה גוברת. בשנים האחרונות הסיכון התעצם לאור הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות. הסיכון מנוהל לפי מדיניות ניהול טכנולוגיות המידע ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 357.	בינונית
4. סיכון נזילות	סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק. כדי למזער את החשיפה לסיכון נזילות מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח וצמוד מט"ח, בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין.	קטנה
5. סיכון משפטי	סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)". במטרה למזער את הסיכון הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון, במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומזעורו. במסגרת זאת פועל הבנק לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר/שירות או פעילות חדשה ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.	קטנה

סיכון	השפעה	רמת סיכון
6. סיכון מוניטין	סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון. סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים משיקים כגון סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור ועוד, אשר דבר פרסומם עלול לגרור התממשות של סיכון המוניטין (לדוגמא: אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, הפסד כספי גבוה וכו').	קטנה
7. סיכונים חקיקה ורגולציה	סיכון חקיקה ורגולציה הינו סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם להשפיע על פעילות הבנק ועסקיו. הבנק, כתאגיד בנקאי, והחברה המוחזקת על ידו, כפוף להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה ומדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה כגון: הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, אגף שוק ההון וחיסכון באוצר, הרשות לניירות ערך, רמ"ט - הרשות למשפט וטכנולוגיה, רשות התחרות, גופים סטטוטוריים בתחום הגנת הצרכן וכיו"ב. תחום המחשוב רגיש אף הוא לשינויים בחקיקה וברגולציה, על רקע שדרוגים ושינויים שנדרש לעיתים לעשות במערכות המחשוב. בתחומים אלו קיימים שינויים /או חידושים תכופים בחקיקה ובמדיניות הרשויות השונות. שינויים כאמור בחקיקה ובמדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה השונות עלולים להשפיע על פעילות הבנק ועל עסקיו, וכן לרוב דורשים השקעות והקצאת משאבים על מנת להתאים את הפעילות אליהם, הן בהשקעה במערכות והן בכח אדם ובהכשרתו.	בינונית
8. סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור	סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הציות. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, ובכלל זה הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בהתאם לחוק יעול האכיפה בדיני ניירות ערך ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. סיכון זה כולל גם סיכון בנקאות הוגנת (CONDUCT RISK), אשר הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ומושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות ושקיפות באופן בו מתנהל הבנק אל מול מחזיקי העניין השונים. התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכונים ציות, סיכונים מוניטין ו-Cross border risk. סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ומימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון מוניטין. ההשפעה של סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית, ורגולציה בינלאומית בתחומי מיסוי לרבות ה-FATCA. על מנת למזער את הסיכון, נקבעו מדיניות ונהלים לניהול הסיכונים השונים, הוגדר בכל אחד מהם תיאבון סיכון וקיימת מעטפת של נהלים, בקורות, מערכות מיכון תומכות ומערך דיווחים בהתאם לנדרש.	בינונית

סיכון	השפעה	רמת סיכון
9. סיכון אסטרטגיה	סיכון האסטרטגיה הינו הסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום. סיכון אסטרטגיה כולל בתוכו גם סיכון תחרות הנובע מחשיפת הבנק לתחרות בישראל בכל תחומי עסקיה. במהלך פעילותו השוטפת מתמודד הבנק עם גורמים מתחרים בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידו. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים. ברבעון זה הוחלט להעלות את רמת הסיכון מ"קטנה-בינונית" ל"בינונית" לאור העלייה בסיכון של הסביבה התחרותית ההולכת ומתגברת, במסגרתה: התגברות הרגולציה והסביבה התחרותית, רמת התחרות, מתחרים ומוצרים חלופיים.	בינונית

בנוסף לסיכונים כאמור לעיל, התוצאות העסקיות של הבנק וביצועיו מושפעים באופן ישיר ממצב המשק בישראל. הרעה בתנאים הכלכליים במשק הישראלי, ו/או הרעה בתנאים הפוליטיים ו/או הביטחוניים עלולים להביא לפגיעה בהכנסות הבנק. פעילותו של הבנק הינה במדינת ישראל. לפיכך, מיתון במשק, הוצאה משמעותית של ההשקעות הזרות שהושקעו במשק בשנים האחרונות, האטה כלכלית מהותית וירידה ברמת החיים בישראל עלולים להשפיע באופן מהותי על תוצאות הבנק. מיתון במשק עשוי להגדיל את היקף החובות הבעייתיים, להקטין את מחזורי הפעילות בשוק ההון, להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים שוטפים שצורכים משקי הבית, להביא לירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי ועוד.

**מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות
ונהלים**

67	מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים
----	---

67	אומדנים חשבונאיים קריטיים
----	---------------------------

70	בקרות ונהלים
----	--------------

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי תקני חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של תאגיד בנקאי. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בבאור 1 לדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונות, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכותיה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים מקצועיים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים. לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בפיקוח, בקרה והכנת האומדנים וההערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן.

הנהלת הבנק והדירקטוריון סבורים כי האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק.

להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן, ובכלל זה התממשות שונה של אירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות - תלויות).

א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראת הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" המאמצת את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב.

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. כמו כן, הבנק קבע מדיניות למדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

ההפרשה הפרטנית, הרלוונטית לחובות בעייתיים בסיווג פגום, נעשית בהתבסס על הערכות ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. הפרשה זו נאמדת באמצעות הפער שבין יתרת החוב הרשומה לבין הערך הנוכחי של התקבולים הצפויים לפירעון החוב, או השווי ההוגן של הבטוחות.

אמידת התקבולים הצפויים לפירעון החוב, המתבססת על מגוון מקורות ההחזר הרלוונטיים, לרבות פעילות העסקית של הלווה, ערך הבטוחות שהעמיד הלווה, מקורות פרעון פרטיים וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים, מחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה כי הינם סבירים במועד ההערכה, אולם, מטבע הדברים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו.

בנוסף, הבנק בוחן את החובות ומבצע מחיקה חשבונאית בחובות אשר עומדים בתנאי המחיקה החשבונאית. ההפרשה הקבוצתית, הרלוונטית לכלל החובות שלא סווגו כפגומים, מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית, הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי בגין סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מחושבת על בסיס שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים (בגין התקופה החל משנת 2011. בהתאם לכך, קביעת ההפרשה בשנת 2019

נסמכת, בין היתר, על שיעורי המחיקות בשמונה השנים האחרונות), תוך חלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי.

הבנק משתמש בממוצע שיעורי ההפסד ההיסטוריים בענפי המשק השונים בטווח השנים כאמור לעיל, ובנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות בקשר לאשראי לציבור הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים (התאמות איכותיות). בענפי המשק העיסקיים שיעורי ההפסד מחושבים על בסיס נתוני חברת האם ובענף משקי הבית שיעורי ההפסד מחושבים על בסיס נתוני הבנק. לעניין הסבר על התאמות איכותיות- ראה באור ד.1.4) לדוחות הכספיים.

ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידיעתו את החוק והפסיקה, נסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן, גם בחינת התשתית העובדתית. הערכת הסיכון מבוקרת על ידי היועצת המשפטית, ומתוקפת על ידי וועדה בראשות מנכ"ל הבנק בה חברים גם חשב הבנק והיועצת המשפטית של הבנק.

כל התביעות נגד הבנק עוברות לטיפול של המחלקה לייצוג משפטי בבנק. חלקן של התביעות מטופלות על ידי היועצת המשפטית וחלקן מועברות לטיפול של עורכי דין חיצוניים, הנמנים על המשרדים המובילים בתחומם, הכל תוך ליווי ופיקוח של היועצת המשפטית. לכל תביעה משפטית מבוצעת הערכת סיכון על ידי עורך הדין המטפל, ובאישור היועצת המשפטית. בנוסף, קיימת גם בקרה של וועדה בראשות המנכ"ל אשר חברים בה גם חשב הבנק והיועצת המשפטית. אומדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלויות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי רמת החשיפה הגלומה בהם, נעשים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלבנטיים בבנק, שינויים מהותיים בתיקי תביעות מדווחים למנכ"ל ובנוסף, מתבצע דיווח רבעוני על עדכונים ושינויים כאמור בכלל התביעות נגד הבנק.

לגבי התביעות והתלויות ישנם אומדנים לרמת הסיכון שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות. בדוחות הכספיים ניתן גילוי לרמת החשיפה שיש לבנק ביחס לתביעות ותלויות מהותיות שהאומדן להתממשות נע בין 20% ל-70% ואשר לא נעשתה בגין הפרשה. באשר למתכונת הגילוי של תובענות משפטיות ראה באור ד.1.13) לדוחות הכספיים.

ג. זכויות עובדים

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות בתקופת עבודתם, בעת פרישתם ולאחר פרישתם לגמלאות. הטבות אלו כוללות, בין השאר:

- תוכנית להטבה מוגדרת לאחר פרישה - פיצויי פרישה והטבות לגמלאים.
- ימי מחלה שלא נוצלו.
- הטבות אחרות לאחר פרישה.
- מענק יובל.

ההתחייבות בגין הטבות אלו מחושבת על בסיס אקטוארי. החישובים האקטואריים מבוססים על מספר פרמטרים ובכלל זה, ההסתברות שיתמלאו כל התנאים לתשלום, תוחלת החיים הצפויה, גיל הפרישה, שיעורי הפרישה של העובדים טרם מועד הפרישה לגמלאות, שיעור עליית השכר הצפויה ושיעור ההיוון. שיעור ההיוון מחושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח בגובה ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב לבין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב. בעקבות מהלכי ההתייעלות בהם נוקט הבנק, הכוללים צמצום הדרגתי במצבת כח אדם, כפי שפורטו בבאור זכויות עובדים (ראה באור 20 לדוחות הכספיים), עודכנו הפרמטרים כאמור לעיל.

להלן ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות:

השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

תכניות פיצויים				
קטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2018	2019	2018	2019	
0.5	4.4	(0.1)	(1.8)	שיעור היוון
(1.8)	1.2	1.6	(0.5)	שיעור עזיבה
(6.2)	(2.6)	7.2	6.7	שיעור גידול בתגמול

הטבות אחרות לאחר פרישה				
קטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2018	2019	2018	2019	
1.6	3.6	(2.1)	(2.9)	שיעור היוון
0.6	0.2	(1.2)	(0.1)	שיעור עליית המדד
0.8	2.4	(1.6)	(2.0)	שיעור עזיבה
(1.3)	(1.5)	0.5	1.7	שיעור גידול בתגמול

השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ולאחר העסקה- פיצויים, פנסיה, הטבות לגימלאים ואחרים, נזקפת לרווח כולל אחר.

בקורות ונהלים

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים זה מספר שנים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2008. ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחווות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם Sarbanes-Oxley Act שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר ע"י ה-PCAOB. לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק וחשב הבנק - החשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי.

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנכ"ל וחשב הבנק - החשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 בדצמבר 2019 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק וחשב הבנק - החשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2019 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

הדירקטוריון מודה להנהלת הבנק ולעובדיו על עבודתם המסורה בשנת 2019.

גבריאל טייטל
מנהל כללי

אילן בצרי
יו"ר הדירקטוריון

27 בפברואר 2020

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, גבריאל טייטל, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2019 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, אלון שפירא, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2019 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק מסד בע"מ (להלן, "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2019, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2019, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2019 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק ה"ה סומך חייקין, כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד 75 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2019.

א. שפירא
סגן מנהל כללי, חשב הבנק
חשבונאי ראשי

ג. טייטל
מנהל כללי

א. בצרי
יו"ר הדירקטוריון

27 בפברואר 2020

דוחות כספיים שנתיים מבוקרים

75	דוח רואי החשבון על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי
76	דוח רואי החשבון המבקרים על הדוחות הכספיים
77	דוח רווח והפסד
78	דוח על הרווח הכולל
79	מאזן
80	דוח על השינויים בהון
81	דוח על תזרימי המזומנים
83	באורים לדוחות הכספיים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מסד בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מסד בע"מ וחברת הבת (להלן ביחד - "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2019, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפרט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2019, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2019 ו- 2018 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019, והדוח שלנו, מיום 27 בפברואר 2020, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון
27 בפברואר 2020

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מסד בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק מסד בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2019 ו-2018 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידי בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמאחד לימים 31 בדצמבר 2019 ו-2018 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמאחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2019, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 27 בפברואר 2020, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון
27 בפברואר 2020

דוח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	באור
206.7	239.0	257.0	2
9.1	16.9	11.2	2
197.6	222.1	245.8	2
9.7	7.0	10.7	13,25
187.9	215.1	235.1	
הכנסות שאינן מריבית			
2.2	0.1	3.0	3
75.4	81.0	83.8	4
0.2	0.4	0.4	5
77.8	81.5	87.2	
הוצאות תפעוליות ואחרות			
92.6	96.5	102.0	6
30.7	26.7	27.5	15
58.6	63.8	70.7	7
181.9	187.0	200.2	
83.8	109.6	122.1	
31.0	40.7	44.4	8
52.8	68.9	77.7	
רווח למניה רגילה (בש"ח)			
0.35	0.46	0.52	9

א. שפירא
סגן מנהל כללי, חשב הבנק
חשבוני ראשי

ג. טייטל
מנהל כללי

א. בצרי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 27 בפברואר 2020

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
52.8	68.9	77.7	רווח נקי
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:
4.0	(4.1)	2.8	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
(1.2)	(7.5)	(10.0)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים (1)
2.8	(11.6)	(7.2)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
(1.0)	4.0	2.5	השפעת המס המתייחס
1.8	(7.6)	(4.7)	רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים
54.6	61.3	73.0	הרווח הכולל

(1) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף תקופה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

ראה גם באור 10 בדבר "רווח כולל אחר מצטבר".

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן מאוחד לשנה שהסתיימה ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר			
2018	2019	באור	
			נכסים
2,272.8	2,675.7	11	מזומנים ופקדונות בבנקים
641.4	258.8	12	ניירות ערך(1)
4,696.1	5,116.2	13,25	אשראי לציבור
(54.1)	(59.8)		הפרשה להפסדי אשראי
4,642.0	5,056.4		אשראי לציבור, נטו
622.4	624.3	14	אשראי לממשלה
35.9	32.6	15	בניינים וציוד
0.8	0.5	ב23	נכסים בגין מכשירים נגזרים
40.0	45.6	16	נכסים אחרים(3)
8,255.3	8,693.9		סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
6,673.0	6,961.9	17	פקדונות הציבור
365.7	349.2	18	פקדונות מבנקים
2.3	4.7	ב23	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
561.1	651.9	19	התחייבויות אחרות(2)(4)
7,602.1	7,967.7		סך כל ההתחייבויות
653.2	726.2	א21	הון
8,255.3	8,693.9		סך כל ההתחייבויות וההון

(1) לפרטים על ניירות ערך הנמדדים לפי שווי הוגן ראה באור 28-פריטים הנמדדים בשווי הוגן, להלן.

(2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך של 2.5, 2.4 ב- 31.12.19 וב- 31.12.18, בהתאמה.

(3) מזה: נכסים אחרים הנמדדים בשווי הוגן בסך של 254.5 מיליוני ש"ח (31.12.18) 637.4 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: התחייבויות אחרות הנמדדות בשווי הוגן בסך של 4.7 מיליוני ש"ח (31.12.18) - 2.3 מיליוני ש"ח.

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם

דוח על השינויים בהון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הון הנפרע	התחייבויות צמיתות	פרמיה על המניות	קרן הון מהטבה שנתקבלה מבעל שליטה	סה"כ הון המניות הנפרע וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך הכל
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	0.4	549.6	577.3
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016							
רווח נקי בשנת החשבון							
דיבידנד							
הפסד כולל אחר, נטו לאחר							
השפעת המס							
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	2.2	562.4	591.9
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017							
רווח נקי בשנת החשבון							
רווח כולל אחר, נטו לאחר							
השפעת המס							
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	(5.4)	631.3	653.2
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018							
רווח נקי בשנת החשבון							
הפסד כולל אחר, נטו לאחר							
השפעת המס							
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	(10.1)	709.0	726.2
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019							

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
52.8	68.9	77.7	רווח נקי לשנה
			התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת:
5.0	4.1	4.1	פחת על בניינים וציוד
9.7	7.0	10.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(3.9)	(0.6)	(3.7)	רווח ממכירות ניירות ערך זמינים למכירה
(2.2)	(0.7)	(1.0)	מיסים נדחים, נטו
3.8	4.4	4.9	שינוי בהתחייבויות נטו בגין זכויות עובדים
11.4	4.2	15.7	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
16.8	(17.5)	4.8	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים
			שינוי נטו בנכסים שוטפים:
(0.1)	0.2	0.3	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2.0	1.7	(1.2)	נכסים אחרים
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
(0.3)	1.7	2.4	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3.3	4.4	25.9	התחייבויות אחרות
98.3	77.8	140.6	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(390.1)	(388.4)	42.8	שינוי נטו בפקדונות בבנקים
(414.7)	(344.4)	(376.0)	שינוי נטו באשראי לציבור
-	(4.4)	(1.9)	שינוי נטו באשראי לממשלה
(284.5)	(303.4)	(148.5)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
450.8	179.4	513.1	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
39.7	51.4	8.8	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(3.7)	(2.6)	(0.8)	רכישת בניינים וציוד
(602.5)	(812.4)	37.5	מזומנים נטו מפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
36.3	3.6	(16.5)	שינוי נטו בפקדונות מבנקים
533.1	419.2	288.9	שינוי נטו בפקדונות הציבור
(40.0)	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
529.4	422.8	272.4	מזומנים נטו מפעילות מימון
25.2	(311.8)	450.5	גידול (קיטון) במזומנים
1,178.8	1,187.2	892.9	יתרת מזומנים לתחילת שנה
(16.8)	17.5	(4.8)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
1,187.2	892.9	1,338.6	יתרת מזומנים לסוף השנה
			ריבית ומיסים ששולמו והתקבלו
223.1	252.0	278.5	ריבית שהתקבלה
13.1	16.8	19.7	ריבית ששולמה
47.4	50.3	62.0	מיסים על הכנסה ששולמו
1.8	1.5	3.0	מיסים על הכנסה שהתקבלו

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

(1) בנק מסד הינו תאגיד בישראל הנמצא בבעלות של הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בעל השליטה בבנק (51%) ושל מסד אחזקות בע"מ (49%). הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019 כוללים את אלה של הבנק ושל חברת הבת שלו (להלן: "הבנק"). בהתאם להוראות המפקח על הבנקים פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 27 בפברואר 2020.

(2) הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ני"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

הבנק - בנק מסד בע"מ.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה הבנק פועל. בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפקח ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים ובעלי עניין - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

עלות - עלות בסכום מדווח.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

(1) עקרונות הדיווח הכספי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
- מכשירים פיננסיים מסווגים כזמינים למכירה;
- נכסים והתחייבויות מיסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2019, מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות חדשות בנושאים המפורטים להלן:

1. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, דוח תזרים ונושאים נוספים.
2. תיקון מספר 08-2017 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר חייבים - מלוות שאינם ניתנים להחזר ועלויות אחרות.

להלן תיאור מהות השינויים שננקטו במדיניות החשבונאית בדוחות כספיים מאוחדים אלה ותיאור של אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

(1) דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, דוח תזרים מזומנים ונושאים נוספים ביום 30 באוגוסט 2018, פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, דוח תזרים מזומנים ונושאים נוספים.

מכשירים נגזרים וגידור

בחודש אוגוסט 2017, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (FASB) את ASU 2017-12 המעדכן את נושא 815 בקודיפיקציה בדבר מכשירים נגזרים וחשבונאות גידור. העדכון כולל שינויים בהנחיות המדידה והייעוד של יחסי גידור כשירים ובדרישות ההצגה של תוצאות הגידור. העדכון מרחיב את היכולת של התאגידים הבנקאיים לגדר רכיבי סיכון, ויוצר הקבלה בין ההכרה וההצגה של המכשירים המגדרים והפריטים המגודרים בדוחות הכספיים. העדכון מבטל את הצורך להתייחס בנפרד ל"חלק לא אפקטיבי" ביחסי גידור. במקרים בהם מבוצע ניטרול של סכומים מהערכת אפקטיביות הגידור, העדכון מאפשר לדחות ברווח כולל אחר סכומים אלו, אך כשהם יוכרו הם יוצגו באותה שורה בדוח רווח והפסד אליה נזקפות השפעות המכשיר המגודר. בנוסף, התיקונים בעדכון מפשטים את יישום ההנחיות החשבונאיות בנושא גידור על ידי הקלה בהערכת אפקטיביות הגידור ובדרישות התייעוד. התיקונים להוראות מאמצים בהוראות הדיווח לציבור את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שנקבעו בעדכון. כמו כן, הותאמה מתכונת הגילוי לדוחות הכספיים של בנקים בארה"ב. הבנק אימץ את ההוראות החדשות החל מיום 1 בינואר 2019. להוראות החדשות לא היתה השפעה על הדוחות הכספיים למעט שינויים בגילויים הנדרשים בדוחות הכספיים.

סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים

במסגרת החוזר, נכללו תיקונים להוראות אשר מאמצים בהוראות הדיווח לציבור את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שנקבעו בעדכון ASU 2016-01 ובעדכון ASU 2018-03. עיקר השינויים בהוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים הינם: שינויים בשווי ההוגן של השקעות במניות זמינות למכירה שיש להן שווי הוגן זמין ושטרם מומשו, יוכרו באופן שוטף ישירות בדוח רווח והפסד במקום ברווח כולל אחר; השקעות במניות שאין להן שווי הוגן זמין, אשר מוצגות היום לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), יוצגו ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המותאמת לשינויים במחירים נצפים של מניות של אותו מנפיק.

ההוראות החדשות יושמו החל מיום 1 בינואר 2019 בדרך של יישום למפרע, תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים במועד היישום לראשונה. ההוראות בדבר השקעות במכשירים הוניים שאינם בעלי שווי הוגן זמין יושמו באופן של מכאן ואילך. שינויים בגילויים הנדרשים בדוחות הכספיים יושמו באופן של מכאן ואילך.

ליישום ההוראות לא היתה השפעה על הדוחות הכספיים.

(2) תיקון מספר 08-2017 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר חייבים - מלוות שאינן ניתנות להחזר ועלויות אחרות בחודש מרס 2017, פרסם ה-FASB עדכון בדבר הפחתת פרמיה על מכשירי חוב שנרכשו בעלות אופציית פירעון מוקדם, המהווה תיקון לנושא 20-310 בקודיפיקציה בדבר חייבים - עמלות שאינן ניתנות להחזר ועלויות אחרות (להלן - "התיקון").

בהתאם לתיקון תקופת הפחתת הפרמיה על מכשירי חוב בעלות אופציית פירעון מוקדם על ידי המנפיק תקוצר ותחושב בהתאם למועד הפירעון המוקדם ביותר. הוראות התיקון יושמו החל מיום 1 בינואר 2019 בדרך של יישום למפרע, תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים במועד היישום לראשונה. ליישום ההוראות לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע חוץ והצמדה

במועד ההכרה בעסקה במטבע חוץ, כל נכס, התחייבות, הכנסה, הוצאה, רווח, או הפסד הנובעים מהעסקה מתורגמים במועד ההכרה לראשונה למטבע הפעילות של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה. בכל מועד דיווח, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום שבו נקבע השווי ההוגן. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

רווחים או הפסדים מתרגום עסקאות במטבע חוץ והנובעים מהתנדויות של המטבעות בין מועדי העסקאות לבין מועד הסילוק/מועד המאזן, לרבות בגין הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור ימשיכו להיות מוכרים בדוח רווח והפסד עד ליום 1 בינואר 2021 (כפי שנקבע במסגרת הוראות מעבר), מוכרים בדוח רווח או הפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום (הכנסות מימון שאינן מריבית), למעט: -רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור השקעה נטו בפעילות חוץ או בגידור תזרים מזומנים, פרט לשינויים בשווי הוגן של רכיבים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור ונבחר להכיר אותם ברווח והפסד. -הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מהשקעה נטו.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת (ב-%)			31 בדצמבר (בש"ח)			
2017	2018	2019	2017	2018	2019	
						שער החליפין של:
(9.8)	8.1	(7.8)	3.467	3.748	3.456	הדולר של ארה"ב
2.7	3.4	(9.6)	4.153	4.292	3.878	האירו
						מדד המחירים לצרכן:
0.3	1.2	0.3	100.3	101.5	100.8	לחודש נובמבר (בנקודות)
0.4	0.8		100.4	101.2		לחודש דצמבר (בנקודות)

(2) בסיס האיחוד

חברות מאוחדות

חברות מאוחדות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות מאוחדות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים.

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

א. הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט:

- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוטרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנוטרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוטרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיקוד בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

ב. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי והפרשי המרה) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן.

ג. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

ד. עמלות ליצירת אשראי ועלויות ישירות ליצירת אשראי מוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת תשואה, למעט במקרים של ארגון מחדש של חוב בעייתי. אם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה.

ה. עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפקיעה.

ו. עמלות פירעון מוקדם מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

ז. ניירות ערך - ראה סעיף ד.(5) להלן.

ח. מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ד.(6) להלן.

ט. הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, מעת לעת מעדכן הפיקוח על הבנקים את הוראות הדיווח לציבור ואת קובץ השאלות והתשובות המנחות לגבי אופן היישום של ההוראות בנושא חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, זאת במטרה לשלב בהם את ההוראות שחלות בנושא זה על הבנקים בארה"ב, לרבות הנחיות של רשויות הפיקוח בארה"ב. החל משנת 2016 עודכנו, בין היתר, ההנחיות בכל הקשור לטיפול בארגון מחדש של חוב בעייתי, הנחיות בקשר לאופן הסיווג של

החובות בהתבסס על מקור ההחזר הראשוני של החוב (primary repayment source) והנחיות מסוימות בנוגע לאופן הבחינה של החובות.

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פקדונות בבנקים, איגרות חוב, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה, ראה סעיף (8) להלן.

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני הבעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. במידה ואחד מהחובות של הלווה מסווג כחוב בעייתי יתר חובות הלווה יסווגו, גם הם, באותו סיווג (למעט הלוואות בניכוי משכר). חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

בכל מקרה חוב שנבחן פרטנית מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הריבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 60 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 60 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע").

כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום.

הגדרת מקור החזר ראשוני בסיווג חוב בעייתי

החל מיום 1 ביולי 2017, מיישם הבנק את העדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

העדכון מתייחס בעיקר לסיווג של חוב, הגדרת חוב פגום ומדידת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (highly probable) מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר: החוזק הצפוי של מקור ההחזר הראשוני וזאת למרות תמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים (כגון: בטוחות, תמיכה של ערב, מימון מחדש על ידי צד שלישי).

בין היתר, כלל הקובץ שאלה שנגעה להגדרת מקור החזר ראשוני.

מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן (sustainable) אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות לכיסוי החוב. בקובץ השאלות והתשובות הובהר כי ככלל, כדי שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפירעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם.

מדיניות זיהוי חובות בעייתיים וסיווגם כוללת מבחן קיום מקור החזר ראשוני ככלי נוסף לזיהוי חובות בעייתיים.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

א. אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונית או הופרשו).

ב. כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר

חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. ההערכה מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

מדיניות הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש

במטרה לשפר ניהול האשראי וגבייתו, וכן במטרה למנוע מצבי כשל או תפיסת הנכסים המשועבדים, הבנק קבע ומיישם מדיניות לביצוע הסדרי חוב בעייתיים וביצוע שינוי תנאי חובות שלא זוהו כבעייתיים. שיטות לשינוי בתנאי החובות עשויות לכלול, בין היתר, דחיית מועדי תשלומים, הפחתת שיעורי ריבית או סכומי התשלומים התקופתיים, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לוויים בשליטה משותפת, בחינה מחודשת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד.

מדיניות הבנק מבוססת על קריטריונים אשר מאפשרים להנהלת הבנק להפעיל שיקול דעת האם הפירעון של החוב צפוי והיא מיושמת רק אם הלווה הוכיח את יכולתו ורצונו לפרוע חוב והוא צפוי לעמוד בתנאים של ההסדר החדש. חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, תאגיד בנקאי יעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, תאגיד בנקאי עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.

- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, התאגיד הבנקאי צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן וריבית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעור ריבית אפקטיבי השווה לשיעור הריבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.
- הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:
- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.
- אם תאגיד בנקאי אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב

חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

א. החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.

ב. בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן הלוואה המקורי).

חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג כפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן). אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כארגון מחדש של חוב בעייתי.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית".

הבחינה כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף הכמותי ומדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה הפרטנית לבין מסלול לבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל 1 מיליוני ש"ח. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450), טיפול חשבונאי בתלויות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. בענפי המשק העיסוקיים שיעורי הפסד מחושבים על בסיס נתוני חברת האם ובענף משקי הבית שיעורי הפסד מחושבים על בסיס נתוני הבנק. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות הבנק מתחשב בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

ביום 20 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא הפרשות להפסדי אשראי. בהתאם למכתב, נדרשים התאגידים הבנקאיים להמשיך לכלול ב"טווח השנים" המשמש רכיב בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי (כהגדרתו בסעיף 3.2.29. עמ' 18-632 בהוראות הדיווח לציבור), את שנת 2011 ואילך בדוחות לציבור לשנים 2016 ו-2017.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלוונטיים. בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים שיעור ההתאמה בגין הגורמים הסביבתיים לא יפחת מ-0.75% מתורת האשראי שאינו בעייתי בכל מועד דיווח בהתייחס לממוצע שיעורי הפסד בטווח השנים. מהאמור מוחרג אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

ביום 10 ביולי 2017 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות". בהתאם לחוזר החל משנת 2018 בעת קביעת ההפרשה להפסדי אשראי ישקללו, בין היתר, אשראי שאין לגביו דוחות כספיים מעודכנים.

אשראי חוץ מאזני

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב- FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית.

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים אחרים של בעייתיות. כמו כן במידה ובוצעה מחיקה חשבונאית באחד מחובות הלווה, שאר החובות של הלווה יימחקו גם הם (למעט הלוואות בניכוי משכר). יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

למרות האמור לעיל, לגבי חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי נבחן הצורך במחיקה המיידית. בכל אופן, חובות כאמור נמחקים חשבונאית לא יאחר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף ד(3) לעיל. לגבי חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

דרישות גילוי

הבנק מיישם דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי כפי שנקבעו במסגרת עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20. הנ"ל מחייב את הבנק לספק גילוי רחב בקשר ליתרות חוב, תנועות ביתרות ההפרשה להפסדי אשראי, אינדיקציות לאיכות האשראי, רכישות ומכירות מהותיות של חובות במהלך התקופה.

כמו כן, החל משנת 2015, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בדבר שינוי מבנה דוחות הכספיים הבנק מציג ריכוז מידע עיקרי בדבר סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (ראה ביאור 13) ומידע נוסף על סיכון אשראי כאמור (ראה ביאור 25).

(5) ניירות ערך

א. ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:

- איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. איגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
- ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
- איגרות חוב זמינות למכירה - איגרות חוב אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או ניירות ערך למסחר. איגרות חוב זמינות למכירה מוצגות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר, למעט הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.

ב. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.

ג. עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".

ד. לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ד. (7) להלן.

ה. לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ד. (8) להלן.

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

חשבונאות גידור

הבנק חשוף לסיכונים ריבית הנובעים מהשקעותיו באגרות חוב בריבית קבועה. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים אלה, הבנק מייעד מכשירים פיננסיים מסוימים, כגידורי שווי הוגן. במועד תחילת יחסי הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור ואת מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה שלו לביצוע הגידור. התיעוד כולל זיהוי של כל אחד מאלה: מכשיר מגדר; הפריט או העסקה המגודרים; מהות הסיכון המגודר; והשיטה אשר תשמש את הבנק להערכת אפקטיביות יחסי הגידור בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר (בגידור שווי הוגן) או בקיזוז החשיפה להשתנות של תזרימי המזומנים בגין העסקה מגודרת (בגידור תזרים מזומנים) המיוחסים לסיכון המגודר.

גידור שווי הוגן

הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזוהה שלהם, שניתן ליחס לסיכון מסוים.

כאשר מכשיר נגזר משמש כמכשיר מגדר בגידור שווי הוגן, השינויים בשווי ההוגן שנכללו בהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים באופן שוטף בדוח רווח והפסד ומוצגים באותו סעיף בו מוצגות השפעות הפריט המגודר. הרווח או ההפסד (קרי, השינוי בשווי ההוגן) בגין הפריט המגודר המיוחס לסיכון המגודר, מטופל כהתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר ומוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד. ההתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר תטופל באופן דומה לרכיבים אחרים של הערך בספרים שלו.

הבנק מפסיק ליישם חשבונאות גידור כאשר: הקריטריונים ליישום חשבונאות גידור אינם מתקיימים עוד; הנגזר פוקע, נמכר, מבטל או ממומש; או כאשר הבנק מבטל את הייעוד של יחסי הגידור.

מכשירים נגזרים שאינם מגדירים העומדים בפני עצמם

שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או התחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או התחייבות.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר ואיגרות חוב זמינות למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל הפוזיציה של הבנק יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 28'א' ו-ב', "יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים".

(8) ירידת ערך מכשירים פיננסיים

- ניירות ערך- איגרות חוב זמינות למכירה או מוחזקות לפדיון.
- הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני.
- הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:
- איגרת חוב אשר נמכרה עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
 - איגרת חוב אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותה בתוך פרק זמן קצר;
 - איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
 - איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
 - איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
 - איגרת חוב אשר השווי ההוגן שלה לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי אגרות חוב - העלות המופחתת), ומשך התקופה בה השווי ההוגן של איגרת חוב נמוך מעלותה הינה מעל 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.
- בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
 - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את איגרת החוב לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של איגרת החוב או עד לפדיון;
 - שיעור התשואה לפדיון;
- כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, העלות המופחתת של איגרות החוב מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לאיגרת חוב המסווגת כזמינה למכירה, שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).
- עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).

אשראי לציבור ויתרות חוב - ראה סעיף ד. (4) לעיל.

(9) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרונם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- קיימת כוונה לפרוץ את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
- גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישינו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות, לקיזוז.

כמו כן, הבנק מקזז פקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים בנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה בטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב בטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבנות נטו (master netting arrangement).

עם זאת, בהתאם להוראות הבנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים. לאור זאת, הבנק לא מקזז מאזנית סכומים אלו.

(10) רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות הקבוצה אינן מופחתות.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות ההשוואה הינו:

- בניינים ומקרקעין 25-10 שנים
- ריהוט וציוד 17-3 שנים
- שיפורים במושכר 17-3 שנים

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהאומדנים הנוכחיים אינם נאותים עוד ומותאמים בעת הצורך.

ירידת ערך

הבנק בוחן נכסים (או קבוצת נכסים) לא שוטפים לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות ברת-השבה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של נכס לא שוטף (קבוצת נכסים) אינו בר-השבה ועולה על שווי ההון. הערך בספרים אינו בר-השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים הלא מהווים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) וממימושו.

ההפסדים מירידת הערך הינם בגובה ההפרש שבין הערך בספרים של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) לבין שווי ההון ונזקפים לדוח רווח והפסד.

כאשר מוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים המתואם של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) מהווה בסיס עלות חדש. הפסדים אלו אינם מבוטלים בתקופות עוקבות גם אם מתרחשת עליית ערך.

(11) חכירות

החכירות בבנק מסוגלות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק.

בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג החכירות, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר. תשלומים במסגרת חכירה תפעולית, למעט דמי חכירה מותנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

(12) זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות (להלן: "פיצויים") - תכנית להטבה מוגדרת

הטבת פיצויים הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. בתכנית פיצויים להטבה מוגדרת, הבנק מביטח לספק, בנוסף לשכר השוטף, תשלומי פיצויים בעת הפרישה או סיום השירות. ברמה הכללית, סכום ההטבה שישולם תלוי בנוסחת ההטבה של התכנית, אשר לעיתים קרובות כוללת את מספר שנות השירות שסיפק העובד ואת התגמול של העובד בשנים מיד לפני הפרישה או הסיום.

עלות פיצויים נטו לתקופה הינה הסכום המוכר בדוחות הכספיים של הבנק כעלות של תכנית פיצויים לתקופה מסוימת. המרכיבים של עלות פיצויים לתקופה נטו הם עלות שירות, עלות ריבית, תשואה חזויה על נכסי התכנית ורווח או הפסד מהפחתה של סכומים שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר.

הטבות פיצויים מיוחסות בדרך כלל לתקופות שירות של עובד בהתבסס על נוסחת ההטבה של התכנית במידה שהנוסחה מציינת ייחוס או שמשתמע ממנה ייחוס.

הבנק נעזר ביועץ כלכלי ומחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בנתונים זמינים בשוק על כל אחת מהקטגוריות המשמעותיות של הנכסים בתיק ומשקלל אותם לפי ההרכב של נכסי התכנית.

המחויבות בגין הטבה חזויה משקפת את הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן. מדידת מחויבות זו תתבסס על הנחות אקטואריות המתאימות למועד המאזן של הבנק (לדוגמה: תחלופה, תמותה, שיעורי היוון וכן הלאה).

אם המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על השווי ההון של נכסי התכנית, הבנק מכיר במאזן בהתחייבות השווה להתחייבות הלא ממומנת בגין הטבה חזויה. אם השווי ההון של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין הטבה חזויה, הבנק מכיר במאזן בנכס השווה להתחייבות שממומנת ביתר בגין ההטבה החזויה.

הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון חסר ומכיר בסכום זה כהתחייבות במאזן.

הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס רבעוני ומעדכן הנחות אלה בהתאם.

שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית, הינו "רווח או הפסד" (להלן: "רווח או הפסד אקטוארי"). רווחים או הפסדים אקטואריים אינם מוכרים בעלות פיצויים נטו לתקופה במועד היווצרותם אלא מוכרים ברווח כולל אחר. בתקופות

עוקבות, רווחים או הפסדים אלה מוכרים לאחר מכן בדוח רווח או הפסד כרכיב של עלות פנסיה נטו לתקופה לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, המרווח נקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח. הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לענין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדי הטבות בגין פיצויים מוגדלים. הבנק מכיר בהפסדים בגין סילוקים בתכניתו להטבה מוגדרת כאשר התשלומים החד-פעמיים הצפויים המתייחסים לתכנית יהיו, גבוהים מסך עלות השירות ועלות הריבית.

גובה ההפסד מיושב בהתאם לשיעור שבו קטנה המחויבות האקטוארית כתוצאה מהסילוק, מוכפל ביתרת הרווחים וההפסדים האקטואריים הצבורים ברווח כולל אחר.

הטבות לאחר פרישה - תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית, ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבוננו של העובד במקום לקבוע את סכום ההטבות שהעובד יקבל. בתכנית להפקדה מוגדרת אחרי פרישה, ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה, ובחילוטם של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבוננו של אותו משתתף.

במידה שנדרש כי ההפקדות המוגדרות של תכנית לחשבוננו של אדם יעשו לתקופות שבהן אותו אדם מספק שירותים, עלות הפנסיה נטו או עלות ההטבה האחרת לאחר פרישה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

הטבות אחרות לאחר פרישה

הבנק מכיר בסכום הלא מהוון של ההטבה השוטפת במועד מתן השירות. בנוסף, הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים של הטבות אחרות לאחר הפרישה.

היעדרויות בתשלום

הבנק צובר התחייבות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות אם כל התנאים הבאים מתקיימים: (א) מחויבות הבנק בקשר לזכויות העובדים לקבל תגמול בגין היעדרויות עתידיות מיוחסת לשירותים שהעובדים כבר סיפקו; (ב) המחויבות קשורה לזכויות שמבשילות או נצברות; (ג) תשלום התגמול הוא צפוי; (ד) הסכום ניתן לאומדן באופן סביר.

חופשה - הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות, לא מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

מענק בגין אי ניצול ימי מחלה במועד סיום העסקה

הבנק צובר את ההתחייבות כהיעדרויות המזכות בפיצוי לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. לצורך קביעת ריבית ההיוון ואופן ההקצאה לתקופות של עלות השירות הבנק מיישם את העקרונות של תכנית פנסיה להטבה מוגדרת בהתאמות הנדרשות.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי ותק

הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה המזכה בהטבה. לצורך חישוב ההתחייבות בגין הטבות אלה מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

(13) התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיות. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין- 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.
3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה קטן או שווה ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי כאמור להלן.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הנהלת הבנק קבעה, בהסתמך על יועציה המשפטיות, כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה.

בבאור 22 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה. כמו כן, ניתן גילוי לכל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק. לגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מהון הבנק.

(14) ערבויות

ערבויות הינן חוזים אשר דורשים באופן מותנה מהערב לבצע תשלומים לנערב בעת התרחשות התנאים המחייבים במימוש הערבות. התחייבות בגין ערבות מוכרת בספרים בסכום שווה ההון גם אם לא צפוי שהתשלומים יבוצעו בעתיד. במקרים בהם במועד ההכרה לראשונה הבנק נדרש להכיר בהפרשה להפסד תלוי בגין הערבות בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, ההתחייבות בגין הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה לפי הגבוה מבין השווי ההון וסכום ההפרשה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה.

ההתחייבות נגרעת מהספרים במועד בו הבנק משוחרר מהסיכון. מועד השחרור מהסיכון בגין הערבות תלוי במהות הערבות. בדרך כלל, הבנק גורע את ההתחייבות במועד סילוק ההתחייבות. כאשר הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, המדידה העוקבת מתבצעת גם כן בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה.

הוראות ההכרה והמדידה במועד ההכרה לראשונה אינן חלות על ערבויות אשר ניתנו בין חברה אם לחברה בת, בין שתי חברות אחיות או בין בעל החברה לחברה.

(15) הוצאות מיסים על ההכנסה

הדוחות הכספיים של הבנק כוללים מיסים שוטפים ומסים נדחים. ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

הבנק מקצה את הוצאות המס או הטבות המס על ההכנסה בין פעילויות נמשכות ורווח כולל אחר.

מיסים שוטפים

מיסים שוטפים הינם סכום המסים על ההכנסה ששולמו או שעתידיים להיות משולמים (או מוחזרים) עבור התקופה השוטפת, כפי שנקבע על ידי יישום הוראות דיני המס שנחקקו על הכנסה חייבת במס. הוצאות המסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

מיסים נדחים

התחייבויות מיסים נדחים ונכסי מיסים נדחים מייצגים את ההשפעות העתידיות על מיסים על הכנסה הנובעות מהפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף תקופה.

הבנק מכיר בנכסי מיסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. הבנק מפחית את נכסי המסים הנדחים בסכומן של הטבות מס כלשהן שאינן צפויות להתממש בהתבסס על הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות התומכות ביצירת הפרשה בגין נכס מס נדחה, כדי לבחון האם ניתן להכיר בנכס מס נדחה נטו. התחייבות מיסים נדחים או נכס מיסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופות שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש.

הבנק מסווג הכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על הכנסה בסעיף "מיסים על הכנסה". כמו כן, הבנק מסווג קנסות לרשויות המס בסעיף "מיסים על הכנסה".

קיצוז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים

הבנק יקצוז כל התחייבויות ונכסי המסים הנדחים, כמו גם כל ה- valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים ובגבולותיו של תחום שיפוט מיסוי מסוים.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת FIN 48 בהתאם להוראות אלה, הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

(16) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

(17) דיווח על מגזרי פעילות

(א) מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזר פעילות פיקוחי הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי. בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הדיווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

(ב) מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע כי יינתן גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280) (ראה באור 224'). מגזר פעילות המוגדר לפי גישת ההנהלה הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על איפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים.

(18) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במימוש ההוני, זוקף הבנק את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום

1. דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות
ביום 1 ביולי 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות, אשר מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא חכירות ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 842 בקודיפיקציה בדבר "חכירות". תמצית עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום נושא 842 בקודיפיקציה כאמור בחוזר, הינם בין היתר: תאגידים בנקאיים שחוכרים נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים, יכירו בהם במאזן, גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית; בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס זכות שימוש (Right of Use) שמשקף את הזכות של התאגיד להשתמש בנכס החכור, ומנגד תירשם התחייבות בגין חכירה תפעולית; וכן עסקאות שבהן תאגיד בנקאי מוכר נכס וחוכר אותו בחזרה יוכלו במצבים מסוימים להיחשב כעסקאות מכירה חשבונאית, בכפוף לכך שמתקיימים תנאים מסוימים שפורטו בנושא 842. התקן ייושם החל מיום 1 בינואר 2020 ואילך.

בעת היישום לראשונה, הבנק יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב באותם נושאים, בשינויים המתחייבים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה.

בכוונת הבנק ליישם את ההוראות החדשות בנושא חכירות החל מיום 1 בינואר 2020 באופן של יישום למפרע מתואם תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה. כמו כן, בכוונת הבנק לאמץ במועד היישום לראשונה הקלות מסוימות, כמתאפשר בהוראות המעבר, לרבות שימור ההערכות בדבר זיהוי קיומה של חכירה וסיווגה כחכירה תפעולית או מימונית, וכן שימור הערכת כשירות להיוון של עלויות ישירות ראשוניות, אשר נקבעו טרם מועד היישום לראשונה, על פי הוראות התקינה הנוכחית.

להערכת הבנק, יישום ההוראות החדשות צפוי להביא לגידול בסך של כ- 42 מיליוני ש"ח ביתרת נכסי זכות השימוש, ולגידול מקביל בסך של כ- 42 מיליוני ש"ח ביתרת ההתחייבויות בגין חכירה למועד היישום לראשונה. כמו כן, להערכת הבנק, יישום ההוראות החדשות צפוי להביא לירידה בשיעור ההון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ- 0.11% וכ- 0.11% בהתאמה, זאת כתוצאה משקלול נכסי הסיכון בגין נכסי זכות שימוש הנובעים מחכירות תפעוליות שיוכרו במאזן בשיעור של 100% והתאמת יתרות המסים הנדחים המתחייבים. בנוסף, יישום ההוראות החדשות צפוי להביא לירידה ביחס המינוף של הבנק בשיעור של כ- 0.03%.

2. אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב - הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות

ביום 28 במרס 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב - הפרשות להפסדי אשראי והוראות נוספות". בהתאם למכתב נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושאים: הפרשות להפסדי אשראי; מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים נגזרים ופעילויות גידור; וכן חכירות. היישום לראשונה יבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללים בארה"ב.

המכתב מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים, אשר פורסם במסגרת עדכון תקינה ASU 2016-13. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי, באמצעות הקדמת רישום ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנטי המחזוריות בהתנהגות ההפרשות להפסדי אשראי, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, ולחיצוק הקשר בין ניהול סיכוני האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים.

עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה, הינם בין היתר: ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה; באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים; יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי; ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה; וכן הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדיר), אגרות חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות.

התקן ייושם החל מיום 1 בינואר 2021 ואילך. ככלל, הכללים החדשים ייושמו באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת של יישום כללים אלה.

הבנק נערך ליישום המכתב. היערכות הבנק כוללת, בין היתר: מיפוי של ההוראות החדשות והשלכותיהן האפשריות על הבנק; סקירת הפרקטיקות הנהוגות היום לניהול סיכוני האשראי ולאומדן ההפרשה להפסדי אשראי על מנת לזהות תהליכים שניתן לעשות בהן שימוש לצורך יישום הכללים החדשים, זיהוי האתגרים והדרכים להתמודדות עם אתגרים אלה, וכן בחינת השינויים הנדרשים על מנת להתאים את המודלים להערכת הפסדי האשראי.

3. עדכון תקינה ASU 2018-14 בדבר שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת

ביום 28 באוגוסט 2018, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB"), את ASU 2018-14, בדבר מסגרת הגילוי - שינויים בדרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת, המהווה עדכון לנושא 20-715 בקודיפיקציה בדבר תגמול - הטבות פרישה - תכניות להטבה מוגדרת - כללי (להלן: "העדכון"). תכליתו של התיקון הינו לשפר את האפקטיביות של הגילויים בביאורים לדוחות הכספיים וכן לצמצם את העלויות הכרוכות בהכנת הביאורים הנדרשים.

התיקונים במסגרת העדכון מבטלים גילויים אשר אינם בעלי תועלת, מבהירים דרישות גילוי ספציפיות וכן מוסיפים דרישות גילוי שזוהו כרלוונטיות.

עיקרי התיקונים הינם, בין היתר: בוטלה הדרישה להצגת אומדן הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנה העוקבת; בוטלה הדרישה להצגת סכום ההטבות השנתיות העתידיות המכוסות על ידי חוזי ביטוח, לרבות חוזי קצבה (אנונה), וכן עסקאות משמעותיות כלשהן בין הישות או צדדים קשורים לבין התכנית; התווספה דרישה לפיה נדרש לתת פירוט בדבר הסיבות לרווחים או הפסדים מהותיים הקשורים לשינוי במחויבות בגין הטבה מוגדרת במהלך התקופה; וכן הובהרו דרישות גילוי עבור ישויות שיש להם שתי תכניות או יותר.

הוראות התיקון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהתקופות השנתיות המתחילות לאחר ה- 15 בדצמבר 2020. אימוץ מוקדם אפשרי לרבות בתקופות ביניים. בעת היישום לראשונה נדרש ליישם את התיקונים בדרך של יישום למפרע.

הבנק בוחן את ההשפעה של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.

4. עדכון תקינה 13-ASU 2018 בדבר שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן

ביום 28 באוגוסט 2018, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB"), את ASU 2018-13, בדבר מסגרת הגילוי - שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן, המהווה עדכון לנושא 820 בקודיפיקציה בדבר מדידת שווי הוגן (להלן: "העדכון"). תכליתו של התיקון הינו לשפר את האפקטיביות של הגילויים בביאורים לדוחות הכספיים וכן לצמצם את העלויות הכרוכות בהכנת הביאורים הנדרשים.

התיקונים במסגרת העדכון מבטלים גילויים אשר אינם בעלי תועלת, מבהירים דרישות גילוי ספציפיות וכן מוסיפים דרישות גילוי שזוהו כרלוונטיות.

עיקרי התיקונים הינם, בין היתר: בוטלה הדרישה להצגת הסכומים והסיבות להעברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן; בוטלה הדרישה למתן מידע בדבר מדיניות הישגות לקביעה מתי העברות בין רמות נחשבות ככאלה שהתקיימו; בוטלה הדרישה להצגת תיאור תהליך הערכת מדידת השווי ההוגן ברמה 3; במסגרת הדרישה למתן תיאור מילולי של הרגישות לשינויים בנתונים לא נצפים עבור מדידות שווי הוגן חוזרות ונשנות המסווגות ברמה 3 במדרג השווי ההוגן, עודכן המונח "רגישות" ל"אי וודאות" כדי להדגיש כי המידע הנדרש הינו לגבי האי וודאויות; התווספה דרישה לפיה יש להציג את השינויים ברווח הכולל האחר (OCI) שטרם מומשו בתקופה, עבור נכסים המוחזקים בסוף התקופה.

הבנק נערך ליישום ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.

5. עדכון תקינה 12-ASU 2019 בדבר פישוט הטיפול החשבונאי במסים על הכנסה

ביום 18 בדצמבר 2019, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB"), את ASU 2019-12, בדבר פישוט הטיפול החשבונאי במסים על הכנסה, המהווה עדכון לנושא 740 בקודיפיקציה בדבר מסים על הכנסה (להלן: "התיקון"). תכליתו של התיקון הינו הפחתת המורכבות של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב תוך שמירה על שימושיות המידע המסופק למשתמשי הדוחות הכספיים.

התיקונים במסגרת התיקון מפשטים את הטיפול החשבונאי במסים על הכנסה על ידי ביטול חריגים, שינוי הנחיות קיימות בתקן וכן הוספת הנחיות חדשות.

עיקרי הנושאים שעודכנו במסגרת התיקון הינם, בין היתר: הקצאת הוצאות המס או הטבות המס על ההכנסה בין פעילויות נמשכות, פעילויות שהופסקו, רווח כולל אחר ופריטים הנזקפים ישירות להון עצמי; הכרה בהתחייבויות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים חייבים במס בגין השקעה בחברה זרה כלולה; חישוב הכנסות מסים על הפסדים מצטברים בדוחות הכספיים ביניים; אופן ההכרה בהשפעת השינויים בחוקי המס או בשיעורי המס בדוחות הכספיים ביניים; הערכת הגידול בבסיס המס של מוניטין בקביעה האם יטופל כחלק מצירוף עסקים או כעסקה נפרדת. הוראות התיקון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהתקופות השנתיות המתחילות לאחר ה- 15 בדצמבר 2020. אימוץ מוקדם אפשרי לרבות בתקופות ביניים.

בעת היישום לראשונה נדרש ליישם את התיקונים בדרך של מכאן ואילך, למעט הכרה בהתחייבות מסים נדחים בגין השקעה בחברה זרה כלולה, אשר לגביה היישום יהיה בדרך של יישום למפרע מתואם, תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים.

הבנק בוחן את ההשפעה של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.

באור 2: הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
א. הכנסות ריבית על נכסים⁽¹⁾		
191.6	214.1	232.3
-	4.4	1.9
0.6	0.6	1.3
10.3	14.7	17.5
4.2	5.2	4.0
206.7	239.0	257.0
סך כל הכנסות הריבית		
ב. הוצאות ריבית על התחייבויות		
7.5	12.6	9.9
1.6	4.3	1.3
9.1	16.9	11.2
197.6	222.1	245.8
סך כל הוצאות הריבית		
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית⁽²⁾		
0.4	(0.9)	0.1
הכנסות (הוצאות) ריבית		
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב		
0.2	0.3	0.2
4.0	4.9	3.8
4.2	5.2	4.0
סך הכל כלול בהכנסות ריבית		

(1) כולל השפעת יחסי גידור (שנים 2018 ו-2017 - כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור).

(2) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיף משנה א'.

באור 3: הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר		
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים		
(0.5)	(1.3)	(1.3)
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים (1)		
(0.5)	(1.3)	(1.3)
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים		
א.2. מהשקעה באגרות חוב		
3.9	0.6	3.7
רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה (2)		
3.9	0.6	3.7
סך הכל מהשקעה באג"ח		
(1.3)	-	0.4
א.3. הפרשי שער, נטו		
-	0.7	-
א.4. רווחים ממימוש החזקת מניות הבורסה (3)		
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר		
2.1	-	2.8

(1) למעט השפעת יחסי גידור.

(2) סווג מרווח כולל אחר מצטבר.

(3) לפרטים נוספים ראה באור 12.ד.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר*		
0.1	0.1	0.2
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים		
0.1	0.1	0.2
סך הכל מפעילויות למסחר**		
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר, לפי חשיפת סיכון		
0.1	0.1	0.2
חשיפה למניות		
0.1	0.1	0.2
סך הכל		

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

** להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה באור 2.

באור 4א: עמלות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
23.0	23.4	23.3	ניהול חשבון
10.3	11.7	11.0	כרטיסי אשראי
18.5	19.2	19.5	פעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים
4.3	5.2	5.5	עמלות הפצת קרנות נאמנות
6.3	7.8	10.1	טיפול באשראי
3.8	4.1	4.1	הפרשי המרה
0.7	0.8	0.9	פעולות בסחר חוץ
2.5	3.0	2.9	עמלות מעסקי מימון
6.0	5.8	6.5	עמלות אחרות
75.4	81.0	83.8	סך כל העמלות התפעוליות

באור 4ב: הכנסות מחוזים עם לקוחות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ההכנסות להלן מפוצלות לפי עמלות משירותים עיקריים ועיתוי ההכרה בהכנסה. כמו כן, להלן התאמה של ההכנסות המפוצלות למגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019				
מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/עסקי	סך הכל	עמלות משירותים עיקריים
18.5	1.4	3.4	23.3	ניהול חשבון
8.8	1.8	0.4	11.0	כרטיסי אשראי
1.9	16.9	0.7	19.5	פעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים
0.3	5.1	0.1	5.5	עמלות הפצת קרנות נאמנות
8.5	0.1	1.5	10.1	טיפול באשראי
1.6	0.8	1.7	4.1	הפרשי המרה
0.1	-	0.8	0.9	פעולות בסחר חוץ
0.1	0.1	2.7	2.9	עמלות מעסקי מימון
3.6	1.0	1.9	6.5	עמלות אחרות
43.4	27.2	13.2	83.8	סך כל ההכנסות מחוזים עם לקוחות(*)
				(*) עיתוי ההכרה בהכנסה
29.3	13.5	7.3	50.1	שירותים שהועברו בנקודת זמן
14.1	13.7	5.9	33.7	שירותים שהועברו לאורך זמן
43.4	27.2	13.2	83.8	סך הכל

באור 4ב: הכנסות מחוזים עם לקוחות (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*				
עמלות משירותים עיקריים	מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/עסקי	סך הכל
ניהול חשבון	18.0	1.6	3.8	23.4
כרטיסי אשראי	9.7	1.6	0.4	11.7
פעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים				
ועמלות הפצה	2.1	21.7	0.6	24.4
טיפול באשראי	6.1	0.1	1.6	7.8
הפרשי המרה	1.5	0.8	1.8	4.1
פעולות בסחר חוץ	0.1	-	0.7	0.8
עמלות מעסקי מימון	0.1	0.1	2.8	3.0
עמלות אחרות	2.8	1.1	1.9	5.8
סך כל ההכנסות מחוזים עם לקוחות(*)	40.4	27.0	13.6	81.0
(*) עיתוי ההכרה בהכנסה				
שירותים שהועברו בנקודת זמן	26.5	13.6	8.7	48.8
שירותים שהועברו לאורך זמן	13.9	13.4	4.9	32.2
סך הכל	40.4	27.0	13.6	81.0

*סווג מחדש.

באור 5: הכנסות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2019	2018	2017
תפעול קופות גמל	0.4	0.4	0.2
סך כל הכנסות אחרות	0.4	0.4	0.2

באור 6: משכורות והוצאות נלוות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
62.2	65.4	66.7	משכורות
3.3	3.4	4.2	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה
3.3	3.2	5.6	הטבות לזמן ארוך
16.7	17.4	18.3	ביטוח לאומי ומס שכר
			הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים):
3.2	3.1	3.2	- הטבה מוגדרת- עלות שירות (1)
3.1	3.1	3.1	- הפקדה מוגדרת
			הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן
0.8	0.9	0.9	פנסיה(1),(2)
92.6	96.5	102.0	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות

(1) ראה ביאור 20 בדבר זכויות עובדים.

(2) מזה: עלות השירות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה לשנים 2019, 2018 ו-2017 הינה 0.5, 0.6 ו- 0.6 מיליוני ש"ח בהתאמה.

באור 7: הוצאות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
0.6	0.4	0.4	הוצאות בגין פיצויים (ללא עלות שירות)
-	-	1.4	סילוקים(1)
7.4	7.5	7.4	שיווק ופרסום
*2.8	*2.3	2.6	תקשורת
33.0	37.8	43.4	מחשב
0.8	0.8	0.8	משרדיות
0.2	0.2	0.2	ביטוח
5.7	6.7	6.2	שירותים מקצועיים
1.1	1.1	0.9	שכר והחזר הוצאות לחברי הדירקטוריון
0.7	0.5	0.4	הדרכה והשתלמויות
2.7	2.9	2.8	עמלות
*3.6	*3.6	4.2	אחרות
58.6	63.8	70.7	סך כל ההוצאות האחרות

* סווג מחדש.

(1) ראה באור 20 בדבר "זכויות עובדים".

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. הרכב הסעיף

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
33.2	41.4	45.4	מיסים שוטפים בגין שנת החשבון
33.2	41.4	45.4	סך כל המיסים השוטפים
			בתוספת (בניכוי):
(2.2)	(0.7)	(1.0)	מיסים נדחים בגין שנת החשבון
(2.2)	(0.7)	(1.0)	סך הכל המיסים הנדחים *
31.0	40.7	44.4	הפרשה למיסים על ההכנסה

* הרכב הוצאות (הכנסות) מסים נדחים המיוחסים לפעילויות נמשכות הינם, כדלהלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
(2.2)	(0.7)	(1.0)	הוצאות (הכנסות) מסים נדחים לפני השפעת הפריטים המפורטים להלן:
(2.2)	(0.7)	(1.0)	סך כל הוצאות (הכנסות) מסים נדחים

הטבלה אינה כוללת את השפעת המס בגין פריטים שהוכרו ברווח כולל אחר שהסתכמה בגידול של 3.4 מיליוני ש"ח בשנת 2019, גידול של 2.6 מיליוני ש"ח בשנת 2018 וגידול של 0.4 מיליוני ש"ח בשנת 2017.

ב. מס תיאורטי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	
83.8	109.6	122.1	רווח (הפסד) לפני מסים
35.04%	34.19%	34.19%	שיעור המס החל בישראל על תאגיד בנקאי (אחוזים)
29.4	37.4	41.7	מסים על הכנסה על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
			מס (חיסכון במס) בגין:
-	(0.2)	(0.1)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
(0.1)	-	-	הפרשי פחת, תאום פחת ורווח הון
1.6	*3.5	2.8	הוצאות אחרות לא מוכרות
0.1	*-	-	אחר
31.0	40.7	44.4	סך הכל מסים על ההכנסה

* סווג מחדש.

ג. שומות מס

לבנק שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2016. לחברת בת עד וכולל שנת המס 2013.

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. תנועה במסים נדחים

נכסי מסים נדחים	יתרה ליום 31.12.18	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	יתרה ליום 31.12.19	שיעור מס ממוצע 2019 באחוזים
מהפרשה להפסדי אשראי	17.7	1.3	-	19.0	34.19%
מהפרשה לחופשה ומענקים	4.0	1.2	-	5.2	34.19%
מעודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית	9.4	(1.4)	3.4	11.4	34.19%
רכוש קבוע וחכירות	0.7	(0.1)	-	0.6	34.19%
יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו	31.8	1.0	3.4	36.2	
יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים	31.8	1.0	3.4	36.2	

נכסי מסים נדחים	יתרה ליום 31.12.17	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	יתרה ליום 31.12.18	שיעור מס ממוצע 2018 באחוזים
מהפרשה להפסדי אשראי	17.2	0.5	-	17.7	34.19%
מהפרשה לחופשה ומענקים	3.8	0.2	-	4.0	34.19%
מעודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית*	6.7	0.1	2.6	9.4	34.19%
רכוש קבוע וחכירות	0.8	(0.1)	-	0.7	34.19%
יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו	28.5	0.7	2.6	31.8	
יתרת נכסי מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים	28.5	0.7	2.6	31.8	

*סווג מחדש.

ה. שינויי חקיקה בתחום המס

(1) מס חברות

להלן שיעורי מס החברות הרלוונטים לבנק בשנים 2017-2019:

2017 - 24.0%

2018 - 23.0%

2019 - 23.0%

ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו - 2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות, החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%.

כמו כן, ביום 22 בדצמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

של 25% ל- 23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

כתוצאה מהורדת שיעור המס ל- 23% בשתי פעימות, יתרות המסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2018 חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים כפי שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו- 2018), לפי שיעור המס הצפוי לחול במועד ההיפוך.

המסים השוטפים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעורי המס המוצגים בטבלה לעיל.

באור 9: רווח למניה רגילה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2017	2018	2019
רווח בסיסי ומדולל:		
52.8	68.9	77.7
סך הכל רווח נקי		
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי והמדולל למניה		
149,875,000	149,875,000	149,875,000
רווח למניה רגילה (בש"ח)		
0.35	0.46	0.52
סך הכל רווח למניה		

באור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח כולל אחר		
סך הכל רווח כולל אחר	התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
0.4	1.4	(1.0)
1.8	(0.8)	2.6
2.2	0.6	1.6
(7.6)	(4.9)	(2.7)
(5.4)	(4.3)	(1.1)
(4.7)	(6.6)	1.9
(10.1)	(10.9)	0.8
יתרה ליום 1 בינואר 2017		
שינוי נטו במהלך התקופה		
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017		
שינוי נטו במהלך התקופה		
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018		
שינוי נטו במהלך התקופה		
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019		

באור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2017			2018			2019		
השפעת לאחר	לפני		השפעת לאחר	לפני		השפעת לאחר	לפני	
מס	מס		מס	מס		מס	מס	
התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן								
5.1	(2.8)	7.9	(2.3)	1.2	(3.5)	4.3	(2.2)	6.5
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן (רווחים) הפסדים בגין איגרות חוב זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד(1)								
(2.5)	1.4	(3.9)	(0.4)	0.2	(0.6)	(2.4)	1.3	(3.7)
2.6	(1.4)	4.0	(2.7)	1.4	(4.1)	1.9	(0.9)	2.8
שינוי נטו במהלך התקופה הטבות לעובדים								
רווח (הפסד) אקטוארי נטו בתקופה								
(0.7)	0.3	(1.0)	(4.8)	2.6	(7.4)	(7.8)	4.0	(11.8)
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו לדוח רווח והפסד(2)								
(0.1)	0.1	(0.2)	(0.1)	-	(0.1)	1.2	(0.6)	1.8
(0.8)	0.4	(1.2)	(4.9)	2.6	(7.5)	(6.6)	3.4	(10.0)
שינוי נטו במהלך התקופה סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה								
1.8	(1.0)	2.8	(7.6)	4.0	(11.6)	(4.7)	2.5	(7.2)

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפירוט נוסף ראה באור 3.

(2) הסכום לפני מס מסווג בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין זכויות עובדים. לפירוט נוסף ראה באור 20.

באור 11: מזומנים ופקדונות בבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הרכב:

31 בדצמבר		
2018	2019	
785.2	1,222.0	מזומנים ופקדונות בבנק ישראל
1,487.6	1,453.7	פקדונות בבנקים מסחריים
2,272.8	2,675.7	סך הכל*
892.9	1,338.6	*מזה מזומנים, פקדונות בבנקים ופקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

באור 12: ניירות ערך

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. הרכב:

31 בדצמבר 2018					31 בדצמבר 2019				
הערך במאזן	עלות מופחתת	לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו	הערך במאזן	עלות מופחתת	לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו
4.8	4.8	0.5	-	5.3	4.8	4.8	0.4	-	5.2
א. איגרות חוב המוחזקות לפדיון של אחרים בישראל									
4.8	4.8	0.4	-	5.2	4.8	4.8	0.4	-	5.2
סך כל איגרות חוב המוחזקות לפדיון									
4.8	4.8	0.4	-	5.2	4.8	4.8	0.4	-	5.2
רווח כולל אחר מצטבר					רווח כולל אחר מצטבר				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן (1)	הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן (1)
248.6	247.6	1.0	-	248.6	248.6	247.5	1.3	3.0	625.8
4.9	4.8	0.1	-	4.9	10.1	10.0	0.1	-	10.1
0.5	0.4	0.1	-	0.5	0.7	0.7	-	-	0.7
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה									
254.0	252.8	1.2	(2)	254.0	636.6	638.2	1.4	(2)	636.6
סך כל ניירות הערך									
258.8	257.6	1.6	-	259.2	641.4	643.0	1.9	3.0	641.9

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
(2) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב-ראה באור 2 ובאור 3.

באור 12: ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2018					
12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן
סה"כ	0-20%		סה"כ	0-20%	
(3.0)	(0.5)	14.2	(2.5)	(2.5)	256.5
(3.0)	(0.5)	14.2	(2.5)	(2.5)	256.5

איגרות חוב -

של ממשלת ישראל

סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

ד. ביום 7 בספטמבר 2017, אישר בית המשפט תכנית הסדר, שהוגשה על ידי הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן - "הבורסה"), במסגרת הליך לפי סעיף 350 לחוק החברות. על פי תכנית ההסדר הוקצו לחברי הבורסה הנוכחיים מניות בבורסה, כשחלקו של הבנק הסתכם ב-0.15%.

ביום 29 בדצמבר 2017, פנתה הבורסה לבעלי מניותיה לקבל מהם הצעות למכירת מניותיה המוחזקות על ידם לבורסה או לצד ג' אליו תמחה הבורסה את זכותה לפי שיקול דעתה (להלן - "הרוכש"), במחיר המשקף לכלל מניות הבורסה שווי של 500 מיליון ש"ח.

ביום 18 בינואר 2018, נענה הבנק לפניית הבורסה והגיש לה הצעה למכירת 0.15% מהון מניות הבורסה המוחזקות על ידי הבנק.

ביום 27 באוגוסט 2018 הושלמה עסקה בה נמכרו החזקות הבנק בשיעור של 0.15% מהון המניות של הבורסה תמורת סך של כ- 0.7 מיליון ש"ח, אשר שולם לבנק, ומשקף שווי של 500 מיליון ש"ח לכלל הון המניות של הבורסה. בגין העסקה רשם הבנק בדוחותיו בשנת 2018 רווח בסכום של כ- 0.6 מיליון ש"ח, נטו לאחר השפעת המס.

באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2019					
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך הכל	פרטי אחר	מסחרי	
2,978.7	2,077.9	900.8	31.8	869.0	יתרת חוב רשומה:
4,215.4	-	4,215.4	4,103.2	112.2	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
7,194.1	2,077.9	5,116.2	4,135.0	981.2	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
					סך הכל*
					* מזה:
32.8	-	32.8	26.6	6.2	חובות בארגון מחדש
9.9	-	9.9	5.2	4.7	חובות פגומים אחרים
42.7	-	42.7	31.8	10.9	סך הכל חובות פגומים
10.3	-	10.3	6.3	4.0	חובות בפיקוד 90 ימים או יותר
33.3	-	33.3	14.6	18.7	חובות בעייתיים אחרים
86.3	-	86.3	52.7	33.6	סך הכל חובות בעייתיים
					יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:
19.6	-	19.6	5.3	14.3	שנבדקו על בסיס פרטני
40.2	-	40.2	39.5	0.7	שנבדקו על בסיס קבוצתי
59.8	-	59.8	44.8	15.0	סך הכל*
10.0	-	10.0	5.1	4.9	* מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2018				
		אשראי לציבור		
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	מסחרי
2,937.7	2,109.9	827.8	21.1	806.7
3,868.3	-	3,868.3	3,767.4	100.9
6,806.0	2,109.9	4,696.1	3,788.5	907.6
20.9	-	20.9	16.6	4.3
2.1	-	2.1	1.3	0.8
23.0	-	23.0	17.9	5.1
11.2	-	11.2	6.4	4.8
32.9	-	32.9	15.8	17.1
67.1	-	67.1	40.1	27.0
16.0	-	16.0	3.9	12.1
38.1	-	38.1	37.3	0.8
54.1	-	54.1	41.2	12.9
6.5	-	6.5	3.4	3.1

יתרת חוב רשומה:
חובות שנבדקו על בסיס פרטני
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
* מזה:
חובות בארגון מחדש
חובות פגומים אחרים
סך הכל חובות פגומים
חובות בפיקוד 90 ימים או יותר
חובות בעייתיים אחרים
סך הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:
שנבדקו על בסיס פרטני
שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
*מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	
18.2	34.0	52.2	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2016
4.2	5.5	9.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(3.4)	(11.5)	(14.9)	מחיקות חשבונאיות
3.2	9.9	13.1	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(0.2)	(1.6)	(1.8)	מחיקות חשבונאיות נטו
22.2	37.9	60.1	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2017
(2.5)	9.5	7.0	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(8.5)	(12.0)	(20.5)	מחיקות חשבונאיות
2.6	7.3	9.9	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(5.9)	(4.7)	(10.6)	מחיקות חשבונאיות נטו
13.8	42.7	56.5	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2018
1.4	9.3	10.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1.6)	(13.3)	(14.9)	מחיקות חשבונאיות
2.4	7.6	10.0	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
0.8	(5.7)	(4.9)	מחיקות חשבונאיות נטו
16.0	46.3	62.3	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2019
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים			
0.6	1.4	2.0	ליום 31 בדצמבר 2017
0.9	1.5	2.4	ליום 31 בדצמבר 2018
1.0	1.5	2.5	ליום 31 בדצמבר 2019

באור 14: אשראי לממשלה

הבנק הפקיד במחצית הראשונה של שנת 2014 סך של 618 מיליוני ש"ח צמודים למדד המחירים לצרכן ואינם נושאים ריבית, במסגרת מכרז של החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה. ראה באור 22 "התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות". במהלך הרבעון השני של שנת 2019 האריך החשב הכללי את תקופת ההסכם לשנה נוספת. נכון ליום 31 בדצמבר 2019 סך הפקדון עומד על סך של 624.3 מיליוני ש"ח.

באור 15: בניינים וציוד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א.

עלות נכסים:	בניינים ומקרקעין	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	סה"כ
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	64.3	42.9	31.9	139.1
תוספות	0.4	1.9	0.3	2.6
גריעות	(10.9)	(27.1)	(17.7)	(55.7)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	53.8	17.7	14.5	86.0
תוספות	0.4	0.1	0.3	0.8
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	54.2	17.8	14.8	86.8
פחת שנצבר:				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	37.7	34.2	29.8	101.7
תוספות	1.8	1.7	0.6	4.1
גריעות	(10.9)	(27.1)	(17.7)	(55.7)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	28.6	8.8	12.7	50.1
תוספות	1.9	1.7	0.5	4.1
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	30.5	10.5	13.2	54.2
הערך בספרים:				
ליום 31 בדצמבר 2017	26.6	8.7	2.1	37.4
ליום 31 בדצמבר 2018	25.2	8.9	1.8	35.9
ליום 31 בדצמבר 2019	23.7	7.3	1.6	32.6
שיעורי הפחת הממוצע המשוקלל:				
ליום 31 בדצמבר 2018	5%	10%	12%	
ליום 31 בדצמבר 2019	5%	10%	11%	

ב. היתרה המאזנית של מקרקעין העומד למכירה הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2019 בסך 4.1 מיליוני ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2018 בסך 4.4 מיליוני ש"ח). החברה משכירה את הנכס לחברה האם ולצד קשור תמורת דמי שכירות שנתיים הצמודים למדד המחירים לצרכן. בשנת 2019 החליטה החברה להעמיד את המקרקעין למכירה. בהתאם בוצעה הערכת שווי הגבוהה מהעלות המופחתת של הנכס.

ג. זכויות במקרקעין של חברת נכסים בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (חברת א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ), שהיתרה להפחתה בגינם הגיעה לסך 4.9 מיליוני ש"ח (2018 - 5.3 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו על שם החברה בלשכת רישום מקרקעין. רישום הזכויות נמצא בתהליך, אך נרשמה הערת אזהרה בלשכת מקרקעי ישראל לטובת החברה.

ד. לגבי התקשרויות לשכירות לזמן ארוך - ראה באור 22.

באור 16: נכסים אחרים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ההרכב:

31 בדצמבר		
2018	2019	
7.5	8.6	הכנסות לקבל
31.8	36.2	מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 8)
0.7	0.8	חייבים אחרים ויתרות חובה
40.0	45.6	סך כל נכסים אחרים

באור 17: פקדונות הציבור

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. סוגי פקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		
2018	2019	בישראל
		לפי דרישה
3,198.1	3,425.0	אינם נושאים ריבית
3,198.1	3,425.0	סה"כ לפי דרישה
3,474.9	3,536.9	לזמן קצוב
6,673.0	6,961.9	סך כל פקדונות הציבור*
		*מזה:
5,674.8	5,973.3	פקדונות של אנשים פרטיים
68.0	70.8	פקדונות של גופים מוסדיים
930.2	917.8	פקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
2018	2019	תקרת הפקדון במיליוני ש"ח
4,988.2	5,237.4	עד 1
1,120.0	1,216.3	מעל 1 עד 10
564.8	508.2	מעל 10 עד 100(1)
6,673.0	6,961.9	סה"כ

(1) תקרה אפקטיבית למפקיד יחיד: 51.8 מיליון ש"ח ל-31 בדצמבר 2019 ו- 59.1 מיליון ש"ח ל-31 בדצמבר 2018.

באור 18: פקדונות מבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		בישראל
2018	2019	
		בנקים מסחריים:
63.6	51.9	פקדונות לפי דרישה
302.1	297.3	פקדונות לזמן קצוב
365.7	349.2	סך כל פקדונות מבנקים

באור 19: התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		
2018	2019	
49.5	64.4	עודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי התכנית (ראה באור 20)
6.0	6.1	עודף עתודות שוטפות לחס הכנסה על מקדמות ששולמו
3.0	3.6	הכנסות מראש
479.1	552.2	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
23.5	25.6	זכאים אחרים ויתרות זכות
561.1	651.9	סך כל התחייבויות אחרות

באור 20: זכויות עובדים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

מהלכי התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון הבנק יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התכנית לעניין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר. בהמשך למהלכי התייעלות בהם נקט הבנק בשנתיים האחרונות, ביום 14 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק את מהלכי ההתייעלות במסגרת תכנית רב-שנתית שעלותה הוערכה בכ- 3.5 מיליוני ש"ח (לפני השפעת המס). ביום 16 בספטמבר 2018 פורסם מכתב בנק ישראל שבו הווארך תוקפן של ביצוע תכניות ההתייעלות עד לשנת 2019. הארכת התוקף מאפשרת לתאגידים הבנקאיים להרחיב את תכנית ההתייעלות בתחום כח האדם. ביום 16 בדצמבר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב אשר מאריך את תוקף הנחיות אלו עד ליום 31 בדצמבר 2021. הבנק הרחיב את תכנית ההתייעלות שלו ברבעון הראשון של שנת 2019 אשר עלותה כ- 8.0 מיליוני ש"ח (לפני השפעת המס). העלות נזקה לרווח כולל אחר בדוחות הכספיים של שנת 2018. בדוח רווח והפסד לשנת 2019 נכללו הוצאות בגין חשבונאות סילוק בסך של 1.4 מיליוני ש"ח.

תכנית תגמול מתמשך

במסגרת הסכם השכר שקיים בבנק מחודש מרס 2013, הוענקו 599 אלפי "אופציות פאנטום" לעובדי הבנק ללא תמורה. האופציות הוענקו בחמש מנות שנתיות שוות של 119.8 אלפי אופציות כל אחת, החל משנת 2013. כל אופציה תמומש לאחר תקופת הבשלה של ארבע שנים ובמשך שנה אחת שלאחר תקופה זו. העלות הכוללת של התכנית 12.2 מיליוני ש"ח. תכנית התגמול היתה צמודה לשווי כלכלי תיאורטי על פי נוסחה שנקבעה ומתבססת בעיקר על ביצועי הבנק.

בחודש ינואר 2020 נחתם הסכם קיבוצי חדש בבנק הפועלים. הנהלת הבנק בשיתוף פעולה עם וועד העובדים, נערכת להתאמת הסכם העבודה לבנק מסד. הבנק ערך הפרשות והתאמות לתחשיבים האקטואריים בהתאם להערכת הנהלה.

א. הטבות מהותיות

(1) פיצויי פרישה

הנחת הבנק היא שכל עובד שיעזוב או יפרוש לפנסיה יקבל פיצויי פיטורין כחוק (שכר אחרון כפול ותק) או הנכס הנצבר לזכותו. התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות שיעור היוון, גידול בתגמול, פיצויים מוגדלים, פרישה ותמותה. קיימות הפרשות לפיצויי פרישה, כפי שנכללו במסגרת צעדי התייעלות שתוכננו לחמש השנים.

(2) ימי מחלה שלא נוצלו

עובדי הבנק זכאים לפיצוי בגין ימי מחלה שלא נוצלו עם פרישתם לפנסיה. במאזן נכללו עתודות מתאימות, הנמדדות על בסיס אקטוארי, תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות: שיעור היוון, גידול בתגמול פרישה ותמותה.

(3) הטבות אחרות לאחר פרישה

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות לאחר פרישתם (הטבות כגון: שי לחג, השתתפות בפעילות נופש וכו'). התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות שיעור היוון, גידול בתגמול, פרישה ותמותה.

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(4) מענק יובל

עובדי הבנק זכאים למענק יובל בתום עשרים וחמש שנות עבודה בבנק. במאזן נכללו עתודות מתאימות, הנמדדות על בסיס אקטוארי, תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות: שיעור היוון, גידול בתגמול פרישה ותמותה.

ב. הרכב ההטבות

31 בדצמבר		
2018	2019	
		פיצויי פרישה
		סכום ההתחייבויות
71.3	99.5	השווי ההוגן של נכסי התכנית
61.3	90.9	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
10.0	8.6	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
10.0	8.6	
		הטבות לגמלאים
		סכום ההתחייבויות
15.7	22.6	השווי ההוגן של נכסי התכנית
-	-	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
15.7	22.6	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
15.7	22.6	
		מענק יובל
		סכום ההתחייבויות
*1.1	1.0	השווי ההוגן של נכסי התכנית
-	-	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
1.1	1.0	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
1.1	1.0	
*0.7	*4.1	
*22.0	*28.1	
		שכר עבודה לשלם
		תכנית תגמול לעובדי הבנק וחופשה שנצברה
		סך הכל
		עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"
49.5	64.4	

*סווג מחדש.

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. תכניות להטבה מוגדרת

1. מחויבויות ומצב המימון

1.1 שינוי במחויבויות בגין הטבה חזויה

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2018	2019	2018	2019	
16.4	15.7	65.8	71.3	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת שנה
-	-	-	17.1	עדכון מחויבות*
0.6	0.5	3.1	3.2	עלות השירות
0.6	0.5	2.2	1.9	עלות ריבית
(1.3)	6.9	2.9	16.8	הפסד אקטוארי (רווח)
(0.6)	(1.0)	(2.7)	(10.8)	הטבות ששולמו
15.7	22.6	71.3	99.5	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף שנה
15.6	20.4	70.1	96.1	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף השנה

1.2 שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		
2018	2019	
63.9	61.3	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת שנה
-	17.1	עדכון נכסי תכנית*
(3.9)	14.0	תשואה בפועל על נכסי התכנית
3.9	3.9	הפקדות לתכנית על ידי הבנק
(2.6)	(5.4)	הטבות ששולמו
61.3	90.9	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף שנה
10.0	8.6	מצב המימון - התחייבויות נטו שהוכר בסוף שנה(1)

* נובע מתוספת אקטוארית בגין נכסים מעבר ל- 100% על עתודות הפיצויים.

(1) נכלל בסעיף התחייבויות אחרות.

1.3 סכומים שהוכרו במאזן

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות	
31 בדצמבר		31 בדצמבר			התחייבות נטו שהוכר בסוף שנה
2018	2019	2018	2019		
15.7	22.6	10.0	8.6		
15.7	22.6	10.0	8.6		

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1.4 סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		הפסד (רווח) אקטוארי נטו יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2018	2019	2018	2019	
(2.9)	4.1	9.5	12.4	
(2.9)	4.1	9.5	12.4	

1.5 תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התכנית

תכניות פיצויים		מחויבות בגין הטבה חזויה מחויבות בגין הטבה מצטברת שווי הוגן של נכסי התכנית
31 בדצמבר		
2018	2019	
71.3	99.5	
70.1	96.1	
61.3	90.9	

2. הוצאה לתקופה

2.1 רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			עלות שירות עלות ריבית תשואה חזויה על נכסי תכנית הפחתה של סכומים שלא הוכרו: הפסד אקטוארי נטו סילוק סך עלות ההטבה, נטו
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	2017	2018	2019	
0.6	0.6	0.5	3.2	3.1	3.2	
0.6	0.6	0.5	2.3	2.2	1.9	
-	-	-	(1.8)	(2.0)	(2.2)	
(0.4)	(0.3)	(0.1)	0.2	0.2	0.6	
-	-	-	-	-	1.4	
0.8	0.9	0.9	3.9	3.5	4.9	

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

2.2 שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו (ברווח) הפסד כולל אחר לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי הפסד מסילוק סך הכל הוכר ברווח כולל אחר סך עלות ההטבה, נטו סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2018	2019	2017	2018	2019	
1.3	(1.3)	6.9	(0.3)	8.7	4.9	
0.4	0.3	0.1	(0.2)	(0.2)	(0.6)	
		-	-	-	(1.4)	
1.7	(1.0)	7.0	(0.5)	8.5	2.9	
0.8	0.9	0.9	3.9	3.5	4.9	
2.5	(0.1)	7.9	3.4	12.0	7.8	

2.3 אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2020 לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה	תכניות פיצויים	
0.3	0.7	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
0.3	0.7	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

3. הנחות

3.1 הנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

3.1.1 ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

31 בדצמבר		
2018	2019	
2.10%	0.65%	שיעור היוון
1.65%	1.39%	שיעור עליית המדד
0.89%	0.22%	שיעור עזיבה
0.27%	1.63%	שיעור גידול בתגמול

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

3.1.2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
באחוזים			
2017	2018	2019	
1.6-1.9	1.4-1.6	2.1-0.8	שיעור היוון
2.9-3.5	2.9-3.2	3.0-3.4	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התכנית
0.3	0.3	1.6	שיעור גידול בתגמול

3.2 השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

תכניות פיצויים				
גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2018	2019	2018	2019	
0.5	4.4	(0.1)	(1.8)	שיעור היוון
-	6.9	-	(2.6)	שיעור עליית המדד
(1.8)	1.2	1.6	(0.5)	שיעור עזיבה
(6.2)	(2.6)	7.2	6.7	שיעור גידול בתגמול

הטבות אחרות לאחר פרישה				
גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2018	2019	2018	2019	
1.6	3.6	(2.1)	(2.9)	שיעור היוון
0.6	0.2	(1.2)	(0.1)	שיעור עליית המדד
0.8	2.4	(1.6)	(2.0)	שיעור עזיבה
(1.3)	(1.5)	0.5	1.7	שיעור גידול בתגמול

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4. נכסי תכנית

4.1 הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

31 בדצמבר 2019				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
2.5	0.4	-	2.9	מזומנים ופקדונות בבנקים
21.2	-	-	21.2	מניות
				אגרות חוב:
29.6	10.6	-	40.2	ממשלתיות
12.8	2.0	-	14.8	קונצרניות
66.1	13.0	-	79.1	סך הכל
-	-	11.7	11.7	אחר
66.1	13.0	11.7	79.1	סך הכל

31 בדצמבר 2018				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
2.0	0.3	-	2.3	מזומנים ופקדונות בבנקים
16.0	-	-	16.0	מניות
				אגרות חוב:
20.4	7.2	-	27.6	ממשלתיות
7.1	1.6	-	8.7	קונצרניות
45.5	9.1	-	54.6	סך הכל
-	-	6.7	6.7	אחר
45.5	9.1	6.7	61.3	סך הכל

הרכב השווי ההוגן של נכסי התכנית דווחו על ידי החברות המנהלות את נכסי התכנית וכן התבססו על המידע המפורסם באתרי משרד האוצר "גמל נט" ו"פנסיה נט". החלוקה לרמות של שווי הוגן מבוססת על הערכת ההנהלה בהתאם לדיווחי הקופות.

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

4.2 השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2020

% מנכסי התכנית		יעד הקצאה	
31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
באחוזים			
3.7%	3.2%	4%	מזומנים ופקדונות בבנקים
26.2%	23.0%	23%	מניות
			אגרות חוב:
44.9%	44.6%	48%	ממשלתיות
14.2%	16.3%	22%	קונצרניות
89.0%	87.1%	100%	סך הכל
11.0%	12.9%	3%	אחר
100%	100%	100%	סך הכל

5. תזרימי מזומנים

5.1 הפקדות

תכניות פיצויים			הפקדות
הפקדות בפועל		תחזית	
2018	2019	2020 ⁽¹⁾	
3.9	3.9	3.9	

(1) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתכניות פיצויים להטבה מוגדרת במהלך שנת הכספים הבאה.

5.2 הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד*

שנה	תכניות פיצויים	הטבות אחרות לאחר פרישה
2020	5.6	1.3
2021	2.4	0.8
2022	1.4	0.6
2023	2.8	0.8
2024	2.5	0.5
2025-2029	25.4	6.0
2030 ואילך	62.4	18.3
סך הכל	102.5	28.3

* בערכים לא מהוונים. לא כולל עלות שירות עתידית.

באור 21א: הון

א. הון המניות

הון המניות ליום 31 בדצמבר 2019 ו-2018 מורכב כדלקמן:

מספר המניות		מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב כל אחת
רשום	מופק ונפרע	
300,000,000	149,875,000	

ב. חלוקת דיבידנד

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה להוראות הדין, לרבות הגבלות הנובעות מהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 331 בדבר חלוקת דיבידנדים על ידי תאגיד בנקאי. לדירקטוריון בנק מסד אין מדיניות לחלוקת דיבידנד. בשנת 2019 ו-2018 לא חולק דיבידנד.

ג. שטר הון

ביום 14 במאי 2008, עם העברת אחזקותיו של בנק הפועלים בבנק הבינלאומי העביר הבנק הבינלאומי לבנק סך של 9,635 אלפי ש"ח. בתמורה, הנפיק הבנק לבנק הבינלאומי הראשון לישראל שטר הון על סך 9,635 אלפי ש"ח. על פי תנאי השטר סכום הקרן אינו נושא ריבית ולא יהיה צמוד למדד. השטר ייפרע במועד בו תתקבל (אם תתקבל) החלטה לפירוק הבנק ולא יהיה ניתן לפדיון או לפירעון מוקדם. הזכויות לפי שטר ההון נדחות מפני כל התביעות של הנושים האחרים של הבנק. לא ייעשה שינוי כלשהו בשטר ההון אלא בהסכמה מראש ובכתב של המפקח על הבנקים.

באור 21ב: הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

א. הוראות באזל 3

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות. הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. החל מיום 1 בינואר 2019, תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 30%.

(1) יעד הלימות הון

יעד ההון נקבע בתהליך בחינת הנאותות השנתית (ICAAP), תהליך פנימי להערכת פרופיל הסיכון של הבנק והקצאת ההון הנדרשת בגינו. במסגרת התהליך בוצעה הקצאת הון משלימה בגין מוקדי סיכון שנכללו בנדבך הראשון וכן בגין מוקדי סיכון חדשים שזוהו אשר אינם נכללים בנדבך הראשון. ע"פ מכתב של בנק ישראל מיום 4 במרס 2019 אושר לבנק להגיש את מסמך ה-ICAAP אחת לשנתיים. עם זאת בהתאם להוראת נב"ת 221 בנושא הערכת נאותות הלימות ההון, הבנק נדרש להביא לאישור מסמך מקוצר הכולל את יעדי ההון של הבנק המחושבים על בסיס דרישות ההון.

באור 21ב: הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני 31 בדצמבר 2018, אשר אושר ביום 23 ביוני 2019, הינם כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ- 10.5% עד ליום 31 בדצמבר 2021, ויחס ההון הכולל לא יפחת מ- 12.65% עד ליום 31 בדצמבר 2021.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ- 7.0% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ- 10%.
- יחסי הון ליבה מינימליים הנדרשים מבנקים ומחברות כרטיסי אשראי הינו יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור של 9% ויחס הון כולל בשיעור של 12.5% החל מיום 1 בינואר 2015.
- חלוקת דיבידנד תתאפשר במידה שלא תפגע ביכולתו של הבנק לעמוד בדרישות ההון.

(2) להלן נתונים בדבר נכסי הסיכון, הון הרגולטורי ויחס ההון המחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר "מדידה והלימות הון", ובהתאם להוראה 299 בדבר "ההון הפיקוחי-הוראות מעבר":

31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2019	
(מבוקר)	(מבוקר)	
		א. הון לצורך חישוב יחס ההון:
650.2	721.6	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
53.8	54.9	הון רובד 2, לאחר ניכויים
704.0	776.5	סך הכל הון כולל
		ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
(1)4,527.5	(1)4,848.2	סיכון אשראי
6.6	7.0	סיכוי שוק
451.8	492.0	סיכון תפעולי
4,985.9	5,347.2	סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון
		ג. יחס ההון לרכיבי סיכון:
13.04%	13.50%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.12%	14.52%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
(1)9.0%	(1)9.0%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
(1)12.5%	(1)12.5%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

(1) מסך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 5.1 מיליוני ש"ח ב- 31.12.19 ו- 6.6 מיליוני ש"ח ב- 31.12.18, בשל התאמות בגין תכנית ההתייעלות.

* הנתונים בבאור זה מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון- ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין מהלכי ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין מהלכי ההתייעלות), אשר פוחתות בהדרגה על פני 5 שנים עד ליום 30 בספטמבר 2021. ביום 16 בספטמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב אשר מאריך את תוקף הנחיות אלו עד ליום 31 בדצמבר 2019. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ראה סעיפים 3 ו-4 להלן.

באור 21ב - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(3) רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2018	
(מבוקר)	(מבוקר)	
		א. הון עצמי רובד 1
726.2	653.2	הון
(9.6)	(9.6)	הבדלים בין הון לבין הון עצמי רובד 1
716.6	643.6	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
		התאמות פיקוחיות וניכויים:
5.0	6.6	סך התאמות בגין תכנית ההתייעלות- הון עצמי רובד 1
721.6	650.2	סך הכול הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		ב. הון רובד 2
2.9	3.8	הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים
52.0	50.0	הון רובד 2: הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
54.9	53.8	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
		ניכויים:
54.9	53.8	סך הכול הון רובד 2
776.5	704.0	סך הכל הון כולל

(4) השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2018	
(מבוקר)	(מבוקר)	
		יחס ההון לרכיבי סיכון:
13.40%	12.90%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות
0.10%	0.14%	השפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות
13.50%	13.04%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

באור 21ב - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(5) גורמים שיכולים להשפיע באופן מהותי על הלימות ההון של הבנק

רכיבי הון הנתונים לתגודתיות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק נתון לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינוי בהיקף נכסי הסיכון של הבנק והניכויים מההון.
- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה, פרישה וכד'.

להלן ניתוח השפעת השינויים על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2019:

השפעת השינוי ב-100 מיליוני ש"ח	השפעת השינוי ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון
באחוזים	
1.87%	2.13%

ב. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן - "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדד משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ- 5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ- 6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%.

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2018	
(מבוקר)	(מבוקר)	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
721.6	650.2	הון רובד 1*
9,390.4	8,963.5	סך החשיפות*
באחוזים	באחוזים	
7.68%	7.25%	יחס המינוף
5%	5%	יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

*להשפעת הוראת המעבר והשפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות, ראה סעיף א(4) לעיל.

באור 21ב - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות נמדד על פי תרחיש קיצון אחיד המפורט בהוראה ולאופק של 30 ימים. היחס נועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה, כהגדרתם בהוראה, ונותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד אשר נמדדים בהתאם לתזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים. יחס כיסוי הנזילות ל-31.12.19 עומד על 213% לעומת 180% בתקופה המקבילה אשתקד. העליה נובעת בעיקר מגידול בפקדונות לטווח קצר בחברת האם.

(מבוקר)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2018
		באחוזים	
יחס כיסוי הנזילות*		213%	180%
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על בנקים		100%	100%

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות.

באור 22- התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

1) התקשרויות בגין חוזי שכירות לזמן ארוך

השנה	2019	2018
בשנה ראשונה	6.8	6.8
בשנה שניה	6.7	6.8
בשנה שלישית	5.8	6.9
בשנה רביעית	5.7	6.0
בשנה חמישית	5.3	5.8
מעל חמש שנים	25.2	30.8
	55.6	63.1

2) הסכמים מהותיים

שירותי תפעול

בחודש דצמבר 2016 נחתם הסכם למתן שירותי מחשוב עם חברת מתף- מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן- "מתף"), חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. על פי ההסכם, שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות מתף. מתף נותנת שירותי מחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה דואר ועוד). שירותי המחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבינלאומי.

באור 22: התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

מתף מספקת במסגרת ההתקשרות את שירותי המחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרויקטים עתידיים. תקופת ההסכם הינה עד סיומו של מי מהצדדים בהודעה מוקדמת של 36 חודשים. עלות השירות כפי שנקבעה בהסכם תשולם על ידי הבנק לחברת מתף לפי חלק מהוצאותיה המיוחס לו על פי חלקו בהיקף הפעילות בקבוצה ואת עלויות הסבת מערך המחשוב המיוחסות לו בהתאם לפריסה רב שנתית. בנוסף לשירותי מחשוב ותפעול

של מתף מקבל הבנק שירותים בנקאיים נוספים הניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי. החל ממועד ההסבה הבנק אינו משקיע ואינו מהווה השקעות בחומרה ובפיתוח. הוצאות המחשוב לחברת מתף לשנת 2019 היו בסך של 39.4 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 35.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מכרז החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה

ביום 10 במרס 2014 זכה הבנק במכרז של החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה, והפעלתו החל מיום 1 ביולי 2014. ביום 13 במרס 2014 חתם הבנק על הסכם בעניין. תקופת ההתקשרות הינה ל-5 שנים עד ליום 30 ביוני 2019, כאשר החשב הכללי רשאי להאריך את ההסכם לשתי תקופות נוספות של עד שנה כל אחת. במסגרת המכרז, הבנק הפקיד סך של 618 מיליון ש"ח לחשבון מיוחד של החשב הכללי, אשר יוחזר לבנק בסוף תקופת ההסכם בתוספת הצמדה. במסגרת המכרז תועמדה לעובדי הוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי האמור, באמצעות הבנק. ההלוואות הינן בסכום מירבי של עד 25 אלפי ש"ח ולתקופת זמן של עד 5 שנים, בהתאם לסוג ההלוואה. ההלוואות הינן ללא הצמדה ונושאות ריבית בשיעורים הנקבעים על ידי החשב הכללי. בנוסף, יעביר הבנק מענקים מותנים לסטודנטים להוראה מחשבון מיוחד של החשב הכללי בגבולות הקצאה מתקציב המדינה.

המענק המותנה יהפוך למענק מלא רק בהתקיים קריטריונים שנקבעו על ידי משרד החינוך. במקרה של אי מימוש תנאי המענק, יהפוך המענק המותנה להלוואה לסטודנט, בתנאים שנקבעו על ידי החשב הכללי. בהתאם להסכם, הבנק יעביר את החזרי הקרן והריבית של ההלוואות לעובדי הוראה ושל ההלוואות לסטודנטים לחשבונות החשב הכללי, בהתאם ללוחות הסילוקין של ההלוואות וללא קשר לגביה בפועל. במהלך הרבעון השני של שנת 2019 האריך החשב הכללי את תקופת ההסכם לשנה נוספת.

ב. תביעות משפטיות

לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על חוות דעת משפטיות של יועצים משפטיים באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות ולגבי תביעות אשר לא תדחנה או תבוטלנה, נכללו בתמצית דוחות כספיים אלה הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות במקום בו נדרשה הפרשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

נגד הבנק קיימות תביעות שונות במהלך העסקים הרגיל. לדעת ההנהלה, בהסתמך על חוות דעת משפטיות שקיבלה,

נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים בגין כל התביעות, שלא תדחנה ולא תבוטלנה. סכום החשיפה של הבנק בגין תביעות תלויות שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, אינה קלושה ואשר לא בוצעה בגין הפרשה הינה כ- 0.5 מיליוני ש"ח.

ג. הבנק התחייב לשפות נושאי משרה כמשמעות מונח זה בסעיף 268 בחוק החברות, התשנ"ט - 1999. סכום השיפוי שיעמיד הבנק, מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 33% מההון של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים, שפורסמו סמוך לפני מועד השיפוי בפועל.

באור 23: פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ובמועדי פרעון

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות

31 בדצמבר 2019			(מבוקר)
נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סה"כ	
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים			
<u>חוזי ריבית</u>			
106.6	-	106.6	Swaps (1)
106.6	-	106.6	סך הכל
86.5	-	86.5	מזה: נגזרים מגדרים (2)
<u>חוזי מטבע חוץ</u>			
-	11.0	11.0	חוזי FORWARD
-	17.3	17.3	אופציות שנכתבו
-	17.1	17.1	אופציות שנקנו
-	45.4	45.4	סך הכל
<u>חוזים בגין מניות</u>			
-	10.6	10.6	אופציות שנכתבו
-	10.6	10.6	אופציות שנקנו (3)
-	21.2	21.2	סך הכל
106.6	66.6	173.2	סך הכל סכום נקוב

(1) מזה: Swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 106.6 מיליוני ש"ח.

(2) הבנק מבצע עסקאות הגנה באמצעות נגזרי החלפת ריבית (IRS) לצורך גידור שווי הוגן חשבונאי של אגרות חוב. עסקאות אלה מגדרות את סיכון הריבית הגלום באגרות חוב במט"ח בריבית קבועה בעלות מח"מ ארוך.

(3) מזה: נסחרים בבורסה בסך 8.5 מיליוני ש"ח.

באור 23ב: פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ובמועדי פרעון (המשך)

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות (המשך)

31 בדצמבר 2018			(מבוקר)
נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סה"כ	
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים			
<u>חוזי ריבית</u>			
95.7	26.3	122.0	Swaps ⁽¹⁾
95.7	26.3	122.0	סך הכל
95.7	-	95.7	מזה: נגזרים מגדרים ⁽²⁾
<u>חוזי מטבע חוץ</u>			
-	10.3	10.3	חוזי FORWARD
-	0.7	0.7	אופציות שנכתבו
-	0.7	0.7	אופציות שנקנו
-	11.7	11.7	סך הכל
<u>חוזים בגין מניות</u>			
-	20.7	20.7	אופציות שנכתבו
-	20.7	20.7	אופציות שנקנו ⁽³⁾
-	41.4	41.4	סך הכל
95.7	79.4	175.1	סך הכל סכום נקוב

(1) מזה: Swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 122.0 מיליוני ש"ח.

(2) הבנק מבצע עסקאות הגנה באמצעות נגזרי החלפת ריבית (IRS) לצורך גידור שווי הוגן חשבונאי של אגרות חוב. עסקאות אלה מגדרות את סיכון הריבית הגלום באגרות חוב במט"ח בריבית קבועה בעלות מח"מ ארוך.

(3) מזה: נסחרים בבורסה בסך 14.0 מיליוני ש"ח.

באור 23ב: פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ובמועדי פרעון (המשך)

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות (המשך)

31 בדצמבר 2019						(מבוקר)
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סה"כ	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סה"כ	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
4.0	-	4.0	-	-	-	חוזי ריבית
3.7	-	3.7	-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
0.6	0.6	-	0.4	0.4	-	חוזי מטבע חוץ
0.1	0.1	-	0.1	0.1	-	חוזים בגין מניות
4.7	0.7	4.0	0.5	0.5	-	סה"כ נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו⁽¹⁾
4.7	0.7	4.0	0.5	0.5	-	יתרה מאזנית

(1) מזה: שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 0.1 מיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2018						(מבוקר)
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סה"כ	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סה"כ	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
2.1	0.7	1.4	0.6	0.6	-	חוזי ריבית
1.4	-	1.4	-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
0.1	0.1	-	0.1	0.1	-	חוזי מטבע חוץ
0.1	0.1	-	0.1	0.1	-	חוזים בגין מניות
2.3	0.9	1.4	0.8	0.8	-	סה"כ נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו⁽¹⁾
2.3	0.9	1.4	0.8	0.8	-	יתרה מאזנית

(1) מזה: שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך הנמוך מ- 0.1 מיליוני ש"ח

באור 23: פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ובמועדי פרעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי

1. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

כללי

הבנק חשוף לסיכונים שוק, לרבות סיכונים בסיס וסיכונים ריבית. סיכון הבסיס הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות ולהון הבנק שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים לצרכן או בשערי החליפין של מטבעות חוץ עקב ההפרש בין שווי הנכסים לשווי ההתחייבויות. סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים בסיס וסיכונים ריבית, משתמש הבנק במכשירים נגזרים מסוג עסקאות פורוורד על מטבע חוץ ומדד המחירים לצרכן, אופציות על מטבע חוץ ועסקאות החלפת ריבית קבועה בריבית משתנה. לבנק יש נגזרים המיועדים וכשירים כגידורי שווי הוגן.

אם נגזר אינו מיועד ליחס גידור כשיר, הנגזר נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשווי הוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד.

גידורי שווי הוגן

הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. שינוי בשווי הוגן של נגזרים, המגדירים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי הוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר

באור 23: פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ובמועדי פרעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

(מבוקר)		לשנה שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019
		הכנסות (הוצאות) ריבית
2. השפעת חשבונאות של גידור שווי הוגן על הרווח (הפסד)		
רווח מגידורי שווי הוגן		
חוזי ריבית		
- פריטים מגודרים		3.3
- נגזרים מגודרים		(3.2)

(מבוקר)		ליום 31 בדצמבר 2019
		התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים יחסי גידור קיימים
3. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן		
איגרות חוב - המסווגות כזמינות למכירה		97.1
		4.3

(מבוקר)		לשנה שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019
		הפסד שהוכר בהוצאות מפעילות במכשירים נגזרים (1)
4. השפעת נגזרים שלא יועדו במכשירים מגודרים על דוח רווח והפסד		
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגודרים:		
חוזי ריבית		(0.4)
חוזי מטבע חוץ		(0.9)
חוזים בגין מניות		0.2

(1) נכלל בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

באור 23: פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ובמועדי פרעון (המשך)

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה:

(מבוקר)						31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2018
בנקים	אחרים	סה"כ	בנקים	אחרים	סה"כ		
0.1	0.4	0.5	0.8	-	0.8	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים	
2.0	0.2	2.2	3.2	-	3.2	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (1)	
2.1	0.6	2.7	4.0	-	4.0	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	
4.6	0.1	4.7	2.1	0.2	2.3	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	

(1) ההפרש אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

ד. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף שנה:

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(מבוקר)					עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ
31 בדצמבר 2019									
חוזי ריבית									
- אחר									
חוזי מטבע חוץ	23.8	21.6					45.7	106.6	
חוזים בגין מניות	19.6	1.6						21.2	
סה"כ	43.4	23.2					45.7	173.2	
31 בדצמבר 2018 (מבוקר)									
עד 3 חודשים	34.5	14.0					11.4	115.2	175.1
סה"כ									

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים

א. הגדרות

- **אנשים פרטיים** - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק.
- **מגזר בנקאות פרטית** - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- **משקי בית** - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- **עסק** - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- **מחזור פעילות** - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- **עסק זעיר** - עסק שמחזור פעילותו קטן מ- 10 מיליוני ש"ח.
- **עסק קטן** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 10 מיליוני ש"ח וקטן מ- 50 מיליוני ש"ח.
- **עסק בינוני** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 50 מיליוני ש"ח וקטן מ- 250 מיליוני ש"ח.
- **עסק גדול** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 250 מיליוני ש"ח.
- **גופים מוסדיים** - כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, בעיקר בחשבונות עסקיים בתחום הנדלן, פעילות הלקוח העסקי סווגה לפי שווי הפעילות הצפוי מהפעילות הרלוונטית של הלקוח.

- **מגזר ניהול פיננסי** - כולל פעילות למסחר ופעילות ניהול נכסים והתחייבויות כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים.

ב. העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים:

- הכנסות ריבית נטו - כוללות את:
 - המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, המחושב כפער בין הריבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחירי הכסף של הבנק, הנגזרים ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים.
 - ריבית על ההון המשוקלל המיוחס למגזר (על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר).
- הוצאות בגין הפסדי אשראי - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בגין לקוחותיו.
- הכנסות שאינן מריבית - לכל מגזר פעילות נזקפות ההכנסות מעמלות, הכנסות מימון שאינן מריבית וההכנסות האחרות, הנובעות מפעילות לקוחותיו.
- הוצאות תפעוליות - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות הישירות בסניפי הבנק ובהנהלה המרכזית, הנובעות ממתן שירותים ללקוחות המגזר, וזאת, בהתבסס על תקן "מדד פעולה", המתרגם את הפעילות עם הלקוח לתשומות עבודה ולעלויות ישירות אחרות. יתר ההוצאות הישירות במטה, מועמסות על המגזר על בסיס פרמטרים
- ומפתחות העמסה המזוהים עם פעילות היחידה העסקית. ההוצאות העקיפות מועמסות על בסיס מפתחות העמסה קבועים.
- מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על הרווח של כל מגזר, חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי, תוך ביצוע התאמות מסוימות הנובעות מהוצאות לא מוכרות וכיו"ב.
- תשואה להון - מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. ההון המוקצה למגזר כולל את ההון הנדרש בגין סיכוני אשראי ובגין הסיכון התפעולי.

ג. שינוי סיווג - חלק מנתוני ההשוואה לתקופה המקבילה אשתקד טויבו בדוח זה, ובכלל זה טיוב בשיוך לקוחות למגזרים השונים.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019								(מבוקר)
פעילות ישראל								
מסקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סה"כ פעילות בישראל	
194.7	-	24.0	10.8	2.4	-	25.1	257.0	הכנסות ריבית מחיצוניים
12.9	0.1	0.9	0.7	1.0	0.3	(4.7)	11.2	הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים
181.8	(0.1)	23.1	10.1	1.4	(0.3)	29.8	245.8	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
10.0	0.7	(1.1)	(0.3)	1.0	0.4	(10.7)	-	מחיצוניים
191.8	0.6	22.0	9.8	2.4	0.1	19.1	245.8	בינמגזרי
63.4	1.9	12.5	3.2	3.0	0.2	3.0	87.2	סך הכנסות ריבית, נטו
255.2	2.5	34.5	13.0	5.4	0.3	22.1	333.0	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
9.3	-	1.9	(1.2)	0.7	-	-	10.7	סך הכנסות
170.5	0.9	15.8	6.0	4.8	0.2	2.0	200.2	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
75.4	1.6	16.8	8.2	(0.1)	0.1	20.1	122.1	סך הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
27.4	0.6	6.1	3.0	-	-	7.3	44.4	רווח (הפסד) לפני מיסים
48.0	1.0	10.7	5.2	(0.1)	0.1	12.8	77.7	הפרשה למסים על הרווח
3,858.8	1.4	559.2	280.9	90.7	0.1	3,466.8	8,257.9	רווח (הפסד) נקי
3,858.8	1.4	559.2	280.9	90.7	0.1	-	4,791.1	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
4,133.6	1.4	591.9	295.7	92.7	0.9	-	5,116.2	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
31.8	-	10.7	0.2	-	-	-	42.7	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
6.3	-	-	4.0	-	-	-	10.3	יתרת חובות פגומים
6,184.3	117.3	419.7	257.8	270.4	60.6	258.8	7,568.9	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
5,692.1	117.1	412.8	254.4	269.3	60.6	-	6,806.3	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
5,854.1	119.2	408.4	259.8	249.6	70.8	-	6,961.9	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
3,634.8	3.1	665.3	317.1	44.4	1.2	514.6	5,180.5	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
3,746.7	6.1	682.6	339.7	55.3	2.7	514.1	5,347.2	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
2,867.6	446.0	103.9	95.7	481.5	2.1	-	3,996.8	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
170.2	-	20.4	9.0	1.8	-	-	201.4	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
21.6	0.6	1.6	0.8	0.6	0.1	-	25.3	פיצול הכנסות ריבית נטו:
-	-	-	-	-	-	19.1	19.1	- מרווח מפעילות מתן אשראי
191.8	0.6	22.0	9.8	2.4	0.1	19.1	245.8	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
								- אחר

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018								(מבוקר)
פעילות ישראל								
משיקי בית*	בנקאות פרטית* קטנים וזעירים	עסקים בינוניים*	עסקים גדולים*	גופים מוסדיים*	ניהול פיננסי*	סה"כ פעילות בישראל		
175.1	-	22.8	12.7	2.0	-	239.0	הכנסות ריבית מחיצוניים	
8.0	(0.1)	0.6	0.7	1.0	0.1	16.9	הוצאות ריבית מחיצוניים	
							הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:	
167.1	0.1	22.2	12.0	1.0	(0.1)	222.1	מחיצוניים	
4.1	0.3	(0.9)	(0.2)	0.7	0.2	-	בינמגזרי	
171.2	0.4	21.3	11.8	1.7	0.1	222.1	סך הכנסות ריבית, נטו	
62.0	1.2	14.0	2.9	1.2	0.1	81.5	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים	
233.2	1.6	35.3	14.7	2.9	0.2	303.6	סך הכנסות	
9.5	-	(0.5)	(2.0)	-	-	7.0	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	
159.6	0.6	19.1	3.8	1.7	0.4	187.0	סך הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים	
64.1	1.0	16.7	12.9	1.2	(0.2)	109.6	רווח (הפסד) לפני מיסים	
23.8	0.4	6.1	4.8	0.5	(0.1)	40.7	הפרשה למסים על הרווח	
40.3	0.6	10.6	8.1	0.7	(0.1)	68.9	רווח (הפסד) נקי	
3,564.5	0.6	557.1	309.6	87.4	-	7,839.1	יתרה ממוצעת של נכסים (1)	
3,564.5	0.6	557.1	309.6	87.4	-	4,519.2	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)	
3,788.1	0.4	567.4	266.6	72.7	0.9	4,696.1	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	
17.9	-	3.0	2.1	-	-	23.0	יתרת חובות פגומים	
6.4	-	0.2	4.6	-	-	11.2	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	
5,627.3	83.1	459.6	325.1	275.3	63.9	7,218.5	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)	
5,168.0	83.0	453.7	321.8	274.4	63.9	6,364.8	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)	
5,568.9	105.9	428.6	303.6	198.0	68.0	6,673.0	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	
3,303.5	1.7	628.6	257.9	60.2	0.6	4,983.2	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)	
3,525.7	1.3	594.3	310.0	41.0	2.1	4,985.9	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)	
2,991.5	287.9	145.0	52.0	426.3	-	3,902.7	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)	
156.6	-	19.9	11.1	1.5	-	189.1	פיצול הכנסות ריבית נטו:	
14.6	0.4	1.4	0.7	0.2	0.1	17.4	- מרווח מפעילות מתן אשראי	
-	-	-	-	-	-	15.6	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות	
-	-	-	-	-	-	-	- אחר	
171.2	0.4	21.3	11.8	1.7	0.1	222.1	סך הכנסות ריבית, נטו	

* סוג מחדש.
ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017							(מבוקר)
פעילות ישראל							
משיקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סה"כ פעילות בישראל	
155.0	-	26.0	8.1	2.2	-	206.7	הכנסות ריבית מחיצוניים
7.4	-	1.3	0.6	0.6	-	9.1	הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:
147.6	0.3	24.7	7.5	1.6	-	197.6	מחיצוניים
2.3	-	(1.3)	(0.3)	0.4	0.1	(1.5)	בינמגזרי
149.9	0.3	23.4	7.2	2.0	0.1	197.6	הכנסות ריבית, נטו
58.6	1.2	12.0	2.5	1.3	-	77.8	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
208.5	1.5	35.4	9.7	3.3	0.1	275.4	סך הכנסות
5.5	-	1.0	3.2	-	-	9.7	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
153.5	0.9	20.3	2.7	1.9	0.6	181.9	סך הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
49.5	0.6	14.1	3.8	1.4	(0.5)	83.8	רווח (הפסד) לפני מיסים
18.3	0.2	5.3	1.4	0.5	(0.2)	31.0	הפרשה למסים על הרווח
31.2	0.4	8.8	2.4	0.9	(0.3)	52.8	רווח (הפסד) נקי
3,116.5	0.7	652.6	236.6	90.9	0.4	7,284.2	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
3,116.5	0.7	652.6	236.6	90.9	0.4	4,097.7	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
3,384.1	1.1	592.1	253.3	110.0	0.3	4,340.9	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
14.7	-	13.8	6.9	-	-	35.4	יתרת חובות פגומים
5.4	-	0.4	-	-	-	5.8	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
5,194.6	83.9	548.0	232.8	221.6	36.8	6,702.0	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
4,766.5	83.8	536.4	228.6	220.0	36.8	5,872.1	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
4,994.9	84.2	610.7	293.8	206.8	63.4	6,253.8	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
2,903.6	1.5	678.6	207.0	77.7	0.9	4,633.0	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
3,125.4	2.0	608.0	236.7	90.0	0.7	4,919.7	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
2,825.4	295.6	124.0	24.4	271.2	-	3,540.6	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
							פיצול הכנסות ריבית נטו:
138.6	-	22.6	6.9	1.7	-	169.8	- מרווח מפעילות מתן אשראי
11.3	0.3	0.8	0.3	0.3	0.1	13.1	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
-	-	-	-	-	-	14.7	- אחר
149.9	0.3	23.4	7.2	2.0	0.1	197.6	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019							(מבוקר)
סך הכל	מגזר בנקאות פרטית			מגזר משקי בית			
	סך הכל בנקאות פרטית	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל משקי בית	כרטיסי אשראי	אחר	
194.7	-	-	-	194.7	192.9	1.8	הכנסות ריבית מחיצוניים
13.0	0.1	0.1	-	12.9	12.9	-	הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
181.7	(0.1)	(0.1)	-	181.8	180.0	1.8	מחיצוניים
10.7	0.7	0.7	-	10.0	9.9	0.1	בינמגזרי
192.4	0.6	0.6	-	191.8	189.9	1.9	הכנסות ריבית, נטו
65.3	1.9	1.9	-	63.4	52.6	10.8	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
257.7	2.5	2.5	-	255.2	242.5	12.7	הכנסות
9.3	-	-	-	9.3	9.3	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
171.4	0.9	0.9	-	170.5	162.5	8.0	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
77.0	1.6	1.6	-	75.4	70.7	4.7	רווח לפני מיסים
28.0	0.6	0.6	-	27.4	25.7	1.7	הפרשה למסים על הרווח
49.0	1.0	1.0	-	48.0	45.0	3.0	רווח נקי
3,860.2	1.4	1.2	0.2	3,858.8	3,302.2	556.6	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
3,860.2	1.4	1.2	0.2	3,858.8	3,302.2	556.6	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
4,135.0	1.4	1.4	-	4,133.6	3,545.8	587.8	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
31.8	-	-	-	31.8	31.8	-	יתרת חובות פגומים
6.3	-	-	-	6.3	6.3	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
6,301.6	117.3	117.1	0.2	6,184.3	5,692.1	492.2	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)ר
5,809.2	117.3	117.1	-	5,692.1	5,692.1	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
5,973.3	119.2	119.2	-	5,854.1	5,854.1	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
3,637.9	3.1	2.4	0.7	3,634.8	2,595.3	1,039.5	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
3,752.8	6.1	4.4	1.7	3,746.7	2,695.2	1,051.5	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
3,313.6	446.0	446.0	-	2,867.6	2,867.6	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
							פיצול הכנסות ריבית נטו
170.2	-	-	-	170.2	168.4	1.8	- מרווח מפעילות מתן אשראי
22.2	0.6	0.6	-	21.6	21.5	0.1	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
-	-	-	-	-	-	-	- אחר
192.4	0.6	0.6	-	191.8	189.9	1.9	הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018							(מבוקר)
מגזר בנקאות פרטית			מגזר משקי בית			סך הכל	
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	כרטיסי אשראי אחר	סך הכל משקי בית	כרטיסי אשראי אחר	כרטיסי אשראי		
175.1	-	-	175.1	173.4	1.7		הכנסות ריבית מחיצוניים
7.9	(0.1)	(0.1)	8.0	8.0	-		הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
167.2	(0.1)	(0.1)	167.1	165.4	1.7		מחיצוניים
4.4	0.3	0.3	4.1	4.1	-		בינמגזרי
171.6	0.4	0.4	171.2	169.5	1.7		הכנסות ריבית, נטו
63.2	1.2	1.2	62.0	50.5	11.5		הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
234.8	1.6	1.6	233.2	220.0	13.2		הכנסות
9.5	-	-	9.5	9.5	-		הוצאות בגין הפסדי אשראי
160.2	0.6	0.6	159.6	151.5	8.1		הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
65.1	1.0	1.0	64.1	59.0	5.1		רווח לפני מיסים
24.2	0.4	0.4	23.8	21.9	1.9		הפרשה למסים על הרווח
40.9	0.6	0.6	40.3	37.1	3.2		רווח נקי
3,565.1	0.6	0.5	3,564.5	3,037.9	526.6		יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
3,565.1	0.6	0.5	3,564.5	3,037.9	526.6		מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
3,788.5	0.4	0.4	3,788.1	3,248.8	539.3		יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
17.9	-	-	17.9	17.9	-		יתרת חובות פגומים
6.4	-	-	6.4	6.4	-		יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
5,710.4	83.1	83.0	5,627.3	5,168.0	459.3		יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
5,251.0	83.0	83.0	5,168.0	5,168.0	-		מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
5,674.8	105.9	105.9	5,568.9	5,568.9	-		יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
3,305.2	1.7	1.6	3,303.5	2,371.4	932.1		יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(1),(2)}
3,527.0	1.3	1.2	3,525.7	2,502.2	1,023.5		יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
3,279.4	287.9	287.9	2,991.5	2,991.5	-		יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(1),(3)}
							פיצול הכנסות ריבית נטו
156.6	-	-	156.6	154.9	1.7		- מרווח מפעילות מתן אשראי
15.0	0.4	0.4	14.6	14.6	-		- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
-	-	-	-	-	-		- אחר
171.6	0.4	0.4	171.2	169.5	1.7		הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים- משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

(מבוקר)						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						
מגזר בנקאות פרטית			מגזר משקי בית			
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	כרטיסי אשראי אחר	סך הכל משקי בית	כרטיסי אשראי אחר	סך הכל	
155.0	-	-	155.0	153.5	1.5	הכנסות ריבית מחיצוניים
7.4	-	-	7.4	7.4	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
						הכנסות ריבית, נטו:
147.6	-	-	147.6	146.1	1.5	מחיצוניים
2.6	0.3	0.3	2.3	2.3	-	בינמגזרי
150.2	0.3	0.3	149.9	148.4	1.5	הכנסות ריבית, נטו
59.8	1.2	1.2	58.6	48.5	10.1	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
210.0	1.5	1.5	208.5	196.9	11.6	הכנסות
5.5	-	-	5.5	5.5	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
154.4	0.9	0.9	153.5	145.7	7.8	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
50.1	0.6	0.6	49.5	45.7	3.8	רווח לפני מיסים
18.5	0.2	0.2	18.3	16.9	1.4	הפרשה למסים על הרווח
31.6	0.4	0.4	31.2	28.8	2.4	רווח נקי
3,117.2	0.7	0.7	3,116.5	2,688.3	428.2	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
3,117.2	0.7	0.7	3,116.5	2,688.3	428.2	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
3,385.2	1.1	1.1	3,384.1	2,936.7	447.4	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
14.7	-	-	14.7	14.7	-	יתרת חובות פגומים
5.4	-	-	5.4	5.4	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
5,278.5	83.9	83.8	5,194.6	4,766.5	428.1	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
4,850.3	83.8	83.8	4,766.5	4,766.5	-	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור ⁽¹⁾
5,079.1	84.2	84.2	4,994.9	4,994.9	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
2,905.1	1.5	1.4	2,903.6	2,041.1	862.5	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(1),(2)}
3,127.4	2.0	1.8	3,125.4	2,422.6	702.8	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
3,121.0	295.6	295.6	2,825.4	2,825.4	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(1),(3)}
						פיצול הכנסות ריבית נטו
138.6	-	-	138.6	137.1	1.5	- מרווח מפעילות מתן אשראי
11.6	0.3	0.3	11.3	11.3	-	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
-	-	-	-	-	-	- אחר
150.2	0.3	0.3	149.9	148.4	1.5	הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019										(מבוקר)
מגזר עסקים קטנים וזעירים										
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים				
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוני נדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני נדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני נדל"ן	
37.2	2.4	2.2	0.2	10.8	6.1	4.7	24.0	15.3	8.7	הכנסות ריבית מחיצוניים
2.6	1.0	1.0	-	0.7	0.7	-	0.9	0.9	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
34.6	1.4	1.2	0.2	10.1	5.4	4.7	23.1	14.4	8.7	מחיצוניים
(0.4)	1.0	1.0	-	(0.3)	(0.3)	-	(1.1)	(1.1)	-	בינמגזרי
34.2	2.4	2.2	0.2	9.8	5.1	4.7	22.0	13.3	8.7	הכנסות ריבית, נטו
18.7	3.0	2.9	0.1	3.2	2.0	1.2	12.5	10.7	1.8	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
52.9	5.4	5.1	0.3	13.0	7.1	5.9	34.5	24.0	10.5	הכנסות
1.4	0.7	0.7	-	(1.2)	(1.2)	-	1.9	0.3	1.6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
26.6	4.8	4.7	0.1	6.0	5.1	0.9	15.8	13.3	2.5	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
24.9	(0.1)	(0.3)	0.2	8.2	3.2	5.0	16.8	10.4	6.4	רווח (הפסד) לפני מיסים
9.1	-	(0.1)	0.1	3.0	1.2	1.8	6.1	3.8	2.3	הפרשה למסים על הרווח
15.8	(0.1)	(0.2)	0.1	5.2	2.0	3.2	10.7	6.6	4.1	רווח (הפסד) נקי
930.8	90.7	89.9	0.8	280.9	219.7	61.2	559.2	331.8	227.4	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
930.8	90.7	89.9	0.8	280.9	219.7	61.2	559.2	331.8	227.4	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
980.3	92.7	92.2	0.5	295.7	228.1	67.6	591.9	340.0	251.9	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
10.9	-	-	-	0.2	0.2	-	10.7	2.8	7.9	יתרת חובות פגומים
4.0	-	-	-	4.0	4.0	-	-	-	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
947.9	270.4	265.4	5.0	257.8	238.6	19.2	419.7	360.5	59.2	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
936.5	269.3	264.3	5.0	254.4	235.2	19.2	412.8	353.6	59.2	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
917.8	249.6	247.3	2.3	259.8	232.4	27.4	408.4	358.6	49.8	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
1,026.8	44.4	39.3	5.1	317.1	245.1	72.0	665.3	390.0	275.3	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
1,077.6	55.3	52.1	3.2	339.7	247.7	92.0	682.6	376.8	305.8	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
681.1	481.5	481.5	-	95.7	95.7	-	103.9	103.9	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
										פיצול הכנסות ריבית נטו
31.2	1.8	1.6	0.2	9.0	4.3	4.7	20.4	11.9	8.5	- מרווח מפעילות מתן אשראי
3.0	0.6	0.6	-	0.8	0.8	-	1.6	1.4	0.2	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
34.2	2.4	2.2	0.2	9.8	5.1	4.7	22.0	13.3	8.7	הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018										(מבוקר)
מגזר עסקים קטנים וזעירים										
מגזר עסקים בינוניים					מגזר עסקים גדולים					
בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	סך הכל	
5.8	17.0	22.8	2.0	10.7	12.7	0.4	1.6	2.0	37.5	הכנסות ריבית מחיצוניים
-	0.6	0.6	-	0.7	0.7	-	1.0	1.0	2.3	הוצאות ריבית מחיצוניים
5.8	16.4	22.2	2.0	10.0	12.0	0.4	0.6	1.0	35.2	הכנסות ריבית, נטו:
-	0.9	0.9	-	0.2	0.2	-	(0.7)	(0.7)	0.4	מחיצוניים
5.8	15.5	21.3	2.0	9.8	11.8	0.4	1.3	1.7	34.8	בינמגזרי
2.2	11.8	14.0	0.8	2.1	2.9	0.3	0.9	1.2	18.1	הכנסות ריבית, נטו
8.0	27.3	35.3	2.8	11.9	14.7	0.7	2.2	2.9	52.9	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
0.7	(1.2)	(0.5)	-	(2.0)	(2.0)	-	-	-	(2.5)	הכנסות
2.8	16.3	19.1	0.6	3.2	3.8	0.1	1.6	1.7	24.6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
4.5	12.2	16.7	2.2	10.7	12.9	0.6	0.6	1.2	30.8	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
1.7	4.4	6.1	0.8	4.0	4.8	0.2	0.3	0.5	11.4	רווח (הפסד) לפני מיסים
2.8	7.8	10.6	1.4	6.7	8.1	0.4	0.3	0.7	19.4	הפרשה למסים על הרווח
187.8	369.3	557.1	70.6	239.0	309.6	11.3	76.1	87.4	954.1	רווח (הפסד) נקי
187.8	369.3	557.1	70.6	239.0	309.6	11.3	76.1	87.4	954.1	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
188.2	379.2	567.4	73.6	193.0	266.6	1.6	71.1	72.7	906.7	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
-	3.0	3.0	-	2.1	2.1	-	-	-	5.1	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
-	0.2	0.2	-	4.6	4.6	-	-	-	4.8	יתרת חובות פגומים
54.4	405.2	459.6	17.8	307.3	325.1	65.6	209.7	275.3	1,060.0	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
54.4	399.3	453.7	17.8	304.0	321.8	65.6	208.8	274.4	1,049.9	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
58.5	370.1	428.6	19.8	283.8	303.6	7.9	190.1	198.0	930.2	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
254.6	374.0	628.6	29.9	228.0	257.9	14.3	45.9	60.2	946.7	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
221.9	372.4	594.3	65.0	245.0	310.0	5.3	35.7	41.0	945.3	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
-	145.0	145.0	-	52.0	52.0	-	426.3	426.3	623.3	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
5.6	14.3	19.9	2.0	9.1	11.1	0.4	1.1	1.5	32.5	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
0.2	1.2	1.4	-	0.7	0.7	-	0.2	0.2	2.3	פיצול הכנסות ריבית נטו
5.8	15.5	21.3	2.0	9.8	11.8	0.4	1.3	1.7	34.8	- מרווח מפעילות מתן אשראי
										- מרווח מפעילות קבלת פקדונות

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017										(מבוקר)
מגזר עסקים קטנים וזעירים										
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים				
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוני נדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני נדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני נדל"ן	
33.9	2.2	1.5	0.7	8.1	7.9	0.2	26.0	19.2	6.8	הכנסות ריבית מחיצוניים
2.5	0.6	0.6	-	0.6	0.6	-	1.3	1.3	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
33.8	1.6	0.9	0.7	7.5	7.3	0.2	24.7	17.9	6.8	מחיצוניים
(1.2)	0.4	0.4	-	(0.3)	(0.3)	-	(1.3)	(1.3)	-	בינמגזרי
32.6	2.0	1.3	0.7	7.2	7.0	0.2	23.4	16.6	6.8	הכנסות ריבית, נטו
15.8	1.3	1.1	0.2	2.5	2.1	0.4	12.0	10.4	1.6	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
48.4	3.3	2.4	0.9	9.7	9.1	0.6	35.4	27.0	8.4	הכנסות
4.2	-	-	-	3.2	2.9	0.3	1.0	1.1	(0.1)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
24.9	1.9	1.8	0.1	2.7	2.5	0.2	20.3	17.2	3.1	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
19.3	1.4	0.6	0.8	3.8	3.7	0.1	14.1	8.7	5.4	רווח (הפסד) לפני מיסים
7.2	0.5	0.2	0.3	1.4	1.4	-	5.3	3.3	2.0	הפרשה למסים על הרווח
12.1	0.9	0.4	0.5	2.4	2.3	0.1	8.8	5.4	3.4	רווח (הפסד) נקי
980.1	90.9	69.8	21.1	236.6	231.9	4.7	652.6	415.9	236.7	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
980.1	90.9	69.8	21.1	236.6	231.9	4.7	652.6	415.9	236.7	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור (1)
955.4	110.0	78.9	31.1	253.3	247.9	5.4	592.1	356.4	235.7	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
20.7	-	-	-	6.9	2.3	4.6	13.8	8.5	5.3	יתרת חובות פגומים
0.3	-	-	-	-	-	-	0.3	0.2	0.1	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
1,002.4	221.6	218.1	3.5	232.8	223.9	8.9	548.0	494.4	53.6	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
985.0	220.0	216.5	3.5	228.6	219.7	8.9	536.4	482.8	53.6	מזה: יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור (1)
1,111.3	206.8	194.6	12.2	293.8	279.9	13.9	610.7	447.7	163.0	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
963.2	77.7	52.0	25.7	207.0	193.9	13.1	678.6	433.2	245.4	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
934.7	90.0	56.3	33.7	236.7	221.7	15.0	608.0	371.8	236.2	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
419.6	271.2	271.2	-	24.4	24.4	-	124.0	124.0	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול (1),(3)
										פיצול הכנסות ריבית נטו
31.2	1.7	1.0	0.7	6.9	6.7	0.2	22.6	15.9	6.7	- מרווח מפעילות מתן אשראי
1.4	0.3	0.3	-	0.3	0.3	-	0.8	0.7	0.1	- מרווח מפעילות קבלת פקדונות
32.6	2.0	1.3	0.7	7.2	7.0	0.2	23.4	16.6	6.8	הכנסות ריבית, נטו

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מגזר ניהול פיננסי- פעילות בישראל, מאוחד **

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			(מבוקר)
2017	2018	2019	
פעילות ניהול נכסים והתחייבויות			
15.4	26.4	25.1	הכנסות ריבית מחיצוניים
0.8	6.6	(4.7)	הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים
			הכנסות ריבית, נטו:
16.2	19.8	29.8	מחיצוניים
(1.5)	(4.2)	(10.7)	בינמגזרי
14.7	15.6	19.1	הכנסות ריבית, נטו
2.2	0.1	3.0	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים
16.9	15.7	22.1	סך הכנסות
2.0	1.8	2.0	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
14.9	13.9	20.1	רווח לפני מיסים
5.5	5.2	7.3	הפרשה למסים על הרווח
9.4	8.7	12.8	רווח נקי
3,186.5	3,319.9	3,466.8	יתרה ממוצעת של נכסים (1)
384.3	384.2	258.8	יתרה ממוצעת של התחייבויות (1)
763.7	730.7	514.6	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (1),(2)
856.9	511.5	514.1	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (2)
			מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית:
(1.3)	-	0.4	הפרשי שער, נטו
(0.4)	(0.9)	0.1	הפרשי מדד, נטו
15.1	16.5	19.0	חשיפת ריבית, נטו
			סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה
13.4	15.6	19.5	רווחים ממכירה של אגרות חוב
3.9	0.6	3.7	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
(0.4)	(1.2)	(1.1)	הכנסות אחרות שאינן מריבית
-	0.7	-	
16.9	15.7	22.1	סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית

** בשנת הדיווח לא הייתה פעילות למסחר מהותית וכן לא הייתה פעילות בהשקעות ריאליות.

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון- כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(3) נכסים בניהול- קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

באור 24ב: מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. כללי

הבנק נותן מידע לגבי כל מגזר פעילות אשר מתקיימים בו שלושת התנאים הבאים:

- (1) עוסק בפעילויות עסקיות אשר מהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות.
 - (2) תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים למגזר והערכת ביצועיו.
 - (3) קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.
- בסיס המידע למגזרי פעילות, כפי שנקבע בהוראה, נשען על "גישת ההנהלה", דהיינו נקודת המוצא הינה המידע המשמש לדיווח הפנימי להנהלה ולדירקטוריון, על פיו מתקבלות ההחלטות התפעוליות השוטפות והתחזיות לגבי הביצועים בעתיד.
- ההוראה קובעת, בנוסף, את דרישות הגילוי ואת אופן הצגת התוצאות הכספיות של המגזרים.
- בהתאם להוראה נקבעו מגזרי הפעילות בני הדיווח כדלקמן.
- מגזר בנקאי - המגזר מתחלק למגזר משקי בית, מגזר בנקאות פרטית ומגזר עסקי. המגזרים עוסקים במתן שירותים בנקאיים ובתיווך פיננסי.
 - מגזר ניהול פיננסי - מגזר הכולל את הפעילות בנוסטרו של הבנק ובנגזרים פיננסיים.

באור 24ב: מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					(מבוקר)
מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/ עסקי	מגזר ניהול פיננסי	סה"כ מאוחד	
182.7	11.4	32.6	19.1	245.8	הכנסות ריבית נטו:
					מחיצוניים
43.7	27.2	13.3	3.0	87.2	הכנסות מימון שאינן מריבית:
					מחיצוניים
226.4	38.6	45.9	22.1	333.0	סך הכנסות
9.3	-	1.4	-	10.7	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
142.8	28.9	26.5	2.0	200.2	הוצאות תפעוליות ואחרות
74.3	9.7	18.0	20.1	122.1	רווח לפני מיסים
27.0	3.5	6.6	7.3	44.4	הפרשה למיסים על הרווח
47.3	6.2	11.4	12.8	77.7	רווח נקי
3,766.2	123.3	901.6	3,408.9	8,200.0	יתרה ממוצעת של נכסים*
4,041.6	125.2	949.4	-	5,116.2	אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
4,519.0	1,760.6	682.4	-	6,962.0	פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					(מבוקר)
מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/ עסקי	מגזר ניהול פיננסי	סה"כ מאוחד	
163.8	9.7	33.0	15.6	222.1	הכנסות ריבית נטו:
					מחיצוניים
40.8	27.0	13.6	0.1	81.5	הכנסות מימון שאינן מריבית:
					מחיצוניים
204.6	36.7	46.6	15.7	303.6	סך הכנסות
9.5	-	(2.5)	-	7.0	הוצאות בגין הפסדי אשראי
130.4	30.0	24.8	1.8	187.0	הוצאות תפעוליות ואחרות
64.7	6.7	24.3	13.9	109.6	רווח לפני מיסים
24.0	2.5	9.0	5.2	40.7	הפרשה למיסים על הרווח
40.7	4.2	15.3	8.7	68.9	רווח נקי
3,351.5	144.3	1,023.4	3,259.8	7,779.0	יתרה ממוצעת של נכסים*
3,553.9	146.7	995.5	-	4,696.1	אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
4,099.1	1,836.3	737.6	-	6,673.0	פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

ראה הערות בסוף הבאור.

באור 24ב: מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
מגזר משיקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/ עסקי	מגזר ניהול פיננסי	סה"כ מאוחד
הכנסות ריבית נטו:				
138.9	12.4	31.6	14.7	197.6
מחיצוניים				
הכנסות מימון שאינן מריבית:				
36.8	27.0	11.8	2.2	77.8
מחיצוניים				
175.7	39.4	43.4	16.9	275.4
סך הכנסות				
5.5	-	4.2	-	9.7
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
120.5	32.5	26.9	2.0	181.9
הוצאות תפעוליות ואחרות				
49.7	6.9	12.3	14.9	83.8
רווח לפני מיסים				
18.4	2.6	4.5	5.5	31.0
הפרשה למיסים על הרווח				
31.3	4.3	7.8	9.4	52.8
רווח נקי				
2,855.4	230.6	1,011.7	3,132.3	7,230.0
יתרה ממוצעת של נכסים*				
3,024.9	244.3	1,071.7	-	4,340.9
אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח				
3,214.3	2,211.3	828.2	-	6,253.8
פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח				

הערות:

*יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת חודש.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים

2018			2019		
הפרשה להפסדי אשראי			הפרשה להפסדי אשראי		
אשראי לציבור			אשראי לציבור		
מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	מסחרי	פרטי אחר	סך הכל
21.6	36.5	58.1	41.2	54.1	12.9
(2.8)	9.4	6.6	9.3	10.6	1.3
(8.5)	(12.0)	(20.5)	(13.3)	(14.9)	(1.6)
2.6	7.3	9.9	7.6	10.0	2.4
(5.9)	(4.7)	(10.6)	(5.7)	(4.9)	0.8
12.9	41.2	54.1	44.8	59.8	15.0
0.6	1.4	2.0	1.5	2.4	0.9
0.3	0.1	0.4	-	0.1	0.1
0.9	1.5	2.4	1.5	2.5	1.0
13.8	42.7	56.5	46.3	62.3	16.0

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
מחיקות חשבונאיות
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים
קודמות
מחיקות חשבונאיות נטו

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה

תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

יתרת הפרשה לתחילת שנה
גידול (קיטון) בהפרשה

יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות
ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות (1) ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2017			
הפרשה להפסדי אשראי			
אשראי לציבור			
מסחרי	פרטי אחר סך הכל		
17.3	32.1	49.4	1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות
4.5	6.0	10.5	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
(3.4)	(11.5)	(14.9)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3.2	9.9	13.1	מחיקות חשבונאיות
(0.2)	(1.6)	(1.8)	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
21.6	36.5	58.1	מחיקות חשבונאיות נטו
			יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
			תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
0.9	1.9	2.8	יתרת הפרשה לתחילת שנה
(0.3)	(0.5)	(0.8)	גידול (קיטון) בהפרשה
0.6	1.4	2.0	יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
22.2	37.9	60.1	סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

2019				
הפרשה להפסדי אשראי				
אשראי לציבור				
מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
869.0	31.8	900.8	2,077.9	2,978.7
112.2	4,103.2	4,215.4	-	4,215.4
981.2	4,135.0	5,116.2	2,077.9	7,194.1
14.3	5.3	19.6	-	19.6
0.7	39.5	40.2	-	40.2
15.0	44.8	59.8	-	59.8

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾, ועל החובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה:

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל חובות⁽¹⁾

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾

שנבדקו על בסיס פרטי

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות (1) ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2018				
הפרשה להפסדי אשראי				
אשראי לציבור				
מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
806.7	21.1	827.8	2,109.9	2,937.7
100.9	3,767.4	3,868.3	-	3,868.3
907.6	3,788.5	4,696.1	2,109.9	6,806.0
12.1	3.9	16.0	-	16.0
0.8	37.3	38.1	-	38.1
12.9	41.2	54.1	-	54.1

יתרת חוב רשומה של חובות (1)

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל חובות (1)

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות (1)

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

ב. חובות (1)

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2019					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים (2)			
בפיגור של 90 ימים או יותר (4)	בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים (5)	סך הכל	פגומים (3)	לא פגומים	לא בעייתיים
-	-	190.7	7.9	-	182.8
-	-	129.3	-	-	129.3
-	-	65.6	-	-	65.6
4.0	-	595.6	3.0	22.7	569.9
4.0	-	981.2	10.9	22.7	947.6
6.3	7.5	4,135.0	31.8	20.9	4,082.3
10.3	7.5	5,116.2	42.7	43.6	5,029.9
-	-	1,453.6	-	-	1,453.6
-	-	624.3	-	-	624.3
10.3	7.5	7,194.1	42.7	43.6	7,107.8

פעילות לווים בישראל

ציבורי-מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור - פעילות בישראל

בנקים בישראל

ממשלת ישראל

סך הכל פעילויות בישראל

ראה הערות בעמוד הבא

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1)

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2018						פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים (2)				
בפיגור של 30 ועד 89 ימים (5)	בפיגור של 90 ימים או יותר (4)	סך הכל	פגומים (3)	לא פגומים	לא בעייתיים	
-	-	154.9	-	-	154.9	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	0.1	108.5	-	0.1	108.4	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	59.1	-	-	59.1	שרותים פיננסיים
0.3	4.7	585.1	5.1	21.8	558.2	מסחרי - אחר
0.3	4.8	907.6	5.1	21.9	880.6	סך הכל מסחרי
2.8	6.4	3,788.5	17.9	22.2	3,748.4	אנשים פרטיים - אחר
3.1	11.2	4,696.1	23.0	44.1	4,629.0	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	1,487.5	-	-	1,487.5	בנקים בישראל
-	-	622.4	-	-	622.4	ממשלת ישראל
3.1	11.2	6,806.0	23.0	44.1	6,738.9	סך הכל פעילויות בישראל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית, למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי - ראה באור 25.ב.ג. הלן.

(4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.

(5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 7.5 מיליוני ש"ח (31.12.2018 - 3.1 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מדיניות ניהול סיכון האשראי בבנק מגדירה סממנים עיקריים לבחינת איכות האשראי, ביניהם מצב הפיגור, דירוג הלקוח, מצב הבטחונות ועוד. מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל. חובות המוערכים על בסיס פרטני, מועברים לטיפול כחובות פגומים לאחר 90 ימי פיגור. בנוסף, חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי, מועברים לטיפול כחובות פגומים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של החוב עד לגובה הביטחון.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2019					פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת (2) חובות פגומים	יתרת (2) חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית (3)	יתרת הפרשה פרטנית (3)	יתרת (2) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית	
17.9	7.9	-	2.9	7.9	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	-	-	-	שרותים פיננסיים
7.5	3.0	0.2	2.0	2.8	מסחרי - אחר
25.4	10.9	0.2	4.9	10.7	סך הכל מסחרי
42.0	31.8	6.3	5.1	25.5	אנשים פרטיים - אחר
67.4	42.7	6.5	10.0	36.2	סך הכל פעילויות בישראל *
					* מזה:
	42.7	6.5	10.0	36.2	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	32.8	6.3	6.3	26.5	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) אשראי לציבור יתרת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות ⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2018					פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית	
9.5	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.7	-	-	-	-	שרותים פיננסיים
11.3	5.1	0.3	3.1	4.8	מסחרי - אחר
21.5	5.1	0.3	3.1	4.8	סך הכל מסחרי
27.1	17.9	4.1	3.4	13.8	אנשים פרטיים - אחר
48.6	23.0	4.4	6.5	18.6	סך הכל פעילויות בישראל *
					* מזה:
	23.0	4.4	6.5	18.6	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	20.9	4.3	4.6	16.6	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) אשראי לציבור יתרת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

2019			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	מזה: גרשמו על בסיס מזומן	
3.1	-	-	בינוי ונדל"ן - בינוי
3.8	0.1	0.1	מסחרי- אחר
6.9	0.1	0.1	סך הכל מסחרי
23.7	0.2	0.2	אנשים פרטיים - אחר
30.6	0.3 ⁽⁴⁾	0.3	סך הכל פעילות בישראל

ראה הערות בעמוד הבא

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

2018			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו (3)	יתרה ממוצעת של חובות פגומים (2)	
0.1	0.1	6.0	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.5	0.5	4.1	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
0.1	0.1	11.5	מסחרי- אחר
0.7	0.7	21.6	סך הכל מסחרי
0.2	0.2	15.7	אנשים פרטיים - אחר
0.9	0.9 (4)	37.3	סך הכל פעילות בישראל
2017			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו (3)	יתרה ממוצעת של חובות פגומים (2)	
-	-	7.6	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	2.0	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	0.1	שרותים פיננסיים
0.1	0.1	8.1	מסחרי- אחר
0.1	0.1	17.8	סך הכל מסחרי
0.2	0.2	13.3	אנשים פרטיים - אחר
0.3	0.3 (4)	31.1	סך הכל פעילות בישראל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בסך של 1.7, 2.0, 1.0 מיליוני ש"ח בשנים 2019, 2018 ו-2017, בהתאמה.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

31 בדצמבר 2019			בלתי מבוקר
יתרת חוב רשומה			
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ , לא בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית	פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
3.7	-	3.7	בינוי ונדל"ן - בינוי
2.5	-	2.5	מסחרי - אחר
6.2	-	6.2	סך הכל מסחרי
26.6	5.2	21.4	אנשים פרטיים - אחר
32.8	5.2	27.6	סך הכל פעילויות בישראל

31 בדצמבר 2018			בלתי מבוקר
יתרת חוב רשומה			
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ , לא בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית	פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
4.3	0.2	4.1	מסחרי - אחר
4.3	0.2	4.1	סך הכל מסחרי
16.6	2.8	13.8	אנשים פרטיים - אחר
20.9	3.0	17.9	סך הכל פעילויות בישראל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח			
2019			
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
4	3.8	3.7	בינוי ונדל"ן - בינוי
10	3.5	3.2	מסחרי - אחר
14	7.3	6.9	סך הכל מסחרי
426	20.2	18.7	אנשים פרטיים - אחר
440	27.5	25.6	סך הכל פעילויות בישראל

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח			פעילות לזווים בישראל ציבורי-מסחרי
2018			
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מסחרי אחר
7	22.6	22.5	סך הכל מסחרי
7	22.6	22.5	אנשים פרטיים - אחר
245	12.4	10.7	סך הכל פעילויות בישראל
252	35.0	33.2	

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח			פעילות לזוים בישראל ציבורי-מסחרי
2017			
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	
1	-	-	בינוי ונדל"ן- בינוי
1	-	-	בינוי ונדל"ן- פעילויות בנדל"ן
10	2.5	2.5	מסחרי אחר
12	2.5	2.5	סך הכל מסחרי
177	8.9	7.3	אנשים פרטיים - אחר
189	11.4	9.8	סך הכל פעילויות בישראל

ארגונים מחדש שכשלו (2)						פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
2017		2018		2019		
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
-	-	1	-	-	-	
-	-	-	-	0.1	2	סך הכל מסחרי
-	-	1	-	0.1	2	
31	1.0	36	0.9	58	1.7	סך הכל פעילות בישראל
31	1.0	37	0.9	60	1.8	

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2019			תקרת האשראי (באלפי ש"ח)
סיכון אשראי חוץ-מאזני (1),(3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)	סיכון אשראי חוץ-מאזני (1),(3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)	
408.6	85.1	70,327	258.1	97.5	66,005	אשראי ללווה עד 10
129.2	51.6	12,043	131.5	52.8	12,295	אשראי ללווה מעל-10 עד 20
276.4	193.7	15,766	276.3	199.9	15,919	אשראי ללווה מעל-20 עד 40
498.4	594.2	18,954	503.9	611.2	19,268	אשראי ללווה מעל-40 עד 80
424.5	1,292.4	15,603	459.8	1,428.0	17,094	אשראי ללווה מעל-80 עד 150
237.6	1,461.7	8,582	264.8	1,613.5	9,500	אשראי ללווה מעל-150 עד 300
31.4	192.2	619	34.3	222.4	719	אשראי ללווה מעל-300 עד 600
10.3	40.1	59	7.7	26.8	41	אשראי ללווה מעל-600 עד 1,200
4.4	37.3	26	6.8	42.7	32	אשראי ללווה מעל-1,200 עד 2,000
25.7	136.4	58	11.3	127.7	48	אשראי ללווה מעל-2,000 עד 4,000
52.2	149.6	41	42.5	174.2	39	אשראי ללווה מעל-4,000 עד 8,000
36.6	330.6	30	77.7	292.8	33	אשראי ללווה מעל-8,000 עד 20,000
43.8	136.7	9	66.0	218.4	11	אשראי ללווה מעל-20,000 עד 40,000 (4)
-	-	-	38.5	13.6	1	אשראי ללווה מעל-40,000 עד 52,151 (4)
2,179.1	4,701.6	142,117	2,179.2	5,121.5	141,005	סך הכל

(1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה.

(2) מספר הלווים לפי סך הכל אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של הלווה.

(4) ביום 31 בדצמבר 2019 תקרת האשראי במדרגה העליונה הינה 52,151 אלפי ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2018 33,737 אלפי ש"ח).

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. מכשירים פיננסיים חוץ - מאזניים

*31.12.2018	31.12.2019	*31.12.2018	31.12.2019	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים (1)		
				עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:
-	-	1.1	1.7	אשראי תעודות
1.0	0.9	285.5	281.5	ערבויות להבטחת אשראי
-	0.1	10.8	33.2	ערבויות לרוכשי דירות
0.5	0.6	121.1	125.3	ערבויות והתחייבויות אחרות
-	-	0.2	0.4	מסגרות לפעולות למכשירים נגזרים שלא נוצלו
0.3	0.3	883.3	923.8	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
0.4	0.5	737.7	768.5	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
0.1	0.1	100.2	57.8	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
0.1	-	39.2	37.5	התחייבויות להוצאות ערבויות
2.4	2.5	2,179.1	2,229.7	סך הכל

* הוצג מחדש.

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

(2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה.

ה. ערבויות

1. כללי

הבנק מספק מגוון רחב של ערבויות ושיפויים עבור לקוחותיו על מנת לשפר את יכולת האשראי שלהם ולאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקאות. בעבור חוזים מסוימים, אשר עונים להגדרת ערבות, הבנק מכיר במועד ההכרה לראשונה, בהתחייבות בגובה השווי ההוגן של המחויבות בגין הערבות בעת הנפקת הערבות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערבויות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוחזקות או משועבדות.

ליום 31 בדצמבר 2019 סך העלות המופחתת של ההתחייבויות הקשורות לערבויות כמפורט בטבלאות מטה, הינה בסך של כ- 1.1 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2018 סך של כ- 1.0 מיליוני ש"ח). העלות המופחתת של הערבויות הפיננסיות והביצוע כלולה בסעיף "התחייבויות אחרות".

ליום 31 בדצמבר 2019					
הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים					
מבוקר	פקיעה בעוד שנה או פחות	פקיעה בין שנה ועד שלוש שנים	פקיעה מעל שלוש עד חמש שנים	סך הכל	יתרה בספרים
ערבויות להבטחת אשראי	119.5	160.9	1.1	281.5	0.2
ערבויות לרוכשי דירות	-	-	33.2	33.2	0.2
ערבויות והתחייבויות אחרות	96.3	14.6	16.1	127.0	0.7
התחייבויות להוצאת ערבויות	32.1	5.4	-	37.5	-
סך הכל ערבויות	247.9	180.9	50.4	479.2	1.1

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ה. ערבויות (המשך)

1. כללי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018*					
הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים					
מבוקר	פקיעה בעוד שנה או פחות	פקיעה בין שנה ועד שלוש שנים	פקיעה מעל שלוש שנים	סך הכל	יתרה בספרים
ערבויות להבטחת אשראי	123.0	157.8	4.7	285.5	0.2
ערבויות לרוכשי דירות	-	-	10.8	10.8	0.1
ערבויות והתחייבויות אחרות	75.0	45.6	1.6	122.2	0.7
התחייבויות להוצאת ערבויות	20.0	19.2	-	39.2	-
סך הכל ערבויות	218.0	222.6	17.1	457.7	1.0

* הוצג מחדש.

2. הערכת סיכון הערבות

ליום 31 בדצמבר 2019				
הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים				
מבוקר	מדורגות בדירוג השקעה	מדורגות שלא בדירוג השקעה	לא מדורגות	סך הכל
ערבויות להבטחת אשראי	279.7	1.8	-	281.5
ערבויות לרוכשי דירות	33.2	-	-	33.2
ערבויות והתחייבויות אחרות	119.9	5.7	1.4	127.0
התחייבויות להוצאת ערבויות	37.5	-	-	37.5
סך הכל ערבויות	470.3	7.5	1.4	479.2

ליום 31 בדצמבר 2018*				
הסכום המקסימלי של תשלומים עתידיים פוטנציאליים				
מבוקר	מדורגות בדירוג השקעה	מדורגות שלא בדירוג השקעה	לא מדורגות	סך הכל
ערבויות להבטחת אשראי	283.5	2.0	-	285.5
ערבויות לרוכשי דירות	4.0	-	6.8	10.8
ערבויות והתחייבויות אחרות	119.3	0.3	2.6	122.0
התחייבויות להוצאת ערבויות	39.2	-	-	39.2
סך הכל ערבויות	446.0	2.3	9.4	457.7

* הוצג מחדש.

באור 26: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	מטבע ישראלי			מטבע חוץ (1)			פריטים שאינם כספיים (2)	סך הכל	
			דולר	אירו	אחר	דולר	אירו	אחר			
נכסים											
מזומנים ופקדונות בבנקים	2,228.2	186.9	230.8	17.3	12.5	-	2,675.7				
ניירות ערך	122.4	17.4	13.9	105.1	-	-	258.8				
אשראי לציבור, נטו (3)	4,902.4	138.6	7.2	8.2	-	-	5,056.4				
אשראי לממשלה	-	624.3	-	-	-	-	624.3				
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	-	32.6	32.6			
נכסים בגין מכשירים נגזרים	0.3	-	0.1	-	-	-	0.5	0.1			
נכסים אחרים	43.0	2.2	-	0.4	-	-	45.6	-			
סך כל הנכסים	7,296.3	969.4	252.0	131.0	12.5	32.7	8,693.9				
התחייבויות											
פקדונות הציבור	5,982.2	588.2	246.9	133.4	11.2	-	6,961.9	-			
פקדונות מבנקים	49.4	297.3	1.9	0.6	-	-	349.2	-			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	0.7	-	-	4.0	-	-	4.7	-			
התחייבויות אחרות	646.8	3.5	1.4	0.2	-	-	651.9	-			
סך כל ההתחייבויות	6,679.1	889.0	250.2	138.2	11.2	-	7,967.7	-			
הפרש	617.2	80.4	1.8	(7.2)	1.3	32.7	726.2				
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:											
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(7.8)			7.8							
סך הכל כללי	609.4	80.4	1.8	0.6	1.3	32.7	726.2				

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

באור 26: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2018 (מבוקר)	מטבע ישראלי		מטבע חוץ (1)			פריטים שאינם כספיים (2)	סך הכל
	לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר	אירו	אחר		
נכסים							
מזומנים ופקדונות בבנקים	1,793.7	186.6	262.3	18.2	12.0	-	2,272.8
ניירות ערך	432.6	76.3	14.2	118.3	-	-	641.4
אשראי לציבור, נטו (3)	4,509.6	113.9	15.0	3.5	-	-	4,642.0
אשראי לממשלה	-	622.4	-	-	-	-	622.4
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	35.9	35.9
נכסים בגין מכשירים נגזרים	-	-	0.6	0.1	-	0.1	0.8
נכסים אחרים	37.1	2.5	-	0.4	-	-	40.0
סך כל הנכסים	6,773.0	1,001.7	292.1	140.5	12.0	36.0	8,255.3
התחייבויות							
פקדונות הציבור	5,648.3	591.3	285.3	137.1	11.0	-	6,673.0
פקדונות מבנקים	61.6	302.1	1.6	0.1	0.3	-	365.7
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	-	-	-	2.2	-	0.1	2.3
התחייבויות אחרות	552.3	3.0	4.3	1.5	-	-	561.1
סך כל ההתחייבויות	6,262.2	896.4	291.2	140.9	11.3	0.1	7,602.1
סה"כ כללי	510.8	105.3	0.9	(0,4)	0.7	35.9	653.2

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

באור 27: נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפרעון (*)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2019													
יטרה מאזנית(****)			תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים										
שיעור תשואה חוזי (****)	ללא תקופת פרעון סך הכל	סה"כ תזרימי מזומנים	מעל עשר עד עשרים שנה	מעל חמש עד עשר שנים	מעל ארבע עד חמש שנים (3)	מעל שלוש עד ארבע שנים (3)	מעל שנתיים עד שלוש שנים (3)	מעל שנה עד שנתיים (3)	מעל שלושה חודשים עד שנה (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	עם דרישה ועד חודש (3)		
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)													
4.25%	8,266.9	11.9	8,862.4	39.6	756.2	459.3	942.8	957.9	997.1	2,307.3	378.4	2,023.8	נכסים(1)
(0.24%)	7,567.9	-	7,565.6	20.0	18.4	23.7	16.5	8.9	50.6	853.7	565.9	6,007.9	התחייבויות(2)
	699.0	11.9	1,296.8	19.6	737.8	435.6	926.3	949.0	946.5	1,453.6	(187.5)	(3,984.1)	הפרש
	(7.8)	-	(7.8)	-	-	-	-	-	-	-	-	(7.8)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
	691.2	11.9	1,289.0	19.6	737.8	435.6	926.3	949.0	946.5	1,453.6	(187.5)	(3,991.9)	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים
מטבע חוץ (***)													
0.93%	394.3	0.1	402.3	-	49.1	58.9	4.1	10.4	4.0	127.2	50.0	98.6	נכסים(1)
0.41%	399.8	-	396.6	-	-	-	-	-	0.1	6.6	5.4	384.5	התחייבויות(2)
	(5.5)	0.1	5.7	-	49.1	58.9	4.1	10.4	3.9	120.6	44.6	(285.9)	הפרש
	1.8	0.1	5.1	-	7.4	0.5	0.6	7.1	1.0	119.5	40.9	(171.9)	מזה: הפרש-בדולר
	7.8	-	7.8	-	-	-	-	-	-	-	-	7.8	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
	2.3	0.1	13.5	-	49.1	58.9	4.1	10.4	3.9	120.6	44.6	(278.1)	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים
סה"כ													
4.10%	8,661.2	12.0	9,264.7	39.6	805.3	518.2	946.9	968.3	1,001.1	2,434.5	428.4	2,122.4	נכסים(1)
(0.23%)	7,967.7	-	7,962.2	20.0	18.4	23.7	16.5	8.9	50.7	860.3	571.3	6,392.4	התחייבויות(2)
	693.5	12.0	1,302.5	19.6	786.9	494.5	930.4	959.4	950.4	1,574.2	(142.9)	(4,270.0)	הפרש
5.23%	5,056.4	12.0	5,627.4	39.6	727.5	398.5	542.4	704.3	896.2	1,284.7	362.5	671.7	(1) מזה: אשראי לציבור
(0.29%)	6,961.9	-	6,959.6	20.0	18.4	23.7	16.5	5.9	37.9	476.8	470.0	5,890.4	(2) מזה: פקדונות הציבור

הערות בעמוד הבא

באור 27: נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפרעון (*) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2018												
יתרה מאזנית(****)			תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים									
שיעור תשואה חוזי (****)	ללא תקופת פרעון סך הכל	סה"כ תזרימי מזומנים	מעל	מעל	מעל	מעל	מעל	מעל	מעל	מעל	מעל	עם
			עשר עד עשרים שנה	חמש עד עשר שנים	ארבע עד חמש שנים (3)	שלוש עד ארבע שנים (3)	שנתיים עד שלוש שנים (3)	שנה עד שנתיים (3)	שלושה חודשים עד שנה (3)	חודש עד שלושה חודשים (3)	דרישה ועד חודש (3)	
4.29%	7,774.4	10.2	8,338.9	20.6	737.3	420.5	714.4	828.7	1,455.7	2,280.1	397.7	1,483.9
(0.41%)	7,158.5	-	7,154.6	14.8	24.0	7.0	4.1	18.5	68.2	880.0	496.4	5641.6
	615.9	10.2	1,184.3	5.8	713.3	413.5	710.3	810.2	1,387.5	1,400.1	(98.7)	(4,157.7)
מטבע חוץ (***)												
1.67%	444.8	0.1	460.5	-	123.7	3.6	10.3	3.5	4.1	158.4	40.0	116.9
0.89%	443.5	0.1	442.6	-	-	-	-	0.1	1.2	25.4	3.6	412.3
	1.3	-	17.9	-	123.7	3.6	10.3	3.4	2.9	133.0	36.4	(295.4)
	6.4	-	6.4	-	8.7	0.6	7.5	1.1	0.9	132.9	33.8	(179.1)
סה"כ												
4.13%	8,219.3	10.3	8,799.4	20.6	861.0	424.1	724.7	832.2	1,459.8	2,438.5	437.7	1,600.8
(0.39%)	7,602.0	0.1	7,597.2	14.8	24.0	7.0	4.1	18.6	69.4	905.4	500.0	6,053.9
	617.3	10.2	1,202.2	5.8	837.0	417.1	720.6	813.6	1,390.4	1,533.1	(62.3)	(4,453.1)
5.48%	4,642.0	10.2	5,184.8	20.6	691.6	364.2	492.3	635.3	832.9	1,215.1	352.6	580.2
(0.54%)	6,673.0	-	6,669.0	14.8	24.1	7.0	4.1	15.6	57.1	522.2	405.6	5,618.5

מטבע ישראלי
(לרבות צמוד
מט"ח)
נכסים(1)

התחייבויות(2)

הפרש

מטבע חוץ (***)

נכסים(1)

התחייבויות(2)

הפרש

מזה: הפרש-
בזולר

סה"כ

נכסים(1)

התחייבויות(2)

הפרש

(1) מזה: אשראי
לציבור

(2) מזה: פקדונות
הציבור

(3) אשראי בתנאי ח"ד סווג בהתאם לתקופת מסגרת האשראי במסגרת בסך של כ- 412.0 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2018 - 391.4 מיליוני ש"ח). אשראי בחריגה מהמסגרת בסך של כ- 11.9 מיליוני ש"ח, סווג ללא מועד פרעון (31 בדצמבר 2018 כ- 10.2 מיליוני ש"ח).

* בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיס הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

**** נכסים ללא תקופת פירעון כולל נכסים בסך של 11.9 מיליוני ש"ח שזמן פרעונם עבר (31 בדצמבר 2018 כ- 10.2 מיליוני ש"ח).**

*** לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

**** כפי שנכללה בבאור מספר 26 "נכסים והתייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין מכשירים נגזרים, שאינם מסולקים נטו.

***** שיעור תשובה חז"י הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2019					
שווי הוגן ⁽¹⁾				יתרה במאזן	
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
2,679.2	1,217.8	1,411.2	50.2	2,675.7	מזומנים ופקדונות בבנקים
259.2	-	6.7	252.5	258.8	איגרות חוב ⁽²⁾
5,035.4	4,710.4	325.0	-	5,056.4	אשראי לציבור, נטו
624.0	624.0	-	-	624.3	אשראי לממשלה
0.5	0.3	0.1	0.1	0.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
8.8	8.8	-	-	8.8	נכסים פיננסיים אחרים
8,607.1	6,561.3	1,743.0	302.8	8,624.5 ⁽³⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
					התחייבויות פיננסיות
6,937.5	1,921.4	5,016.1	-	6,961.9	פקדונות הציבור
349.2	297.3	51.9	-	349.2	פקדונות מבנקים
4.7	-	4.6	0.1	4.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
577.4	109.3	468.1	-	577.8	התחייבויות פיננסיות אחרות
7,868.8	2,328.0	5,540.7	0.1	7,893.6 ⁽³⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
					מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
1.1	1.1			1.1	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
99.5	99.5			99.5	בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ⁽⁴⁾

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 12, "ניירות ערך".
 (3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 254.5 מיליוני ש"ח ובסך 4.7 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים 228-228.
 (4) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2018					
שווי הוגן ⁽¹⁾				יתרה במאזן	
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
					נכסים פיננסיים
2,267.0	1,213.4	1,005.2	48.4	2,272.8	מזומנים ופקדונות בבנקים
641.9	-	133.2	508.7	641.4	איגרות חוב ⁽²⁾
4,607.3	4,319.6	287.7	-	4,642.0	אשראי לציבור, נטו
622.1	622.1	-	-	622.4	אשראי לממשלה
0.8	-	0.7	0.1	0.8	נכסים בגין מכשירים נגזרים
7.9	7.9	-	-	7.9	נכסים פיננסיים אחרים
8,147.0	6,163.0	1,426.8	557.2	8,187.3 ⁽³⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
					התחייבויות פיננסיות
6,581.4	1,813.3	4,768.1	-	6,673.0	פקדונות הציבור
366.0	302.9	63.1	-	365.7	פקדונות מבנקים
2.3	-	2.2	0.1	2.3	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
502.2	214.5	287.7	-	502.7	התחייבויות פיננסיות אחרות
7,451.9	2,330.7	5,121.1	0.1	7,543.7 ⁽³⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
					מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
0.9	0.9			0.9	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
					בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה
71.3	71.3			71.3	ופיצויים ⁽⁴⁾

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 12, "ניירות ערך".

(3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 637.4 מיליוני ש"ח ובסך 2.3 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים

המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה

ביאורים 28-228.

(4) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן את השפעת המס. יתרה מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית שבו הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

אשראי לציבור - השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה. בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

השווי הוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם.

תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

פקדונות הציבור-בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פקדונות דומים. תזרימי המזומנים בגין פקדונות עם דרישה (עו"ש) נפרסו בהתבסס על מודל סטטיסטי לחיזוי יתרות יציבות.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

באור 28 ב': פריטים הנמדדים בשווי הוגן

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2019				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים אחרים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן	
פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				נכסים
				ניירות ערך זמינים למכירה:
241.9	6.7	-	248.6	איגרות חוב של ממשלת ישראל
4.9	-	-	4.9	איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
0.5	-	-	0.5	איגרות חוב של אחרים בישראל
247.3	6.7	-	254.0	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
0.1	0.1	0.3	0.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
247.4	6.8	0.3	254.5	סך כל הנכסים
				התחייבויות
0.1	4.6	-	4.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
0.1	4.6	-	4.7	סך כל ההתחייבויות

באור 28 ב': פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2018			
מידות שווי הוגן המשתמשות ב -			
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים אחרים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
493.3	132.5	-	625.8
איגרות חוב של ממשלת ישראל			
10.1	-	-	10.1
איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
-	0.7	-	0.7
איגרות חוב של אחרים בישראל			
503.4	133.2	-	636.6
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה			
0.1	0.7	-	0.8
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
503.5	133.9	-	637.4
סך כל הנכסים			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
0.1	2.2	-	2.3
סך כל ההתחייבויות			
0.1	2.2	-	2.3

העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן

במהלך שנת 2019 ו-2018 לא בוצעו העברות בין רמות 1, 2 ו-3 בהיררכיית השווי ההוגן.

באור 28 ג': שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019:				
שווי הוגן ליום 1 בינואר 2019	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ושטרם מומשו	סילוקים	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2019
נכסים				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
-	0.6	(0.3)	0.3	0.3
חוזי מטבע חוץ				
-	0.6 ⁽¹⁾	(0.3)	0.3	0.3
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים				
-	0.6	(0.3)	0.3	0.3
סך כל הנכסים				
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018:				
שווי הוגן ליום 1 בינואר 2018	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ושטרם מומשו	סילוקים	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2018
נכסים				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
-	0.2	(0.2)	-	-
חוזי מטבע חוץ				
-	0.2 ⁽¹⁾	(0.2)	-	-
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים				
-	0.2	(0.2)	-	-
סך כל הנכסים				

(1) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. יתרות (**)

31 בדצמבר 2019											
בעלי עניין (1)				צדדים קשורים (1)							
מחזיקי מניות											
				מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים (5)		נושאי משרה (4)		אחרים (3)	
בעלי שליטה (2)		אחרים (3)		נושאי משרה (4)		אחרים (5)		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים (6)	
יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	היתרה הגבוהה ביותר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	היתרה הגבוהה ביותר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	היתרה הגבוהה ביותר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	היתרה הגבוהה ביותר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	היתרה הגבוהה ביותר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	היתרה הגבוהה ביותר (7)
1,419.9	1,607.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1.2	1.4	1.4	1.8	0.2	0.5	1.7	1.8
-	-	-	-	1.2	1.4	1.4	1.8	0.2	0.5	1.7	1.8
0.3	1.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1.6	2.9	1.0	1.5	-	-	34.5	39.5
309.5	630.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23.3	26.4	-	-	3.0	3.0	-	-	-	-	-	-
368.7	368.7	354.3	354.3	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	0.1	0.1	1.0	1.2	0.6	0.8	1.3	1.5	0.6	0.6

נכסים

פקדונות בבנקים

אשראי לציבור

אשראי לציבור, נטו

נכסים אחרים

התחייבויות

פקדונות הציבור

פקדונות מבנקים

התחייבויות אחרות

מניות (כולל בהון) (8)

סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים (9)

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. יתרות^(**) (המשך)

31 בדצמבר 2018											
בעלי עניין ⁽¹⁾				צדדים קשורים ⁽¹⁾							
מחזיקי מניות				מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה							
				אחרים ⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		אחרים ⁽³⁾		בעלי שליטה ⁽²⁾	
יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)	יתרה ליום 31 בדצמבר (7)
1,459.5	1,457.4	-	-	-	-	1.0	1.0	-	-	-	-
-	-	-	0.1	1.0	1.3	1.0	1.2	0.1	0.9	0.1	0.9
-	-	-	0.1	1.0	1.3	1.0	1.2	0.1	0.9	0.1	0.9
1.7	3.3	-	-	-	-	-	1.7	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
314.7	362.5	-	-	-	-	-	0.8	1.1	-	-	-
17.6	17.6	-	-	-	-	3.0	-	-	-	-	-
333.5	333.5	320.4	320.4	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1.2	1.4	0.2	0.3	0.5	0.2

* הוצג מחדש.

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (**)

2019				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
בעלי שליטה (2)	אחרים (3)	נושאי משרה (4)	אחרים (5)	
12.9	(0.1)	-	-	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (10)
-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(16.3)	0.1	-	-	הכנסות שאינן מריבית
-	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושרותים
(46.4)	-	(11.2)	(0.7)	הוצאות תפעוליות ואחרות (11)
(49.8)	-	(11.2)	(0.7)	סך הכל הכנסות (הוצאות)
2018				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
בעלי שליטה (2)*	אחרים (3)	נושאי משרה (4)	אחרים (5)	
8.4	-	-	-	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (10)
-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
30.0	0.1	-	-	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
-	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושרותים
(41.9)	-	(11.7)	(0.8)	הוצאות תפעוליות ואחרות (11)
(3.5)	0.1	(11.7)	(0.8)	סך הכל הכנסות (הוצאות)
2017				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
בעלי שליטה (2)*	אחרים (3)	נושאי משרה (4)	אחרים (5)*	
8.6	(0.1)	-	-	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (10)
-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(14.8)	0.2	-	-	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
-	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושרותים
(36.3)	-	(10.2)	(0.7)	הוצאות תפעוליות ואחרות (11)
(42.5)	0.1	(10.2)	(0.7)	סך הכל הכנסות (הוצאות)

* הוצג מחדש.

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין(**)

2019				
בעלי עניין (1)				
נושאי משרה (4)	מחזיקי מניות		בעלי שליטה(2)	
	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
	12	10.3	-	-
	9	0.9	-	-
	-	-	1	46.4
בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו				
דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו				
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו				
2018				
בעלי עניין (1)				
נושאי משרה (4)	מחזיקי מניות		בעלי שליטה(2)	
	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות*
	11	10.6	-	-
	11	1.1	-	-
	-	-	1	41.9
בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו				
דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו				
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו				
2017				
בעלי עניין (1)				
נושאי משרה (4)	מחזיקי מניות		בעלי שליטה(2)	
	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
	10	9.0	-	-
	9	1.2	-	-
	-	-	1	36.3
בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו				
דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו				
בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו				

*הוצג מחדש.

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בעסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (**)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017*	2018*	2019	
			א. בגין נכסים
10.0	14.6	17.4	מפקדונות בבנקים
0.2	(1.9)	(3.2)	מניירות ערך
			ב. בגין התחייבויות
(0.1)	-	(0.1)	לפקדונות הציבור
(1.6)	(4.3)	(1.3)	לפקדונות מבנקים
8.5	8.4	12.8	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

* הוצג מחדש.

הערות:

- (**) למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה באור 29.ה. להלן.
- (1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור - כהגדרתו בסעיף 80.ד בהוראות הדיווח לציבור.
 - (2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם - בהתאם לסעיף 80.ד(1) בהוראות הדיווח לציבור.
 - (3) מחזיקים אחרים - לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי - בהתאם לסעיף 80.ד(2) בהוראות הדיווח לציבור.
 - (4) נושאי משרה - בהתאם לסעיף 80.ד(3) בהוראות הדיווח לציבור.
 - (5) בהתאם לסעיף 80.ד(4) בהוראות הדיווח לציבור.
 - (6) בהתאם לסעיף 80.ד(8) בהוראות הדיווח לציבור.
 - (7) על בסיס היתרות בסופי החודשים.
 - (8) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.
 - (9) סיכוני אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.
 - (10) פירוט בביאור 29.ד.
 - (11) פירוט בביאור 29.ג.

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ה. מידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין

1. עסקאות ויתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאוחדות שלו. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים אינן בשיעורים הרגילים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק. לא בוצעו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי על יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

2. שירותי תפעול

בחודש דצמבר 2016 נחתם הסכם למתן שירותי מחשוב עם חברת מתף- מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן- "מתף"), חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. על פי ההסכם, שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות מתף. מתף נותנת שירותי מחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה דואר ועוד). שירותי המחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבינלאומי.

מתף מספקת במסגרת ההתקשרות את שירותי המחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גרסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחיידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרויקטים עתידיים. תקופת ההסכם הינה עד סיומו של מי מהצדדים בהודעה מוקדמת של 36 חודשים. עלות השירות כפי שנקבעה בהסכם תשולם על ידי הבנק לחברת מתף לפי חלק מהוצאותיה המיוחסות לו על פי חלקו בהיקף הפעילות בקבוצה ואת עלויות הסבת מערך המחשוב המיוחסות לו בהתאם לפריסה רב שנתית. בנוסף לשירותי מחשוב ותפעול של מתף מקבל הבנק שירותים בנקאיים נוספים הניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי. החל ממועד ההסבה הבנק אינו משקיע ואינו מהווה השקעות בחומרה ובפיתוח.

3. מינוי מנכ"ל

ביום 23 ביוני 2019 החליט דירקטוריון הבנק למנות את מר גבריאל טייטל למנכ"ל הבנק החל מיום ה-26 ביולי 2019. עד לתאריך זה כיהן כסמנכ"ל, ראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות של הבנק. ביום 26 ביולי 2019 סיים מר יעקב שורי את כהונתו כמנכ"ל הבנק.

רשימת לוחות - ממשל תאגידי

193	שכר רואי החשבון המבקרים	1
194	שכר נושאי משרה בכירה	2
199	רכוש קבוע	3
199	נתונים לגבי מצבת כח האדם בבנק	4
199	נתונים לגבי מצבת כח האדם בבנק לפי מגזרי פעילות	5
210	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית	6
214	נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי	7
215	נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2018-2019 - מידע רב רבעוני	8
216	נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי	9
217	נספח 5 - מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2018-2019 - מידע רב רבעוני	10

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי

185	חברי הדירקטוריון	1
188	מינויים ופרישות	2
187	דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית	3
189	חברי ההנהלה הבכירה ותחומי אחריותם	4
190	הביקורת הפנימית	5
192	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים	6
193	שכר רואי החשבון המבקרים	7
194	שכר נושאי משרה בכירה	8
197	תרומה לקהילה	9

פרטים אודות הדירקטורים של הבנק בהתאם להוראות הדיווח לציבור (630) של בנק ישראל בנושא דוח הדירקטוריון

אילן בצרי	יו"ר הדירקטוריון.
	משנה למנכ"ל הבנק הבינלאומי הראשון לישראל וראש חטיבת עסקים. בעל תואר שני במנהל עסקים וראיית חשבון. דירקטור בפיבי שוויץ ופאנקה בע"מ. בעבר, כיהן כראש אגף ניהול פיננסי וניהול סיכונים בבנק הבינלאומי הראשון בע"מ.
בנצי (בן ציון) אדירי*	סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים בבנק הבינלאומי בע"מ.
	רו"ח, בעל תואר ראשון במנהל עסקים. דירקטור במת"ף (חברת מחשוב ותפעול פיננסי של קבוצת הבינלאומי), דירקטור בפיבי שוויץ בע"מ. דירקטור ביו בנק חברה לנאמנות בע"מ. בעבר, כיהן כמנהל סיכונים ראשי וראש חטיבת ניהול סיכונים בבנק הבינלאומי בע"מ. סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל האגף העסקי בבנק ירושלים.
אלה גולן	סמנכ"ל, חברת הנהלה וראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.
	בעלת תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במנהל עסקים. בעבר, כיהנה כסגנית ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות בבנק הבינלאומי.
ליליה קפלן**	מנהלת פיתוח עסקי בחטיבת נכסי לקוחות.
	בעלת תואר במדעי המחשב ובחשבונאות, סטטיסטיקה וחקר ביצועים. כמו כן, בעלת רשיון רו"ח. בעבר כיהנה כעוזרת מנכ"ל הבנק הבינלאומי וכמנהלת מח' באזל בחטיבה לניהול סיכונים בבינלאומי.
אירית שלומי***	יועצת. מנכ"לית חברת א. שלומי יעוץ בע"מ.
	בעלת תואר BA בכלכלה ותואר MBA התמחות באסטרטגיה גלובאלית. דירקטורית בחברות: בנק אוצר החייל בע"מ, אמיליה פיתוח (מעו"ף) בע"מ(*), דירקטורית חיצונית בריט 1 בע"מ ודירקטורית בלתי תלויה בקרסו מוטורס בע"מ. בעבר, כיהנה כסמנכ"ל וראש חטיבת בנקאות בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.
שמואל זיו זוסמן	דירקטור חיצוני.
	גמלאי. בוגר הפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית. יו"ר דירקטוריון לודז'יה רוטקס השקעות בע"מ. בעבר, כיהן כדירקטור חיצוני בבנק מרכנתיל (2015-2012), יו"ר דירקטוריון בנק ערבי ישראלי (2012-2005), דירקטור בויטה פרי גליל (החדשה) בע"מ (2011-2006), דירקטור באפריקה ישראל להשקעות בע"מ (2006-1996) ומנהל משאבי אנוש בבנק לאומי עד 2005.

אברהם פינקלשטיין	יועץ ליחסי עבודה ומנהל. בעל תואר ראשון במנהל חינוכי ותואר מוסמך בחינוך ומנהל עסקים. חבר בדירקטוריונים של החברות שלהלן: מ.די.או. אחזקות בע"מ, הלי-בו מכונים לאבחון הליקובקטר בע"מ, א.א. פ.ק.ד בע"מ, בית הספר הגבוה לטכנולוגיה "מכון הלב", מודרן-פש"ם חוצות בע"מ. חבר בוועד המנהל של אגודת שוחרי תלפיות-מכללה אקדמית לחינוך. בעבר, כיהן כסמנכ"ל משאבי אנוש ומנהל בקבוצת "אסם", דירקטור בחברות: "אסם" השקעות בע"מ, איילון פנסיה וגמל בע"מ, איילון חברה לביטוח בע"מ, איילון חברה לניהול קופות גמל בע"מ, מנהל בית ספר ומפקח מחוזי במערכת החינוך.
יעקב אייזנר	דירקטור חיצוני. גמלאי. דירקטור ובעל מניות בחברת 'יעקב אייזנר בע"מ'.(****) בעל תואר B.A בכלכלה וסטטיסטיקה. מכהן כחבר הוועד המנהל ויו"ר ועדת הכספים של האקדמיה למוזיקה ומחול בירושלים, תזמורת הקאמרטה ירושלים, חבר ועדת הביקורת בחברה לבניין הספרייה הלאומית (יד הנדיב), חבר וועד מנהל ויו"ר וועדת השקעות במטב עמותה לשירותי טיפול ורווחה, חבר וועד מנהל בפסטיבל בינלאומי למוסיקה קאמרית ירושלים, דח"צ בארם גמולים חב' לניהול קופות גמל וחבר וועדת השקעות בבית ברל. בעבר, כיהן כיו"ר ועדת השקעות וכחבר ועדת אשראי בקופת השתלמות של הסתדרות המורים, חבר וועד המנהל של קרן ירושלים החדשה ויו"ר ועדת השקעות של קופת ההשתלמות של השופטים.
שמריה בן-צור	גמלאי. בעל תואר במדעי הרוח מקרא והיסטוריה של עם ישראל, מדעי המדינה (MA), מנהל ציבורי ומשפטן. בעבר, כיהן כסגן יו"ר הכנסת, ממלא מקום מזכיר הסתדרות המורים, ראש האגף המקצועי של הסתדרות המורים ומנהל הד החינוך בהסתדרות המורים.
עדנה וידל	גמלאית משרד החינוך. בעלת תואר B.E.D-הוראה בחטיבת ביניים במקצועות ספרות והיסטוריה, תואר M.A במנהל החינוך, M.A במשפטים I-M.B.A במנהל עסקים. מכהנת כחברת מועצה עיריית רמת גן. בעבר, מנהלת קריית החינוך מקיף י"ב בראשון לציון (2012-2017), וחטיבת הביניים "המעין" (2004-2012).
דורית חגי****	מכהנת כנציגת האיגוד (הנהלת הסתדרות המורים) במכללת לענ"ה בעבר, כיהנה כיו"ר הסתדרות המורים בפ"ת ויו"ר האגף לארגון, רישום ולוגיסטיקה בהסתדרות המורים. בעלת תואר ראשון (B.E.D) ותואר שני (M.P.A) במנהל חינוכי.

קרן אצלן דירקטורית חיצונית ויו"ר ועדת הביקורת מפברואר 2019.
בעלת תואר מוסמך M.A בכלכלה-מימון, תואר B.A בכלכלה-ניהול.
מנהלת כללית של חברת סופרבוס היסעים ותיוור בע"מ. דירקטורית חיצונית בחברת חנן מור.
דירקטורית חיצונית בחברת אוריין חברת שליחויות ולוגיסטיקה בע"מ.
בעבר, כיהנה כדירקטורית חיצונית ויו"ר ועדת הביקורת ביו-בנק, דירקטורית וסמנכ"לית
כספים ברכבת ישראל ודירקטורית בחברת בת של רכבת ישראל לפיתוח מתחמים.

בני לאוטרברך דירקטור חיצוני.
בעל תואר מוסמך B.Sc בהנדסה כימית, תואר MBA מינהל עסקים: שיווק ומימון ו- Ph.D מינהל עסקים-מימון.
עיסוק עיקרי בהוראה ומחקר באוניברסיטת בר אילן.
מכהן כחבר ועדת השקעות אוניברסיטת בר אילן, ראש הקתדרה האקדמית לממשל תאגידי
בישראל ע"ש משפחת ריימונד אקרמן במסגרת אוניברסיטת בר אילן, חבר מחקר באגודה
האירופית לממשל תאגידי חבר המועצה הציבורית של אלו"ט-אגודה לאומית לילדים
אוטיסטים.
בעבר, כיהן כיו"ר ועדת השקעות בכלל גמל.

* מר בן ציון בנצי אדירי החל לכהן ב-15 בינואר 2020.
** גב' ליליה קפלן חדלה לכהן ב-24 בנובמבר 2019
*** אירית שלומי חדלה לכהן ב-21 ביולי 2019.
**** גב' דורית חגי חדלה לכהן ב-28 באוקטובר 2019.
***** חברה בפירוק מרצון.

דיווח על דירקטורים בעלי מיומנויות חשבונאית ופיננסית

על-פי הוראות בנק ישראל, על התאגידים הבנקאיים ליישם את הנחיית רשות ניירות ערך בדבר "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" (להלן: "ההנחיה").
על פי הוראה זו, על כל תאגיד בנקאי לקבוע את "המספר המזערי הראוי" של דירקטורים שהינם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", בהתייחס, בין היתר, לגודל החברה, סוג פעילותה ומידת מורכבותה, באופן שיאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו בדגש על אחריות הדירקטוריון לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד, לעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. בהוראת המפקח על הבנקים הוגדר "דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית" כדירקטור שאינו ממלא תפקיד נוסף בחברה, ואשר בשל השכלתו, ניסיונו או כישוריו, כפי שיפורטו בדיווח, הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים, באופן המאפשר לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולהעלות לסדר היום של הדירקטוריון סוגיות ושאלות בקשר לדיווח של החברה במטרה להביא לאישור ולפרסום דוחות כספיים נאותים.
בהוראה הודגש, כי אין בכך בכדי להקנות מעמד מיוחד לדירקטורים שהוגדרו כ"בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" ואין בה כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליהם ועל הדירקטורים האחרים, כאמור בכל דין. עוד קובעת ההוראה, כי בדיווח התקופתי, במסגרת דוח הדירקטוריון, יצוין מהם הדירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" מכלל חברי הדירקטוריון, אף אם מספרם עולה על המספר המזערי הראוי שנקבע על-ידי החברה.
דירקטוריון הבנק בשיבתו מיום 23 בפברואר 2004, קבע כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" יהיה חמישה.

להלן רשימת הדירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית:

1. מר אילן בצרי - רו"ח, יו"ר הדירקטוריון.
בעל תואר שני במנהל עסקים וראיית חשבון.
משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, וראש חטיבת עסקים בבנק הבינלאומי הראשון לישראל.
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
2. בנצי (בן ציון) אדירי - סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים בבנק הבינלאומי בע"מ.
רו"ח, בעל תואר ראשון במנהל עסקים.
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
3. גב' קרן אצלן - יו"ר ועדת הביקורת.
בעלת תואר מוסמך M.A בכלכלה-מימון, תואר B.A בכלכלה-ניהול.
חברה בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
4. מר אברהם פינקלשטיין
בעל תואר ראשון במנהל חינוכי ותואר מוסמך בחינוך ומנהל עסקים.
יועץ ליחסי עבודה ומנהל.
5. גב' אלה גולן
בעלת תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במנהל עסקים.
סמנכ"ל, חברת הנהלה וראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי.
6. מר שמואל זיו זוסמן
בעל תואר במשפטים.
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
7. מר יעקב אייזנר
בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה.
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.
8. פרופ' בני לאוטרבך
בעל תואר מוסמך B.Sc בהנדסה כימית, תואר MBA מינהל עסקים: שיווק ומימון ו- Ph.D מינהל עסקים-מימון.
חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.

ישיבות הדירקטוריון וועדותיו

במהלך שנת 2019 התקיימו 13 ישיבות של מליאת הדירקטוריון, 12 ישיבות של ועדת אשראי ועסקים, 9 ישיבות של ועדת ביקורת ומאזן.

שינויים בהרכב הדירקטוריון

גב' איריס שטרק חדלה לכהן כחברה בדירקטוריון הבנק וכיו"ר ועדת הביקורת ביום 25 בינואר 2019.
גב' קרן אצלן החלה לכהן כיו"ר ועדת הביקורת החל מחודש פברואר 2019.
גב' אירית שלומי הגישה את התפטרותה מחברותה בדירקטוריון ביום 21 ביולי 2019
גב' דורית חגי הגישה את התפטרותה מחברותה בדירקטוריון ביום 28 באוקטובר 2019.
גב' ליליה קפלן הגישה את התפטרותה מחברותה בדירקטוריון ביום 24 בנובמבר 2019.

חברי הנהלת הבנק ותחומי אחריותם

גבריאלי טייטל	מנהל כללי מ-26 ביולי 2019, חבר בדירקטוריונים א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ והבינלאומי סוכנות לביטוח בע"מ. בעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה מאוניברסיטת תל אביב. 2008-2019 ראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות (עד 8 בדצמבר 2019) 2007-2008 סגן מנהל סניף ראשי תל אביב בבנק הבינלאומי 2006-2007 מנהל מנהלת השילוב של חברות בנות בקבוצת הבנק הבינלאומי 2002-2006 מנכ"ל בנק עצמאות למשכנתאות ולפיתוח בע"מ
יעקב שורי*	מנהל כללי, מנהל עסקים ראשי ומנהל סיכונים פיננסיים מיוני 2011. מנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון של א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ. בוגר לימודי דיפלומה לבנקאות - התמחות במימון וחשבונאות ובוגר לה"ב- ביה"ס למוסמכים במנהל עסקים באוניברסיטת תל אביב. 2006-2011 סמנכ"ל, מנהל מחלקה מסחרית-עסקית בחטיבה העסקית וראש מנהלת סניפי עסקים בבנק הבינלאומי, ויו"ר הבינלאומי ליסינג בע"מ (חברת בת) 2005-2006 מנהל אזור המרכז בבנק הבינלאומי 2004-2005 סגן מנהל סניף ראשי תל אביב ומנהל מחלקת עסקים בבנק הבינלאומי
איריס ניסנקורן**	סגנית מנהל כללי מ-8 בדצמבר 2019, ראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות. בעלת תואר ראשון במדעי החברה במגמת ניהול של האוניברסיטה הפתוחה. 2007-2019 מנהלת סניפים עסקיים בבנק הבינלאומי 1995-2007 רפרנטית אשראי במנהלת הסניפים ובמחלקה המסחרית בבנק הבינלאומי.
אלון שפירא	סגן מנהל כללי מנובמבר 2002, ראש אגף חשבונות, החשבונאי הראשי וחבר בדירקטוריון א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ. רואה חשבון. בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה ובעל תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב.
רונית עוזיאל	סגנית מנהל כללי ממרס 2016, ראש אגף אשראי. B.A. במנהל עסקים (התמחות במימון) המכללה למנהל, המסלול האקדמי תל-אביב. בעלת תואר שני M.B.A. במנהל עסקים מאוניברסיטת Golden Gate, San Francisco, USA. 2013-2015 מנהלת חטיבת אשראי וחברת הנהלה ב-UBANK. 2005-2013 מנהלת מחלקת קשרי לקוחות עסקיים, מנהלת המטה העסקי ומנהלת סקטור נדל"ן ובניה בבנק אוצר החייל.

מבקרת פנימית- גב' יעל רונן.

רואי החשבון המבקרים - KPMG סומך חייקין, רואי חשבון.

* מר יעקב שורי סיים את כהונתו כמנכ"ל הבנק ב-26 ביולי 2019.

** גב' איריס ניסנקורן החלה לכהן כראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות ביום 8 בדצמבר 2019.

הביקורת הפנימית

גב' יעל רונן, רו"ח מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק החל מיום 23 במאי 2011, ומשמשת כמבקרת פנימית בכל התאגידים הבנקאיים בישראל בקבוצת הבינלאומי.

המבקרת הפנימית הנה בעלת תואר ראשון בכלכלה ופסיכולוגיה ומסלול בחשבונאות לבעלי תואר מטעם אוניברסיטת ת"א. בתפקידה הקודמים עסקה בניהול מחלקת סרבנס אוקסלי של חברת כלל ביטוח בע"מ והייתה מנהלת במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רואי החשבון KPMG סומך חייקין, עם דגש על פעילויות ביקורת וייעוץ בתחום הבנקאי.

המבקרת הפנימית הנה עובדת הבנק הבינלאומי ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקרת הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146 (ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן "חוק הביקורת הפנימית") והוראת ניהול בנקאי 307.

דרך המינוי וכפיפות ארגונית

מינוי המבקרת הפנימית אושר בוועדת הדירקטוריון של הבנק ביום 13 באפריל 2011. הממונה בארגון על המבקרת הפנימית הינו יו"ר הדירקטוריון.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, הכוללת את כל הפעילויות והישויות של הבנק. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה-ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות מוקדי סיכון לסיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, ולמצאים שהועלו בביקורות קודמות שבוצעו על ידי ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישויות/הפעילות המבוקרת.

תכנית העבודה מובאת לדיון בוועדת הביקורת אשר ממליצה בפני הדירקטוריון על אישורה ומאושרת על ידי הדירקטוריון.

תכנית העבודה מותירה בידי המבקרת הפנימית הראשית את שיקול הדעת לסטות ממנה וכן לבצע ביקורות בלתי מתוכננות. שינויים מהותיים מתכנית העבודה שאושרה, מובאים לדיון בפני ועדת הביקורת.

היקף משרות

כאמור, המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק הבינלאומי ומועסקת במשרה מלאה. מספר העובדים העוסקים בביקורת הפנימית של הבנק עמד בשנת 2019 על כ-5.2 משרות בממוצע. היקף משרות זה, נגזר מתכנית העבודה הרב-שנתית ותגבור על ידי מיקור חוץ.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 307 והנחיות של גופים רגולטוריים אחרים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 307 מסדירה את נושא פונקציית הביקורת הפנימית בתאגידים הבנקאיים בהתאמה למסגרת העבודה של באזל, תוך חתירה לחיזוק עקרונות הממשל התאגידי. ההוראה מסדירה, בין היתר, את תפקידי הפונקציה, היקף פעילות, שיטות עבודתה והדיווחים שעליה להעביר.

הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי הלשכה העולמית למבקרים פנימיים.

הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, הניחו את דעתם כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות האמורות.

גישה למידע

למבקרת הפנימית ניתנת גישה מלאה לכל המידע הנדרש על ידה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים.

דין וחשבון המבקר הפנימי הראשי

דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב. דוחות הביקורת הפנימית מוגשים למנכ"ל ולחברי ההנהלה הממונים על היחידות/הנושאים המבוקרים, ועל פי קריטריונים שנקבעו בנהלי הדירקטוריון ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. דוחות ביקורת משמעותיים, לפי העניין נדונים בישיבות אצל מנכ"ל הבנק. דוחות הביקורת מובאים בפני ועדת הביקורת של הבנק ונדונים לפי העניין. הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כוללים דיווח רבעוני, דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי. הדיווח הרבעוני כולל תקצירים של כל דוחות הביקורת שהופצו ברבעון שחלף, ומוגש למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, ליו"ר ולחברי ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כוללים דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, תמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי, הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית, ודיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת. לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בוועדת הביקורת. במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דווח מיידי למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח על סיכום הפעילות של הביקורת הפנימית לשנת 2018 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 28 במרס 2019. הדיווח של הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2019 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 15 בספטמבר 2019. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2019 ידון במהלך שנת 2020.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקרת הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בתאגיד.

תגמול

תגמול המבקרת הפנימית מבוצע על ידי הבנק הבינלאומי ומתבצע חיוב של הבנק בגין שירותי הביקורת. להערכת דירקטוריון חברת האם, תגמול המבקרת הולם את משרתה. להערכת הדירקטוריון, אין בתגמול המבקרת הפנימית כדי לגרום להטייה בשיקול דעתה המקצועי.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בבנק

נושאי המשרה העוסקים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק הינם מנכ"ל הבנק, מר גבריאל טייטל והחשבונאי הראשי, רו"ח אלון שפירא.

בהתאם להוראות SOX 302, מידי רבעון מתכנסת ועדת גילוי, בראשות מנכ"ל הבנק ובהשתתפות חברי ההנהלה של הבנק ומתאם הגילוי הראשי. ועדת הגילוי דנה בנושאים מהותיים שעשויה להיות להם השלכה על נתוני הדוחות הכספיים, וכן בליקויים שנתגלו במערך הבקרה על דיווח כספי ומעקב אחר תיקון אותם ליקויים.

בטרם מובאים הדוחות הכספיים לדיון במליאה, נערכים דיונים מקדימים בהנהלת הבנק ובוועדת הגילוי. בנוסף, מתקיים דיון בסוגיות מהותיות, ככל שהתעוררו בהכנת הדוחות הכספיים ובמדיניות החשבונאית שיש ליישם, בהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק.

הדירקטוריון הסמיך את ועדת הביקורת לשמש כוועדה לבחינת הדוחות הכספיים. בראש ועדת הביקורת מכהנת דירקטורית חיצונית, רוב חבריה הינם בכשירות של דירקטורים בלתי תלויים והינם בעלי יכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים.

בהתאם להחלטת הדירקטוריון, נדרש כי יכהנו בוועדת הביקורת לפחות שני דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. בוועדת הביקורת מכהנים הדירקטורים כמפורט להלן:

1. גב' קרן אצלמן- יו"ר ועדת הביקורת מחודש פברואר 2019. דירקטורית חיצונית ובעלת מיומנות חשבונאית ופיננסית.
2. מר שמואל זיו זוסמן- דירקטור חיצוני ובעל מיומנות חשבונאית ופיננסית.
3. גב' אלה גולן- בעלת מיומנות חשבונאית ופיננסית.
4. מר שמריהו בן צור.
5. מר יעקב אייזנר- דירקטור חיצוני ובעל מיומנות חשבונאית ופיננסית.
6. פרופ' בני לאוטרברג- דירקטור חיצוני ובעל מיומנות חשבונאית ופיננסית.

כמדי רבעון, קיימה ועדת הביקורת של הדירקטוריון, בישיבתה ביום 23 בפברואר 2020, דיון בהפרשה להפסדי אשראי, לצורך אישור ההפרשות להפסדי אשראי וההפרשות בגין ירידת ערך בתיק הנוסטרו בטרם יובאו הדוחות הכספיים לאישור הדירקטוריון. כמו כן בישיבתה זו דנה ועדת הביקורת בממצאי ועדת הגילוי לפי הוראות SOX. הדיון התקיים בהשתתפות המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר של הבנק.

בישיבה זו ועדת הביקורת של הדירקטוריון קיימה דיון מקדמי מפורט בטיוטת הדוחות הכספיים. בדיון נדונו גם סוגיות עיקריות, ככל שהתעוררו בהכנת הדוחות הכספיים והמדיניות החשבונאית שיושמה. ועדת הביקורת המליצה לדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים לאחר שגיבשה המלצות לדירקטוריון בכל הנושאים הנדרשים בתקנות ניירות ערך ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.

וועדת הביקורת מעבירה לדירקטוריון את המלצותיה לעניין אישור הדוחות הכספיים זמן סביר לפני הדיון בדירקטוריון ומדווחת לו על כל ליקוי או בעיה אם וככל שהתגלו במהלך הבחינה הנעשית על ידה.

במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, מועברות טיוטות של הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון לעיונם ולהערותיהם של הדירקטורים, מספר ימים לפני מועד הישיבה הקבועה לדיון בדוחות הכספיים.

הדירקטוריון הוא האורגן המופקד על בקרת העל בבנק.

הדירקטוריון, בישיבתו ביום 27 בפברואר 2020, דן באישור הדוחות הכספיים של הבנק, בהשתתפות חברי הנהלת הבנק לרבות, המנכ"ל, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר. בתום הדיון קיבל הדירקטוריון את המלצות ועדת הביקורת כאמור לעיל, והתקבלה החלטת הדירקטוריון בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק.

משרד רואי החשבון סומך חייקין (KPMG) משמש כרואה החשבון המבקר של החברה, החל משנת 2000. להלן פרטים אודות שכר רואי חשבון המבקר.

שכר רואי החשבון המבקרים

(סכומים מדווחים באלפי ש"ח) (1) (2) (3)

בשנת 2018	בשנת 2019	
1,128.6	1,128.6	עבור פעולות הביקורת ⁽⁴⁾ - רואי חשבון המבקרים
85.7	170.0	עבור שירותים אחרים - רואי חשבון המבקרים
10.0	10.0	עבור פעולות ביקורת בחברות בנות - רואי חשבון מבקרים
1,224.3	1,308.6	סה"כ שכר רואי חשבון המבקרים

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט - 1999.

(2) שכר רואי החשבון המבקרים כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי וביקורת דוח התאמה למס הכנסה.

שכר הטבות לנושאי משרה

להלן פירוט השכר, תשלומי המעביד והפרשות כל אחד מחמשת נושאי המשרה הבכירים בבנק ליום 31 בדצמבר 2019 ו-2018 (סכומים מדווחים באלפי ש"ח):

בשנת 2019							
שם	תפקיד	משכורת	מענק ⁽³⁾	שווי רכב	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	סה"כ משכורות והוצאות נלוות	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים *
גבריאלי טייטל ⁽⁴⁾	- מנכ"ל הבנק	861	160	44	432	1,497	
יעקב שורי ⁽⁵⁾	- מנכ"ל הבנק	556	92	32	585	1,265	
אלון שפירא	- סמנכ"ל, ראש אגף חשבונות והחשבונאי הראשי	718	97	57	244	1,116	
רונית עוזיאל	- סמנכ"ל, ראש אגף אשראי	649	99	53	202	1,003	
איריס ניסנקורן ⁽⁶⁾	- סמנכ"ל, ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות	59		3	22	84	266
רון כהן ⁽⁷⁾	- מנהל מחלקת שיווק ופיתוח עסקי-בנקאות קמעונאית	506	61	-	170	737	

בשנת 2018							
שם	תפקיד	משכורת	מענק ⁽³⁾	שווי רכב	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	סה"כ משכורות והוצאות נלוות	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים *
יעקב שורי	- מנכ"ל הבנק	1,009	231	55	298	1,593	
גבריאלי טייטל	- סמנכ"ל, ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות	805	146	49	205	1,205	
אלון שפירא	- סמנכ"ל, ראש אגף חשבונות והחשבונאי הראשי	752	108	57	229	1,146	
רונית עוזיאל	- סמנכ"ל, ראש אגף אשראי	683	114	53	195	1,045	
רון כהן ⁽⁷⁾	- מנהל מחלקת שיווק ופיתוח עסקי-בנקאות קמעונאית	531	40	-	169	739	120

* הלוואות ניתנו בתנאים דומים לאלו שניתנו לכלל עובדי הבנק, אשר סכומיהם נקבעו לפי קריטריונים אחידים.

** היקף המשרה של נושאי המשרה הבכירה הוא 100%.

*** לנושאי המשרה הבכירה אין החזקות בהון הבנק.

**** התנאים לניהול החשבונות בבנק לנושאי המשרה הבכירה, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים ללקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.

(1) שכרו של יו"ר הדירקטוריון, מר אילן בצרי, משולם על ידי הבנק הבינלאומי בע"מ.

(2) כמבקר הפנימי בבנק משמשת גב' יעל רונן שהינה המבקרת הפנימית הראשית של הבנק הבינלאומי בע"מ. שכרה משולם על ידי הבנק הבינלאומי.

(3) בהתאם לאישור הדירקטוריון סכום המענק עשוי להשתנות, ראה מדיניות תגמול חברי הנהלה.

(4) החל לכהן כמנכ"ל הבנק ביום 26 ביולי 2019. עד ליום 8 בדצמבר 2019 כהן גם כסמנכ"ל, ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות.

(5) סיים את כהונתו כמנכ"ל הבנק ביום 26 ביולי 2019.

(6) החלה לכהן כסמנכ"ל ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות ביום 8 בדצמבר 2019.

(7) העובד אינו נושא משרה בכירה ונכלל בהסכם קיבוצי של עובדי הבנק במדיניות התגמול. בהתאם למדיניות התגמול של עובדי

הבנק בהסכם הקיבוצי תהליך תשלום המענק בגין 2019 בוצע ברבעון השני של שנת 2020. סכום המענק הינו בגין שנת 2018. במסגרת

הטבות אחרות שולם לעובד חלק יחסי בתגמול נדחה שמומש בסך 29 אלפי ש"ח (בשנת 2018 - 26 אלפי ש"ח). לעובד תגמול נדחה

במסגרת תכנית "אופציות פאנטום" בסך של כ-148 אלפי ש"ח בגין תגמול נדחה מתמשך לעובדי הבנק שאינם חברי הנהלה. ראה

מדיניות התגמול בפרק המשאב האנושי.

מר גבריאל טייטל - מועסק בבנק בהסכם אישי בתוקף מיום 15 ביוני 2008 לתקופה קצובה עד יום 14 ביוני 2011. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

מר יעקב שורי - הועסק בבנק מיום 10 ביוני 2011 בהסכם אישי ולתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, היה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה הסכום המתקבל מהכפלת שכרו האחרון במספר שנות עבודתו בבנק (לרבות חלקי שנה). תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

גב' איריס ניסנקורן - מועסקת בבנק בהסכם אישי בתוקף מיום 8 בדצמבר 2019, המתייחס לשתי תקופות: (א) תקופה בת שנה, במהלכה תוכל להודיע על חזרתה לעבודתה בבנק הבינלאומי תחת הסכם קיבוצי (ב) בתום השנה הראשונה להעסקתה, המשך העסקתה של הבכירה בבנק.

ההסכם הינו לתקופה בלתי קצובה וכל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת שלושה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתה בבנק במהלך תקופת ההמשך, תהיה זכאית לפיצויי פיטורין שייקבעו בהתאם לנסיבות המקרה, כמפורט להלן. במקרה של סיום ההעסקה כתוצאה מהתפטרות: (א) התפטרות לפני ועד תום שנה מיום תחילתה של תקופת ההמשך - עבור תקופת העבודה בבנק הבינלאומי היא תהיה זכאית לפיצויי פיטורין בהתאם להסכם הקיבוצי ועבור תקופת עבודתה בבנק היא תהיה זכאית לשחרור קופות בלבד; (ב) סיום ההעסקה לאחר המועד האמור שלא בפיטורין - היא תהיה זכאית לפיצויי פיטורין בסכום המכפלה של שכרה החודשי האחרון במספר שנות עבודתה הן בבנק הבינלאומי והן בבנק. במקרה של סיום ההעסקה כתוצאה מפיטורין: (א) אם שכרה החודשי האחרון נמוך מ-200% משכרה האחרון בהסכם הקיבוצי - היא תהיה זכאית לפיצויי פיטורין בשיעור של 200% משכרה הקיבוצי האחרון עבור שנות עבודתה הן בבנק הבינלאומי והן בבנק; (ב) אם שכרה החודשי האחרון יעמוד על 200% או יותר משכרה האחרון בהסכם הקיבוצי - היא תהיה זכאית לפיצויי פיטורין בשיעור של 100% על התקופה מיום תחילת עבודתה בבנק הבינלאומי ועד היום בו הגיעה לשכר חודשי העומד על 200% ומעלה משכרה האחרון בהסכם הקיבוצי, ובגין יתר התקופה שחרור קופות בלבד. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתה בבנק. משכורתה צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

גב' רונית עוזיאל - מועסקת בבנק בהסכם אישי בבנק הבינלאומי בתוקף מיום 1 בפברואר 2016. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בהתאם לסכום שהופרש לקופת הפיצויים האישית שלו ללא השלמת עתודות. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתה בבנק. משכורתה צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

מר אלון שפירא - מועסק בבנק מיום 1 ביולי 1997 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1 באוגוסט 2009 לתקופה קצובה עד יום 31 ביולי 2012. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

בעלי המניות

בעלי המניות בבנק במועד פרסום הדוחות הכספיים הם: הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ המחזיק ב-51% מהון המניות המונפק והנפרע וחברת מסד (אחזקות) בע"מ (בשליטת הסתדרות המורים בישראל) המחזיקה ב-49% מהון המניות המונפק והנפרע.

בחודש ספטמבר 2007 נחתם הסכם בין בנק הפועלים לבין הבנק הבינלאומי הראשון לישראל אשר לפיו ימכור בנק הפועלים לבנק הבינלאומי את כל החזקותיו (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד תמורת סכום של 236 מיליון ש"ח.

ביום 14 במאי 2008 הועברו מניות בנק הפועלים בבנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל ובעל השליטה בבנק החל ממועד זה הוא הבנק הבינלאומי הראשון לישראל המחזיק ב-51% מכלל הזכויות בבנק.

השקעות בהון הבנק

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 הינו בסך 14,987.5 ש"ח והוא מחולק ל-149,875,000 מניות בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב.

ביום 14 במאי 2008, לאחר שהתקבלו כל ההיתרים והאישורים הנדרשים על פי דין, הושלמה עסקת מכירת החזקותיו של בנק הפועלים (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל. לפיכך ביום 14 במאי 2008 הועברו מניות בנק הפועלים בבנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל ובעל השליטה בבנק החל ממועד זה הוא הבנק הבינלאומי הראשון לישראל המחזיק ב-51% מכלל הזכויות בבנק. במועד זה הנפיק הבנק לבנק הבינלאומי הראשון לישראל שטר הון על סך 9,635 אלפי ש"ח.

דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה להוראות הדין, לרבות הגבלות הנובעות מהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 331 בדבר חלוקת דיבידנדים על ידי תאגיד בנקאי. לדירקטוריון בנק מסד אין מדיניות לחלוקת דיבידנד. בשנת 2019 ו-2018 לא חולק דיבידנד.

מסד בקהילה – מעורבות חברתית ותרומה לקהילה

בנק מסד, המתמחה בהענקת שירותים פיננסיים לציבור המורים ועובדי ההוראה, רואה עצמו מחויב לפעול למען קהילת המורים ועובדי ההוראה בעיקר בתחומי החינוך והחברה. בשנת 2009 הצטרף הבנק לקרן "אתנה" כשותף אסטרטגי. הקרן והבנק שמו להם כמטרה להעצים את המורים בישראל ולקדם את מעמדם המקצועי ולהעניק להם כלים להעצמה אישית, על ידי יישום תכנית מחשב נייד לכל מורה בישראל. בשנת 2019 חילקה הקרן כ-350 מחשבים ניידים וכ-2500 אייפדים למורי החינוך המיוחד. בשנות פעילות הקרן חולקו קרוב ל-28,000 מחשבים וטאבלטים למורים בכ-500 ישובים ברחבי הארץ. כמו כן חילקה הקרן טאבלטים ייחודיים למורים למדעים. הנדבך המרכזי השנה ובשנים הבאות במסגרת התכנית יהיה הענקת אייפדים למורים לחינוך מיוחד במטרה להעצים ולשפר את יכולות הלימוד לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים, במדינת ישראל קיימים כ-10,000 מורים בחינוך המיוחד.

בנק מסד שותף במיזם המורה של המדינה במסגרתו נבחרים 15 מורים מצטיינים מתוך אלפי מועמדים שהומלצו על ידי הציבור הרחב ונבחרו על ידי וועדה ציבורית בה חברים אנשי ציבור מתחומים שונים. הבנק תורם ומשתתף בפעילויות חינוכיות בבתי ספר בעיקר באזורי הפריפריה. כמו כן מעניק הבנק מלגות לימודים לסטודנטים במכללות להוראה, על מנת להדק את הקשר בין הבנק לבין הסטודנטים, שהינם המורים לעתיד. כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת הבינלאומי, הבנק רואה עצמו מחויב למעורבות פעילה בחברה ובקהילה, לצד המנהיגות העסקית ויוזמה בתחום הכלכלי. קבוצת הבנק מקיימת פעילות קהילתית מגוונת ורחבות-היקף, המוצאת ביטוי במעורבות חברתית ובפעילות התנדבותית ענפה. עובדי ומנהלי הבנק נוטלים חלק פעיל בהתנדבות חשובה זו.

פרטים נוספים

199	רכוש קבוע
199	ההון האנושי
200	מדיניות תגמול
201	הסכמים מהותיים ונושאים אחרים
201	דירוג הבנק על ידי חברות דירוג
201	מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הבנק
207	מגזרי הפעילות הפיקוחיים- פרטים נוספים

פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") נוסד בשנת 1977 על ידי בנק הפועלים ומרכז הסתדרות המורים בישראל והתאגד כחברה בע"מ לפי פקודת החברות. במועד הקמתו הועברו לבנק הנכסים וההתחייבויות של מסד חברה הדדית להלוואות וחסכונות בע"מ, חברה שהוקמה בשנת 1927 על ידי מרכז הסתדרות המורים בישראל כאגודה שיתופית והתאגדה כחברה בע"מ בשנת 1953. במועד הקמתו יועד הבנק לספק שירותים בנקאיים לציבור ייחודי של המורים והגננות בישראל. החל משנת 1988 פועל הבנק כתאגיד בנקאי בעל רישיון "בנק", לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981. ביום 14 במאי 2008 הושלמה עסקת מכירת החזקותיו של בנק הפועלים (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל. זאת בהתאם להסכם שנחתם בין בנק הפועלים לבין הבנק הבינלאומי הראשון לישראל ביום 25 בספטמבר 2007. הבנק פועל באמצעות 15 סניפים ו-8 שלוחות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיו.

חברות מוחזקות של בנק מסד בע"מ ליום 31 בדצמבר 2019

א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ, חברה שרכשה נכסים ומשכירה אותם לבנק. בבעלות מלאה של הבנק.

בניינים וציוד

העלות המופחתת ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמה ב- 32.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-35.9 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2018.

המבנים בהם מתנהלים עסקי הבנק, הינם בבעלות הבנק או בבעלות חברת הנכסים שלו או בשכירות לתקופות שכירות שונות.

בבעלות הבנק 5 מבנים בשטח של כ- 2,299 מ"ר המשמשים כסניפים. בנוסף למבנים בבעלותו, הבנק מחזיק בשכירות מבנה בשטח של כ- 2,034 מ"ר המשמש כמשרדי הנהלה ו- 18 מבנים בשטח של כ- 2,980 מ"ר המשמשים כסניפים. (ראה בנוסף "פריסת סניפים והנהלה ראשית").

המשאב האנושי

הנהלת הבנק מכירה בחשיבות ההון האנושי בעבודה והשפעתו על ביצועי הבנק. הנהלת הבנק רואה חשיבות רבה בשיפור שביעות הרצון וחיזוק המחויבות הארגונית של העובדים, זאת על ידי תמיכה בהתפתחות העובד וקידומו המקצועי לאורך זמן.

מחלקת משאבי אנוש רואה את יעדה בהשגת יעדי העסקיים של הבנק תוך טיפוח ההון האנושי ושיפור איכותו, וזאת על ידי גיוס עובדים בעלי השכלה גבוהה, השלמת השכלתם של עובדים קיימים תוך השתתפות בהוצאות לימודיהם, השקעה בחניכה ופיתוח הדרכה מתאימה.

הבנק משקיע מאמצים רבים בשיפור מקצועיות העובדים, הן מבחינת קידום העובד בסולם התפקידים במערכת והן לשיפור השירות. לצורך כך מקיים הבנק מערכת הכשרה מקצועית בכל נושאי הבנקאות לעובדים בכל הרמות - החל מעובדים חדשים וכלה במנהלים. מערך ההדרכה כולל קורסים ברמות שונות, השתלמויות וקורסים בכירים.

בשנת 2019 עברו עובדי הבנק 1,000 ימי הדרכה, ובממוצע כל עובד בבנק עבר 4 ימי הדרכה בשנה.

הבנק מייחס חשיבות רבה לרווחת העובד ובני משפחתו, הנובעת הן מתחושת המחויבות העמוקה שלו כלפי ציבור העובדים והן מתוך הכרה בהשפעה שיש לפעילות זו על תפקוד העובד ויחסו למקום עבודתו.

סך המשרות בבנק

מצבת כח האדם בבנק, כולל כח-אדם חיצוני, ביום 31 בדצמבר 2019 כללה 286 עובדים בהשוואה ל-294 ביום 31 בדצמבר 2018. מספר העובדים על בסיס ממוצע חודשי כללי בשנת 2019 - 287 עובדים בהשוואה ל-298 עובדים

בשנת 2018. מספר המשרות הגיע בסוף שנת 2019 ל-286 משרות, בהשוואה ל-298 משרות בסוף שנת 2018. מספר המשרות על בסיס ממוצע חודשי בשנת 2019 עמד על 286 משרות, בהשוואה ל-298 משרות בשנת 2018.

משרות כח אדם ממוצעות לפי מגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2018	2019	
(4.6%)	256	244	מגזר משקי בית
-	2	2	מגזר בנקאות פרטית
-	30	30	מגזר עסקים קטנים וזעירים
-	5	5	מגזר עסקים בינוניים
-	3	3	מגזר עסקים גדולים
-	2	2	מגזר ניהול פיננסי
(4.0%)	298	286	סך הכל

מאפייני המשאב האנושי

הגיל הממוצע של עובדי הבנק בשנת 2019 הוא 45 בדומה ל-45 בשנת 2018. ממוצע וותק העובדים בבנק בדצמבר 2019 הוא 17 שנים בדומה לדצמבר 2018. בשנת 2019 לא חלה עלייה משמעותית בשיעור העובדים האקדמאיים בבנק. מתוך כלל עובדי הבנק שיעור העובדים האקדמאיים בדצמבר 2019 הוא 75% בהשוואה ל-70% בדצמבר 2018. בשנת 2019 ישנם 4 עובדים במהלך לימודים לקראת תואר אקדמי.

תכנית תגמול לעובדי הבנק

שכרם של עובדי הבנק צמוד להסכם השכר הנהוג בבנק הפועלים.

ביום 27 לדצמבר 2012 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין הבנק להסתדרות העובדים וועד העובדים, לפיו הוארך תוקפם של כל ההסכמים הקיבוציים, ההסדרים הקיבוציים, הנהלים והנהגים הקיימים בבנק במועד החתימה על הסכם זה, כל אחד במעמדו מחודש ינואר 2013 ועד לחודש דצמבר 2017. הארכת הסכמי העבודה, משמעותה בין היתר, המשך אימוץ תנאי העבודה בבנק הפועלים, לרבות לשכר, תנאים נלווים ותשלומים אחרים. בחודש ינואר 2020 נחתם הסכם קיבוצי חדש בבנק הפועלים. הנהלת הבנק בשיתוף פעולה עם וועד העובדים, נערכת להתאמת הסכם העבודה לבנק מסד. הבנק ערך הפרשות והתאמות לתחשיבים האקטואריים בהתאם להערכת הנהלה.

מענק שנתי

הבנק מתגמל את עובדיו אחת לשנה בהתאם לביצועי תשואת הבנק החל מתשואה של 7.5% ובאופן מדורג.

תכנית תגמול מתמשך

במסגרת הסכם שכר מחודש מרס 2013, אישר דירקטוריון הבנק במהלך הרבעון הראשון של שנת 2014 תכנית תגמול מתמשכת בדומה לתנאי התכניות הקודמות. על פי התכנית הוענקו 599 אלפי "אופציות פאנטום" לעובדי הבנק ללא תמורה. האופציות הוענקו בחמש מנות שנתיות שוות של 119.8 אלפי אופציות כל אחת, החל משנת 2013. כל אופציה תמומש לאחר תקופת הבשלה של ארבע שנים ובמשך שנה אחת שלאחר תקופה זו. העלות הכוללת של התכנית 12.2 מיליוני ש"ח. תכנית התגמול צמודה לשווי כלכלי תיאורטי על פי נוסחה שנקבעה ומתבססת, בעיקר על ביצועי הבנק.

לגילוי בדבר מדיניות התגמול של הבנק - ראה פרק משנה "גילויים פיקוחיים נוספים" בפרק "מידע כספי" באתר האינטרנט של הבנק.

הקוד האתי

דירקטוריון הבנק אישר במהלך חודש דצמבר 2017 את הקוד האתי של הבנק, אשר עודכן ע"י הנהלת הבנק, במטרה להטמיע נורמות התנהגות ראויות בקרב מנהלי הבנק ועובדיו. הקוד האתי מקיף את העובד בשלושה מעגלי העבודה: העובד והבנק, העובד והלקוח והעובד והסביבה. בקוד האתי נקבעו ערכים מרכזיים ואופן יישומם בחיי היומיום של העובד. הקוד מפורסם בפורטל הבנק ובאתר הבנק באינטרנט ומחולק במעמד קליטת עובד לעבודה. לבנק ועדת אתיקה בראשות חבר הנהלה המשמש כראש אגף בנקאות קמעונאית ובאחריותה דיון בנושאים אתיים והטמעת ערכי הקוד האתי בקרב עובדי הבנק.

הסכמים מהותיים ונושאים אחרים

מכרז החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה

ביום 13 במרס 2014 חתם הבנק על הסכם למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה. תקופת ההתקשרות עד ליום 30 ביוני 2019, כאשר החשב הכללי רשאי להאריך את ההסכם לשתי תקופות נוספות של עד שנה כל אחת. במסגרת המכרז, הבנק הפקיד סך של 618 מיליון ש"ח לחשבון מיוחד של החשב הכללי, אשר יוחזר לבנק בסוף תקופת ההסכם בתוספת הצמדה. במסגרת המכרז תועמדה לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי האמור, באמצעות הבנק. ההלוואות הינן בסכום מירבי של עד 25 אלפי ש"ח ולתקופת זמן של עד 5 שנים, בהתאם לסוג ההלוואה. ההלוואות הינן ללא הצמדה ונושאות ריבית בשיעורים הנקבעים על ידי החשב הכללי. בנוסף, יעביר הבנק מענקים מותנים לסטודנטים להוראה מחשבון מיוחד של החשב הכללי בגבולות הקצאה מתקציב המדינה. המענק המותנה יהפוך למענק מלא רק בהתקיים קריטריונים שנקבעו על ידי משרד החינוך. במקרה של אי מימוש תנאי המענק, יהפוך המענק המותנה להלוואה לסטודנט, בתנאים שנקבעו על ידי החשב הכללי.

בהתאם להסכם, הבנק מעביר את החזרי הקרן והריבית של ההלוואות לעובדי ההוראה ושל ההלוואות לסטודנטים לחשבונות החשב הכללי, בהתאם ללוחות הסילוקין של ההלוואות וללא קשר לגביה בפועל. במהלך הרבעון השני של שנת 2019 האריך החשב הכללי את תקופת ההסכם לשנה נוספת.

דירוג הבנק

בוצע על ידי חברת מידרוג בע"מ במהלך חודש פברואר 2020. דירוג הבנק הועלה מ-A1 ל-Aa3. כיוון ההתפתחות של הערכת האיתנות הפיננסית הפנימית שונה מחיובי ליציב. דירוג הפקדונות לזמן ארוך הועלה מ-Aa2 ל-Aa1 ואופק הדירוג שונה מחיובי ליציב. דירוג הפקדונות לזמן קצר נותר P-1.

חקיקה ויוזמות רגולטוריות

להלן, בתמצית, פירוט של הוראות דין ויוזמות רגולטוריות אשר פורסמו ו/או נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח, אשר משפיעות או עשויות להשפיע באופן מהותי על פעילות הבנק. הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של ההוראות והיוזמות האמורות על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעה זו אינה ניתנת לכימות בשלב זה, הואיל והיא תלויה בגורמים שונים, לרבות התנהגות הלקוחות, פעילות המתחרים ושינויים רגולטוריים נוספים, וכן ביחס להוראות המצויות בשלבים שונים של דיונים לא ניתן להעריך האם יפורסמו ומה תהיינה ההוראות הסופיות שיקבעו.

בנקאות

חוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019

החוק, שפורסם ביום 9 בינואר 2019, במטרה ליצור הסדרה מקיפה ואחידה של נושא שירותי התשלום ואמצעי התשלום, תוך מתן הגנה צרכנית ללקוחות, הותאם להתפתחויות הטכנולוגיות ומתבסס גם על האסדרה האירופאית בתחום. החוק מחליף את חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986, והוא חל על נותני שירותים שונים ובכללם הבנקים, חברות כרטיסי האשראי, סולקים ואפליקציות תשלומים, על אמצעי תשלום פיזיים ושאינם פיזיים, ועל מגוון שירותי תשלום, לרבות הנפקה של אמצעי תשלום, סליקה של עסקת תשלום וניהול חשבון תשלום (למשלם או למוטב), וכן שירותי תשלום במסגרת פעולות מסוימות המבוצעות בחשבונות עו"ש. עיקרי הנושאים המוסדרים בחוק מתייחסים להוראות בענין חוזה שירותי תשלום, גילוי נאות ואיסור הטעיה, פעולת תשלום, הקפאת השימוש באמצעי תשלום, שימוש לרעה באמצעי התשלום, הרשאות לחיוב ואופן ביצוע הוראות תשלום. כמו כן נקבעו בחוק סנקציות פליליות ועיצומים כספיים בגין הפרות מסוימות של הוראותיו, ואיסור התניה על הוראותיו אלא לטובת לקוח (למעט בסעיפים מסוימים ביחס ללקוחות מסוג מסוים). החוק יחול גם על אמצעי תשלום שהונפקו לפני יום התחילה, וקובע הוראות לתיקון חוזי שירותי תשלום קיימים. מועד תחילת החוק נקבע לשנה מיום פרסומו ("המועד המקורי"), וניתנה לשר המשפטים סמכות להורות על דחיית המועד המקורי בעד שנה נוספת. ביום 18 בפברואר 2020 פורסם חוק שירותי תשלום (תיקון), התש"ף-2020, הדוחה את מועד תחילת החוק ליום 14 באוקטובר 2020 (באופן רטרואקטיבי, החל מיום 9 בינואר 2020).

חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 57), התשע"ח-2018 והוראת ניהול בנקאי תקין מס' 426 בנושא מתן מענה טלפוני אנושי מקצועי

החוק, שנכנס לתוקף ביולי 2019, מחייב תאגיד בנקאי, המספק שירות טלפוני הכולל מערכת אוטומטית לניתוב שיחות, לתת מענה אנושי מקצועי ללקוח לפחות לסוגי שירותים מסוימים (טיפול בתקלה, בירור חשבון, סיום התקשרות), וכן קובע כי משך ההמתנה לקבלת מענה אנושי מקצועי בסוגי השירותים הנ"ל לא יעלה על שש דקות מתחילת השיחה, והלקוח לא יופנה לשירות השארת הודעה, אלא אם כן בחר בכך. ביום 12 ביוני 2019 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 426, אשר בהתאם לה תאגידים בנקאיים יהיו רשאים לחרוג ממשך ההמתנה שנקבע בחוק, בשיעור מהשיחות כמפורט בהוראה. כמו כן ההוראה מעגנת חובה לתת קדימות בתור לאזרח ותיק, מגדירה דרישות לניטור ובקרה אחר דפוסי המענה במוקד הטלפוני, ועוד.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ט-2019

הכללים, שפורסמו ביום 1 במאי 2019, מחייבים את הבנק לערוך, אחת לשנה, בדיקת כדאיות בהתאם לכללים שהוגדרו, ולצרף לקוח שהינו עסק קטן או עוסק מורשה למסלול עמלות בסיסי או מורחב, ככל שמיטיב עם הלקוח ביחס לעמלות ששילם. כמו כן, נוספו לתעריפון עמלות בגין שירותים מיוחדים ועודכנו הכללים בעניין הצגת התעריפון והצגת מידע על עמלות.

תיקונים להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 470 בעניין כרטיסי חיוב -

מנפיק בנקאי נדרש, החל מיום 1 בפברואר 2019, להעביר למתפעל הנפקה את התמורה בגין העסקאות שנעשו בכרטיס חיוב שהנפיק, בהתאם למועדים שנקבעו בהסכם הסליקה הצולבת, ללא תלות במועד החיוב של הלקוח או בזהות הסולק.

הבנקים ומתפעלי ההנפקה נדרשים להמציא למפקח על הבנקים הסכמי תפעול חדשים (לרבות חידוש של הסכם קיים שנעשה בו שינוי מהותי) שיחתמו עד 31 בינואר 2022. בנק בעל היקף פעילות רחב נדרש לקבל את אישור המפקח להסכם החדש (דרישה זו אינה חלה על הבנק).

- נקבע הסדר לאופן יישום הוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 בעניין הצגת מידע על ידי בנק ביחס לכלל כרטיסי החיוב שברשות הלקוח, אשר התשלום בינם נעשה בדרך של חיוב חשבון הלקוח (לרבות כרטיסים חוץ בנקאיים), וביום 3 בפברואר 2019 פורסמו תקנות הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת מידע מהמנפיק לתאגיד בנקאי), התשע"ט-2018, שתחילתן ביום 31 בינואר 2020, המסדירות את פרטי המידע שעל המנפיק להעביר לתאגיד בנקאי, מועדי העברת המידע הנ"ל ואופן העברתו. - עודכנה והורחבה חובת מנפיק למסור ללקוח, החל מיום 31 בינואר 2020, מידע אודות עסקאות שביצע בכרטיס חיוב באמצעות ערוצי התקשורת שהוא מעמיד לרשות לקוחותיו ולכל הפחות באתר האינטרנט שלו ובאפליקציה בסלולר.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 359A - מיקור חוץ

ההוראה, שתחילתה ביום 31 במרס 2020 (עם אפשרות לאימוץ מוקדם), קובעת עקרונות להעברה למיקור חוץ, על בסיס מתמשך, של פעילויות מהותיות הכלולות ברשימת עיסוקיו של התאגיד הבנקאי לפי חוק הבנקאות (רישוי), תוך צמצום החשיפה לסיכונים פוטנציאליים. ההוראה קובעת את חובות הדירקטוריון, ההנהלה והביקורת הפנימית בנושא, ומחייבת, בין היתר, ביצוע בדיקת נאותות לנותן השירות, הסדרת מיקור החוץ בחוזה כתוב, גיבוש תכנית מקיפה לניהול סיכונים מיקור חוץ ותכנית המשכיות עסקית. ההוראה אוסרת על העברה למיקור חוץ של תפקידי הדירקטוריון וההנהלה הבכירה, וקובעת תנאים להעברה למיקור חוץ של החלטות המחייבות הפעלת שיקול דעת בנושאים שונים, ובכללם פתיחת חשבון ללקוח או סגירתו, ופעילות חיתום בהלוואות. כן נקבעו בהוראה תנאים למיקור חוץ של פנייה יזומה למשקי בית לצורך הפנייתם לקבלת אשראי, והורחבה האפשרות של תאגידים בנקאיים להתקשר עם מתווכים.

הקוד הגלובלי - FX Global Code

בדצמבר 2019 פרסם בנק ישראל תרגום של הקוד הגלובלי למסחר במט"ח (FX Global Code) שאימצו בנקים מובילים בעולם במהלך שנת 2017, במטרה לספק מערכת משותפת של קווים מנחים לקידום היושרה והתפקוד האפקטיבי של הפעילות בשוק המט"ח. הקוד מתווה עקרונות לפרקטיקה מיטבית במסחר במטבע חוץ וכולל שישה עקרונות מובילים - אתיקה, ממשל, ביצוע, שיתוף מידע, ניהול סיכונים וציות ותהליכי אישור וסליקה. בנק ישראל הצהיר על מחויבותו לקוד הגלובלי וכצעד מקדים לאימוץ הנחיות בנושא, דרש מהמערכת הבנקאית לבצע ולהעביר אליו סקר פערים מפורט בין הפרקטיקה הנהוגה בפועל בכל בנק לבין הפרקטיקה המומלצת בקוד הגלובלי.

אשראי ובטוחות

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018

החוק, שנכנס לתוקפו ביום 15 בספטמבר 2019, מהווה רפורמה בידי חדלות הפירעון של יחידים ותאגידים, ומטרתו המרכזית היא שיקומו הכלכלי של החייב. החוק מטיל על נושים מובטחים, והבנק בכללם, הגבלות שונות, לרבות ביחס למימוש בטוחות לאשראי שניתן טרם לתחילתו. כך, לדוגמה, הוגבלה גביית חוב המובטח בשעבוד צף רק עד ל- 75% מתמורת מימוש הנכסים המשועבדים, ואילו יתרת החוב תפרע כחוב בלתי מובטח; צומצמה היכולת להיפרע מהשעבוד בגין ריבית הפיגורים, ולאחר צו חדלות פירעון ריבית פיגורים שנצברה לטובת נושה מובטח לא

תיחשב לחוב מובטח ותפרע רק לאחר פירעון חובם של הנושים הרגילים, ואילו נושה רגיל לא יוכל כלל להיפרע את ריבית הפיגורים ; צומצמה ההכרה בדין קדימה והוגדל חלקם של הנושים הכלליים בקופת הנשייה ; אומץ מבחן נוסף לצורך הגדרת חדלות פירעון - המבחן התזרימי, כך שחדל פירעון הוא גם מי שאינו יכול לשלם את חובותיו במועד ; בית המשפט, (ולא האופן בו פתח נושה או החייב בהליך, כפי שהיה בעבר) הוא שיכריע האם ינקטו הליכי שיקום או הליכי פירוק ביחס לתאגיד שהוגשה נגדו בקשה לפתיחת הליכים ; הקלה ופישוט של תהליכי חדלות פירעון והפטר ליחידים, ועוד.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313 - מגבלות על חבות של לוואי ושל קבוצת לוואים

תיקון להוראה, שפורסם ביום 27 באוקטובר 2019, מהדק את מגבלת לוואי וקבוצת לוואים עבור לוואים וקבוצות לוואים העוסקים בפעילות ספקולטיבית, שאינם לוואים מפוקחים, וקובע מגבלה אחידה לגבי לוואי בודד העוסק בפעילות ספקולטיבית ולגבי לוואים העוסקים בפעילות ספקולטיבית המשתייכים לאותה קבוצת לוואים, לפיה החבות נטו שלהם לא תעלה על שיעור של 10% מהון התאגיד הבנקאי. מועד התחילה לעמידה במגבלה החדשה הינו 1 ביולי 2020, אולם תאגיד בנקאי שביום פרסום התיקון עמד במגבלה החדשה, לא יחרוג ממנה, ותאגיד בנקאי שביום פרסום התיקון חרג מהמגבלה החדשה נדרש לצמצם את החריגה בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 ביולי 2020.

הגברת התחרותיות

חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016

החוק, שנכנס לתוקפו ביום 12 באפריל 2019, במטרה להגביר את התחרות בשוק האשראי הקמעונאי, מסדיר איסוף נתוני אשראי ממקורות מידע הקבועים בו, ובכללם תאגידים בנקאים, חברות כרטיסי אשראי ורשויות שיפוטיות, שמירתם במאגר המנוהל ע"י בנק ישראל, והעברתם ללשכות אשראי מורשות, בין היתר לשם מסירתם לנותני אשראי, לרבות תאגידים בנקאיים, לבחינת מתן אשראי ללקוחות ו/או הבטחת תנאי עסקת אשראי, בכפוף להסכמת הלקוח ו/או יידועו, בהתאם לסוג המידע המבוקש. החוק מסדיר את זכותו של לקוח לקבלת דו"ח ריכוז נתונים הקיימים אודותיו במאגר, להיגרע מהמאגר או למנוע מסירת נתוני אשראי מסוימים אודותיו, וכן כולל סנקציות פליליות ועיצומים כספיים בגין הפרת חלק מהוראותיו.

חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מס' 5), התשע"ז-2017

התיקון, שנכנס לתוקף ביום 25 לאוגוסט 2019, שינה את שם החוק ל "חוק אשראי הוגן, התשנ"ג-1993", החיל גם על הגופים המוסדיים, לרבות הבנקים, את כלל הוראות החוק, לרבות ביחס לתהליך מתן האשראי וגבייתו, קבע תקרות ביחס לעלות האשראי ולריבית על אשראי בפיגור, וכן סנקציות פליליות ומנהליות בגין הפרות שונות. החוק חל על יחידים בלבד (לשר המשפטים סמכות להרחיב את התחולה גם לתאגידים מסוג שייקבע), ועל חוזים שנכרתו מיום תחילתו ואילך. תקנות הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, התשע"ח-2018, אשר נכנסו לתוקפן באותו המועד, החריגו מתחולת החוק סוגי עסקאות אשראי וכן סוגי וסכומי הוצאות שנדרשות לשם העמדת הלוואה, אשר לא יכללו בחישוב העלות הממשית של האשראי.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 449 - פישוט הסכמים ללקוח

ההוראה, שנכנסה לתוקף ביום 25 לאוגוסט 2019, היא חלק מיישום דרישות חוק אשראי הוגן הנזכר לעיל, ביחס להסכמים בנקאיים. ההוראה קובעת כי על התאגיד הבנקאי להציג בפני הלקוח, באופן מרוכז ותמציתי בדף הראשון להסכם אשראי, את הפרטים והתנאים המשתנים והמהותיים להתקשרות הספציפית.

תיקון מס' 27 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) בעניין מעבר של לקוח בין תאגידים בנקאיים

התיקון, שפורסם ביום 22 במרס 2018, כחלק מחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018, מחייב את הבנקים לאפשר העברת פעילות פיננסית של לקוח מהבנק בו היא מתנהלת ("הבנק המקורי") לבנק אחר ("הבנק הקולט"), באופן מקוון, נוח, אמין ומאובטח, ובלא גביית תשלום מהלקוח בעד הליך זה, בתוך 7 ימי עסקים מהמועד שבו קיבל הבנק המקורי הודעה על אישור בקשת הלקוח בידי הבנק הקולט. הנגיד, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע כי הוראות אלה לא יחולו על בנקים מסוימים (בנק בעל היקף פעילות קטן - ששווי נכסיו אינו עולה על 5% משווי הנכסים של כלל הבנקים, או בנק מקוון), או לקבוע שההוראות יחולו בתום תקופה שיקבע הנגיד או שיחולו עליהם רק כבנק קולט או כבנק מקורי. תחילתו של התיקון שלוש שנים מיום פרסומו, עם אפשרות דחייה בשתי תקופות נוספות של חצי שנה כל אחת. במהלך החודשים ספטמבר ואוקטובר 2019 פנה איגוד הבנקים לשר האוצר ולנגיד בנק ישראל, בבקשה להפעיל את סמכותם לדחיית מועד תחילתו של החוק.

ביום 16 בדצמבר 2019 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 448 - העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון, המפרטת את הכללים שעל הבנק המקורי והבנק הקולט ליישם במסגרת הטיפול בבקשתו של הלקוח לניוד חשבונו.

ביום 17 בדצמבר 2019 פורסמו כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים), התש"ף-2019, הקובעים את סוגי החשבונות וסוגי הפעילויות הפיננסיות עליהם יחול התיקון האמור. ביום 14 בפברואר 2019 ניתנה החלטת הממונה על התחרות בעניין תיקון החלטת הפטור שניתן ביום 20 בספטמבר 2018, ולפיה הפטור מאישור הסדר כובל בין מרכז סליקה בנקאי בע"מ (להלן - "מס"ב"), בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ והבנק הבינלאומי, יחול גם על פעילותה של מס"ב בהקמת מערכת לניוד חשבונות בנק.

טיטות הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 368 - יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל

הטיטות פורסמה ביום 4 לדצמבר 2019, בהמשך לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, הקובע כי על תאגיד בנקאי לאפשר לנותן שירות השוואת עלויות לצפות במידע פיננסי של לקוח הנמצא בידי התאגיד הבנקאי, לבקשת הלקוח. מטרת ההוראה המוצעת היא להגדיר סטנדרט לבנקאות פתוחה, ומתן הזדמנות לחולל שינוי במערכת הפיננסית בישראל, תוך הסדרת החובות והכללים לניהול הסיכונים. הטיטות כוללת הוראות בנושא ממשל תאגידי, אופן קבלת הסכמת הלקוח כמקור מידע או כמנהל חשבון תשלום, כללים לרמת שירות, עקרונות לניהול סיכונים אבטחת מידע והגנת הסייבר, החובות החלות על בנקים וחברות כרטיסי אשראי שיבחרו לתת שירותים של צרכן מידע או של יוזם תשלומים, העקרונות לפיהם מותר לגבות תשלום בגין שימוש בשירותי הבנקאות הפתוחה, אופן הטיפול בפניות לקוחות והדיווחים הנדרשים לפיקוח. בהתאם לטיטות ההוראה תחול על בנקים וחברות כרטיסי אשראי, כאשר התשתית של הבנקאות הפתוחה תפתח לצדדים שלישיים אחרים כשתושלם חקיקה בנושא זה ותוחל עליהם רגולציה.

חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 21), התשע"ט-2019

התיקון, שפורסם ביום 10 בינואר 2019, שינה את שם החוק ל"חוק התחרות הכלכלית", הרחיב את אחריותם של נושאי משרה בתאגיד ואת הגדרת "בעל מונופולין", באופן שבעל מונופולין יהיה גם מי שמרכז בידיו כוח שוק משמעותי וזאת אף אם הוא אינו מחזיק בנתח שוק הגבוה מ-50%, העלה את תקרת העיצום הכספי שניתן להטיל על תאגיד שהפר את הוראות החוק, והחמיר את הענישה הפלילית המרבית בגין עבירות הסדר כובל. בעקבות התיקון, פנה הפיקוח על הבנקים במכתב לתאגידים הבנקאיים בדרישה לניהול הסיכונים הנובעים מהרחבת הגדרת "בעל מונופולין" כאמור, ובכלל זה לוודא קיום מסגרת ניהולית אשר תרכז את פעולות הבנק לזיהוי, ניטור, בקרה וניהול הסיכונים הנובעים מהתיקון, לוודא קיום ידע מתאים בידי התחרות בבנק, לעדכן ולהטמיע מדיניות ונהלי עבודה המבטיחים העדר ניצול לרעה של כוח שוק משמעותי, ולקיים דיונים בנושא בהנהלת הבנק ובדירקטוריון בתדירות שיקבע הבנק.

שוק ההון

תנאי היתר כללי לפי סעיף 49א לחוק ניירות ערך

רשות ניירות ערך פרסמה תנאי היתר כללי לפי סעיף 49א לחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968, שבהתקיימם רשאי יו"ר רשות ניירות ערך להתיר לאדם להציע שירותי מסחר בניירות ערך באמצעות מערכת למסחר בניירות ערך המנוהלת בידי בורסה מחוץ לישראל, אם מצא שאין בכך כדי לפגוע בענייניו של ציבור המשקיעים בישראל. ההיתר יינתן על סמך הצהרת מבקש ההיתר, כי הינו עומד בתנאים הרלוונטיים לקבלת היתר להציע את השירותים האמורים.

האיסור לפעול ללא היתר, נכנס לתוקף ביום 30 ביולי 2019. עם זאת, גורם שהגיש בקשה לקבלת היתר עד ליום 30 במאי 2019 יכול להמשיך לפעול עד לקבלת החלטה בבקשה שהגיש. הבנק פנה לרשות ניירות ערך טרם המועד האמור לעיל בבקשה לקבלת היתר כאמור. טרם התקבל ההיתר המבוקש.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 332- רכישה עצמית על ידי תאגידים בנקאיים

התיקון, שפורסם ביום 28 בפברואר 2019, מבטל את האיסור על רכישה עצמית של ניירות ערך שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי, קובע את התנאים בהם יוכלו תאגידים בנקאיים לבצע רכישה עצמית, וכן מעדכן את המגבלות החלות על מתן מימון בביטחון ניירות ערך שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי.

תושבי חוץ

תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019

התקנות שפורסמו ביום 6 בפברואר 2019, מאמצות את התקן הבינלאומי לחילופי מידע ("תקן CRS"), ומחייבות מוסדות פיננסיים, ובנקים בכללם, לבצע בדיקת נאותות לחשבונות פיננסיים של יחידים וישויות, לסווג חשבונות של תושבי מדינה זרה לפי דיני המס באותן מדינות, ולהעביר את המידע הנדרש לרשות המיסים הישראלית, לצורך העברתו למדינת תושבות המס של בעל החשבון, שהיא מדינה עמה כרתה מדינת ישראל הסכם לחילופי מידע.

איסור הלבנת הון

חוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018

החוק מטיל, בין היתר, הגבלות על ביצוע עסקאות במזומן ועל פירעון שיקים, קובע עיצומים כספיים וקנסות בגין הפרות שונות של הוראותיו, וכן עבירה פלילית של מעשה מרמה שבוצע בניסיון להתחמק מהאיסורים הקבועים בו. החוק נכנס לתוקפו ביום 1 בינואר 2019, למעט האיסורים שנקבעו על פירעון שיקים והעיצומים הכספיים בגין הפרתם, אשר נכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2019.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים – פרטים נוספים

לתיאור של מגזרי הפעילות ראה באור 24 לדוחות הכספיים ופרק מגזרי פעילות בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מבנה התחרות במגזרי הפעילות ושינויים החלים בהם

מגזר משקי הבית

רמת התחרות על מגזר משקי הבית, נמצאת במגמת עלייה מתמדת בשנים האחרונות – הן במערכת הבנקאית והן מול גופים חוץ בנקאיים. כחלק מההתמודדות על נתח השוק, מתבצעים בקבוצה שינויים נדרשים, לרבות התאמת ההיערכות בתחומים הבאים:

- שימת דגש על פיתוח השירותים הישירים של הבנק; מסד און ליין, אפליקציות מתקדמות בסלולר, מכשירים לשירות עצמי ועוד.
- פעילות שיווקית ממוקדת בקהל היעד, המושתתת על מערכות מיכוניות תומכות.
- התאמות במערך הסינוף בהתאם להתפתחויות באוכלוסיות היעד של הקבוצה ועל פי אזורי פוטנציאל.
- חיזוק הקשר האישי ומערכת היחסים עם הלקוח.
- במקביל, ממשיך הבנק להתמקד באוכלוסיות מטרה ספציפיות בקרב מגזר משקי הבית, בעיקר אוכלוסיית המורים ובני משפחותיהם בפיזור רחב.
- הבנק פועל לחיזוק מעמדו במגזר משקי הבית תוך התמחות באוכלוסיית המורים ובני משפחותיהם ולהוות נדבך מרכזי באסטרטגיה העסקית הרב שנתית של הבנק. הבנק שואף לשימור והגדלת הפעילות בקרב לקוחות קיימים, לרבות לקוחות דואליים, שחלק מפעילותם הפיננסית מתנהלת בבנקים אחרים. כמו כן, ממשיך הבנק בגיוס של לקוחות חדשים מקרב אוכלוסיות המטרה של הבנק, ובצעדים לייעול ושיפור התשתיות הקמעונאיות.
- התהליכים הבאים מתבצעים ו/או מתוכננים להתבצע במהלך העסקים לשם מימוש אסטרטגיה זו:
- חיזוק התפיסה ממוקדת הלקוח, תוך התאמת הצעות הערך, המוצרים, רמת השירות וערוצי ההפצה להעדפות ולצרכים הפיננסיים של כל לקוח.
- ניהול מושכל של הרשת הקמעונאית בתפיסה רב-ערוצית, המתבססת הן על מערך סניפי בפריסה הולמת, והן על הרחבה מתמדת של שירותי הבנקאות הישירה, לרבות מכשירים אוטומטיים מתקדמים, אתר האינטרנט והאפליקציות הסלולריות שנמצאות בתהליך מתמיד של הרחבת השירותים הבנקאיים הכוללים בהן בין היתר: הרחבת השירות התכתבות עם בנקאי לכלל לקוחות הבנק פתיחת האפשרות להגשת בקשה להלוואה באפליקציה ועוד.
- ייזום שיטתי מבוסס מאגרי נתונים כלפי לקוחות בכל תחומי הפעילות, לרבות שירותי ניהול חשבון, פעילות השקעות וייעוץ, אשראי צרכני ומשכנתאות.
- פעילות המשכנתאות של לקוחות הבנק מתבצעת באמצעות חברת האם והשירות ניתן על ידי דלפקי משכנתאות המוצבים בחלק מסניפי הבנק.

מגזר הבנקאות הפרטית

- הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית המתאפיין ברמת תחרות גבוהה.
- על רקע זה, ולנוכח רמת סיכון האשראי הנמוכה יחסית בגלומה בפעילות במגזר הבנקאות הפרטית, התחרות על לקוחות אלו חריפה ודינאמית מאוד. תחרות זו באה לידי ביטוי בהקצאת משאבים ניכרת להעלאת רמת השירות והייעוץ ללקוחות הבנקאות הפרטית, בהכשרה מקצועית לעובדים, בהרחבה מתמדת של סל המוצרים, בשדרוג של המערכות הטכנולוגיות תומכות ההחלטה, בהטבות בתנאי ניהול חשבון, בשחיקה ברמות המחירים והעמלות, במבצעי פרסום רבים ודגש על שירות אישי ויצירת מעטפת שירות מותאמת ללקוח.

- על מנת לשפר את היערכות ההבנק בטיפול בפלח העליון של הבנקאות הפרטית, הקים הבנק מרכזי ייעוץ איזוריים המעניקים שירותי ייעוץ ללקוחות הפרימיים בחלק מסניפי הבנק מרכזי הייעוץ מאפשרים לבנק לתת שירותי ייעוץ מתקדמים ואיכותיים תוך כדי ניצול הייתרון המיקצועי של יועצי ההשקעות במרכזי הייעוץ.
- המגזר פועל באמצעות מערך הסינוף של הבנק. לקוחות הבנקאות הפרטית מקבלים שירות ביחידות מובדלות בסניפי הבנק, אשר מספקות את מכלול השירותים הבנקאיים במודל שירות אשר מותאם באופן ייחודי לאופי פעילותם של הלקוחות ולצרכיהם. השירותים ניתנים על ידי בנקאים ויועצים אשר הוכשרו להעניק את השירות לפלח זה.
- הבנק פועל תדיר לשיפור תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים במטרה לשפר את רמת השירות ולהרחיב את סל המוצרים, כולל שידרוג ופיתוח השירותים הניתנים באינטרנט ובסלולר, כגון, שידרוג זירת שוק ההון באפליקציה הסלולרית, פתיחת האפשרות להצטרפות ליעוץ השקעות דרך אתר האינטרנט שירות ADVISE ME. המאפשר ליועץ ההשקעות לשלוח הצעות לפעולות ישירות ללקוח באמצעות האפליקציה הסלולרית.

מגזר העסקים הקטנים והזעירים

- התחרות על מגזר העסקים הקטנים והזעירים נמצאת במגמת התחזקות בשנים האחרונות.
- הבנק מתחרה במגזר העסקים הקטנים והזעירים מול כלל הבנקים אך עם זאת מרחיב את פעילותו מול המגזר. כמו כן, קיימת תחרות מצד גופים פיננסיים שונים, ובהם חברות כרטיסי האשראי, חברות לסינג וחברות ביטוח. הבנק ממקד את הפעילות במגזר העסקים הקטנים תוך ניצול היתרון במקצועיות, זמינות ומהירות תגובה.
- לקוחות הבנק במגזר העסקים הקטנים הינו ממגוון רחב של ענפי משק בעלי נפח פעילות עסקי נמוך. היקף האשראי ברמת לקוח הינו עד 50 מיליוני ש"ח.

מגזר העסקים הבינוניים

- התחרות על לקוחות מגזר העסקים הבינוניים במערכת הבנקאית הולכת וגוברת. התחרות מתבטאת ברמת השירות ובמהירות התגובה, ברמת המחירים והעמלות ובתנאים להעמדת מימון. הבנקים מתחרים ביניהם ביכולת להגיב במהירות וביעילות לצרכים המשתנים של כל לקוח, באיכות השירותים וכח האדם המקצועי ובפיתוח מוצרים בנקאיים מתוחכמים וחדשניים. בנוסף לכך, קיימת תחרות מצד גופים חוץ בנקאיים, כגון חברות הביטוח, חברות למימון והאפשרות לגיוס ההון בשווקים בארץ ובחו"ל.
- מרבית הלקוחות במגזר העסקים הבינוניים בישראל מנהלים חשבונות במספר בנקים, מה שמגביר את התחרותיות על לקוחות אלה. גם דרישות הון רגולטוריות, המגבילות את הבנקים בפעילותם מול לקוחות עסקיים גדולים והחמרתן בשנים האחרונות, מובילות את המערכת הבנקאית להתמקד בלקוחות אלו, בעיקר בתחום ה-Middle Market.
- כחלק מהמיקוד העסקי, הבנק מנצל יתרון תחרותי לגודל. הפעילות מול העסקים הבינוניים מרוכז בחמישה מרכזים עסקיים במטרה לתת מענה מקצועי, זמין ומהיר לצרכים העסקיים.
- גם בפעילות הפאסיבה קיימת תחרות על לקוחות מגזר ה-Middle Market, הן מול בנקים והן מול גופים חוץ-בנקאיים המתמחים בשוקי ההון והכספים (לרבות חברות הביטוח, בתי ההשקעות וכיו"ב).
- לקוחות הבנק במגזר העסקים הבינוניים הינו ממגוון רחב של ענפי משק בעלי נפח פעילות עסקי בינוני. היקף האשראי ברמת לקוח הינו 50 מיליוני ש"ח עד 250 מיליוני ש"ח.

נספחים

210	נספח 1- שיעורי הכנסות והוצאות ריבית
214	נספח 2- דוח רווח והפסד מאוחד- מידע רב תקופתי
215	נספח 3- דוח רווח והפסד מאוחד- מידע רב רבעוני
216	נספח 4- מאזן מאוחד- מידע רב תקופתי
217	נספח 5- מאזן מאוחד- מידע רב רבעוני

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2017			2018			2019			
שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת ריבית (1)	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת ריבית (1)	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת ריבית (1)	הכנסות ריבית	
5.25	191.6	3,652.1	5.29	214.1	4,048.5	5.28	232.3	4,397.8	נכסים נושאי ריבית - בישראל
-	-	618.0	0.71	4.4	620.0	0.30	1.9	624.1	אשראי לציבור(2),(5)
0.95	10.3	1,079.8	1.14	14.7	1,289.1	1.11	17.5	1,572.6	אשראי לממשלה
0.10	0.6	576.2	0.12	0.6	484.8	0.25	1.3	528.1	פקדונות בבנקים
									פקדונות בבנקים מרכזיים
0.64	4.2	654.8	0.81	5.2	639.0	0.91	4.0	441.7	אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה(3)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אג"ח למסחר(3)
-	-	0.2	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
3.14	206.7	6,581.1	3.38	239.0	7,081.4	3.40	257.0	7,564.3	סך כל הנכסים נושאי ריבית
		445.6			367.9			393.3	חייבים בגין כרטיסי אשראי
									שאינם נושאי ריבית
		257.5			287.0			300.3	נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית(4)
2.84	206.7	7,284.2	3.09	239.0	7,736.3	3.11	257.0	8,257.9	סך כל הנכסים

הערות בסוף נספח 1.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

2017			2018			2019			
שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	
0.23	7.5	3,292.2	0.37	12.6	3,415.3	0.28	9.9	3,583.3	התחייבויות נושאות ריבית - בישראל
0.48	1.6	334.6	1.31	4.3	328.4	0.41	1.3	317.9	פקדונות הציבור לזמן קצוב
-	-	0.9	-	-	2.9	-	-	7.5	פקדונות מבנקים
									התחייבויות אחרות
0.25	9.1	3,627.7	0.45	16.9	3,746.6	0.29	11.2	3,908.7	סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית
		445.6			367.9			373.6	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
		2,579.9			2,949.5			3,223.0	פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
		48.8			51.7			63.6	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁶⁾
0.14	9.1	6,702.0	0.24	16.9	7,115.7	0.15	11.2	7,568.9	סך כל ההתחייבויות
		582.2			620.6			689.0	סך כל האמצעים ההוניים
		7,284.2			7,736.3			8,257.9	סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
2.89			2.93			3.11			פער הריבית
3.00	197.6	6,581.1	3.14	222.1	7,081.4	3.25	245.8	7,564.3	תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁷⁾

הערות בסוף נספח 1.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית

2017			2018			2019			
יתרה ממוצעת (1)	הכנסות ריבית ⁽⁵⁾	שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת (1)	הכנסות ריבית ⁽⁵⁾	שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת (1)	הכנסות ריבית ⁽⁵⁾	שיעור הכנסה (%)	
5,278.7	196.6	3.72	5,715.3	219.3	3.84	6,200.3	241.8	3.90	מטבע ישראלי לא צמוד
2,577.6	(2.9)	(0.11)	2,693.8	(3.6)	(0.13)	2,889.0	(4.9)	(0.17)	סך נכסים נושאי ריבית
	3.61			3.71			3.73		סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית
926.2	5.0	0.54	953.0	12.2	1.28	967.4	6.7	0.69	מטבע ישראלי צמוד למדד
916.7	(6.0)	(0.65)	898.3	(12.5)	(1.39)	895.5	(5.4)	(0.60)	נושאים ריבית
	(0.11)			(0.11)			0.09		סך נכסים נושאי ריבית
									סך התחייבויות נושאות ריבית
376.2	5.1	1.36	413.1	7.5	1.82	396.6	8.5	2.14	פער הריבית
133.5	(0.2)	(0.15)	154.5	(0.8)	(0.52)	124.2	(0.9)	(0.72)	מטבע חוץ (לרבות מטבע
									ישראלי צמוד למטבע חוץ)
									סך נכסים נושאי ריבית
									סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית
									סך פעילות בישראל
6,581.1	206.7	3.14	7,081.4	239.0	3.38	7,564.3	257.0	3.40	סך נכסים נושאי ריבית
3,627.7	(9.1)	(0.25)	3,746.6	(16.9)	(0.45)	3,908.7	(11.2)	(0.29)	סך התחייבויות נושאות ריבית
	2.89			2.93			3.11		פער הריבית

הערות בסוף נספח 1.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית ובהוצאות ריבית

שנת 2019 לעומת שנת 2018			שנת 2018 לעומת שנת 2017		
גידול (קטון) בגלל שינוי			גידול (קטון) בגלל שינוי		
כמות	מחיר	שינוי נטו	כמות	מחיר	שינוי נטו
נכסים נושאי ריבית בישראל					
18.4	(0.2)	18.2	21.0	1.5	22.5
אשראי לציבור					
1.0	(1.2)	(0.2)	0.9	8.9	9.8
נכסים נושאי ריבית אחרים					
19.4	(1.4)	18.0	21.9	10.4	32.3
סך הכל הכנסות הריבית					
התחייבויות נושאות ריבית בישראל					
0.5	(3.2)	(2.7)	0.5	4.6	5.1
פקדונות הציבור					
-	(3.0)	(3.0)	(0.1)	2.8	2.7
התחייבויות נושאות ריבית אחרות ⁽⁶⁾					
0.5	(6.2)	(5.7)	0.4	7.4	7.8
סך הכל הוצאות ריבית					
18.9	4.8	23.7	21.5	3.0	24.5
סך הכל הכנסות ריבית נטו					

הערות:

- (1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (2) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (3) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה נוכחה היתרה הממוצעת של רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" לשנה שהסתיימה ביום 31.12.19 בסך של 1.4 מיליוני ש"ח (לשנה שהסתיימה ביום 31.12.18 בסכום שאינו מהותי ולשנה שהסתיימה ביום 31.12.17 בסך של 0.8 מיליוני ש"ח).
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (5) עמלות בסך 10.2, 12.4, 11.6 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בשנים שהסתיימו ב- 31.12.19, 31.12.18 ו- 31.12.17, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים.
- (7) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (8) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר בתקופה המדווחת בשינוי בכמות בין התקופות להשוואה. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי מכפלת הכמות בתקופה הקודמת בשינוי במחיר בין התקופות להשוואה.

נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2015	2016	2017	2018	2019	
סכומים מדווחים					
158.2	180.3	206.7	239.0	257.0	הכנסות ריבית
1.9	3.8	9.1	16.9	11.2	הוצאות ריבית
156.3	176.5	197.6	222.1	245.8	הכנסות ריבית, נטו
4.5	7.3	9.7	7.0	10.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
151.8	169.2	187.9	215.1	235.1	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
6.5	4.5	2.2	0.1	3.0	הכנסות מימון שאינן מריבית
79.0	76.5	75.4	81.0	83.8	עמלות
1.2	0.3	0.2	0.4	0.4	הכנסות אחרות
86.7	81.3	77.8	81.5	87.2	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
*89.5	*91.6	*92.6	96.5	102.0	משכורות והוצאות גלוות
34.1	34.5	30.7	26.7	27.5	אחזקה ופחת בניינים וציוד
*55.9	*57.2	*58.6	63.8	70.7	הוצאות אחרות
179.5	183.3	181.9	187.0	200.2	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
59.0	67.2	83.8	109.6	122.1	רווח לפני מיסים
22.5	25.1	31.0	40.7	44.4	הפרשה למיסים על הרווח
36.5	42.1	52.8	68.9	77.7	רווח נקי
					רווח למניה רגילה (בש"ח)
0.24	0.28	0.35	0.46	0.52	רווח בסיסי ומדולל

נספח 3 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

תמצית דוח רווח והפסד לפי רבעונים בשנים 2019 ו-2018

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2018				2019				שנה
1	2	3	4	1	2	3	4	רבעון
53.0	63.0	61.7	61.3	58.7	77.3	58.1	62.9	הכנסות ריבית
(0.3)	10.6	3.2	3.4	(0.1)	15.5	(4.3)	0.1	הוצאות (הכנסות) ריבית
53.3	52.4	58.5	57.9	58.8	61.8	62.4	62.8	הכנסות ריבית, נטו
2.5	4.1	(1.3)	1.7	1.0	3.7	1.7	4.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
								הכנסות ריבית, נטו לאחר
								הוצאות בגין הפסדי
50.8	48.3	59.8	56.2	57.8	58.1	60.7	58.5	אשראי
								הכנסות שאינן מריבית
								הכנסות מימון שאינן
0.9	(0.7)	1.8	(1.9)	0.4	0.8	0.7	1.1	מריבית
19.7	20.3	20.0	21.0	20.9	20.1	20.9	21.9	עמלות
0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	הכנסות אחרות
20.7	19.7	21.9	19.2	21.4	21.0	21.7	23.1	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
								הוצאות תפעוליות ואחרות
23.5	23.9	25.6	23.5	26.0	23.9	23.9	28.2	משכורות והוצאות נלוות
6.7	6.4	6.8	6.8	7.0	6.8	7.1	6.6	אחזקה ופחת בניינים וציוד
15.7	14.5	17.5	16.1	17.3	17.7	17.8	17.9	הוצאות אחרות
45.9	44.8	49.9	46.4	50.3	48.4	48.8	52.7	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
25.6	23.2	31.8	29.0	28.9	30.7	33.6	28.9	רווח לפני מיסים
9.6	8.4	11.9	10.8	10.3	12.1	11.6	10.4	הפרשה למיסים על הרווח
16.0	14.8	19.9	18.2	18.6	18.6	22.0	18.5	רווח נקי
								רווח למניה רגילה (בש"ח)
0.11	0.10	0.13	0.12	0.12	0.12	0.15	0.13	רווח בסיסי ומדולל

נספח 4 - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2015	2016	2017	2018	2019	
סכומים מדווחים					
נכסים					
1,456.9	1,780.2	2,178.7	2,272.8	2,675.7	מזומנים ופקדונות בבנקים
789.8	786.0	576.5	641.6	258.8	ניירות ערך
3,475.0	3,853.8	4,282.8	4,642.0	5,056.4	אשראי לציבור, נטו
618.0	618.0	618.0	622.4	624.3	אשראי לממשלה
43.2	38.7	37.4	35.9	32.6	בניינים וציוד
0.5	0.9	1.0	0.8	0.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
37.6	37.8	38.4	40.0	45.6	נכסים אחרים
6,421.0	7,115.4	7,732.8	8,255.3	8,693.9	סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
5,028.3	5,720.7	6,253.8	6,673.0	6,961.9	פקדונות הציבור
373.5	325.8	362.1	365.7	349.2	פקדונות מבנקים
0.7	0.9	0.6	2.3	4.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
480.9	490.7	524.4	561.1	651.9	התחייבויות אחרות
5,883.4	6,538.1	7,140.9	7,602.1	7,967.7	סך כל ההתחייבויות
537.6	577.3	591.9	653.2	726.2	הון
6,421.0	7,115.4	7,732.8	8,255.3	8,693.9	סך כל ההתחייבויות וההון

נספח 5 - מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני

תמצית מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2019 ו-2018

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2018				2019				שנה
1	2	3	4	1	2	3	4	רבעון
נכסים								
2,292.8	1,987.9	2,238.8	2,272.8	2,481.5	2,759.4	2,563.0	2,675.7	מזומנים ופקדונות בבנקים
569.3	700.8	676.5	641.6	537.2	464.2	305.6	258.8	ניירות ערך
4,361.4	4,493.0	4,491.1	4,642.0	4,728.0	4,922.5	5,005.3	5,056.4	אשראי לציבור, נטו
618.0	620.6	621.8	622.4	620.6	629.8	625.5	624.3	אשראי לממשלה
37.0	36.5	36.5	35.9	34.9	34.1	33.2	32.6	בניינים וציוד
1.7	1.5	1.5	0.8	1.1	0.7	0.9	0.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
40.0	40.0	38.9	40.0	42.0	42.3	43.5	45.6	נכסים אחרים
7,920.2	7,880.3	8,105.1	8,255.3	8,445.3	8,853.0	8,577.0	8,693.9	סך כל הנכסים
התחייבויות								
6,455.2	6,416.7	6,520.3	6,673.0	6,811.7	6,875.1	6,873.6	6,961.9	פקדונות הציבור
314.9	319.5	394.1	365.7	364.8	680.7	332.1	349.2	פקדונות מבנקים
0.8	1.6	0.9	2.3	3.7	5.0	6.9	4.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
541.9	521.6	549.5	561.1	590.9	599.6	651.4	651.9	התחייבויות אחרות
7,312.8	7,259.4	7,464.8	7,602.1	7,771.1	8,160.4	7,864.0	7,967.7	סך כל ההתחייבויות
607.4	620.9	640.3	653.2	674.2	692.6	713.0	726.2	הון
7,920.2	7,880.3	8,105.1	8,255.3	8,445.3	8,853.0	8,577.0	8,693.9	סך כל ההתחייבויות וההון

מילון מונחים

ABC	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח, כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.
	FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושליכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.
	LDC - Less Developed Country - ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.
	ITV - Loan To Value Ratio - היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).
	Middle Market - פעילות מסחרית המבוצעת מול לקוחות בסדר גודל בינוני.
	CDS - Credit Default Swap - מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.
	CLS - Continuous Linked Settlement - הוא בנק לסליקת עסקאות במטבע חוץ של שני צדדים המעוניינים להימנע ככל הניתן מסיכוני סליקה ואשראי. הייחוד של CLS הוא בהיותו נקודת אמצע, מתווך, של שני צדדים, ניטראלי ובעל מנגנוני סליקה המפחיתים סיכונים באופן מירבי.
	Dodd-Frank - תקנות פדרליות בארצות הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 בניסיון למנוע את הישנותם של אירועים שהובילו למשבר בשווקים הפיננסיים של שנת 2008 על ידי הפחתת הסיכון במערכת הבנקאית בארצות הברית בין היתר על ידי הגבלת ההשקעות המוחזקות בחשבון הנוסטרו והסדרה של מסחר בנגזרים. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.
	EMIR - European Market infrastructure Regulation - רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.
	FHLMC - Freddie Mac - סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור (אין לחברה זאת ערבות פורמלית של ממשלת ארה"ב).
	FNMA - Fannie Mae - חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות פורמלית של ממשלת ארה"ב).
	GNMA - Ginnie Mae - חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).
	Var - Value at Risk - מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיק הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.
א	איגוח - פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח באמצעות אגרות חוב כחלק מהתהליך של גיוס הון חוץ-בנקאי. הגיוס מבוצע באמצעות ישות למטרה מיוחדת אשר מגייסת חוב על ידי הנפקת אגרות חוב המגובות על ידי מצרף של תזרימים צפויים או נכסים שנרכשו ושקובצו יחד (בפעולת איגוח - Pooling) והפכו לניירות ערך, הניתנים להנפקה. אגרות החוב או ניירות ערך שמונפקים כחלק מתהליך האיגוח מגובים בנכסים (התזרימים) האלה. האיגוח יכול להתייחס לכל זרם מוגדר של הכנסות (למשל: תקבולים עסקיים, תקבולים ממשכנתאות).
	אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS) - אגרות חוב המגובות במשכנתאות שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרימים מזומנים הנובע מפרעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.
	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) - אגרות חוב שתשלומי הריבית והקרן בגין מגובים על ידי נכסים פיננסיים מסוימים. הנכסים המגובים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.

	אינפלציה - היא מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים. אירוע קיברנטי (סייבר) - אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשוב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל. ארגון המדינות המפותחות (OECD) - ארגון, שמרכזו בפרז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי. ישראל התקבלה כחברה בארגון במאי 2010. אשראי on call - אשראי הנפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.
ב	באזל 2/ באזל 3 - הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.
ג	גידור - עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.
ה	הון עצמי רובד 1 - הון על בסיס מתמשך - going concern capital. הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". הון רובד 2 - שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי הון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (Contingent Convertible - CoCo). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי. הון רגולטורי - הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד), רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי). הלבנת הון - פעולות פיננסיות שמטרתן להסתיר מקור של כסף, בדרך כלל כסף שמקורו לא חוקי או כסף שלא שולם עליו מס. תהליך ההלבנה "מחזיר" את הכסף למערכת החוקית. הלואה לדיר - הלואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא ניתנה למטרת עסק: 1. ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ; 2. ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח; 3. ההלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים; 4. ההלוואה מיועדת למימון פרעון מוקדם של הלואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1,2. הלוואת בלו/בולט - הלוואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי הריבית, ואילו הקרן נפרעת במלואה בסוף התקופה. לעיתים גם הריבית משולמת בסוף התקופה. הלמ"ס - הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - ארגון הפועל מתוקף סמכות חוקית לאיסוף נתונים רשמיים על החברה ועל הכלכלה בישראל ולהפצתם. הסכמי csa - הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמצעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב, המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.

הפרשה פרטנית - הפרשה שנקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהווה בשיעור הריבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הבטחון. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כפגום, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת על ידי הגורמים העסקיים המטפלים בלווה ועל ידי יחידות ניהול סיכונים האשראי בחטיבה לניהול סיכונים, באמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם.

ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.

הפרשה קבוצתית - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ-מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.

חבות - סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין. החבות כוללת, בין היתר, אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC).

חבות/חוב בהשגחה מיוחדת - חוב או חבות, לרבות חשיפת אשראי חוץ מאזנית, אשר הנהלת הבנק רואה צורך להגביר לגביהם את אמצעי המעקב והפיקוח, אם כי אינה צופה להפסדי אשראי בגינם. לחוב/חבות בהשגחה מיוחדת יש חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב של ההנהלה. צורך כזה יתכן שייוצר נוכח שיקולים הקשורים בהתפתחויות ענפיות או אזוריות, או נוכח שיקולים ספציפיים הקשורים באיתנותו הפיננסית של החייב, היקף וטיב המידע המצוי בידי התאגיד הבנקאי באשר לחייב ופעילותו העסקית, מצב הבטחונות, פיגורים בפרעון החובות, קשרי החייב עם גופים אחרים הנחשבים כבעייתיים וכו'.

חברת דירוג - חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידם. בישראל פועלות שתי חברות דירוג - "מעלות" ו"מדורג".

חוב בעייתי - חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בסיווג נחות, או חוב בסיווג פגום, לרבות חוב שאורגן מחדש.

חוב בפיגור - פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפרעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם כולו או חלקו לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפרעונו. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחלק של חוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שתגדיר הנהלת התאגיד הבנקאי.

חוב שאורגן מחדש - הסדר שלפיו תאגיד בנקאי - משיקולים כלכליים או משפטיים הקשורים במצבו הפיננסי של הלווה - מעניק ללווה, לפי הסכם או על פי דין, תנאים מיוחדים שלא היו ניתנים בנסיבות אחרות ואשר מכוונים לאפשר ללקוח לעמוד בהחזר החוב בתנאי החדשים, למעט הסדר לשינוי בתנאי חוב שבעיקרו משקף תמורות בתנאי האשראי במשק.

חובת נזילות - לפי חוק בנק ישראל מוטלת על הבנקים חובה להחזיק היקף נכסים נזילים בהתאם להוראות הנזילות.

חוזה swap - סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.

חוזה אקדמה (forward) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.

חוזה עתידי (future) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.

	חוזי אופציה - מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופאית) תאריך מסוים. חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופאית) תאריך מסוים. חשבונות חוזרים דביטוריים (חח"ד) - חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה.
י	יחס הלימות ההון - יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות. יחס כיסוי נזילות (LCR) - יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.
	יחס מינוף - מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.
כ	כושר החזר - היכולת של לווה לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה. כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה PD (Probability of Default) - מונח המתאר את הסבירות הפיננסית לכשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה. המונח מספק הערכה של הסבירות שלווה לא יוכל לעמוד בהתחייבויות שלו. כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.
ל	לווה - בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיע הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".
מ	מדיניות מוניטרית - מדיניות המנהלת על ידי הבנק המרכזי. תפקידה להשיג את מטרות הבנק באמצעות קביעת הריבית לטווח קצר וכלים מוניטריים נוספים. מדיניות פיסקלית - מדיניות הממשלה בנושאי תקציב המדינה, הכנסותיה והוצאותיה, גביית המסים וגודל החוב הציבורי. על תכנון וביצוע מדיניות זו מופקד משרד האוצר. מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי בע"מ - חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים. מערכת זה"ב RTGS - מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לבין גורמים עסקיים נוספים. מק"מ- מלווה קצר מועד - נייר ערך ממשלתי המונפק על ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק בנכיון לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא ריבית. משך חיים ממוצע (מח"מ) - הממוצע המשוקלל של זמן פרעון הקרן ותשלומי הריבית של האיגרת.
נ	נגזר אשראי - חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון. נגזר מגדר (Hedge) - נגזר שהנהלת הבנק מייעדת אותו כמגדר ובתנאי שהוא כשיר לכך. זאת כאשר אופי החשיפה לסיכונים של המגדר זהה לאלה של המגודר. הפריט המגודר צריך להיות מזוהה ספציפית. בתחילת הגידור קיים תיעוד פורמלי של יחס הגידור ושל המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי ביצירת הגידור, לרבות זיהוי המכשיר המגדר, הפריט המגודר, מהות הסיכון המגודר ואופן הערכת האפקטיביות של המכשיר המגדר בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן ליחס אותה לסיכון המגודר. נדרש בסיס סביר לאופן בו התאגיד הבנקאי מתכנן להעריך את אפקטיביות המכשיר המגדר. ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך שלא סווגו כניירות ערך המוחזקים לפדיון או כניירות ערך למסחר.

ניירות ערך למסחר (Trading securities) - ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי ASK-I BID, הפרשים בין מחירי retail-I wholesale, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.

סיכון אשראי - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו במלואן.

סיכון אשראי חוץ-מאזני - כפי שחושב לצורך המגבלה על חבות של לווא, כמוגדר להלן:
סך כל הסכומים האלה:

1. ערבות, קבול שטרות, ניכיון משנה של שטרות, אשראי תעודות והתחייבות לשלם כסף על חשבון הזולת.
2. עסקה עתידית - סך כל הסכומים האלה:
10% מיתרת עסקה עתידית.

א. "עסקה עתידית" - כל אחת מאלה, הן כשהתאגיד הבנקאי צד לה והן כשהוא ערב לה:

- 1) עסקה מסוג Forward או Future, במטבע שהוא הילך חוקי או בסל המטבעות, בטובין, בניירות ערך או בזכויות; אלא אם כן קיימת עם אותו לקוח עסקה עתידית מאותו סוג שתקוזז כנגד העסקה הראשונה במועד פרעונה;
- 2) עסקת חליפין בריבית או בתשואות אחרות, לרבות בהפרשי הצמדה או בהפרשי שער;
- 3) הסכם מסוג Future rate agreement או Future rate agreement.
- 4) רכישת אופציה על ידי התאגיד הבנקאי לקנות או למכור את אחד הנכסים האמורים בפסקה זו. למעט:
עסקה בחוזה הנסחר בבורסה, שמסלקת הבורסה אחראית כלפי הלקוח למימושו וקיימות דרישות להתאמה יומית של ה"מרג'ין";
יתרת עסקה עתידית עם לקוח שהוא מהסוג המפורט בפסקה 2(א)(1) לעיל, אשר תקוזז במועד פרעונה כנגד עסקה עתידית הפוכה מאותו סוג ועם אותו לקוח - בסכום שחייב במועד הלקוח לאחר הקיזוז.
סכום ההתחייבויות של התאגיד הבנקאי למסלקת מעו"ף, בגין סכום הבטוחות שבו מתחייב לקוח לפי התרחישים כמפורט בחוקי העזר של מסלקת מעו"ף.
3. התחייבויות (לרבות מותנות) של התאגיד הבנקאי למתן אשראי או להוצאת ערבות, למעט התחייבות כאמור, שמימושה מתנה בקבלת בטחונות המשמשים כניכויים - בגובה סכום האשראי או הערבות.
4. האמור לעיל כפוף להוראות האלה:

א. אם התחייבות למתן אשראי או להוצאת ערבות מותנית בפרעון אשראי אחר או ערבות אחרת, סכום החבות לא יעלה על סכום החבות המירבית מביניהם, ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא, כי לא ניתן לממש את ההתחייבות ללא הקטנת האשראי, או הערבות, הקיימים, באותו סכום.

ב. התחייבות למתן אשראי לא תשוקלל בשיעור גבוה יותר מהחבות הסופית עצמה, אם תמומש.

ג. התחייבות למתן אשראי, או להוצאת ערבות, אשר נקבע במפורש בהסכם עם הלווא, כי תמומש רק אם לא תביא לחריגה ממגבלות לווא או קבוצת לווא בהתאמה, לא תיחשב כ"חבות", ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא, כי לא ניתן לממש את ההתחייבות אם תביא לחריגה ממגבלות לווא או קבוצת לווא בהתאמה, באותו סכום.

סיכון אשראי מאזני - אשראי לציבור באחריות התאגיד הבנקאי בניכוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי ובתוספת השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

סיכון משפטי - סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

סיכון נזילות - סיכון שהבנק לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו למפקידים, עקב התפתחויות לא צפויות, ויאלץ לבצע פעולות מהירות למימוש נכסים במחירי הפסד. במובנו הרחב יותר, סיכון נזילות מתייחס לכל גוף, לאו דווקא בנק, שיש לו התחייבויות, ועלול להגיע למצב של חדלות פרעון עקב אי יכולת לממש את נכסיו במועד הפרעון.

סיכון ריבית - סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשיעורי הריבית במטבעות השונים.

	סיכון שוק - סיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוז' מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי השוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, שיעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות). סיכון תפעולי - הסיכון שליקויים במערכות או בסביבתן יביאו לאובדן בלתי צפוי. בסיכון זה נכללות טעויות אנוש או קריסת רכיבי חומרה, תוכנה או מערכת תקשורת שיש להם חשיבות חיונית לסליקה. סליקה - תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות.
ע	ערבויות להבטחת אשראי - התחייבויות על חשבון לקוחות מהסוגים הבאים: 1. ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אחרת לנוותן האשראי או למי שעבר למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, לרבות ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי; 2. ניכיון משנה שלא על ידי בנק ישראל, כאשר לקונה זכות חזרה אל התאגיד הבנקאי המוכר; 3. ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק. 4. ערבות לטובת משכיר ציוד להבטחת תשלומים של שוכר הציוד. ערבות בנקאית - התחייבות של הבנק הערב לשלם לצד ג' את הסכום הנקוב בכתב הערבות בעת דרישתו. הערבות הבנקאית מונפקת על פי בקשתו של לקוח הבנק. ערבות חוק מכר - ערבות הניתנת על ידי בנק לרוכש דירת מגורים ממוכר דירה חדשה, המבטיחה לקונה את החזרת הכספים ששילם למוכר תמורת הדירה במקרה שהמוכר לא יוכל להעביר לקונה את הזכויות בנכס, כמוסכם בהסכם המכר ומחמת העילות שנקבעו בחוק.
פ	פח"ק - פקדון חוזר קרדיטורי - פקדון חוזר קרדיטורי הינו פקדון שתנאיו הם: 1. אסור כי החשבון יימצא ביתרת חובה. 2. אין לשלם מהחשבון בהמחאה. 3. אין להעביר מהחשבון למוטב אחר או לחשבון אחר, למעט חשבון העו"ש של אותו לקוח באותו תאגיד בנקאי. 4. הפקדון אינו צמוד. פקדון קצר מועד (פק"מ) - כסף המופקד בבנק לתקופה קצרה - עד שנה - הנושא ריבית שקלית, קבועה מראש לכל התקופה או משתנה בהתאם לשינויים בריבית בנק ישראל. פקדונות לזמן קצוב - פקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה. פקדונות לפי דרישה - פקדון שאינו פקדון לזמן קצוב.
ק	קבוצת לווים - הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת. קונסורציום - עסקת אשראי במסגרתה מתאגדים מספר גופים פיננסיים ומעניקים יחד הלוואה ללווה.
ר	רווח בסיסי למניה - הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), במחוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה. ריבית בנק ישראל - ריבית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים. ריבית פריים - ריבית הנקבעת בכל בנק על בסיס ריבית בנק ישראל.
ש	שווי הוגן - ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית: רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.

שווי הוגן ברוטו חיובי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים שחייב לבנק הצד הנגדי לו, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.

שווי הוגן ברוטו שלילי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים, כאשר הבנק חייב כסף לצד הנגדי, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.

שוק המעו"ף - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון הינו מרכיב המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לוויים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.

שיעור התשואה הפנימי (שת"פ) - מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.

שיעור התשואה להון - התשואה להון הינה הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מחולק בהון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק.

שירותים בנקאיים אוטומטים - חברה בע"מ שהוקמה בשנת 1978 על ידי חמשת הבנקים הגדולים בישראל כדי לנהל עסק של מתן שירותים למוסדות פיננסיים שונים (בנקים, מוסדות כספיים, חברות לכרטיסי אשראי, קופות גמל וכד'). חברת שב"א פועלת בארבעה תחומים עיקריים:

(1) ניהול רשת התקשורת בין מסופי כרטיסי האשראי שבבתי העסק (POS) לחברות כרטיסי אשראי.

(2) ניהול רשת הכספומטים שאינם מוצבים בסניפי הבנק.

(3) ניהול רשת התקשורת של הכספומטים המוצבים בבנקים.

(4) מתן שירותי תקשורת לחברות כרטיסי אשראי מול מס"ב ולתאגידים הבנקאיים המשתתפים במכרזים המוניטריים מול בנק ישראל.

תהליך הסקירה הפיקוחי SREP (Supervisory Review Process) - התהליך נועד להבטיח, כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכוניהם.

תוצר מקומי גולמי (תמ"ג) - סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסוימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם לסך תשלומי השכר ורווחי הפירמות.

תעודת סל - נייר ערך המקנה למחזיק בו תשואה על פי מדד כלשהו. מנפיק התעודה מבטיח לקונה להחזיר לו את כספו בתום תקופה מסוימת בתוספת שיעור העלייה של המדד שהתעודה צמודה אליו.

תשואה לפדיון - התשואה שתתקבל מאיגרת חוב (או מכל מכשיר חוב אחר) אם היא תוחזק עד לפדיונה הסופי, ואם כל התקבולים ממנה (קרן וריבית) יישאו אותו שיעור תשואה. ידועה גם כתשואה הפנימית של איגרת חוב ומוצגת בדרך כלל במונחים של ריבית שנתית אפקטיבית.

אינדקס

מחויבות בגין הטבות לפרישה	121, 97, 68
מינוף	132, 26
מיסוי	206, 109
מסים נדחים	109, 100
מסגרות אשראי	165
מפקידים גדולים	53
נ	
נגזרים	135, 93, 51
נזילות	135, 51
ניירות ערך	113, 23
ניתוח תרחישי קיצון	34
נכסי סיכון	130, 25
נכסים אחרים	119
ס	
סייבר	55, 11
סיכון אשראי	155, 115, 62, 34
סיכון מוניטין	63, 60
סיכון מימון	53
סיכון נזילות	63, 51
סיכון רגולטורי	61, 11
סיכון ריבית	62, 44
סיכון שוק	62, 44
סיכון תפעולי	63, 53
סיכון משפטי	63, 56
סיכונים אחרים	62, 56, 10
ע	
עמלות	106, 20
ענפי משק	38
עסקאות עם צדדים קשורים	182, 177
ערך בסיכון (VAR)	44
פ	
פחת והפחתות	118, 96
פקדונות הציבור	119, 53, 23
פנסיה	121
צ	
צדדים קשורים	177
ר	
רווח למניה	111, 100
רכוש קבוע	199, 118, 96
ש	
שווי הוגן	171
שכר רואי חשבון המבקרים	193
ת	
תגמול	200
תיאבון לסיכון	34
תשואה להון	17

א		אומדנים חשבונאיים קריטיים	67
		אסטרטגיה עסקית	8
		אקטואריה	121, 97, 68
ב		באזל	129, 24
		בטחונות	35
		בקריות	70
ג		גידור	135, 93
ד		דוח רווח והפסד	215, 214, 77
		דוח על הרווח הכולל	78
		דוח על השינויים בהון	80
		דוח תזרים מזומנים	81
		דוח רואי החשבון המבקרים	75
		דיבידנד	196, 129
ה		הון אנושי	199
		הון והלימות הון	129, 24
		הון מניות	129, 80
		הון עצמי רובד 1	130, 25
		הון רובד 2	130, 25
		הלבנת הון	64, 58
		הסדרי חוב וארגון מחדש	
		של חובות בעייתיים	162, 159, 89
		הפרשה למסים על הרווח	109
		הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	157, 115, 67
		הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי	157, 115, 67
ו		ועדת שטרות	225
ח		חובות בעייתיים	157, 115, 36, 35
		חובות פגומים	157, 115, 87, 36
י		יחסי הון	130, 25
		יעד הון	129, 25
		ירידת ערך	95
ל		לקוחות עסקיים	141, 30, 27
		לקוחות קמעונאיים	141, 29, 27
מ		מאזן	79
		מגזרי פעילות	207, 141, 26
		מדד המחירים לצרכן	86, 15
		מדיניות חשבונאית	83
		מדיניות ניהול סיכונים	33
מ		מזומנים ושווי מזומנים	112, 81

